

Bibliothèque numérique

medic@

**Blumenbach, J. F.. Introductio in
historiam medicinae litterariam**

*Gottingae : Ap. Jo. Ch. Dietrich, 1786.
Cote : 38967*

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?38967>

INTRODVCTIO
IN
HISTORIAM MEDICINAE
LITTERARIAM.

D. JO. FRID. BLVMENBACHII

MEDIC. P. P. O.

INTRODVCTIO

IN

HISTORIAM MEDICINAE

LITTERARIAM

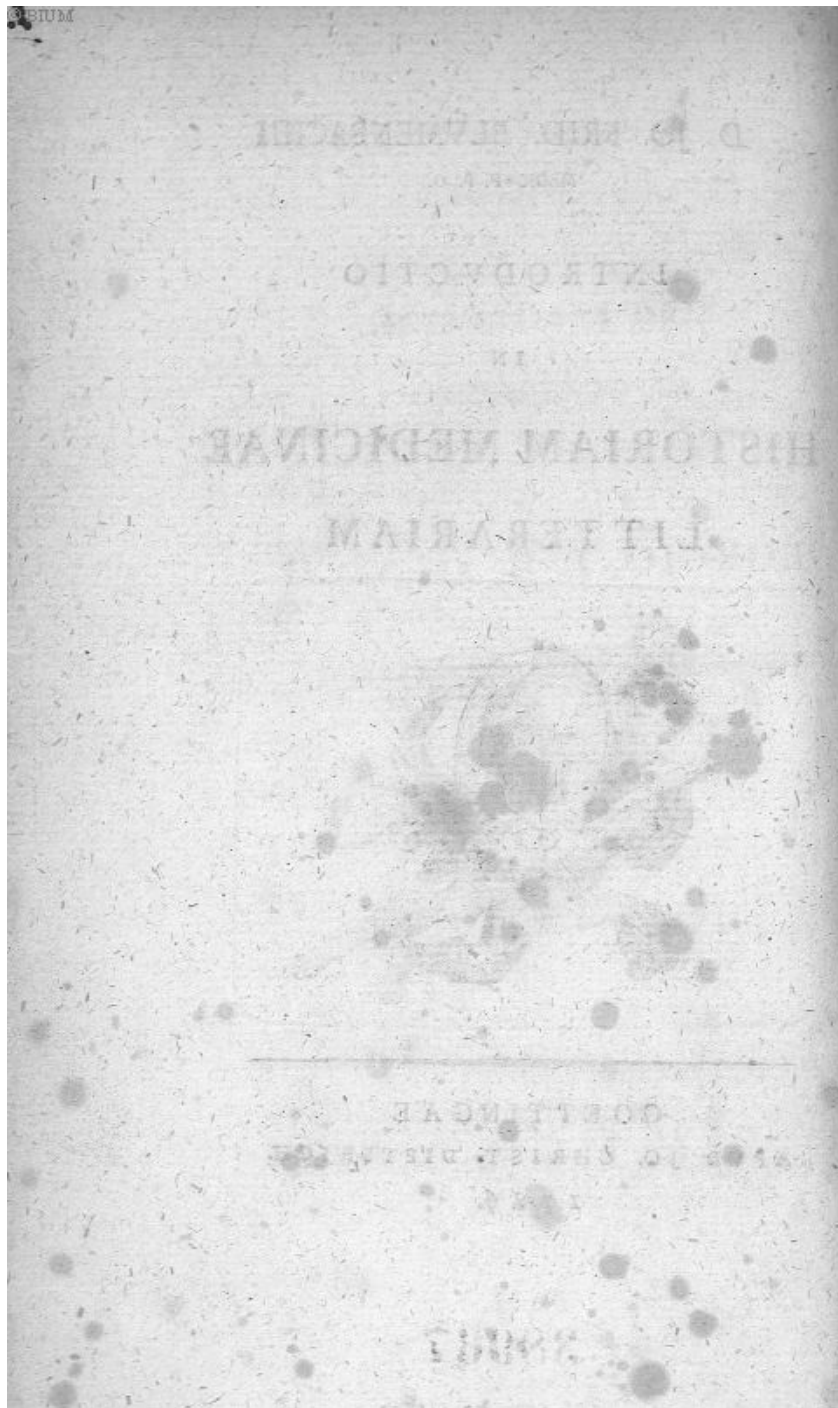

GOETTINGAE

APVD JO. CHRIST. DIETERICH.

1786.

38967

VIRO PERILLVSTRI

AC GENEROSISSIMO

GEORGIO L. B. AB ASCH

S. CAES. MAJ. RVSSIAE IMPERATRICI

CONSILIARIO STATVS PVBLICI

EXERCITVVMQVE MEDICO PRIMARIO

TAM OB PLVRIMA
IN VNIVERSAM REM MEDICAM
MERITA
QVAM GRATAE MEMORIAE ERGO
OR SCIENTIAE INCREMENTA

QVAE
EX SPLENDIDIS EIVS
AD HISTORIAM NATVRAE SPECTANTIBVS
MVNERIBVS
IN MVSEVM ACADEMICVM
COLLATIS

PERCIPERE SIBI LICVIT

D. D. D.

JO. FRID. BLVMENBACH.

PRAEFATIO.

Quoties de historia artis nostrae
litteraria scholas habui, maxime
molestum et importunum videbatur, quod
defectu compendii ad praelegendum apti,
nomina auctorum et titulos librorum

* 4

audito-

auditoribus in calamum dictare et filum orationis quouis fere momento interrumpere necesse erat.

Huic incommodo praesenti introductione mederi studui: ita tamen, ut et in vniuersum synopsin quandam praecipuorum medicinae factorum exhiberem, utque manualis in ea historia liber esset.

De *ordine*, quem seruavi, non est quod moneam, cum per se pateat, chronologicum omnibus aliis hactenus praestare, si non annos, sed rerum successiones, vicissitudines et mutationes sequatur, ut adeo ortum, progressum et incrementa artis, et qua ratione alterum eorum ex altero

altero natum fit, quid casus, aut acumen aut ingenii aliqua felicitas obtulerit, vno quasi conspectu ante oculos ponat. Non tamen adeo feruenter huic ordini me adstrinxi, quin subinde aut eiusdem sectae viros, maxime si brevis aevi ea fuerit, iunctim exhiberem; aut aliqua nomina, quae alias intacta relinquere oportuisset, obiter, si occasio ita ferebat, attingerem. A restauratione autem inde litterarum quam vocant, in quaque periodo iterum secundum disciplinae capita, quae praecipue ab vnoquoque tractata fuere, recensensus eorum factus est.

De *selectis*, quem seruare necesse fuit, magis laborandum erat. — Non nisi meritissimos de artis incremento viros

* § recipere

X PRAEFATIO,

recipere oportebat; — sed *meritorum* ambiguum saepe iudicium est!

Paucis ergo quae mihi in eo constituendo norma fuerit, expediam.

Veteres quos dicunt, medicos, ad vnum fere omnes recensere aequum putavi, quod, etsi minime eodem loco ac dignitate sunt, in vniuersum tamen primi et principes in re medica auctores et quasi eius fontes extiterunt.

Inter *latinobarbaros* et qui refectionem litterarum proxime exceperunt, feuerior quidem selectus erat habendus; passim tamen vnus alteriusue minus noti auctoris, praesertim inter Germanos, memoriam studiosius excitavi, quod haec
pars

pars historiae medicae non vnam ob
causam omnium maxime neglecta et in-
cultata iacet.

In recentioribus seculis ex *classicis*
auctoribus vix quenquam me omisisse puto,
vnico excepto Hier. Mercuriali, cuius
quidem scripta non vno loco citaui (p.
22. 24. 32.), quem tamen p. 181. cum
reliquis Hippocratici studii ea aetate re-
fauratoribus denuo nominasse debebam.

Auctores *sectarum* et dogmatum prae-
cipuorum prae ceteris in medium protuli,
vt tamen Wirdigios, Hauptmannos
aliosue huius farinae fomniatores lubens
tacerem.

Inuentores

Inuentores aut vtili nouo instituto de re medica bene merentes, laudauit, etiam si pauca ediderint, vt Wirfingius, Davielius, alii; aut ignoti fere obierint, quales fuerunt Joach. Strüppe, Jo. Rey, Seb. Albinus etc.

Porro tales excitauit viros, qui etsi non nouis inuentis auxerint artem, *scho-
lis* tamen suae aetatis illustrandis incla-
raverunt. vt Rolfinccius, Wedelius, aliique.

Denique nec alios memorabiles *euen-
tus* neglexi, quae rei medicae aut valde
salutares aut fatales fuerunt, vt nouorum
morborum exortus, pharmacorum cele-
brium inuentum etc., aut qui, quamuis
non proxime ad medicinam pertinere
videren-

viderentur, tamen summo eidem emolumento fuerunt, vt Indiae vtriusque detectio, inuentum artis icones ligno incidendi et f. p.

Sed cum in omni huiusmodi delectu multum maneat arbitrarii, facile praevideo, forte alios alium habituros fuisse; liceat tamen et heic Senecae verba mea facere: *multum magnorum virorum iudicio credo, aliquid et meo vindico.*

Auctores in arte nostra illustres recensui ad a. 1785. — eos puta, qui ad hunc vsque annum diem suum obierunt. Viuorum enim delectum litteris mandare, nimis anceps foret negotium. — Curavi interim, vt in nouissima libri sectione ad
calcem

XV
 XI. Seculi XVIImi prius dimidium
 _____
 XII
 XIII. Seculi XVIImi posterius dimidium
 _____
 XIV

SYNOPSIS SECTIONVM.

I. Ortus medicinae	pag. 1
II. Medicina Aegyptiorum	7
III. Orientis quorundam populorum medicina	11
IV. Medicina Graecorum	16
V. Medicina inter Romanos	46
VI. Arabes	86
VII. Latinobarbari	95
VIII. Restauratio litterarum	110
IX. Seculi XVIImi prius dimidium	117
X. Seculi XVIImi dimidium posterius	162
	XI.

XVI SYNOPSIS SECTIONVM.

XI. Seculi XVIIimi prius dimidium 191

XII. Seculi XVIIimi dimidium posterius 236

XIII. Seculi XVIIIvi priora septem
lustra 310

XIV. Seculi XVIIIvi propiora lustra 372

V. Seculi XVIIIvi posteriora septem lustra 417

VI. Seculi XVIIIvi posteriora octo lustra 462

VII. Seculi XVIIIvi posteriora nono lustra 507

VIII. Seculi XVIIIvi posteriora decimo lustra 552

IX. Seculi XVIIIvi posteriora undecimo lustra 597

X. Seculi XVIIIvi posteriora duodecimo lustra 642

XI. Seculi XVIIIvi posteriora trigesimo lustra 737

XII. Seculi XVIIIvi posteriora quadragesimo lustra 782

XIII. Seculi XVIIIvi posteriora quinquagesimo lustra 827

XIV. Seculi XVIIIvi posteriora sexagesimo lustra 872

XV. Seculi XVIIIvi posteriora septuagesimo lustra 917

SECTIO

SECTIO I.
ORTVS MEDICINAE.

---

§. 1.

Toties agitata perque magnae contentio-
nis disputationes a medicis saepe tra-
ctata quaestio de *origine medicinae* facilem
admittere solutionem videtur, dummodo bi-
nae probe distinguantur periodi. — *altera*
scilicet qua primum medicamentis aduersus
morbos vti ceperunt homines. — *altera*
qua empirice collectas notitias tum morborum
tum remediorum ad certa principia referre,
et ita in artis formam redigere studuerunt
medicinam.

§. 2.

Haec scientifica methodus, vt infra pa-
tebit, ad Hippocratem referenda videtur.
Ista vero empiria, ni grauitur fallimur, ad
ipsas humani generis origines pertinet.

A

§. 3.

§. 3.

Morbi enim a natura humana vix ac ne vix quidem separabiles sunt, cum, ut dentitionem dolorificam, et menstrui fluxus et partus incommoda taceam, ne quidem inter ferocissimas gentes iniuriæ externæ quæ vitæ genus duriusculum affert, aut subitanea aëris vicissitudo, aliaque id genus morborum femina et potentia evitari queant. Tum vero etiam incommodis istis non vno modo mire prospexit creator. Primum enim voces, quas vocant internas, s. molimina naturæ medicatricis machinæ humanæ indidit, quorum ope ingruente morbo, coeco quasi impetu ac instinctu siue a nociuis arcetur, (ut a carniū esu in morbis biliosis, putridis etc.) siue ad salutare res assumendas, (v. c. ad antiseptica in iis, quos diximus, morbis) vehementi desiderio fertur. Porro autem Deus curavit, ne vlli desint regioni medicamina, plantæ præsertim, morbis eiusdem endemiis accommodatæ, ita maritimis cochleariam, montosis arnicam, largitus est.

§. 4.

§. 4.

Facile exinde patet, quomodo simplex observatio morbi cuiusdam, et criseos praefertim eundem leuantis, tum vero casu et experientia intellecta vis plantarum similes istis crisibus effectus produciens, primaevos inducere potuerit homines, ut in simili morbo, similem salutarem crisin simili pharmaco excitarent a).

A 2

§. 5.

a) Parum e contrario tribuo iis, quae vulgo de medicamentis et chirurgicis adminiculis narrantur, quorum usum homines ab animalibus didicerint.

Adeant super his, quorum interest, praeter notissimos Clerici et Halleri fontes, Ger. Jo. Voffium *de theologia gentili s. de orig. ac progressu idololatriae*, L. III. cap. 67. pag. 398. sqq. edit. Amstelodam. 1700. fol.

D. W. T. (Triller) *Hippocratem atheismi falso accusatum, contra Gundlingium*. Rudolft. 1719. 8. pag. 37. sqq.

Dan. Vinkii *amoenitates philologico-medicas*. Ultraj. 1730. 8. pag. 464. sq.

Jo. Frid. Schreiber *almagestum medicum*. pag. 20. sq.

§. 5.

Atque ita procul dubio nata est *domestica medicina*, simplex primum et non nisi paucarum herbarum scientia; qualis hodieque apud barbaras gentes existit; utpote quarum vniuersa fere medicina in promouendis crisi- bus versatur, et ad purgantia, emetica, sudorifica, ut chirurgia earum ad scarificationes aut venae- sectiones *b)* et cauteria redit.

§ 6.

Vbi vero in difficiliore morbo propria cuiusuis familiae domestica medicamina non sufficiebant, vicini consulebantur. Hincque
sensim

b) Mirum quam vniuersalis haec chirurgica enchiresis etiam apud gentes maxime barbaras reperiatur. Est inter splendida dona, quibus generos. Baro de Afch museum academiae nostrae ditauit, lanceola ex prasina gemma studiosissime excisa qua Kurilicarum insularum quae Kamtschatkae subiacent, incolae, venas sibi fecant. Frontalem praesertim quando cephalaea laborant. etc.

sensim originem duxit antiquissimus mos *expositionis aegrotorum ad vias publicas c)*.

§. 7.

Cumque demum vnus alterue maiore experientia et feliciore medicaminum applicatione emineret, prae aliis in eo confidebant eius populares; et sic nati *medici*.

§. 8.

Hi primi medici temporis progressu *prominentioribus medicinae habitj*, et haud secus ac aliarum rerum vtilium repertores *in deorum numerum relati*, ipsique praeterea medicinae vt aliis vtillissimis artibus *dii deaeque praesides* dati sunt *d)*. Maxime cum et morborum quorundam, pestilentialium praesertim,

A 3

vehe-

c) C. Frid Hundertmark *de aegrotorum apud veteres in vias publicas et templa expositione*. ed. 2. Lips. 1749. 4.

d) Idem Hundertmark *de diis artis medicae ap. veteres Graecos et Romanos*. Lips. 1735. 4.

Jul. C. Schläger vir celeb. *de diis hominibusque seruatoribus*. Helmst. 1737. 4.

6 SECTIO I. ORTVS MEDICINAE.

vehementia et epidemica vniuersitas, tum mortes subitaneae, imo et heroica quorundam medicaminum virtus, diuini quid inuoluere videretur; tum facile etiam ea superstitio accederet, vt in *magicis incantamentis* et carminibus auxilium quaerere aegri, aut *fanis deorum incubantes* per infomnia salutare expectarent reuelationes e).

S. 9.

Ita vero vltro effectum est, vt religio medicinae immisceretur, ipsaque salutaris ars in sacerdotum potestatem transfiret: id quod itidem hodiernum barbarorum exemplum testatur, vtpote penes quos similiter sacerdotes et fascinores morbis mederi, vulgo constat.

e) H. Melbom (praef. Herm. Conring) *de incubatione in fanis deorum medicinae causa factis*. Helmst. 1659. 4.

SECTIO

SECTIO II. MEDICINA AEGYPTIORVM.

§. IO.

Haec quae diximus prima in vniuersum fuisse medicinae incunabula a verosimili parum nobis abesse videtur. Iam in singularem priscarum gentium medicinam abeamus: et quidem vt ordine progrediamur, primum de Aegyptiis videamus, antiquissima gentium, de quarum re medica certiora quaedam relata legimus f).

§. II.

Celebratur vero apud hos, vt aliarum, ita et medicae artis inuentor THOTH, sub qua persona allegorica generatim *inventionis genium* sibi eos finxisse probabile est.

A 4

Idem

f) Super vniuersa veterum Aegyptiorum re medica conferatur viri doctiss. Guil. Warburton *divine legation of Moses*. Vol. II. L. IV. Sect. 3. pag. 39. sq.

It. Prosp. Alpini *medicina Aegyptiarum* c. Jac. Bontii *medicina Indorum*. Lugd. Bat. 1718. 4.

Idem ceterum est, qui HERMES graecorum, quem vt multa alia, ita et de re medica L. VI consignasse ferunt, eundemque chemiae parentem faciunt *Trismegistum g*).

§. 12.

Sed et OSIRIDI primo Aegypti regi medicinae inuentum tribuunt; quem *Iovem superum* interpretantur vt SERAPIDEM pro *Ioue infero* s. *Plutone* habent,

§. 13.

Coniugem Osiridi tribuunt ISIDEM, itidem medica scientia celebrem, et natum ex ea HORVM qui graecis PÆON, aut sicut Romanis APOLLO dictus, similiter pro salutaris artis inuentore habitus est,

§. 14.

Quod vero ipsam Aegyptiorum medicam scientiam attinet, eam sane haud exiguam fuisse, non vno patescit argumento: quamquam

g) Herm. Conringii *de hermetica medicina* Lib. II, ed. 2. Helmst. 1669. 4.

Ol. Borrichii *Hermetis aegyptiorum et chemicorum sapientia ab Herm. Conringii animaduersionibus vindicata*. Hafn. 1674. 4.

quam praestantiam eius minime ex eorum artificiosa cadauerum pollinctura et *mumiarum* conditura probare vellem; utpote quam neque ad anatomen neque ad pharmaciam excolendam multum profuisse credo. Sectionem enim cadaueris condiendi non nisi tumultuariam et satis rudem fuisse, tum Herodoti et Diodori Siculi de ea re narrationes testantur, tum et ipse satis luculenter intellexi, cum ante aliquot annos in curiosa circa eam disquisitione defudarem, et ea fine in numerosis non vnus generis mumiarum fragmentis facerem experimenta. Verum et ipsa haec condiendi methodus non tam ardua et secreti artificii plena videbitur consideranti, id omne eo fere rediisse, ut cadauer, postquam cerebrum aliaque viscera corruptioni facilius obnoxia satis rudi enchiresi euulsa erant, per 40 dies natro s. sali alcalino minerali immergeretur, et ita adeps reliquique humores eluerentur, exsuccae et exsanguae reliquiae cedria pice aut etiam asphalto obducerentur et perfunderentur; imo subinde ita incoquerentur, ut pix in ipsam ossium plano-

IO SECTIO II. MED. AEGYPTIOR.

rum diploën et cylindricorum medullium penetraret.

§. 15.

At enim vero Aegyptios, eorumque cumprimis sacerdotes multum incubuisse medicinae, sacrae aequae ac profanae testantur litterae, et Herodoti praesertim auctoritate patet, utpote qui uniuersam Aegyptum medicorum plenam et singulorum morborum curam singularibus medicis commissam fuisse, memoriae prodidit.

SECTIO

SECTIO III.

ORIENTIS QVORVNDAM
POPVLORVM MEDICINA.

§. 16.

Antequam ad Graecorum rem medicam accedamus, quorundam Asiae veteris populorum medicinam tribus saltem verbis tetigisse operae pretium erit. *Hebraeorum* scil. *Brachmanorum*, et *Sinensium*.

§. 17.

Hebraeos ut reliquas scientias ita et salutaris artis notitiam apud Aegyptios didicisse extra omnem dubitationis aleam positum videtur. Studiosius autem eos eandem excoluisse et auxisse, praeter alia *h)* ex legibus eorum ritualibus, quas Mosaici libri complectuntur *i)*, luculenter apparet. Multa enim
hi

h) Io. Sim. Lindinger *de ebraeorum veterum arte medica, de daemone et daemoniis*. Servest. 1774. 8.

i) Io. Dav. Michaelis v. cel. *Mosaisches Recht*; praesertim Vol. II. IV, et V.

hi continent, eaque haud vulgaria, tum ad historiam naturalem, animalium v. c. ruminantium etc., tum ad physiologiam et vniuersam rem medicam spectantia, cuius generis sunt, quae circa menstrua mulierum, coitum, puerperium, tum circa lepram aliosque morbos etc. praecipiuntur. Imo et *medicinae forensis* prima rudimenta iis insunt capitibus, quae de virginitatis notis, incestu, lustratione, homicidio etc. agunt.

§. 18.

Brachmanis *k)* a carniū esu abstinentibus multo curatius vegetabilia in edulia inquirendum fuit, adeo, vt vniuersa botanice a nulla alia prisca aevi gente diligentius exculta sit, et tum res alimentaris, tum medica materies, haud exigua incrementa ceperit. Idemque eximium studium ad hodiernam vsque diem in iisdem australis Asiae regionibus florere

k) Palladius *de gentibus Indiae et Brachmanibus*. S. Ambrosius *de moribus Brachmanorum*, Anon. *de Brachmanibus*. iunctim edid. Ed. Briffaeus. Lond. 1665. 4.

florere l), magnus ille hortus malabaricus, cuius infra denuo mentionem faciemus, praeclaro est documento ll).

§. 19.

Quod vero ad *Sinensium* m) medicinam atinet, ad mythica, imo antediluviana tempora eius origines referunt, auctoremque eiusdem

l) In celebratissima et antiquissima Benianum academia, quae Benarasi floret, nullam aliam praeter botanicen medicinae partem tractari, pluribus me docuit ill. Braun magni Halleri gener, meique aman- tissimus, qui Tribunus legionis Britan- nicae diu in istis Hindostani regionibus versatus est.

ll) Extat in museo academico egregius thesau- rus plantarum malabaricarum siccarum, XII voluminibus comprehensus, et ab ipsis eius terrae doctis viris collectus, qui cui- vis plantae nomen malabarico caractere palmae folio stylo inscriptum et subinde etiam usum medicum adiecerunt.

m) Andr. Cleyeri *Specimen medicinae Si- nicae* Frf. 1682. 4.

Io. Bapt. du Halde *Description de la Chine*. Vol. III. pag. 461 - 652.

eiusdem celebrant regem HOANG-TI, ipsique artis eorum Sphygmicae, utpote in qua fere omnis eorum Semiotice versatur, tum et radicis Gin-feng (panacis quinquefolii L.) quam pro panacea habent, inuentum tribuunt.

Fuerunt nuper viri quidam clarissimi, qui nescio quam similitudinem Sinenses inter et veteres Aegyptios se deprehendisse contendunt; ad quam ulterius probandam etiam utriusque gentis chirurgiæ usi sunt, utpote quae penes utramque maxime ad scarificationes ⁿ⁾ et ad cauteria actualia redeat. At enim vero ut in uniuersum omnis ea Sinensium ab Aegyptiis deriuatio non nisi vanis hypothefibus innititur; ita id quod diximus argumentum

- n) Ope acupuncturae qua Sinenses aequè ac Iapanenses uti solent. Cfr. Wilb. ten Rhyné *diff. de arthritide c. mantissa schematica, de acupunctura etc.* Lond. 1683. 8. Engelb. Kaempfer *amoenitates exoticas.* Lemgov. 1712. 4. pag. 582 seqq. Ipsa acupuncturae instrumenta a Kaempfero reportata, elegantissime fabricata iam in museo academico extant.

tum eo minus ponderis habet, cum vt supra
(§. 5) iamiam innuimus, vtraque haec chir-
urgica enchirefis non Aegyptiis solum et Si-
nensibus, sed omnibus fere barbaris, ipsisque
Americae incolis, sit familiaris.

SECTIO

SECTIO IV.

MEDICINA GRAECORVM.

§. 20.

Maioris nobis momenti sunt, quae Graecorum, cultissimae gentis, medicinam attinent, utpote apud quos primum artis formam nacta est, unde solidiora hodiernae nostrae scientiae fundamenta iacta sunt.

§. 21.

In vniuersum autem est memorabile medicinam omnium primam extitisse scientiam, quae apud Graecos numini cuidam dicata fuerit, eidemque quem supra iam obiter diximus APOLLINI s. SOLI, cui dedicationi procul dubio acuti et pestilentiales praesertim morbi ansam praebuerunt, quos solis ardori tribuerunt: et quos multo plus terroris mortalibus incussisse, quam diurnae et sporadicae aegritudines, in aprico est.

§. 22.

Praeter Apollinem nonnullae Deae quoque praesides medicinae, aut peculiaribus saltem

tem eius partibus, praefixae sunt: vt HY-
GIEA o) quae tam cum PALLADE MEDICA
quani cum ROMANORUM DEA SALVTE con-
venit, et specie feminae maturioris, altera
manu patellam tenentis, altera serpentem,
exhibetur.

§. 23.

DIANA vel etiam IVNO LVCINA s. ILLI-
THYIA tum partu dolentibus tum puerperio
decumbentibus praecerat. Quibus gravissimis
functionibus alias insuper deas v. c. ALE-
MONAM alendi in utero foetus; et NONAM et
DECIMAM a maturi partus temporibus; et PAR-
TVLAM quae partum gubernet, praefecerunt.

§. 24.

Quin et postmodum ipsos morbos in deo-
rum numerum recipere non veriti sunt, vt
DEAM FERREM, quam Romani ad minus no-
cendum, templis colebant.

§. 25.

o) Chr. Gottl. Schwarz *expositio veteris
inscriptionis de Aesculapio et Hygea diis
Φιλανθρωποις*. Altorf. 1742. 4.

B

§. 25.

Verum e mythicis tenebris in heroici aevi diluculum emergimus; vbi primum offendimus CHIRONEM, Thessalum, inde quod populares eius primi equitationi incubuerint, *Centauri* forma fictum. Argonautis, classica expeditione claris, eum aequalem fuisse, ferunt, et Sec. aerae vulgaris XXVII^{mo} claruisse: excelluisse autem, vt astronomia aliisque physicis scientiis, ita praesertim salutari arte, inque ea HERCVLEM, ORPHEVM, aliosque heroas erudiuisse.

§. 26.

Longe clarissimus eius in medicina discipulorum extitit AESCVLAPIVS, quem primum omnis medicinae *clinicae* auctorem, et fasciarum multorumque aliorum ad rem medicam et chirurgicam pertinentium inuentorem, perhibent *p*).

Vulgo exhibetur figura viri barbati, nodoso innixi baculo, cui serpens circumflexus, quod genus animalium ipsi prae aliis consecratum

p) Io. Alb. Sebiz *de Aesculapio inuentore medicinae*. Argent. 1669. 4.

cratum erat, adeo ut sub eius specie ipsum colerent et a. u. c. 460 grassante Romae febre pestilentiali salutiferum numen ingentis serpentis forma Epidaurō adueherent.

Inter reliqua illi attributa symbola q) galus erat, vigilantiae signum, et a latere ipsi adstans TELESFORVS, cuculatus puer, dubiae interpretationis r).

Templa Aesculapii celebratissima colebantur Epidaurium, Pergameum, et Coum, ubi in fanis praecipue, ut diximus, incubabant aegroti et historiam morbi cum reuelatis medicaminibus tabulis inscriptam s) in ipso templo suspendebant, quibus maxime usum fuisse

B 2 Hippo-

- q) In ft. Godofr. Günz *ἀσκληπιῶν in sacris Aesculapii*. Lips. 1737. 4.
- r) Io. Matth. Gesneri explicatio marmoris Cassellani quo Aesculapius, Hygea, Telesphorus celebrantur. In *Commentar. Societ. scient. Gotting.* Tom. II. p. 281 sq. maxime pag. 299 sqq.
- s) Specimen eiusmodi tabularum videtis in Gruteri *corp. inscript.* Vol. I. pag. LXXI, ed. Graevii.

Hippocratem in coacis suis compilandis, vetus suspicio est ss).

§. 27.

Filii erant Aesculapio MACHAON et PODALIRIVS, Agamemnonem in famosum bellum Trojanum secundum seu decennale, quod a. m. 2790 erupit, secuti, ast vulneribus duntaxat medentes. Vnde ieiuna satis disputatio ortum duxit, vtrum medicina an chirurgia antiquior censenda sit. t)

§. 28.

Sequentia medicinae fata, Trojanis a temporibus, mirum dictu, vt Plinii verbis vtar, in nocte densissima latuere vsque ad Peloponesiacum bellum.

§. 29.

ss) Quod Aesculapii nomen fert, *de morborum descriptionibus et cura* scriptulum, Argent. 1533 fol. supposititium et deformem latinobarbari cuiusdam foetum esse, vix mentione indiget.

t) Cfr. post alios Iac. Palmerii a Gren-temefnil inquisitione, an medicina tempore mythico in vsu fuerit, in *Miscell. observat. critic.* Vol. X. T. III. pag. 336 fqq.

§. 29.

Aesculapii posteri, arcanorum medicorum heredes *Asclepiadum* nomine veniebant, sensimque in duas extensae famae scholas abierunt, Cnidiam alteram, alteram Coam, valde a se inuicem dissentientes.

§. 30.

Interim et philosophi quidam inclaruerunt de re medica bene merentes, inter quos primus nominandus venit PYTHAGORAS, qui quinto circ. seculo ante C. n. obiit, et primus tum morbos chronicos, tum etiam dies criticos obseruasse dicitur.

§. 31.

Ex coëtaneis aut discipulis Pythagorae, aut qui aeuum eius proxime exceperunt, et HIPPOCRATEM praecesserunt, sequentes maxime memoria digni sunt:

EMPEDOCLES Agrigentinus, in physiologicis, vt videtur, haud vulgariter versatus.

ALCMAEON Crotoniata, qui zootomiae nauiter incubuit, primusque de ea scripsisse fertur.

HERACLITVS Ephesius, qui praeter alia in generationis negotium curatius inquisiuit.

DEMOCRITVS Abderita, vir egregius, totus praeferim in anatome practica et comparata.

ACRON, popularis Empedoclis eiusdemque aemulus, quem Plinius auctorem sectae empiricae habet; quae tamen ut infra patebit, recentioris acui censenda est.

HERODICVS demum aut PRODICVS, siue Thrax fuerit siue Siculus, quod liquidum non est, pro Hippocratis magistro et vel pro auctore, vel pro instaurore *medicinae gymnasticae* *tt)* s. exercitationis diaeteticae habetur.

§. 32.

Ita iam ad summum in arte nostra lumen peruenimus HIPPOCRATEM Coum, virum arte et facundia insignem, cui fama et auctoritate perenni vix par extitit.

Natus

tt) Hier. Mercurialis *de arte gymnastica* Lib. VI. Venet. 1563. 4. Amstel. 1672. 4.

Petr. Fabri *agonisticon* Lugd. 1592. 4. (quod tamen magis ad athleticam gymnasticam pertinet, a medica probe distinguendam).

Io. Zach. Platner *progr. de arte gymnastica veterum. Opusculor. T. II. p. 11. sq.*

Natus est anno primo olympiadis LXXX, qui est 460 a. C. n. patre Heraclide, auo Gnosidico, medicis. Obiit Larissae, si fides auctoribus, summo senio confectus anno a. C. n. 350. Reliqua de eius vita satis obscura imo fabulis inficetis confusa sunt, cum praeter propria eius scripta pauci neque hi omnes genuini fontes biographici ad eum facientes extent. Praeter Herodicum Democrito maxime in philosophia naturali praeceptore eum usum fuisse ferunt. Artem exercuit primum in Thaso ins., tum vero Abderae, quin et in Asia minore. Praeterea tyrones quoque erudiuit, vnde Coa schola prae Cnidia valde emiuit. In vniuersum autem si doctrinam et ingenium viri tantum e genuinis eius quotquot supersunt libris ponderemus, omnis medicae professionis et methodi scientificae conditor censendus est.

§. 33.

Vt autem in vita Hippocratis, ita similis eaque multo maioris momenti et molestiae confusio circa scripta eius regnat, quae iam a Ptolemaeorum Aegypti regum tem-

B 4

pori-

poribus ortum duxit, qui in bibliotheca Alexandrina colligenda occupati, in eo negotio cum Pergami regibus certantes, a lucri cupidis hominibus spuris quoque et supposititiis libris, quibus clarorum auctorum nomina fraudulenter praefigebant, decipiebantur.

Pridem quidem Galenus, vir summus, et sanioris criticae parens, studiose in id incubuit, ut iniuriis istis, quae Hippocraticis scriptis illatae sunt, mederetur. Cum vero perquam arduum sit, tantae labi medelam afferre, imo cum post Galeni egregia tentamina librarioꝝ describentium negligentia aut desipientia malum recruderit; quidam cl. viri inde ab annis ducentis iterato studio genuina Hippocratis scripta restituendi curam susceperunt.

Pertinent huc praesertim:

Hier. Mercurialis *censura et dispositio operum Hippocratis*. Venet. 1583. 4.

Hallerus cum in amplissimis ad Boerhaavii *methodum studii medici* commentariis, pag. 573. sq. 670. 686. 709. 959. tum in editione
sua

fua medicae artis principium, quorum Vol. I. ea Hippocratis scripta continet, quae ipsi sola vere genuina visa sunt. tum denique *bibliothecae practicae* T. I. pag. 31. sqq.

Cl. Chr. Gottfried Gruneri *censura librorum Hippocraticorum*. Vratisl. 1772. 8.

§. 34.

Quae Hallerus pro genuinis habet, sequentia sunt Hippocratis opera:

1. *Epidemicorum s. de morbis popularibus*. L. I. et III.

Gr. lat. c. comment. Jo. Freind. Lond. 1717. 4. et in hui. oper.

it. gr. lat. s. t. H. Cope demonstratio medico-practica prognosticorum Hippocratis, ea conferendo cum L. I. et III. epidemicorum. Dublini 1736. 8. Jenae 1772. 8.

2. *Libri II. praenotionum s. praesagiorum vulgo dicti* (a spurio coacarum praenotionum opere, infra memorando, probe distinguendi). His continentur

a) *prognostica* et

b) *prorrheticorum s. praedictionum* Lib. II. Idus.

B 5

Extant

Extant in vulgatis nonnullis aphorismorum editionibus.

it. *gr. lat.* inter Zwingeriana Hippocratis opuscula. Basil. 1748. 8. de quibus infra.

3. *De diaeta in acutis s. de ptisanis s. contra Cnidias sententias* L. IV.

Ed. *gr. lat.* Just. Gottfr. Günzii ad calcem l. *de humoribus*. Lips. 1745. 8.

Germ. per Jo. Fr. C. Grimm v. cl. Altenb. 1772. 8. et operum versionis vernaculae Vol. I.

it. in quibusdam aphorismorum editionib.

4. *Aphorismorum Sect. VII.*

Ex ingenti editionum nube paucas saltem prae reliquis memorabiles indicasse sufficiat.

a) *Graecae*

Ex fide vetustissimi codicis cum aliis Hippocratis et Galeni libris aliquot, ex recognitione Franc. Rabelaezii. Lugd. apud Seb. Gryphium 1543. 12.

Glasgovienfis 1748 15.

b) *Grae-*

b) *Græco-latinae*

Theodor. Jans. ab Almeloveen.
Amst. 1685. 12. Lips. 1756. 12.

Annae Car. Lorry. Paris. 1759. 1782. 24.

Jo. B. Lefebure de Villebrune.
Constantinop. (Paris.) 1779. 16.

c) *Latinae*

Verfio tetrapla; sc. Constantini Afri-
cani, Laur. Laurentiani, Nic. Leo-
niceni et Theodori extat in *Articella*
infra recensenda.

Andr. Pastae c. praenotionibus etc.
Bergomi 1750. 1762. 12.

Galenî in aphorismos commentaria infra
dicentur.

E nuperiorum interpretum farragine no-
tentur

Jac. Hollerii *comment.* Genev. 1620. 8.

Jo. de Gorter *medicina Hippocratica.*
Amst. 1755. 4.

5. *De aëribus, aquis, et locis.*

Ed. gr. lat. c. l. *de flatibus,* studio Jani
Cornarii. Bafil. 1529. 4.

c. comm.

c. comm. Hieron. Cardani Basil.
1570- fol.

Angl. c. comm. F. Clifton Lond. 1734. 8.

6. *De natura hominis.*

cum aphorismorum editionib. quibusdam.
De Galeni commentariis infra.

7. *de locis in homine.*

8. *de humoribus purgandis.*

gr. lat. ex ed. Just. Gottfr. Günzii
c. l. *de diaeta in acutis. Lips. 1745. 8.*

9. *de alimento*

10. *de articulis*

11. *de fracturis*

lat. c. commentariis Andr. Maximini.
Rom. 1776. 4maj.

12. *mochlicus.*

ne confundatur cum dubio eiusdem tituli
libello, qui de ossium natura agit.

13. *de capitis vulneribus.*

Jul. Caes. Arantii *Comm. LB. 1639. 12.*
Petr. Pavii *succenturiatus anatomicus. LB.*
1616. 4.

14. *de officina chirurgi s. medici.*

Spurii e contrario aut saltem dubii Hal-
lero videntur sequentes:

α) ad methodum studii medici facientes.

1. *Iusiurandum.*

gr. lat. c. comment. Jo. H. Meibomii. LB.
1643. 4.

2. *Lex.*

Passim cum aphorismis edita; vt in edi-
tione Rabelaezii etc.

3. *de veteri medicina.*

4. *de arte.*

5. *de medico medicinae officio.*

Itidem quibusdam aphorismorum editionibus
subiunctus.

6. *de decoro s. de honestate s. decenti habitu.*

gr. lat. c. comment. G. Matthiae. Gotting.
1740. 4.

7. *Praeceptiones.*

β) Anatomica et physiologica.

8. *de anatome.*

gr. lat. ex ed. D. W. Trilleri cum prospectu
nouae editionis operum. LB. 1728. 4.

9. *de*

9. *de ossium natura s. mochlicus.*

cf. supra dictos genuinos, n. 12.

10. *de principiis s. carnibus.*

11. *de corde.*

12. *de glandulis.*

13. *de genitura.*

14. *de natura pueri.*

15. *de vita.*

16. *de partu septimestri et octimestri.*

17. *de superfetatione.*

γ) Pathologica, therapeutica, diaetetica.

18. *de morbis.* L. IV.

19. *de affectionibus.*

20. *de internis affectionibus.*

21. *epidemicorum* L. II. IV. V. (hic praestantior) VI. et VII.

22. *prorrheticorum* L. Ius.

cf. supra genuinos. n. 2. b)

23. *coctae praenotiones.*

ed. elegans *gr. lat.* Amst. ap. Elzevir. 1660. 12.

c. *comm.* Jac. Hollerii. Lugd. 1576. fol.

Lud. Dureti *interpretationes et enarrationes in coacta.* Par. 1588. fol. Lugd. Bat. 1737. fol. Lugd. et Argent. 1784. fol.

24. *de iudicationibus.*
25. *de diebus criticis.*
26. *de insomniis.*
27. *de videndi acie.*
28. *de flatibus.*
29. *de morbo sacro s. epilepsia.*
30. *de insania.*
31. *de haemorrhoidibus.*
32. *de virginum affectionibus.*
33. *de morbis mulierum. L. II.*
34. *de natura muliebri.*
35. *de sterilibus.*
36. *de dentitione.*
37. *de victus ratione L. III.*
38. *de salubri victus ratione.*
vulgo Polybo tribuitur, de quo infra.
Nonnullis Scribonii Largi et scholae Sa-
lernitanae editionibus subiunctus.
39. *de liquidorum usu.*
40. *de medicamentis purgantibus.*
41. *de purgatione, helleboro facta.*
δ) Chirurgica, obstetricia etc.
42. *de viceribus s. vulneribus.*
43. *de fistulis.*

44. *de exsecutione foetus.*

ε) ad vitam propriam.

45. *Epistolae.*

§. 35.

Editiones operum Hippocratis.

α) *Graecae.*

princeps Veneta ap. Aldum (1526.) fol.
Jani Cornari Basil. 1538. fol.

β) *Graeco-latinae.*

Hier. Mercurialis Venet. 1580. II Vol.
fol.

Anut. Foëfii Frf. 1595. Genev. 1675. fol.

Jo. Ant. v. der Linden. LB. 1665. II
Vol. 8.

c. Galeni operibus per Renat. Chartier,
Parif. 1639. XIII Vol. fol.

inchoata saltem ed. Steph. Mackii,
Vindob. 1743. II Vol. fol.

γ) *Versiones latinae.*

Fabii Calvi Rom. 1525. fol.

Jani Cornarii Basil. 1546. fol. et alias.

c. commentariis Jo. Marinellii, Venet.
ap. Jo. Valgrisiu 1575. fol. (ed. classica sed
immensae raritatis.)

Ex

Ex versione Cornarii cum comm. Marinellii et indice Pini. Venet. 1737. III Vol. fol.

Halleri medicae artis principes Vol. I-IV. Lausannae 1769 - 71. 8. (ex Marinelli versione.)

δ) *Germanica*

Jo. Fr. C. Grimm v. cl. qui et annotationes adiecit. Altenb. 1781. II Vol. 8.

§. 36.

Lexica Hippocratica aliaque id genus subsidia :

Galenii *explicatio vocabulorum* Hippocratis.
 Erotiani *collectio vocabulor.* Hippocratis.
 Ed. princeps H. Stephani c. priore in huius utilissimo opere cui titulus est: *Dictionarium medicum vel expositiones vocum medicinalium ad verbum excerptae ex Hippocrate, Aretaeo, Galeno, Oribasio, Rufo Ephes., Aëtio, Alex. Tralliano, Paulo Aegin., Actuario et Corn. Celso. (it. ex Julii Pollucis onomastico)* (Parif.) 1564. 8.

Jo. Gorraei *definitionum medicarum* L. XXIV. Parif. 1564. fol.

Anut. Foëfii *oeconomia Hippocratis.* Frf. 1588. Genev. 1662. fol.

C

Petr.

Petr. Matth. Pini *compendium instar indicis in Hippocratis opera*. Venet. 1597. fol. et cum ed. Hipp. lat. quam diximus.

Prosp. Martiani *notationes in Hippocratem*. Rom. 1626. Venet. 1652. fol. Patav. 1719. fol.

Selecta opuscula, in quibus Hippocrates explicatur, edita ab E. Gottfr. Baldinger v. cl. Gotting. 1782. 8.

§. 37.

Cum Hippocrates primus et princeps scriptorum medicorum sit, non incongruum videbitur, antequam ulterius progrediamur, hic loci *collectiones* medicorum veterum praestantiores inferere.

Est autem eorum antiquissima eademque summae quondam auctoritatis latina, vulgo sic dicta *Articella*, quod artem parvam denotare videtur, procul dubio a Salernitanae scholae quodam medico curata. Saepius recusa prodit Venet. 1483. fol. 1523. fol. etc. continet tetraplam quam diximus aphorismorum Hippocratis versionem, c. commentario Galeni; prognos-

prognostica, de diaeta in acutis, de aëre aquis et locis etc. iusiurandum, it. Galeni artem parvam, Theophilum de vrinis etc.

Alia est collectio Aldina, s. t. *Medici antiqui omnes latini*. Venet. ap. Aldi filios. 1547. fol. Complectitur Celsum, Serenum Samonicum, Scribonium Largum, Soranum Ephes., Antonium Musam et Apulejum, Aemilium Macrum et Strabonem Gallum, Caelium Aurelianum, Theodorum Priscianum etc.

Classica hos sequitur H. Stephani magna collectio latina s. t. *medicae artis principes post Hippocratem et Galenum latinitate donati*. (Parif.) excudebat H. Stephanus 1567. II Vol. fol. Continet Aretaeum, Rufum, Oribasium, Paulum, Aëtium, Alexandrum, Actuarium, Myrepsum; et ex latinis Celsum, Scribonium Largum, Marcellum empiricum, Cassium Felicem, Serenum Samonicum et Rhemnium Palaemonem.

Celsi Crassi collectio minor est, eaque s. t. *medici antiqui graeci* Aretaeus, Palladius, Rufus, Theophilus, omnes a Junio Paulo

C a

Crasso

Crasso *latinitate donati. accessit* Stephanus Atheniensis, *et ipse* Crassi *quaestiones medicae.* Basil. ap. Petr. Pernam 1581. 4.

Halleri collectio latina manualis prodiit curante D. Vicat Lausannae inde ab a. 1769- ad 74. XI Vol. 8. I-IVum continetur Hippocrates, V. Aretaeus, VI. Alex. Trallianus, VII. Rhazes *de variolis et morbillis*, VIII. IX. Celsus, X. XI. Cael. Aurelianus.

Quibus nuper iuncta est vernacula sylloge v. cl. Chr. Gottfr. Gruner *Bibliothek der alten Aerzte.* Lips. inde ab a. 1780. 8.

§. 38.

Similes quaedam extant collectiones chirurgicae:

Libri chirurgorum veterum de fracturis et luxationibus per Vidum Vidium. Paris. 1544. fol.

Graecorum chirurgici libri, Sorani *vnus de fracturarum signis*, Oribasii II. *de fractis et luxatis; e collectione Nicetae* ed. Ant. Cochi Florent. 1754. fol.

§. 39.

§. 39.

Collectiones gynaecciorum:

Volumen gynaecciorum. ed. Casp. Wolf.
Bafil. 1566. 4.

Gynaecciorum f. de mulierum affectibus commentarii graecor. latinor. barbaror. etc. in III tomos digesti (studio Casp. Bauhini) Bafil. 1586. 4. (quod IVti Vol. titulum mentitur opus et 1588. prodiit, non nisi Lud. Mercatum *de morbis mulierum* continet.)

Gynaecciorum libri graecorum, arabum, latinorum, veterum et recentiorum quotquot exstant, per Ier. Spachium. Argent. 1597. fol.

Contenta omnium trium exhibet Jo. Alb. Fabricius *bibl. gr.* T. XII. p. 700. sqq.

§. 40.

Quibus demum et veterinarias collectiones subiungimus:

Veterinariae medicinae f. hippiatricarum I. II. Bafil. 1537. 4.

Graecos continent Abfyrri, Hieroclis etc. libros et eclogas, iussu Constantini Porphyrogeniti collectas. Singulorum auctorum, vnde hae sunt petitae, indicem videtis in J. Alb. Fabricii *bibl. gr.* T. VI. p. n. 494 500.

C 3

Idem

Iidem duo libri iam antea latino idiomate excusi erant Jo. Ruellio interprete, Paris. 1530. fol.

Germanice prodierunt f. t. *zwey Bücher von Gebrechen der Rosse* (Eger) 1571. fol.

§. 41.

Sed e diverticulo in viam revertimur, ubi post Hippocratem primum eius filios offendimus, THESSALVUM et DRACONEM, atque generum POLYBVM quibus plura e dubiis Hippocratis scriptis tribuuntur: ut Polybo l. *de salubri vitius ratione*, quem §. 34. n. 38. citauimus.

§. 42.

THUCYDIDIS classici inter historicos viri, qui c. 3520. claruit, mentionem iniicere oportet ob egregiam famosae istius pestis Atheniensis descriptionem, quam et Lucretius L. VIto poematis *de natura rerum*, et Joan. Boccaccius, lepidus Milesiarum auctor, in praefatione *decameronis* imitati sunt. Ea tamen, utrum veri nominis pestis fuerit, Halleri aliorumque doctor. viror. dubitatio est non iniqua.

§. 43.

§. 43.

PLATO Atheniensis, cl. 3560.

Socratis discipulus, multum in theoria medica laboravit. De Hippocratis hypothesebus in Phaedro suo agit etc. Praecipue tamen eius ad nos pertinet *Timaeus* s. *de natura*, ab ipso Cicerone in latinum sermonem translatus.

ed. gr. lat. interprete M. Tullio Cic. et Chalcidio, una c. eius docta explanatione. Paris. 1579. 4.

Operum Platonis editio princeps Aldi. Venet. 1513. fol.

H. Stephani Paris. 1578. fol.

Bipontina inde ab a. 1782. 8. prodit.

§. 44.

ARISTOTELES Stagirita, cl. 3590.

Nicomachi filius, Platonis per 20 annos discipulus, demum praeceptor Alexandri M., qui octingenta talenta attica (minimum 8 auri Tonnas quas vocant, valore aequantia) historiae eius animalium condendae impendit. Auctor scholae peripateticae et philosophiae bis mille annos per uniuersum fere orbem

antiquum regnantis. Instaurator historiae naturalis et parens sanioris physiologiae. Primus bibliothecam congeffit, quae postea hereditatis iure ad Theophrastum transit.

Princeps viri summi opus et cui vix simile extat, *historia animalium* est, cuius tamen non nisi epitomen habemus X libris comprehensam.

ed. Ph. Jac. Mauffaci. Tolosae 1619. fol.

Inter reliqua magni viri scripta praesertim ad nos attinent:

de partibus animalium L. IV.

de generatione animalium L. V.

et maxime *de auditis admirandis*.

Operum ed. princeps *gr. c.* Theophrasto, Venet. ap. Aldum 1495-98. VI vol. fol.

gr. lat. ex ed. Gu. du Val. Paris. 1654. IV vol. fol.

§. 45.

THEOPHRASTVS Eresius.

Aristotelis discipulus et heres bibliothecae, instaurator botanices, quam binis summi pretii operibus ditavit.

a) *histo-*

a) *historiae plantarum* L. IX.

c. comment. Jul. Caes. Scaligeri et
Jo. Bodaei a Stapel Amst. 1644. fol.

Fragmentum L. Xmi c. interpretat. Jani
Planci *edid.* Aug. Mar. Bandinus f. l.
et a. fol.

b) *de causis plantarum* L. VI.

Operum ed. principem diximus ad Aristot.
gr. lat. ex ed. Dan. Heinfii LB. 1613.
fol.

§. 46.

DIOCLES Carystius cl. c. 3600.

Ex Asclepiadum familia, magnae et me-
ritae famae vir.

Pauca quaedam eaque dubia sub eius no-
mine extant.

v. c. *Prophylactica* h. e. *de secunda valetu-
dine tuenda ad regem Antigonum.*

inseruit Io. Alb. Fabricius *bibliothecae
suae graecae* Tom. XII. — pag. 585-92.

Lat. c. nonnul. scholae Salernitanae editionibus.

it. c. G. Pictorii *methodo sanitatis tuendae.*
Basil. (1561.) 8.

C 5

Dogma-

Dogmata eius relata leguntur apud Celfum, maxime vero apud Caelium Aurlianum.

§. 47.

PRAXAGORAS Ceus.

itidem ex Asclepiadum gente.

celeber doctor, vel pituita vitrea, quae eius nomen fert, vulgo notus, cuius dogmata similiter conseruauit Caelius.

§. 48.

ERASISTRATVS Ceus.

Aristotelis nepos et discipulus in aula Syriaca vixit; vbi Antiocho Imo Stratonice non vercam cum vitae discrimine amatam conciliauit, a patre Seleuco X talentis ob eam curam donatus. vid. Plutarchus in Demetrio poliorcete, Stratonice patre T. VI. pag. 1601. f. ed. H. Stephani. cfr. Lucianus *de Syria Dea* pag. 888. fqq. Tom. II. ed. Salmurens.

Auctor ille fuit celebris et diu durantis scholae, quam Smyrnae praesertim floruisse ferunt

ferunt u). Restaurator anatomes, physiologus acutissimus, est habendus.

§. 49.

HEROPHILVS Chalcedonius.

Praxagorae discipulus. Itidem clarae scholae medicae auctor.

Summus qui ante C. n. extitit anatomicus, cuius nomen torculari sic dicto durae meningis impositum est.

Fragmen-

u) Quin numos a Smyrnaeis in honorem medicorum e scholis Erasistrati et Herophili cufos fuisse aiunt. Vid. Rich. Meadii super hoc argumento diss. At enim vero errasse Meadium facile patebit confideranti Aesculapii iconem quam haec numismata ferunt vulgo in tot aliarum urbium numis occurrere, vbi de medicis ne cogitare quidem licet. Nomina vero ipsi addita non medicos denotant sed magistratus aut etiam sacerdotes, cum in quibusdam eius aevi urbibus magistratus et summa sacerdotia coniungerentur. Quodsi contigerit, vt vere medici iis nominibus designarentur: is honos tamen ipsis non qua medicis, sed qua magistratibus, obtigit.

Fragmentum eius e L. III. Apollonii Ci-
tensis *de articulis* edidit Ant. Cocchi
in *discorso dell' anatomia*, Florent. 1745. 4.
pag. 80 fqq.

§. 50.

NICANDER Colophonius cl. c. 3800.

Ei. *theriaca et alexipharmaca*.

ed. princeps c. Dioscoride Aldi, Venet.
1499. fol.

al. Aldina ib. 1523. 8. maj.

ed. Ang. Mar. Bandini Florent. 1764. 8.

§. 51.

Incidit in haec circiter tempora aut ea
praecessit paulo diductio medicinae Celso
dicta in tres disciplinas: scil. in diaeteticam
quae victu, pharmaceuticam quae medica-
mentis, chirurgicam quae manu, medetur.

Mart. Iacobsen *de antiqua medicinae divi-
sione in διαιτητικην, Φαρμακευτικην, et χειρρ-
γικην*. Helmst. 1766. 4.

§. 52.

Hanc mox secuta est medicorum in *sectas*
secessio: praesertim in *dogmaticam*, quae in
medicina exercenda rationi multum tribuebat,

et

et empiricam, quae fere vnice experientiae confidebat. Illius fundamenta iam iecerat Erasistratus, ideo semidogmaticus dictus: huius vero Herophilus, hinc semiempiricus vocatus; eiusque artis alumni; PHILINVS praefertim Cous et tum maxime HERACLIDES Tarentinus, Mantiae discipulus, magni meriti vir.

G. Gottl. Richter progr. *de veterum empiricorum ingenuitate*. Gotting, 1741. 4.

(Hic finit Schulzii *historia medic.* Lips. 1728. 4.)

SECTIO

SECTIO V.
MEDICINA ROMANORVM.

§. 53.

A. 234. a. C. n. medicina cum reliquis scientiis e Graecia Romam migravit. Primus vero illic medicinam aperuit, taberna publico aere ipsi concessa ARCHAGATHVS Peloponnesiacus, Lyfaniae f.

§. 54.

Acer autem extitit medicinae huius graecanicae osor M. PORCIUS CATO Censorius, qui e contrario ipse de domestica medicina commentarium conscripsit, cuius vero non nisi fragmenta apud Plinium et Plutarchum extant.

Sed et ej. *de re rustica* L. vt multa, aniliter superstitiosa ita multa utiliter ad rem medicam facientia continet.

ed. Io. Matth. Gesneri c. VARRONE et reliquis Scr. R. R. it. Vegetio etc. Lips. 1735. 1774. 4.

§. 55.

§. 55.

De conditione id temporis medicorum apud Romanos, praeterito seculo acer disputatio exorta est, currente aeuo denuo suscitata. Criminatum enim est eos sero et post sexcentos demum annos Romam admissos, post vero iterum aliquando vrbe pulsos fuisse, diuque in seruili conditione degisse etc.

Classica quae huc faciunt scripta sunt :

Io. Fr. Bokelmanni *medicus Romanus seruus LX solidis aestimatus* Lugd. Bat. 1671. 12. it. ad calcem Iugleri *de mundinatione seruorum*. Lipf. 1748. 8. (aduersus Drelin-courtium)

C. Drelincourti *apologia medica qua depellitur illa columnia medicos sexcentis annis Roma exulasse*. Lugd. Bat. 1672. 12.

Conyers Middleton *de medicorum apud veteres Romanos degentium conditione. contra Iac. Sponium et Rich. Meadium seruilem atque ignobilem eam fuisse ostenditur*. Cantabr. 1726. 8.

ej.

ej. *dissertationis defensio contra anonymos* ib. 1727. — Vtraque extat in ej. *miscellaneous Works*, Lond. 1752. 4. Vol. IV^{to} pag. 177. sq. 205. sq.

Diluerunt has calumnias post Vinkium in *amoenitat. medicis*, Schulzium, aliosque

Iul. Car. Schlaeger v. cl. *de medicorum apud veteres Romanos conditione*, Helmst. 1740. 4.

Aug. Gottl. Richter collega coniunctiss. (Praef. auunculo cl. Georg. Gottl.) *prisca Roma in medicos suos haud iniqua*. Gotting. 1764. 4.

§. 56.

Vocabantur autem apud Romanos *medici* qui in vniuersum morborum remedia cognoverant. Distincti ideo a ceteris artificibus qui singularium saltem partium curationem suscipiebant.

Ita chirurgi dicebantur *medici vulnerum*, alii *medici ocularii x)* etc.

Medi-

x) Io. Ern. Walchii *antiquitates medicae selectae*. Ien. 1772. 8.

Christoph. Saxii *epist. de veteris medici ocularii gemma sphaeragide*. Ultraj. 1774. 8.

Medicae autem Gynaecia et mulierum morbos curasse videntur. Subinde etiam pro obstetricibus accipiuntur.

§. 57.

Primus vero medicorum Romanorum fama et meritis praecellens ASCLEPIADES erat, Prusienfis Bithynus, .†. a. 91. a. C. n.

Amicus Ciceronis, epicureus, auctor *mechanicae* sectae. Totus *caussis* morborum investigandis inhiabat.

Blaf. Caryophili (Garofolo) *diff. de icone* Asclepiadis. Inter *dissertationes* eiusd. *miscellaneas* Rom. 1718. 4. pag. 331 sq.

Ant. Cocchi *discorso primo sopra* Asclepiade. Florent. 1758. 4.

La medicina d'Asclepiade per ben curare le malattie acute. raccolta da varii frammenti Greci e latini (auct. Jo. Fortun. Bianchini protomedico Udin.) Venet. (1769.) 8.

§. 58.

THEMISON Laodiceus.

Asclepiadis discipulus; auctor sectae *methodicae*, qui Celso interprete; medicinam quasi viam quandam vocabat (quam *μέθοδος* Graeci

D

nomi-

nominant) eorumque quae in morbis *communia* sunt contemplationem.

De ceteris methodicis conf. Halleri *bibl. pract.* Vol. I. p. 177. et plurimis pag. 202. sq. 205. sq. 209-15.

et super praxi methodicorum in vniuersum Jo. Conr. Amman *praefationem ad Caelium suum Aurelianum.*

it. Paul. Gottl. Werlhof *de medicina methodicae sectae eiusque usu et abusu.* Helmstad. 1723. 4.

§. 59.

ANTONIUS MUSA cl. circ. a. 22. a. C. n. Augusti Caes. medicus.

Scripta eius deperdita sunt; quod enim eius nomen fert *de herba vetonica* opusculum, ferius aeuum sapit.

ed. Gabr. Humelbergii c. Apulejo *de medicaminib. herbar.* Basil. 1537. 4.

it. in collect. Aldina.

Lud. Chr. Crellii Antonius Musa Augusti medicus obseruationibus varii generis illustratus. Lips. 1725. 4.

Chr. Rose de Augusto *contraria medicina curato.* Hal. 1741. 4.

§. 60.

§. 60.

CASSIVS FELIX.

Eiusdem Augusti coetaneus.

Extant sub eius nomine, sed serioris ut videtur aevi, *Quaestiones s. problemata.*

ed. gr. lat. cura Conr. Gesneri. Tiguri 1562. 8.

ex ed. Andr. Rivini. Lips. 1653. 4.

Eiusdem quoque aetatis esset genuinus Aemilius Macer, cuius nomen praefixum est latinobarbaro carmini *de herbarum virtutibus.* ed. c. Walafridi Strabi (monachi S. Gallensis, qui a. 849. obiit) *hortulo* per Joann. Atrocianum. Basil. 1527. 8. it. in collectione Aldi.

§. 61.

AVL. CORNELIVS CELSVS cl. c. 37.

Aesclepiadeus, latinorum Hippocrates, medicorum Cicero vulgo dictus.

Ej. *de medicina* L. VIII.

ed. princeps Florent. 1478. fol.

Mediol. 1481. 4. Venet. 1497. fol. Aldina 1528. 8 maj.

D 2

Ruellii

Ruellii Parisinam 1529. fol. v. ad Scribonium Largum.

c. comment. Bald. Ronsssei Lugd. Batav. ex offic. Plantin. 1592. 4.

ex recognit. Jo. Ant. v. der Linden. Lugd. Bat. ap. Elzevir. 1657. 12.

ex recens. Jo. Baptist. Morgagnii. Patav. ap. Jos. Cominum. 1722. 8.

it. c. ej. VIII epistolis in Celsum et Seren. Samonicum. ex nitida Vulpri edit. Patav. 1750. II Vol. 8.

recuf. Venet. 1763. II Vol. 12.

ex recens. Th. Janf. ab Almeloveen c. n. varior. LB. 1746. 8.

studio C. Chr. Krause. Lips. 1765. 8.

ex ed. Leon. Targae. Pat. 1769. 4.

ex recens. Jo. Valart. Paris. 1772. 12. ed. nitid.

extat quoque in collectione Aldina, et inter principes H. Stephani et Halleri.

De Celso conferatur:

Jo. Rhodii *vita* Celsi. ad calcem *diff. de acia, pondere et mensuris Celsi* etc. ed. 2. Lond. Scanor. 1691. 4.

G. Matthiae

G. Matthiae *de Celsi medicina* Goetting. 1766. 4.

Jo. Fr. Cloffii v. cl. *specimen obseruationum criticarum in Celsum*. Ultraj. 1768. 4.

Bianconi *lettere sopra Celfo*. Rom. 1779. 8. *germ.* Lips. 1781. 8.

§. 62.

SCRIBONIVS LARGVS Designatianus. cl. Sec. p. C. n. Imo medio.

Ej. compositiones medicae (primum dispensatorium, ex graeco vt videtur translatum.)

ed. princeps eaque rarissima, quae ad manum est, prodiit cura Jo. Ruellii c. Corn. Celfo aliisque, Parif. ap. Wechel. 1529. fol.

Statim recusa c. Benivenio *de abdit. morbor. cauffis*, Basil. ap. Cratandr. 1529. 8. quam vulgo cum Jo. Alb. Fabricio ast perperam pro principe habent.

cura Jo. Rhodii Patav. 1650. 4.

tum cum ampliffimis eiusd. commentariis et lexico Scriboniano ib. 1655. 4.

it. in collectione Aldina et inter principes Stephani.

§. 63.

XENOCRATES aphrodisiacus Cilix; eiusd. c. Scribonio aetatis.

probe distinguendus a celebri Platonico eiusdem nominis, cuius vitam Diogenes Laertius descripsit, et cum quo ab Artedio, Harduino et nuperis editoribus Plinii gallici male confusus est.

Ej. *de victu ex aquatilibus* L. extat apud Oribasium.

ed. *gr. lat. c. not. et glossar.* Jo. G. Frid. Franzii. Lipsi. 1774. 8.

§. 64.

RUFVS Ephesius.

vir maximae eruditionis.

princeps eius opus est *de nominibus partium c. h.*

gr. c. rel. opusc. et Sorano per Jac. Goupylum (c. Aretaeo ut videtur) Paris. 1554. 8.

gr. lat. ed. Guil. Clinch Lond. 1744. 4.

lat. c. Aretaeo Venet. 1552. fol. min. Paris. 1554. 16.

it. in collectione Stephani et Craffi.

in tabulas redegit Fab. Paulinus ad calcem editionis Vesalii *de c. h. fabr.* Venetae 1604. fol.

§. 65.

§. 65.

PEDANIUS f. PEDACIVS DIOSCORIDES Anazarbaeus. cl. Nerone imp.

instaurator materiae medicae.

Princeps Ej. opus est *de medicinali materia* L. VI. (alii V; alii VII numerant.)

a) editiones *graecae*

Princeps Veneta ap. Aldum 1499. fol.

ex ed. Jani Cornari Basil. 1529. 4.

b) *graeco-latina*

classica Jo. Ant. Saraceni Frf. 1598. fol.

c) *latinae*

Colon. 1478. fol.

ex Jo. Ruellii interpret. Lugd. 1550. 8. et toties alias.

Commentatores.

Val. Cordi *annotationes* Argent. 1561. fol.

Petr. Andr. Matthioli *commentarius*. faepiff. recus. Ed. praestantiff. Venet. 1565. fol.

§. 66.

ARTEMIDORVS Daldianus.

Ej. *oneirocriticorum* L. V.

D 4

ed.

ed. *gv. lat.* per Nic. Rigaltium Paris.
1603. 4.

germanicae versiones ansam praebuerunt
triuialibus istis vulgi libellis infomniorum.

§. 67.

EROTIANVS f. HERODIANVS

Ej. *lexicon Hippocraticum* supra laudauimus.

ed. princeps H. Stephani c. *ditionario*
medico (Paris.) 1564. 8.

item c. *glossar. Galeni et Herodoti*
Lycii in Hippocr. ex ed. Io. G. Fr. Fran-
zii Lips. 1780. 8.

§. 68.

THESSALVS

qui se ipsum *iatronicen* vocare non eru-
buit.

methodicam sectam vltro perfecit.

§. 69.

ANDROMACHVS pater, Cretensis.

Neronis imperatoris medicus, primusque
archiatri titulo insignitus, qui tunc temporis
praesidem s. praefectum medicorum denotabat.

inuentor *theriacae* cuius compositionem
graeco carmine descripsit.

ed.

ed. *gr. lat. c. comment.* Franc. Tidiæi.
 Toruni 1607. 4.
 it. Norimb. 1754. 4.

§. 70.

C. PLINIUS SECVNDVS Nouocomensis.

Vespasiani imp. familiaris, .†.a. C. 79 ipsa
 ea Vesuuii famosa eruptione, quae et Hercu-
 laneo et Pompeiis fatalis cessit.

Ej. *historia mundi* L. XXXVII.

ed. princeps Venet. 1469. fol.

c. Claud. Salmafii animaduers. studio
 Jo. de Laët Lugd. Bat. ap. Elzevir. 1635.
 III vol. 12.

ed. J. Harduini Paris. 1723. III vol. fol.
 Bipontina. 1783. V vol. 8.

Claud. Salmafii *exercitationes Plinianaë.*
 Ultraj. 1689. II vol. fol.

Ej. *de Plinio iudicium.* Diuioni. 1668. fol.

§. 71.

Incidit in hæc circiter tempora methodi-
 corum denuo in alias *sectas* feditio, quarum
 placita autem et quid quæuis habuerit proprii

D §

e ve-

e veterum scriptis dilucide eruere vix est possibile.

Sunt vero A) *Pneumatici*, auctore ATHE-
NAEO Cilice.

B) *Episyntetici*, auctoribus AGATHINO,
Athenaei discipulo, et LEONIDE Alexandrino.

C) *Ecleſtici* auctore ARCHIGENE Apameense,
Agathini discipulo, viro egregio, de quo plu-
rimis cf. Halleri *bibl. pract.* T. I. pag. 198-
202. *chirurg.* T. I. pag. 69 sqq. *anatom.* T. I.
pag. 74 sqq. et *botan.* T. I. pag. 102 sqq.

§. 72.

Ad pneumaticos pertinet ARETAEVS Cap-
padox dubiae aetatis, quae tamen ante Titi
imperat. tempora ponenda videtur.

Ni graviter fallimur, omnium quorum
scripta adhuc extant medicorum veterum
longe dignissimus, qui a tyronibus totus in
succum et sanguinem vertatur.

EJ. *de morbis acutis* L. IV.

totidemque *de morbis diuturnis.*

ed. princeps cura Jac. Goupyli Paris.

554. 8.

gr.

gr.lat. Jo. W. Wiggan. Oxon. 1732. fol.
c. not. Trilleri etc. curante Boerhaavio
Lugd. Batav. 1731. fol.

lat. Venet. 1552. fol. min. Paris. 1554. 16.
(v. ad Rufum) Venet. 1763. 8. Argent. 1768. 8.
it. in collectionib. Stephani, Craffi,
et Halleri.

(C. Gottl. Kuehn) *de dubia Aretaei aetate
constituenda* Lips. 1779. 8. (Neroni coaeuum
facit.)

§. 73.
SORANVS. Ephesius cl. circa Traiani im-
per. tempora.

caput sectae methodicae, cuius praecepta
Caelius Aurelianus infra recensendus, in
latinum sermonem transtulit, nobisque ita
seruauit.

EJ. *de fracturarum signis* L. supra citauimus
in chirurgicis collectionibus.

Praeterea nomen eius fert satis antiquum
sane opusculum *de vulua et muliebri pudendo*,
ed. *gr.* c. Theoph. Protospathario.
Paris. 1555. 8.

lat. c. eod. ib. 1556. 8.

it.

it. in *uniuersa antiquorum anatome* ad calcem editionis Vesaliani operis Venetae 1604 fol. aperte vero spuria Pseudo-Sorani barbari est *isagoge artis medendi* Basil. 1528. fol. quae et in collectione Aldina extat.

§. 74.

MOSCHION methodicus.

Ej. *de morbis mulierum* L. (e latino in graecum translatus)

extat in omnibus quas diximus Gynaeciorum collectionibus, et quidem *gr.* in Wolfiana, *lat.* in reliquis duabus.

§. 75.

CLAVD. GALENVS Pergamenus. n. a. 131.
†. Seuero imp.

Vir summus et vnicus, et cui, siue vasti ingenij acumen siue immensum doctrinae ambitum spectes vix alterum vniuersae antiquitatis aequiparare licet.

Scholam Alexandrinam x) frequentauit, Romae maxime artem exercuit. polygraphus. nullam

x) De Alexandrina schola et medicinae in eadem summo flore, ipsius Galeni studio impen-

nullam non medicinae partem scriptis suis auxit, de vniuersa arte impense meritus. XIV frequentium seculorum idolum, et in omni re medica fons et norma.

Nomen eius retinuit vena quae ventriculo cerebri tertio incumbens torcular demum sic dictum Herophili intrat.

Ex Scriptis eius, quotquot adhuc supersunt, saltem praecipua et quae genuina videntur, recensimus, ordinem editionis Chartarianae secuti, XIII. vol. comprehensae, et in totidem classes, in quarum tamen distributione iudicium desideramus maturius, diuisae.

Vol. I. biographica.

1. *de libris propriis.*
2. *de ordine librorum suorum.*

Vol. II. Isagogica.

3. *Paraphraes Menodoti suasoria ad artes oratio.*
4. *de optima doctrina.*
5. *de historia philosophica.*

6.

impense aucto v. Chr. G. Heynii, viri
Opt. *opuscula academica* Vol. I. p. 109sq.

6. *de Sophismatis penes dictionem.*

7. *explicatio vocum obsoletarum ap. Hippo-
pocratem.*

extat in *dictionario medico* H. Stephani.

8. *de constitutione artis medicae.*

9. *ars medicinalis s. ars parua.*

quondam pro canone habitum opusculum.

Inter commentatores extant praeter nume-
rosos alios Petr. Hispanus, posthac Pont.
Max. it. Sancto. Sanctorius etc.

10. *definitiones medicae.*

11. *de partibus artis medicae.*

12. *de Sectis.*

13. *de optima Secta.*

14. *de subfiguratione empirica.*

15. *quod optimus medicus sit quoque philo-
sophus.*

16. *introductio s. medicus.*

a quibusdam pro spurio declaratum opus.
(sed v. Barth. Eustachium *de motu capi-
tis*, pag. 257.)

saepissime editum. v. c. *gr. lat.* Bas. 1537. 8.
Vol.

Vol. III. physiologica.

17. *de elementis* L. II.
 18. *de temperamentis* L. III.
 19. *in Hippocratem y) de natura humana*
Comm. II.
 20. *de humoribus.*
 21. *an sanguis in arteriis natura contineatur.*
 22. *de atra bile.*
 23. *de semine.*

Vol. IV. anatomica.

24. *de anatomicis administrationibus* L. IX.
 (infignes)
 25. *de offibus ad tirones.* (idem qui Sec.
 XVI. ingentes istas lites excitavit libellus.)
 ed. *gr. lat. c. n. Casp. Hofmanni* (Specimen
 nouae omnium Galeni operum editionis
 nis
 y) Ad maxime immortalia Galeni merita
 pertinere *criticas* curas, quas Hippocraticis
 operibus adhibuit, ipsumque hinc
 omnis sanioris criticae parentem et exemplar
 habendum esse, supra iam ad Hippocratem
 ipsum monuimus.

nis quam adornauerat 2)) Francof. 1630. fol.
de commentariis Fallopii, Ingraf-
fiae, Riolani aliorumque infra dicetur.

26. *de musculorum dissectione* (ex Oribasio)
lat. c. praecedente et sequentibus Lugdun.
1551. 16.

27. *de venarum arteriarumque dissectione.*

28. *de nervorum dissectione.*

29. *vocalium instrumentorum dissectione.*

30. *de uteri dissectione.*

31. *de usu partium* L. XVII. (classic. opus.)
lat. ex vers. Nic. Regii Calabri (de quo
infra) Paris. 1528. 4. Lugd. 1550. 16.
commentarius Casp. Hofmanni. Frf.
1625. fol.

Vol. V. psychologica

32. *de naturalibus facultatibus* L. III.

33. *de Hippocratis et Platonis decretis* L. IX.
lat. c. sequenti et al. Galenicis, XVI L. *de*
pulsibus, etc. Basil. 1535. fol.

34.

2) v. cl. v. Murr *Journal zur Kunstgesch.
und Litteratur* T. IV. pag. 70. sqq.

34. *de formatione foetus (ex optimis Galeni scriptis.)*

35. *an omnes partes animalis quod procreatur, fiant simul?*

36. *an animal sit quod in utero est?*

37. *de septimestri partu.*

38. *de instrumento odoratus.*

39. *de motu musculorum L. II.*

40. *de respirationis usu.*

41. *de causis respirationis.*

42. *de usu pulsuum.*

43. *quod animi mores corporis temperamenta sequantur.*

Vol. VI. *hygiæna.*

44. *de optima nostri corporis constitutione.*

45. *de bono habitu.*

46. *num ad medicinam spectet, num ad gymnasticen ars tuendæ sanitatis?*

47. *de sanitate tuenda L. VI.*

48. *in Hippocratem de aëre, aquis et locis Comm. III.*

E

49.

49. *in Polybum de salubri victus ratione*
(v. supra pag. 31. n. 38.)

50. *in Hippocratem de alimento, comm. IV.*

51. *de alimentorum facultatibus L. III.*

52. *de attenuante diaeta.*

53. *de probis prauisque alimentorum succis.*

54. *de humani corporis constitutione, de diaeta*
IV anni tempestatum et XII mensum.

55. *de ptisana.*

56. *de exercitio quod parua pila fit.*

57. *de dignotione ex insomniis.*

58. *de cognoscendis curandisque animi mor-*
bis (vbi cap. 8. de se ipso agit).

59. *de cuiusque animi peccatorum dignotione*
atque medela.

60. *de consuetudine.*

Vol. VII. pathologica

61. *de differentiis morborum.*

62. *de causis morborum.*

63. *de differentiis symptomatum.*

64. *de causis symptomatum L. III.*

65. *de februm differentiis* L. II.
 66. *de inaequali temperie.*
 67. *de marasmo senili.*
 68. *de tumoribus praeter naturam.*
 69. *de plenitudine.*
 70. *de causis procatarteticis.*
 71. *de tremore, palpitatione, convulsione et
 vigore.*
 72. *de comate.*
 73. *de difficultate respirationis* L. III.
 74. *de morborum temporibus.*
 75. *al. de totius morbi temporibus.*
 76. *de typis. (dubius)*
 77. *aduersus eos qui de typis s. periodis
 scripserunt.*
 78. *de locis affectis* L. VI. (princeps Galeni
 opus).

Vol. VIII. *femiotica*

79. *de pulsibus, ad tirones.*
 80. *de pulsuum differentiis* L. IV.

81. *de pulsibus dignoscendis* L. IV.
82. *de causis pulsuum* L. IV.
83. *de praesagitione ex pulsibus* L. IV.
84. *Synopsis libror. suor. xvi. de pulsibus*
85. *ad Antonium philosophum de pulsibus libellus.*
86. *de urinis compendium.*
87. *de crisiibus* L. III.
88. *de diebus criticis* L. III.
89. *in Hippocratem de humoribus Comm. III.*
90. *in Hippocratis prognosticon Comm III.*
91. *in Hippocratis Lib. I. prorrheticorum Comm. III. (dubii)*
92. *de praenotione ad Posthumum. (plurima ad vitam Galeni propriam continet)*
93. *alius de prognosi libellus.*
94. *praesagium experientia confirmatum.*
95. *de venae sectione.*
96. *de aegrotantium decubitu prognostica ex mathematica scientia.*

97. *quomodo morbum simulantes sint deprehendendi.*

Vol. IX. Opera mixta.

98. *in Hippocratis epidemicor. L. I. Comm. III.*

99. *in eorundem L. II. Comm.*

100. *in eorundem L. III. Comm. III.*

101. *in eorundem L. VI. Comm. VI.*

102. *in aphorismorum Hippocratis L. VII. totidem commentarii.*

103. *aduersus Lycum: quod nihil peccet Hippocrates aphorismo 14. Sectionis I.*

104. *contra ea, quae a Juliano in aphor. Hippocratis 2. Sect. I. dicta sunt.*

Vol. X. therapeutica

105. *methodus medendi L. XIV.*

ed. princeps gr. c. sequente. Venet. sumptib. Nic. Blasi. 1500. fol. max.

106. *ad Glauconem de arte curatiua L. II.*

107. *de venae sectione aduersus Erasistratum.*

108. al. eiusdem argumenti *aduersus* Erasistrateos *Romae degentes.*

109. *de curandi ratione per v. f.*

110. *de hirudinibus, reuulsione, cucurbitula et scarificatione.*

111. *de purgantium medicamentorum facultate.*

112. *Quos, quibus medicamentis, et quando purgare oporteat?*

113. *pro puero epileptico consilium.*

114. *de colico dolore.*

115. *de remediis facile parabilibus.*

Vol. XI. *diaetetica.*

116. *In Hippocratem de diaeta in acutis Comm. IV.*

117. *de diaeta in morbis acutis ex Hippocratis sententia.*

Vol. XII. *chirurgica.*

118. *In Hippocratem de officina medici Comm. III.*

119. *in ej. de fracturis L. Comm. III.*

120. *in ej. de articulis L. Comm. IV.*

121. *de fasciis.*

Vol. XIII. pharmaceutica.

122. *de simplicium medicamentorum facultatibus L. XI.*

123. *de compositione medicamentorum secundum locos (h. e. morbos) L. X.*

124. *de compositione medicamentorum secundum genera L. VII.*

125. *de antidotis L. II. (multis ad vitam auctoris facit.)*

126. *de theriaca ad Pisonem.*

127. *de usu theriacae ad Pamphilianum.*

128. *de succedaneis medicamentis.*

129. *de clysteribus.*

Editiones operum Galeni.

a) *graecae.*

princeps Aldina. Venet. 1521. V vol. fol.

Basileenf. cura Joach. Camerarii et Leon.

Fuchfii 1538. V vol. fol.

b) *graeco-latina*

E 4

Renati

Renati Chartier c. Hippocrate. Paris. 1639.
et titulis tantum recufis 1679. XIII Vol.
fol. a)

c) *latinae.*

prima Venet. per Phil. Pintium de Caneto
1490. fol.

Bafileenfes plures; inter quas reliquis prae-
flat ea quae a. 1562 ex Frobenii officina in
XII Partes in fol. diuifa prodiit; prolegome-
nis Conr. Gefneri et indicibus Grataroli
et Pantaleonis aucta.

Juntinae Venetiis editae X extant diuer-
fae editiones. viz. I. 1541. II. 1550. III. 1556.
IV. 1563. V. 1570. VI. 1576 (hanc curauit
Hier. Mercurialis) VII. 1586. VIII. 1600.
(haec elegantiffima) IX. 1609 (haec e. fe-
quente maxime completa) X. 1625. fol.

alia eft Veneta ftudio Jo. Bapt. Rafarii
ap. Vincent. Valgrifium. 1562. V vol.
fol.

Ad vitam et fcripta viri fummi praeter ea,
quae ipfe fparfim in operibus narrat, et Cle-
ricus

a) De hac ed. cf. plurimis cl. Sandifort
exercitat. acad. L. I. c. 8. pag. 113. fqq.

ricus (cuius historia medicinae in Galeno fuit) atque Hallerus congefferunt, confr. Conr. Gesneri vita Galeni, operum editioni latinae a. 1562. quam citauimus praefixae.

it. Phil. Labbe *elogium chronologicum Galeni*. Paris. 1660 8.

EJ. *vita Galeni ex propriis scriptis collecta*. ib. eod. 8.

§. 76.

Vterque Q SERENVS SAMONICVS pater et fil. cl. c. 210.

utri eorum tribuendum sit *carmen de medicina* adhuc sub iudice lis est.

ed. princeps Venet. 1488. 4.

Lips. 1515. 4.

ed. Rob. Keuchenii Amst. 1705. 8. c.

Q RHEMNII FANNII PALAEMONIS *carm. de ponderib. et mensur.*

it. inter poëtas minores Petr. Burmanni Lugd. Bat. 1731. 4.

ex ed. Jo. Chr. Gottl. Ackermann v. cl. Lips. 1786. 8.

extat quoque in collectione Aldina et cum Fannio Palaemone inter principes Stephani.

E 5

Jo.

Jo. Bapt. Morgagni in eum epist. citauimus ad Celsum.

§. 77.

ALEXANDER Aphrodisaeus Car. cl. c. 220.
Ej. *interdicta medica et problemata physica.*
ed. princeps gr. c. Aristot. Venet. 1495. fol.
Fr. Sylburgi Francof. 1585. 4.
ID. *de febribus.*
Genev. 1612. 8.

§. 78.

CLAUD. AELIANVS Praenestinus cl. c. 225.
Ej. *de historia animalium* L. XVII.
ed. princeps gr. lat. c. reliq. Aeliani operib.
Tiguri 1556. fol.
gr. lat. c. n. D. W. Trilleri per Abr.
Gronovium. Lond. 1744. II Vol. 4.
lat. ex ed. Petr. Gyllii c. ej. descriptione
elephantis. Lugd. 1565. 8.
Ej. Gyllii L. XVI. *de vi et natura animalium*
ex Aeliani historia etc. c. libro de gallicis
et latinis nominibus piscium. Lugd. 1535. 4.

§. 79.

ORIBASIVS Sardianus cl. c. 362.

Juliani

Juliani apostatae medicus et familiaris, cuius in usum *collectorum medicinalium* vastum opus congeffit, quorum vero non nisi XV priores libros, tumque L. XXIV. et XXV. habemus.

his posterioribus utile compendium anatomes Galenicæ continetur.

ed. *gr.* Paris. 1556. 8.

gr. lat. Guil. Dundas L. Bat. 1735. 4.

omnes *lat.* Venet. ap. Paul. Manutium f. a. 8.

EJ. *Synopses ad Eustathium fil.* L. IX.

lat. Venet. ap. Aldum 1554. 8.

EJ. *euporistorum ad Eunapium* L. IV.

lat. Basil. 1529. fol.

Opera *lat.* Basil. 1557. III Vol. 8.

it. inter principes Stephani.

(Cum Oribasio incipit Freindii *historia medicinae.*)

§. 80.

NEMESIUS cl. c. 364.

episcopus Emesenus.

EJ. *de natura hominis* L. (physiologia Galenica.)

ed. princeps *gr.* Antwerp. 1565. 8.

gr.

gr. lat. Oxon. 1676. 8.

§. 81.

VINDICIANVS cl. c. 364.

archiater Valentiniani I. cui *carmen epistolare* dicavit.

ed. in (Petr. Pithoei) *collect. epigr. et poemat. veterum.* Genev. 1596. 8.

it. ab Andr. Rivino. Lips. 1654. 8.

it. inter Burmanni *poëtas minores.*

et a Morgagno c. ep. in Seren. Samonic.

§. 82.

THEODORVS PRISCIANVS cl. c. 375.

Vindiciani discipulus, archiater Valentiniani II.

EJ. *de curatione morborum* L. IV.

Basil. 1532. 4.

ed. Andr. Rivini Lips. 1654. 8.

it. in collect. Aldina.

In aliis codicibus nomen fert Q. OCTAVII HORATIANI quem Prisciani discipulum faciunt. ita prodiit c. Albucasis *chirurgia.* Argent. 1532. fol.

§. 83.

§. 83.

MARCELLVS EMPIRICVS cl. c. 381.

EJ. *de medicamentis empiricis* L.

ex ed. Jani Cornari Basil. 1536. fol.

it. in collectionib. Aldi et Stephani.

§. 84.

Ad idem circiter aeuum referrem auctorem operis *de re medica* siue is PLINIVS quidam VALERIANVS fuerit, siue SIBVRIVS, quod Günzio magis arridet.

ed. Rom. 1509. fol.

c. Sorano ex ed. Alb. Torini Basil. 1538. fol.

it. in collectione Aldina et inter principes Stephani etc.

Just. Godofr. Günzii *de auctore operis de re medica, vulgo Plinio Valeriano adscripti, libellus*. Lips. 1736. 4. (qui et ad praecedentium IV medicorum historiam vtilia congeffit.)

§ 85.

Non magis certae aetatis est L. APVLEJVS quidam, a Madaurensi philosopho et Milesiarum auctore plane diuersus.

EJ.

EJ. *de medicaminibus herbarum* L.
ed. c. Ant. Musa quem citavimus, per
Gabr. Humelbergium. Basl. (1537) 4.
it. in collectione Aldi.

§. 86.

VEGETIVS RENATVS cl. c. 384.

a tactico eiusdem nominis vt videtur di-
stinguendus.

Nostri sunt *malomedicinae* L. IV. (classicum
ad anatomen comparatam et veterinariam
opus.)

ed. princeps Herm. Comit. a Neuenaar
Basl. 1529. 4.

c. not. Jo. Zach. Platneri aliorumque
ad calcem *scriptorum rei rusticae* Jo. Matth.
Gesneri quos diximus.

ABSVRTVM et HIEROCLEM supra nomina-
vimus in collectionibus.

§. 87.

CAELIVS AVRELIANVS Siccensis Numida.
cl. c. 410. (quantum ex barbaro stylo hario-
jari licet.)

genui-

genuinus et solus superstes methodicus, VIII libros reliquit maximi pretii, quos ex Sorano Ephesio fere translatos esse supra iam monuimus.

acutarum passionum L. III.

ed. princeps cura Guintheri Andernac. Paris. 1533. 8.

tardarum passionum L. V.

ed. princeps c. Oribasii nonnullis. Basil. 1529. fol.

iunctim ex ed. Jo. Conr. Amman. Amst. 1709. 1722. 4. etc.

it. in collect. Aldi, et inter principes Stephani et Halleri.

Hic ultimus ni fallor Romanorum medicorum qui vernacula lingua scripserunt. Seculo enim VIto plane defitum Romae latine loqui.

§. 88.

C. AETIVS Amidenus cl. c. 530.

comitis obsequii s. *opificii* dignitate ornatus.

IV. *tetrabiblia* h. e. XVI. L. *synopsis medicorum veterum* conscripsit, quorum vero non nisi VIII priores graeco idiomate adhuc divulgata sunt. Venet. ap. Aldum 1534. fol.

lat.

lat. vero omnes XVI. Basil. 1535. 1542. 1549.
fol. Lugd. 1549 fol. et alias.

in Stephani collectione.

Super anecdotis istis extat: Jo. E. Heben-
freit *tentamen philologico - medicum*. Lipsiae,
1757. 4.

Ej. Aëtii *αυθεντων* L. IX. c. 28. *exhibens
tenuioris m. fini morbum quem ileon et chor-
dapsum dicunt*. Lips. 1757. 4.

§. 89.

PALLADIVS Alexandrinus. iatrosophista
cl. c. 540.

Ej. *synopsis de febris*.

gr. lat. ex ed. Jo. Chartier. Paris. 1646. 4.

ex ed. Jo. Steph. Bernard. Lugd. Bat.

1745. 8.

extant praeterea ej. comm. in Hippocratica
nonnulla scripta: vt in Vitum epidemicorum
lat. in Celfi Crassi collect.

§. 90.

ALEXANDER Trallianus Lydiae. iatrosophista
cl. c. 544.

egregium ej. habemus *opus therapeuticum*
L. XII.

ed.

ed. princeps *gr.* Paris. ap. Rob. Stephanum 1548. fol.

gr. lat. Basil. 1556. 8.

lat. per Alban. Torinum. Basil. 1533. 1541. fol. it. inter principes Stephani et Halleri.

Ej. *libellus de lumbricis*

ex ed. Hieron. Mercurialis Venet.

1570. 4.

it. in *Bibl. Graec.* Fabricii T. XII, p. 602 sq. et in Halleri collect.

§. 91.

THEOPHILVS, a dignitate protospatharius dictus; it. PHILOTHEVS, et PHILARETVS cl. c. 623.

monachus et medicus.

Ej. *de c. h. fabrica* L. V.

ed. *gr.* Paris. 1554. 8.

gr. lat. in Fabricii bibl. *gr.* T. XII. pag. 783 sqq.

lat. Paris. 1556. 8. (vid. Soranum) it. in Celsi Craffi collectione.

Ej. *de urinis*

lat. extat in articella, et inter principes Stephani.

F

gr.

gr. lat. Lugd. Bat. 1703. 8.

§. 92.

STEPHANVS Atheniensis cl. c. 642.

Theophili discip.

Ej. in priorem Galeni librum methodi curatiuae ad Glauconem explanatio.

lat. in Celfi Craffi collectione.

§. 93.

PAVLVS Aegineta, periodeutes dictus. cl. c. 670.

Ej. de re medica L. VII.

ed. princeps gr. Venet. ap. Aldum 1528. fol.

Basil. 1538. fol.

lat. per Guinter. Andernac. Colon. 1534 fol. Venet. 1541. 8. Argent. 1542. fol.

per Alban. Torin. Basil. 1551. 8. et al.

per Jan. Cornar. Basil. 1556. fol.

it. inter principes Stephani.

Rud. Aug. Vogel *de Pauli Aeginetae meritis in medicinam, imprimisque chirurgiam*
Prol. I. II. Goetting. 1768.

§. 94.

Et hic quidem vltimus est ex iis medicis
qui Romano durante imperio ideo quod pro-
prij

prii quid ad artem augendam contulerint memoria digni videntur. A septimo enim inde seculo indies magis magisque inualescebat ferrea barbaries, qua ut omnes reliquae scientiae ita et vniuersa medicina inculta et alto ignaviae sopore sepulta iacebat.

Coronidis tamen loco paucos adhuc nominasse liceat sequentium seculorum medicos quosdam byzantinos, reliquae gregi aliquantulum praestantiores.

§. 95.

NONVS cl. c. 940.

Iussu Constantini porphyrogenetae scr. *Epitomen praeceptorum artis medicae vel de omnium particularium morborum curatione.*

gr. lat. Argent. 1568. 8.

Idem opus vulgo quoque fertur s. t. MICH. PSELLI.

§. 96.

SYMEON SETHVS cl. c. 1075.

Magister et Protouestiarius in Palatio Antiochi Byzantino.

Ej. de cibariorum facultate Syntagma.

gr. lat. Basil. 1538. 8.

F 2

ex

ex ed. Mart. Bogdan Paris. 1658. 8.

§. 97.

DEMETRIVS PEPAGOMENVS cl. c. 1270.

Michaelis palaeologi archiater.

Praeter alia opuscula, *de cura canum et accipitrum* scr.

gr. lat. f. t. rei accipitrariae scriptores. accessit L. de cura canum (ex ed. Nic. Rigaltii.) Par. 1612. 4.

lat. c. Gyllii Aeliano. Lugd. 1565. 8.

id. de podagra.

ed. *gr. lat.* Jo. Steph. Bernard Lugd. Bat. 1743. 8.

§. 98.

NICOLAUS MYREPSVS Alexandrinus cl. c. 1280.

Ej. *antidotarium f. medicamentarium opus f. dispensatorium* (cui plus quam aniles superstitiones intercurrunt);

lat. Ingolst. 1541. 4.

ex ed. Leon. Fuchsi. Basil. 1549. fol.

it. f. t. theatri medico - practici c. praef. Jo.

Hartm. Beyeri Norimb. 1658. 8.

et inter principes Stephani.

ab

Ab hoc distinguit Hallerus NICOLAVM prae-
positum, scholae falernitanae medicum, Myrepsi
epitomatozem.

§. 99.

Claudat agmen JOANNES Zachariae fil. in
aula Andronici palaeologi *Actuarii* (medici)
dignitate ornatus, hinc vulgo ACTVARIVS
dictus. cl. c. 1300.

Ej. *methodus medendi* L. VI.

lat. Venet. 1554. 4.

it. *de urinis*

Opera lat. Paris. 1556. 8. Lugd. 1556. III
vol. 16.

it. inter principes Stephani.

SECTIO VI.

A R A B E S. *)

§. 100.

Non vna patet via qua Graecorum et Romanorum res medica ad Arabes transire potuit; ita enim, ut vnicam earum saltem tangam, Gregorii Abulpharagii testimonio constat, Valeriano imp. a. 260. a Sapore Persarum rege devicto et in novam ab hoc conditam urbem Gandisaporam delato, aduenisse cum eo plures peritos medicos graecos, qui medicinam Hippocraticam in oriente disseminarint.

§. 101.

*) Ad hanc sectionem conf. praeter Freindium

Jo. Leonis Africani *vitae medicorum et philosophorum quorundam Arabum*, Latinae factae per I. H. Hottingerum, insertae Fabricii *bibl. graecae* Vol. XIII. pag. 259 - 298.

Maxime vero Mich. Casiri (Syromaronitae, Regis Hispan. a biblioth.) *bibliotheca Arabico - Hispana Escorialensis*. Matriti 1760. fol. maj.

§. 101.

Hinc in eadem ipsa vrbe¹ Sec. circ. VI. celebris floruit schola medica, *nosotomio* quoque instructa, quae in vniuersum etiam in occidente non longo ante Justinianum tempore, (qui a. 555. ob.) primum instituta esse videntur, idoneo huiusmodi rerum iudice J. O. H. Schulze.

Ad eandem scholam frequentandam iam Mohhammadis, (religionis Moslemicae et Saraceni imperii fundatoris) aevo aduolasse Arabes medicos, idem Abulpharagius testis est, quae vero postmodum a. 640 ultimo Persarum dynasta a Saracenis regno exuto, in ipsam horum potestatem transit.

§. 102.

Haec Arabum doctrina Saracenorum invasionibus vniuersam Africam borealem et magnam Europae australis partem inundantibus, longe quoque lateque ad vltimam vsque Hispaniam, quae princeps Arabum in Europa sedes fuit, diuulgata est.

F 4

§. 103.

§. 103.

Maximam quidem partem ex Graecorum fontibus hausta erat: naturalis nempe eorum philosophia ex Aristotele, medicina vero e Galeno, cuius ut et Hippocratica bene multa scripta e graecis Arabica fecit ABVSAID HONAIN Syrus (quem vulgo JOANNITIVM vocant), ex Obaditarum gente oriundus.

Neutiquam tamen propriae frugis experts dicendum est Arabum studium medicum, cum ut alia taceam, ad materiam medicam et rem alimentarem amplificandam multum contulerint, imo in chemicis et pharmaceuticis primi et principes fere auctores extiterint.

§. 104.

Verum non nisi classicos ex vassa' eorum tribu nominasse sufficiat:

JOANNES filius MESVES, (JAHIA EBN MASAWAIH) vulgo dictus JOANNES DAMASCENSUS.

Plures eiusdem nominis medici fuisse videntur, quorum autem historia adeo confusa est, ut neque de numero, nec de aetate et scriptis

scriptis eorum certi quid constet. Seniore[m] Sec. IX., iuniore[m] Sec. demum XI. claruisse, aliqui aiunt.

huic posteriori tribuunt *de re medica* L. III. qui pharmacopoeis diu pro canone fuerunt. *lat.* Venet. 1484. fol. c. al. ib. 1491. fol. ib. 1505. 8. Lugd. 1511. 8. ib. 1523. 8. Venet. 1538. fol.

ex versione Jac. Sylvii qui multum in emendando Mesue laboravit Paris. 1544. fol. Lugd. 1550. 8. Ven. 1589. fol. c. fig.

Ed. classica *ex duplici translatione; altera quidem antiqua, altera noua* Sylvii. Venet. ap. Vincent. Valgrisiu[m] 1562. fol. c. fig.

Amplissimus in Mesuen extat commentarius celebris anatomes restauratoris Mundini. c. plurimis quos citauimus Joannis editionibus editus.

Jo. Gottfr. Hahn *de veris Mesue scriptis non deperditis sed sub Jani Damasceni nomine conseruatis. ad calcem Ej. antiquit. variolar.* Brigae 1733. 4.

§. 105.

JOANNES filius SERAFIONIS.

F 5

Fere

Fere eadem circa huius nominis viros, (nam et horum plures esse videntur), dubitatio est, ac circa diuersos Mesues.

Ej. *practica* f. *breviarium* Libr. VI. quibus accedit L. VII. qui *antidotarium* f. formulare complectitur.

lat. Venet. 1479. fol. Lugd. 1525. 4.

it. c. Averrhoë et Rhaze *de simplicibus* ex ed. Oth. Brunseifii. Arg. 1531. fol.

§. 106.

RHAZES (ABUBEKER MOHAMMAD BEN ZACHARIA) Raianus Perfa .†. 942.

Ej. *Elchavi* f. continens L. LXX. quorum vero non nisi XXVII editi sunt.

lat. Brixiae 1486. fol. f. l. 1509. fol. etc.

ALMANZOR h. e. ad regem Corassani Manforem L. X.

lat. c. aliis Rhazis opusculis et Constantini *viatico* Lugd. 1510. II vol. 8.

L. nonus quondam pro canone pathologico habitus.

In eum extat Jo. de Tornamira *clarificatio* Venet. 1507. fol. et al.

it.

it. Andr. Vesalii in eundem paraphra-
fis. Basil. 1537. 8.

Ej. classicum opusculum *de pestilentia* (h.
e. de variolis et morbillis).

ex vers. G. Vallae. Paris. 1528. 4.

it. *lat.* ex noua versione curante Rich.
Mead Lond. 1747. et inter huj. opera Goetting.
1748. 8.

arab. c. noua vers. *lat.* ed. J. Channing
Lond. 1766. 8.

hanc versionem inter principes suos rece-
pit Hallerus.

et denuo recudi curauit J. C. Ringe-
broig Goetting. 1781. 8.

Rhazis *opuscula* Ven. 1500 fol. Basil. 1544.
fol.

§. 107.

HALY filius ABBAS (AL MANGIOVSCI)
Perfa. cl. c. 992.

Ej. *Almaleki* s. *liber totius medicinae ne-
cessarius* Venet. 1492. fol. etc. Lugd. 1523. 4.

XX. complectitur libros, viz. X theoreticos,
totidemque practici argumenti.

§. 108.

§. 108.

AVICENNA filius SINAE (ABU ALI AL HOSSAIN EBN ABDALLAH EBN SINA) Bokharenfis .†. 1036.

vulgo princeps medicorum Arabum habitus; hodieque apud Turcas summae auctoritatis; polygraphus.

Ej. *canon* s. encyclopaedia medica *arab.* Rom. 1593. fol.

lat. ad manus sunt sequentes :

Papiae 1483 fol.

Venet. 1507. 4. it. c. varior. comm. ib. 1523 V vol. fol. ib. 1555 fol.

Bafil. 1556 fol.

Venet. ap. Vinc. Valgrifium 1564. II vol. fol. ib. 1584. fol. ib. 1595. fol. ib. 1608. II vol. fol.

Prima *Fen* (h. e. Pars) Imi canonis classicae quondam erant institutiones medicae.

In numerosis huius *Fen* interpretibus est quoque Sanctor. Sanctorii *comment. in Imam Fen Ii L. canonis* Venet. 1646. 4.

L. secundus de canone (qui mater. medic. et therapiam generalem complectitur) *arab.*

et

et *lat.* studio Petr. Kirffenii. Vratislav.
1609. fol.

C. Patini or. de Avicenna. Patav. 1678. 4.

§. 109.

ALBVCASIS cognomine ALZAHARAVI
(ABVLCASEM CALAF EBNO 'I ABBAS) cl. c. 1080.
classicus et princeps chemicorum Arabum;
egregius quoque chirurgus.

Ej. *de chirurgia L.*

lat. c. Octav. Horatiano Argent. 1532. fol.
it. c. opusc. Rolandi et Rogerii chirurgor. et
Constantino Afric. per Hier. Gemusacum; Ba-
sil. 1541. fol.

arab. et *lat.* cura Jo. Channing; Oxon.
1778. II vol. 4.

§. 110.

AVENZOAR cognomine ABIMERON (AL
WAZIR ABV MERWAN ABDELMELECH IBN
ZOHR) vulgo *Experimentator* dictus. Hispa-
lensis. cl. Sec. XII.

Ej. *Theisir i. e. rectificatio medicationis et
regiminis.*

lat. f. l. et a. fol. *it.* Venet. 1490. fol. Lugd.
1531. 8.

it. c. sqte. Venet. 1553 fol.

§. III.

§. III.

AVERROËS (ABU ELWALID MOHAMMAD EBN ACHMET) Cordubensis Hispanus .†. 1206.

Aristotelicus. scholasticorum sui aevi antesignanus.

EJ. *Colliget* f. compendium medicinae univ. versae L. VII.

lat. Venet. 1490. fol.

it. c. EJ. *comm. in Avicennae cantica et de theriaca* .c. Avenzoare Ven. 1553. fol.

§. II2.

Hisce iungere liceat Hebraeum:

R. MOSE BEN MAIMON, secundum litteras initiales vulgo dictum RAMBAM. Cordubens. .†. 1205.

Averroës discipulus, Saladini Aegyptiorum Soldani archiater.

polyhistor sui aevi clarissimus.

EJ. *tractatus de regimine sanitatis ad sult. tanum Babyloniae.*

ed. vetus lat. Florent. f. a. 4. et al.

EJ. *aphorismi secundum doctrinam Hippocratis et Galeni.*

lat. Bonon. 1489. 4. et al.

SECTIO

SECTIO VII.
LATINOBARBARI. *)

§. 113.

Primus qui haustam ex Arabum schola doctrinam medicam in Italiam deriuasse, et hinc restaurator studii medici in *christiano* orbe censendus videtur, CONSTANTINUS a patria Carthagine vulgo *Africanus*, et quod demum Cassini (monachus ord. S. Benedicti) obierit, *Cassinensis* dictus est; cl. Sec. XI. versus finem vergente.

Is postquam diu Babylone et Bagdadi studiis incubuerat, Roberto Apuliae duci a secretis, ipsique procul dubio auctor fuit suae forae, ut *Salerni* medicam conderet *scholam* s. ut in sigillo collegii audit *ciuitatem Hippocraticam*; quae prima et princeps extitit in christiano occidente medica vniuersitas.

Ant.

*) Parum notam et fere desertam hanc historiae medicae periodum innumeris modis egregie illustrauit Phil. Gabr. Hensler v. cl. in *Geschichte der Luftseuche* cuius P. I. Altonae, 1783. 8. prodiit.

Ant. Mazza *urbis Salernitanae historia et antiquitates*. Neap. 1681. 4. cap. IV. p. 116. sqq. de antiquissimo Salernitano studio ac de eius Hippocratico collegio.

Ipse quoque graecos et arabes medicos latinitati, satis barbarae quidem, tradidit et in compendia contraxit, quorum vulgatissimum est *Breviarium dictum viaticum*, cuius editionem in §. de Rhazeo citauimus.

Opera iunctim prodierunt Basil. 1536. fol.

§. 114.

Quod sub titulo *scholae Salernitanae* extat famosum carmen diaeteticum *de tuenda valetudine*, Jo. de Mediolano, facultatis membrum, iussu collegii medici versiculis leoninis consignauit et Roberto Normanniae duci dicauit, qui post patris sui, Guilelmi conquestoris, obitum e cruciata expeditione domum properabat, et in itinere Salernum salutauerat de fistuloso vlcere quo laborabat medicos eius scholae consulturus.

Numerosissimae extant editiones.

Nitida ad manus est Colon. 1494. 4.

c. exe-

c. exegeſi Arn. Villanovani et aliis per
Jo. Curionem Frf. 1582. 8.

clafſica Ren. Moreau Parif. 1625. 8.

it. c. Sanctorii *aphoriſmis*, Baconis
hiſt. vitae et mortis etc. per J. S. H. (Hen-
ninger) Lipſ. 1726. 8.

§. 115.

Salernitanam mox aliae quaedam celebres
ſcholae medicae ſecutae ſunt. Montifpeſſu-
lana ſc., Parifina; et Bononiienſis.

illa origines ſuas referre videtur ad a. 1150.

I. Aſtruc *Mémoires pour ſervir à l'hi-
ſtoire de la Faculté de Médecine de Montpellier*.
Paris. 1767. 4.

iſta fundata auctoritate papali a. 1220.

Gabr. Naudaei *de antiquitate et digni-
tate ſcholae medicae Parifienſis, panegyris*.
Parif. 1628. 8.

haec demum inſtituta videtur initio Sec. XIII.

inſtauratore quaſi medicinae THADDAEO
ALDEROTTO. *)

Maur. Fattorini, abbas Camaldulenſ.
*de claris archigymnaſii Bononiienſis Profeſſo-
ribus*

*) De Alderotto cf. *Serie di Ritratti d'uomini
ill. Toſc.* fol. max. vol. III, 1770. Nro. VII.

G

*ribus a Sec. XI usque ad Sec. XIV. Tom. I.
P. I. Bonon. 1769. fol.*

§. 116.

Qui in hisce scholis eruditi a Seculo inde XII usque ad restaurationem litterarum hinc illincque, per Italiam praesertim, Galliam et Germaniam claruerunt medici celebriores — rari nantes in gurgite vasto — commode iunctim comprehendi et secundum scientias medicas, in quibus eminuerunt, recenseri poterunt.

ANATOMICI.

§. 117.

Crepusculum anatomes resuscitatae ipsi debetur FRIDERICO II. imperatori et mæcenati summo; qui a. 1250 obiit, et ipse opus *de arte venandi cum avibus* scripsit, editum cura Marci Velferi Aug. Vindel. 1596. 8. quo observationes accuratissimae et maxime memorabiles ad anatomen comparatam continentur. Idem quoque humanorum cadauerum publicas in usum medicorum dissectiones et demonstrationes institui iussit *b*).

Frid.

b) Obicem vero mox opposuit feliciori huic anatomes progressui Bonifacius VIII.

P. M.

cf. Frid. Lindenbrogii *codex legum antiquarum* Ff. 1613. fol. pag. 808.

§. 118.

Princeps vero restaurator anatomes humanae et immortaliter ideo de re medica meritus extitit MUNDINVS e Lentiorum f. Liuciorum gente, plurium magni nominis medicorum fertili, quae ex Hetruria Bononiam venerat. Is postquam a. 1315 duo cadauera feminina secauerat, *anatomiam partium corp. hum.* consignavit, quod primum inde ab orbe condito compendium anatomes humanae

G 2

esse

P. M. singulari edicto a. 1300 sancito, quo sceletos excoquere et praeparare vetavit. Extat in Just. Henn. Boehmeri *corp. iur. canon.* Vol. II. Extrauagant. commun. L. III. tit. 6. de sepulturis cap. I. p. 1166.

Hoc ipsum pontificis edictum, meritissimum Mundinum deterruit, ne in basin cranii curatius inquireret. Verba eius cap. *de anatomia auris* sequentia sunt: "Ossa autem alia quae sunt infra basilare, „non bene ad sensum apparent, nisi ossa „illa decoquantur, sed *propter peccatum* „dimittere consueui."

esse videtur, ideoque etiam tanta quasi superstitione suspectum est, ut, si sequentium seculorum medicis quicquam occurrisset, quod cum Mundini descriptione non conueniret, id omne *monstrum* dicerent. Satis numerosae sed ad vnam fere omnes rarissimae classici opusculi extant editiones v. c. Bonon. 1482. fol.

it. in J. Ketham *fasciculo medicinae*, de quo infra dicitur.

it. ex edit. Jo. Dryandri (Eichmann) Marpurgi 1541. 4.

c. comm. Matth. Curtii Lugd. 1551. 16.

c. ampliss. interpretat. Jac. Berengarii qui infra nominandus veniet.

SCRR. HISTORIAE NAT.

§. 119.

VINCENTIVS BELVACENSIS .†. 1262.

Ordinis praedicatorum, instructor principum iuuentutis Ludov. Sancti Galliae regis.

ingens opus scripsit in IV partes diuisum, quibus *Speculorum* nomen dedit: viz. doctrinale, morale, historicum, et quod ad nos attinet, naturale.

Coram

Ad manus est ed. Argentor. per Jo. Mentellin
(vnum ex artis typographicae instauratoribus)
1473. X Vol. fol.

§. 120.

ALBERTVS MAGNVS ex gente Bollstadio-
rum, Lauingenfis. bauarus, episcopus aliquam-
diu Ratisponensis. †. 1280.

EJ. *de animalibus* L. XXVI.

Venet. 1495. fol. et al.

10. *de virtutibus herbarum, lapidum, ani-
malium et mirabilibus mundi.*

Antwerp. f. a. 4.

c. sequenti Lugd. 1566. 24.

EJ. *secreta mulierum et virorum.*

Antwerp. f. a. 4.

aliaeque editiones et versiones vulgatae
spurci opelli innumerae.

Nomen quoque fert HENRICI DE SAXONIA,
qui c. a. 1378 Argentorati vixit, et impo-
tentia mulierum feliciter tollenda, inclaruit.

Aliud eiusdem farinae scriptulum extat
Magistri MICH. SCOTI f. t. *Liber physiogno-
miae c. multis secretis mulieris.*

numerofarum eius editionum ad manum est
Lipf. 1495. 4.

Frif. 1615. 12.

G 3

Opera

Opera Alberti ex edit. Pet. Jammy.
Lugd. 1651. X Vol. fol.

§. 121.

PETRVS DE CRESCENTIA, ciuis Bononienf.
cl. c. 1307.

EJ. *ruralium commodorum* L. XII.

verso equidem ed. principem. *impress. per*
Jo. Schüssler *ciuem Augustensem* 1471. fol.

CHEMICI.

§. 122.

ARNALDVVS DE VILLANOVA (prope Monf-
pelium .†. 1313.

Prof. Monspeliensis. alchemista.

EJ. *Tractatus de esu carniū pro sustenta-
tione ordinis Cartusienfis contra Iacobitar.*

EJ. *Breniarium practicae a capite usque ad
plantam pedis.*

EJ. *comment. in scholam Salernitanam supra
memorauimus.*

Operum ed. princeps Venet. 1504. fol.

it. c. annotat. Nicol. Taurelli (ex ed.
Joach. Baudiffii) Basil. 1585. fol.

Arnaldi quoque nomen nonnullis Magi-
stri MAGNINI operibus praefixum legitur v.c.

EJ. *proprietatibus multarum aquarum.*

§. 123.

§. 123.

RAYMUNDVS LVLLVS Maiorcanus .†. 1315.
 itidem philosophus per ignem, primus spiritum vini destillasse dicitur, quod tamen illustre inuentum alii Villanova no tribuunt c).

Opera eius, quae plurima et maxime memorabilia chemicorum inuentorum semina continent, iunctim prodierunt Argent. 1598. 8.

PATHOLOGI. PRACTICI. etc.

§. 124.

PETRVS IVLIANVS f. HISPANVS (posthac Papa nomine JOHANNIS XX vel XXI.) .†. 1277.

Ej. *thesaurus pauperum* f. *de medendis humani corporis morbis.*

Antwerp. 1497. 4. et al.

Ej. *canones medicinae;*

de formatione hominis;

de oculis;

de medenda podagra;

Consilium de tuenda valetudine ad Blancham matrem Ludovici Sancti.

Ej. *comm. in artem parvam Galeni supra citauimus.*

G 4

Joh.

c) Cf. ASTRUC *hist. de la fac. de Montpellier* pag. 162.

Joh. Andr. Köhler *Nachricht von Pabst Johann XXI, welcher als ein gelehrter Arzt berühmt ist.* Gotting. 1760. 4.

§. 125.

BERNARDVS DE GORDONIO, Scotus, Brunii chir. fil. †. c. 1305. Prof. Monspeliensis.

Ej. *Lilium medicum, practica Gordonii dicta.* Lugd. 1474. 8. (?) Venet. 1494. fol.

§. 126.

PETRVS DE Apono s. Abano †. 1316. Magiae inculpatus. Ex primis scholae medicae Patavinae professoribus.

Cfr. Jac. Phil. Tomasini *gymnasium Patavinum* Vtini 1654. 4. pag. 11.

Nic. Comneni *Padadopoli hist. gymnasii Patavini.* Ven. 1726. fol. vol. I. p. 278 sq.

Jac. Facciolati *fasti gymnasii Patavini.* Patav. 1757. P. I. pag. 45 sq.

Ej. *Aponi conciliator differentiarum medicarum.* Venet. 1471. fol. ib. 1483. fol. Papias 1490. Venet. 1504. it. 1520. ib. 1548. ib. 1565. omnes in fol.

Spuria quae eius nomen ferunt *elementa magica* accesserunt non magis genuino Agrippae de ceremoniis magicis L. 1565. 8.

§. 127.

§. 127.

MATTHAEVS SYLVATICVS f. JO. MANTVANVS vulgo *Pandectarius*, cl. Sec. XIV. incunte. medicus Salernitanus *d)*

EJ. *liber pandectarum medicinae ad Robertum Siciliae regem.* (ordine alphabetico)

Bonon. 1474. fol.

Venet. 1507. fol.

Taurini 1526. fol.

§. 128.

NICOL. NICOLVS DE FALCONIIS Florentinus .†. 1412.

a Nicolao Nicolio f. Nicolao Florentino paulo ferioris aevi maecenate meritissimo probe distinguendus.

Hic noster non vulgaris ingenii et doctrinae medicus erat.

EJ. *Sermones medicinales VII.* — Venet. 1491. III. vol. fol. ib. 1533. IV vol. fol.

Cfr. *Ritratti d'nomini ill. Tosc.* vol. IV. No. XII. (icon vero suspecta mihi videtur, nuperioris aetatis ni fallor virum exhibens).

G 5

§. 129.

d) Calamitates eius coniugales lepide celebrauit Jo. Boccaccius in *Decamerone* Giorn. IV. nouella 10. Cfr. Dom. Mar. Manni *istoria del Decamerone etc.* P. II. pag. 319.

§. 129.

VALESCVS (BALESCON) DE TARANTA
Monspelienſis .†. c. 1418.

Vniuerſae fere medicinae latinobarbarorum
et Arabiſtarum compendium dedit cui titulus:
Practica medicinae quae Philonium inſcribitur.
Lugd. 1490. fol.

Venet. 1502 fol.

it. Stylo comitiore, accommodante Jo.
Hartm. Beyer Francof. 1599. 4.

et c. praef. G. Wolfg. Wedelii ibid.
1680. 4.

CHIRV RGI

§. 130.

Anatomes quam diximus reſtaurationem
neceſſario ſequi debuit luculentum chirurgiae
incrementum, quae primum in Italia tum vero
maxime in Gallia culta eſt, poſtquam Jo. Pr-
TARDVS a. 1260 collegium Chirurgorum Lu-
tetiae fundaffet.

§. 131.

GVIL. DE SALICETO .†. c. 1277.

Prof. Veronenſis.

EJ. *Chirurgiae L. V.*

Venet.

Venet. 1470 (?) ib. 1546. fol.

§. 132.

ROGERIVS Salernitanus.

Acad. Monspeliens. Cancellarius.

EJ. *chirurgia*.

c. Guidone de Cauliaco et al. Venet.

1499. fol.

Id. *de phlebotomia*

c. Albucasi Basil. 1541. fol.

§. 133.

LANFRANCVS Mediolanensis cl. sub init.

Sec. XIV.

EJ. *practica quae dicitur ars completa totius chirurgiae*

c. Guidonis de Cauliaco ed. citata.

§. 134.

GUIDO DE CAULIACO. cl. Sec. XIV. medio.

Clementis VI. papae archiater Auenioni, tremendam vidit et descripsit pestem quae inde ab a. 1347 - 50 per vniuersum fere orbem antiquum ingenti strage saeuit, et a BOCCACCIO in decameronis praefamine tam graphice depicta est.

Infi-

Institutiones eius chirurgicae, (quarum prooemium criticam synopsin litteraturae eius aetatis medicae continet,) diu pro classico canone habitae et saepissime editae sunt.

v. c. in collectione eius aevi chirūrgorum, iunctim cum Rogerio, Lanfranco aliisque. Venet. 1500 fol.

alia mihi est curata editio f. l. et a. per Vincent. de Portonariis (typogr. Lugdunens.) 8 maj. gall. per Laur. Joubert Rotomagi 1615. 8. it. lat. ex paraphrasi Jo. Tagaultii c. al. scriptorib. chirurg. (ex ed. Conr. Gesneri) Tigur. 1555. fol.

PHILOSOPHI et LITTERATORES

§. 135.

ROGERVS BACONVS Ilcestriensis angulus .†. 1284.

Vir summus, vulgo *Doctor mirabilis* dictus, et ob singularem, in chemicis et dioptriciis praesertim doctrinam, magiae inculpatus.

Ej. *opus maius de utilitate scientiarum.*
ex ed. Sam. Jebb Lond. 1733. fol.

Pluri-

Pluribus de ipso egit popularis eius Frein-
dius *hist. med.* p. m. 537 sqq.

§. 136.

NICOL. REGIVS (DE REGGO) Calaber cl.
c. 1363.

Graece et latine doctus, Roberti Siciliae
regis iussu Galeni opera adhucdum non
nisi ex Arabicis versionibus latine facta, ex
ipso graeco archetypo denuo transtulit.

SECTIONIO

SECTIO VIII.

RESTAVRATIO LITERARVM.

§. 137.

Non obstantibus quos praecedenti sectione recensuimus viris, in vniuersum tamen barbaries medio quod vocant aeno adeo inuoluerat e), vt de omni solidiore doctrina actum fuisse videretur, nisi versus medium Sec. XV. biga virorum valde diuersi quidem ordinis, Turcarum scil. imperator et senex quidam in Hollandia scabinus, quanquam aliud quasi agentes alto somno sopitas excitassent musas.

§. 138.

Alter nempe, Amurates, cum a. 1430 Theffalonicam expugnasset, eius vrbis incola THEODORVS GAZA vir doctissimus in Italiam profugit, quem sequentibus lustris funditus euerfo

- e) En specimen ignorantiae graecarum literarum eius temporis, ex Sylvatici quem diximus *pandectario*: "*Obtalmia* est apostema oculi, dictum ab *ob* quod est contra et *talmon* quod est oculus, quasi contra oculum."

euerfo per Mohhammadem II. regno byzantino plures fecuti funt, qui a magno maece-
nate LAURENTIO MEDICES ambabus quod di-
cunt manibus excepti, folidiora et Graeca ma-
xime studia illic denuo refuscitarunt.

§. 139.

Alterum vero faciunt LAURENTIVM JANS-
ZON, vulgo dictum COSTERVUM Haarlēni
Scabinum, quem cum circa eadem tempora
otiandi causa in fyluam aliquando fe contu-
liffet, litteras cortici incifas volae manus im-
preffiffe aiunt, qui lufus feria ducens, incuna-
bula artis typographicae dederit f), fummi
ad restaurandas et diuulgandas fcientias ad-
miniculi.

Prima tentamina typographica integris
constabant tabulis quibus totae paginae erant
incifae. Specimen eiusmodi libri a medico
profectum, est: *Die Kunst Cyromantia - hatt*
zu

f) Prolixae difputationes super hocce alioue
artis typographicae inuentore et inue-
niendi occasione, notae funt, nec huius
loci. Laurentium tuetur Meerman-
nus in *originib. typographicis*. Hagae
Com. 1765. 4.

zu deutsch gemacht Dr. HARTLIEB am Freitag nach Conceptionis Marie virginis gloriosissime 1448. fol. min. (v. Heinecken Nachrichten von Künstlern und Kunstfachen Vol. II. pag. 238. fqq)

Ad primos vero medici argumenti libros qui *mobilibus typis* et anno impressionis annotato editi sunt, pertinent, quos supra ad Petr. de Crescentia et Petr. de Apone citavi.

§. 140.

Vti autem ars typographica vniuersae litterarum restaurationi maximopere fauit, ita aliud eiusdem aevi nobilissimum inuentum medicinae incrementum, praesertim anatomes et botanices, apprime auxit: artificium scilicet *icones ligno incidendi*, quod quantum iis quos diximus scientiis profuerit neminem latebit vel de magno Vesalii, et Tragi, Fuchsi et Conr. Gesneri operibus cogitantem. Imo aut grauius fallor, aut ipsi huic arti buxo incidendi tribuo tam celerrima tamque stupenda fere incrementa, quibus anatomie et botanicae post ipsam de qua nobis sermo est litterarum restaura-

restauracionem, omnes reliquas scientias longissime superavit.

Primas id genus icones *botanicas*, ni fallor, exhibet *ortus sanitatis s. de herbis ac plantis*, cuius editio princeps in 4. f. l. et a. sed vt idoneis indicibus videtur, Moguntiae apud Petr. Schöffer de Gernszheim vnum ex artis typographicae inuentoribus prodiit. Posteriores editiones longe auctiores in fol. tribuunt Jo. CVBAE primum Augustae Vindellicorum, tum Francofurti artem exercenti. Pars altera operis quae *tractatus de animalibus et lapidibus* audit, JAC. quendam MEYDENBACH auctorem agnoscere fertur. (cfr. *Mémoires de la Soc. de Médec. de Paris* Vol. III. pag. 535. not. 3)

Istum Moguntinum hortum excepit *Herbarius Patauae impressus anno domi. et cetera* LXXXV. 4. similibus plantarum figuris maxime rudibus distinctus.

Primae animalium icones, et quidem non vulgariū et *zoologico* scopo exhibitae, quae mihi quidem innotuerunt, extant in *Dialogo creaturarum* Alexandri Anglici. Goudae. 1480 fol. tum in CONR. MEGENBERGER *Buch der Natur* Aug. Vindel. 1482. fol. et in *Tractatu de animalibus* quem dixi.

H Super

Super primis *anatomicis* iconibus disputatum est. Vulgo quidem, aſt falſo tribuuntur MAGNO HVNDT Magdeburgenſi, qui demum Prof. Lipſ. a. 1519 obiit, et cuius *antropologium* ib. 1501. 4. prodiit. (Vid. Jo. Zach. Platner *progr. de M. Hundt tabular. anatomicar. ut videtur auctore* Lipſ. 1734. 4.) Primo enim iam antea, ſaepius citato *Traſſatui de animalibus* ſceleti humani icon infera eſt. Tum vero etiam Splanchnologicas figuras, et quidem Hundtianis praeſtantioreſ ad manus habeo in JO. DE KETHAM, Alamanni, *faſciculo medicine*. Venet. 1500. fol. Verum et hae fatiſ rudes ſunt. Longe melioreſ ad viuum fieri curauit a. 1517 WENDELINVS HACK Brackenauiſ - Württembergicſ, medicuſ Argentinenſiſ, perito uſuſ delineatore Jo. Waechtlin. Extant in libro LAVR. PHRIESEN Colmarienſiſ. cui tituluſ: *Spiegel der Artzny deſgleichen vormals nie von keinen Doſtor in Tütſch uſſgangen. iſt nützlich und gut allen denen ſo der Artzt Rat begern, auch den geſtreifelten Leyen welche ſich unterwinden mit Artzny unzugohn*. Argent. 1519. fol.

§. 141.

Verum nouum idemque ſummi momenti incrementum aſſaſalutaris cepit, cum verſuſ
finem

finem Sec. de quo agimus XVti vtraque India detegeretur: occidentalis scil. Christophori Coloni auspiciis a. 1492; orientalis autem a Vasco de Gama a. 1497. Exoticorum studium ab eo inde tempore nouam quasi vniuersae historiae naturali et materiae medicae faciem impertiit, vt de insigni augmento taceam quod physiologiae ex varietatum generis humani vberiore et curatiore notitia accessit.

§. 142.

Denique et illud magis magisque excolendae medicinae circa id tempus fuit, quod vti aliae morborum species sensim in Europa disparuerunt, (vt lepra, quae antea per expeditiones cruciatas in occidentem illata erat,) ita e contrario noua (et antehac aut nunquam aut rarius saltim et sub mitiori facie visa) grauiorum morborum genera ibi comparebant. Vt *scorbutus* a. 1482. primum in Germania visus. *Sudor* sic dictus *Anglicanus* a. 1483. *Petechia* f. *lenticulae* in Italia a. 1501. et f. p.

§. 143.

Maxime vero hic nominanda venit *lues venerea*, quae siue tota noua ex Antillicis insu-

116 SECT. VIII. RESTAURATIO LITERARVM.

lis in Europam transplantata fuerit, siue, quae nuperorum quorundam opinio est, semina eius antea iam in antiquo orbe extiterint, certo tamen primum a. 1493 tremenda symptomatum vehementia erupit et maximam sensim vniuersi orbis partem, mitior tamen seculorum decursu facta, peragrauit,

Jo. Astruc opere infra citando.

Phil. Gabr. Hensleri v. cl. historiam luis venereae supra citauimus.

Aloyf. Luifini Utinensis *Aphrodisiacus* Venet. 1566. II vol. fol.

it. c. praef. Boerhaavii Lugd. Bat. 1728. fol.

(Hic finit Jo. Freindii *hist. medic.*)

SECTIO

SECTIO IX.
SECVLI XVIIi PRIVS DIMIDIUM.

ANATOMICI.

§. 144.

Quod superiore sectione de incrementis dictum est, quae sub restauratione literarum ars ichnographica rei medicae et naturali historiae attulit, id multo luculentius confirmatum videmus ea historiae nostrae periodo ad quam nunc accedimus, qua summum istud fastigium, quod anatome praesertim tunc temporis attigit, maxime celebrium pictorum auxilio debetur, quo istius aetatis medici feliciter vsi sunt.

Et primo quidem loco hic nominandus venit MARCVS ANTONIVS DE LA TORRE Patavinus .†. 1512. Professor anatomes tum in academia patria tum in Ticinensi: omnis curatioris anatomes humanae restaurator et tabularum anatomicarum ad ipsam naturam perfectarum auctor primus et princeps.

H 3

Hie

Hic enim a coeca superstitione deflectens qua inde a ducentis fere retro annis Mundi tenue opusculum sequebantur professores, partim ad Galeni vberiores fontes, tum vero maxime ad ipsum naturae studium et humanorum cadauerum sectionem rediit, adhibito laboris socio principe id temporis pictore LEONARDO DA VINCI, qui partes a Turrio dissectas summo studio rubrica delineavit et postmodum lineis atramento ductis distinxit. Praematura morte abreptus Turrius tabulas suas edere quidem nequivit, extant autem adhuc classica haec anatomes cimelia in splendido illo thesauro picturarum linearium a summis artificibus delineatarum, quae in bibliotheca augustissimi Magnae Britanniae Regis servantur.

Super M. Ant. de la Torre v. post alios I. C. W. Moehsen v. cl. *Beschr. einer Berlin. Medaillen-Sammlung, die vorzüglich aus Gedächtnis-Münzen ber. Aerzte besteht.* Vol. I. Berol. 1773. 4. pag. 129. sqq.

De Leon. de Vinci autem, eiusque cum Turrio necessitudine cfr. G. Vasari *vite de pittori* Vol. II. pag. 8. edit. Rom. 1759. 4. Circa

Circa ipsas autem istas tabulas anatomicas videlicet Guil. Hunter *two introductory Lectures* Lond. 1784. 4. pag. 37. sqq.

§. 145.

JACOBVS BERENGARIVS. quem a patria vulgo CARPVM vocant. †. 1550.

Prof. Ticinensis, inde Bononiensis.

Ipse delineandi peritus, et cuius gustum extollit summus eius aetatis sculptor et aurifaber Florentinus Benvenutus Cellini g).

EJ. *Commentaria supra anatomiam Mundini*. Bonon. 1521. 4.

EJ. *Isagoge in anatomiam corporis humani*. Bonon. 1523. 4. Argent. 1530. 8.

EJ. *de fractura calvariae* L. Bonon. 1518. 4. Lugd. Bat. 1715.

§. 146.

Excipit hunc illustris istius temporis triumviratus Vesalii, Fallopii et Eustachii, quae summorum virorum triga plus in anatomicae humanae praestitit, quam omnium anatomicorum, qui eam praecesserunt iuncti labores.

H 4

ANDREAS

g) *Vita di B. Cellini da lui medesimo scritta* pag. 32. sqq.

ANDREAS VESALIUS Bruxellensis. .†. nau-
fragus in Zacyntho inf. a. 1564. et 58.

Professor Patauinus, tum Bononiensis, post-
hac Pisanus, demum archiater Caesar. et Hi-
span. regis.

Inaudito tunc temporis exemplo parvus
Galeni admirator magno, quod mox citabimus
opere, multum auctoritatem eius minuit, pro-
pria tropaea super eius ruinis erigens.

a magno Titiano in delineandis pulcher-
rimis figuris suis anatomicis buxo incidendis
adiutum fuisse, maxime probabilis coniectura
est h).

EJ. epitome *libror. de c. h. anatome*. Basil.
1542. fol. maj.

EJ. *de corporis humani fabrica* L. VII.
ed. pleniff. et pulherr. Basil. ap. Oporin.
1555. fol.

H. Palmat. Leveling *anat. Erklärung
der Original-Figuren von Andr. Vesal*. In-
golst. 1783. fol.

EJ.

h) V. cl. Moehsen *Verzeichniß einer Samm-
lung von Bildnissen größtentheils ber. Aerzte*
Berol. 1771. 4. pag. 80. sqq.

SECVLI XVII PRVS DIMIDIVM. 121

EJ. Vesalii epistola *rationem modumque propinandi radicis Chynae decocti, quo nuper Carolus V. imp. usus est, pertractans.* Basil. ap. Oporin. 1546. fol. min.

EJ. *Examen observationum Fallopii* Venet. 1564. 4.

recuf. studio Jessenii à Jessen. Hanov. 1609. 8.

Opera ex edit. Boerhaavii et Bern. Sigfr. Albini LB. 1725. II Vol. fol.

EJ. *paraphrasin* L. IXmi Rhazis ad Almanz. supra citauimus.

Vitam operibus praemisit Albinus.
plurima ad eam facientia ipse refert *ep. de radice chynae.*

§. 147.

GABRIEL FALLOPIVS Mutinens. .†. 1563. aet. 40.

Prof. Ferrariae, Pisis et Patavii.

Nomen eius ferunt tubae vteri, aquaeductus auris et ligamenta aponeurotica musc. obliquorum abdominis.

EJ. *observationes anatomicae* Venet. 1561. 8.

Reliqua posthuma sunt:

H §

EJ.

EJ. *expositiones in Galeni l. de offibus Ven.*
1570. 8.

EJ. *Comment. in Hippocratem de capitis
vulneribus* ib. 1566. 4.

EJ. *de ulceribus et de tumoribus* [L. ib. cod. 4.

EJ. *de vulneribus* ib. 1571. 4.

EJ. *de morbo gallico Tract.* Patav. 1564. 4.
it. in Luifini collect.

Opera Venet. 1606. fol.

De anecdotis magni viri anatomicis, quae
inter codices Meibomianos bibliothecae
Goettingensis extant alias notitiam dedi i).
Patet exinde praeter alia, Fallopium iam 1553
valuulae coli *eiusque usus* plenam notitiam
habuisse, diu ante Poshium, Casp. Bauhinum
aliosne quibus vulgo celebre illud inuentum
tribuitur.

§. 148.

BARTHOLOMAEVS EVSTACHIUS Sancto-
Seuerinas †. 1570.

Professor Romanus, Car. Borromaei
medicus.

Valuulae et tubarum sui nominis inuentor.

EJ. *Opuscula anatomica Venet.* 1564. 4.

conti-

i) *Medicinishe Bibliothek* Vol. I. p. 372. sqq.

continent libellos *de renibus, de auditus organo, ossium examen, de motu capitis, vena αζυγος, vena profunda brachii et de dentibus.*

Masculus Gale ni defensor, acer noui dictatoris Vesalii censor, maius meditauerat opus *de anatomicorum controuersis*, cui XXXIX tabulae destinatae erant. Morte autem impeditus, interijt textus, tabulae vero per sesquifeculum latuerunt donec a. 1712 reperirentur.

ed. princeps ipsarum iconum originalium, c. praefat. et notis Jo. Mar. Lancisii. Rom. 1714. fol.

Saepius recusae eadem tabulae autographae. nuperrime v. c. c. explicatione breuissima Andr. Maximini. Rom. 1784. fol.

in eadem *commentaria* (posthuma) G. Martine. Edinb. 1740. 8.

Bern. Sigfr. Albini *explicatio* earundem ed. pleniss. LB. 1761. fol.

Vitam viri summi scripsit Bern. Gentilis quae Petriolanae editioni tabularum Rom. 1740 fol. praefixa est.

§. 149.

CAROL. STEPHANVS (Roberti typographi frater) .†. in carcere 1564.

Ej. *de dissectione partium c. h.* L. III. Paris. 1545. fol.

tabulas curante STEPH. RIVERIO chirurgo.

Ej. Stephani *praedium rusticum.* Paris. 1554. 8.

§. 150.

REALDVS COLVMBVS Cremonensis .†. 1577
Vesalii discipulus, Prof. Patauinus, post
Pisanus, postremo Romanus; familiaris
Michaelis - angeli Bonarotae.

Ej. *de re anatomica* L. XV. Venet. 1559. fol.

ed. Francof. 1593. 8. aucta *observationib.
anatomicis* Jo. POSTHII Germershemii, Pro-
fessoris primum Würzburgensis, tum Heidel-
bergenfis.

(De Posthio cf. Bruckeri *Ehrentem-
pel* Nro. 16. pag. 63.

§. 151.

JO. PHIL. INGRASSIAS Ragalbutensis - Sicu-
lus .†. 1580.

Prof. Neapolitanus, post Panormitanus.

Ej.

EJ. *in Galenum de ossibus commentaria* (posthuma) Panormi 1604. fol.

EJ. *informatione del pestifero e contagioso morbo il quale ha afflitto Palermo nell'a 1575. 76.* Panormi. 1576. 4.

EJ. *Quaestio de purgatione per medicamentum, de sanguinis missione etc.* it. *Ducis Terraenouae casus et curatio penetrantis in thorace vulneris etc.* — it. *quod veterinaria medicina formaliter vna eademque c. nobilior ehominis sit etc.* Venet. 1568. 4.

§. 152.

MICH. SERVETVS (al. Reues) Villanouanus Arragonensis. — viuicombustus prope Genevam. d. 27 Oct. 1553. aet. 44.

EJ. *Syruporum ratio.* Paris. 1537. 8. et al.

EJ. *christianismi restitutio* (Viennae Allobrog.) 1553. 8.

Opere hoc, auctori suo fatali et immensae raritatis (cuius exemplar Dux de la Valliere 3810 libr. redemerat), multa continentur physiologici argumenti maxime memorabilia; et quidem Vto praesertim libro *de trinitate diuina* in quo agitur *de spiritu sancto*,
celeber

celeber extat locus quem a Thomae Bartholini inde temporibus de circulatione sanguinis Harvaeana interpretati sunt.

Jo. Laur. de Mosheim *anderweitiger Versuch einer Ketzergeschichte* Helmft. 1748. 4.

Ej. *neue Nachrichten von Mich. Serueto*, ib. 1750. 4.

BOTANICI.

§. 153.

Vniuersae botanices restauratio vnice Germanorum industriae debetur.

Et primus quidem icones stirpium curate ad naturam factas exhibuit OTHO BRUNFELS Moguntinus .†. 1534.

Ludi moderator Argentinensis tum poliater Bernensis.

Ej. *Contrafayt Kreuterbuch vormals in teutscher Sprach der massen nye gesehen noch im Truck aufsgangen*. Argent. 1532. II vol. fol.

et plenius lat. s. t. *Herbarum vniuersae icones ad naturae imitationem imitatae* ibid. 1537. III vol. fol.

Ej. *Catalogus illustrium medicorum s. de primis medicinae scriptoribus*. Argent. 1530. 4.

§. 154.

§. 154.

Vterque CORDVS pat. et fil.

Ille, EVRICIVS, (antea dictus HENR. URBA-
NVS) Simeshusa-Hallus. †. Bremae 1535.Primus in recens fundata Marpurgensi aca-
demia Professor medic.EJ. *botanilogicon s. colloquium de herbis*
Colon. 1534. 8.EJ. *nützlich Büchlein für die grausame Plage*
des Stein-Weithumbs. c. praef. Jo. Dryan-
dri extat in Artzneybuch fast wunder-köflich.
Regiomont. 1555. 4.Vitam viri scr. Jo. H. Meibomius
praefixam editioni epigrammatum et reliquor.
operum poeticorum Euricii. Helmft. 1614. 8.Tum Wigandus Kahler peculiari
scripto. Rintel. 1744. 4.VALERIVS CORDVS, Euricii fil. †. Romae
1544. aet. 29.Maxime spei iuuenis vniuersam historiam
naturalem ardentissime coluit.Petrefacta et fossilia vicinia nostrae legit,
piscis marinos descripsit etc.Opera eius post humum edidit CONR. Gef-
nerus. Argent. 1561. fol. quibus continentur:
Aäno-

Adnotationes in Dioscoridem.

histor. plantarum L. IV.

Sylva observationum qua rerum fossilium in Germania plurimarum etc. notitiam persequitur.
c. aliis Cordi, it. BENED. ARETII et editoris
Gefneri.

L. *Vtus historiae plantarum* successit Argent.
1563. fol.

EJ. *Dispensatorium pharmacorum* Norimb.
1535. 8.

primum post renatas litteras id genus opus.

Vitam scripsit Hier. Schreiber, prae-
fixam L. Vto quem citauimus.

§. 155.

HIERON. BOCK s. TRAGVS Heidenbaco-
Bipontinus †. 1554.

Parochus et medicus Hornbacensis.

EJ. *New Krewterbuch* Argent. 1546. fol.

lat. per Dav. Kyber Argent. 1552. 4.
c. docta praefat. Conr. Gefneri qua succin-
cta botanices historia continetur.

Icones plantarum delineauit Dav. Kandel.

§. 156.

§. 156.

LEONHARD FVCHS Wemdinga - Sueuus.

†. 1566.

Primum Ingolstadii, tum Tubingae Prof.

EJ. *De historia stirpium commentarii insignes*
Basil. ap. Mich. Isingrin. 1542. fol.

germ. auctius s. t. *New Kreuterbuch.* ibid.
1543. fol. (vtraque edit. splendida).

Pulcherrimas plus quam 500 plantarum ico-
nes masculino scalpello ligno incidit egregius
artifex Veit Rudolf Speckle.

Ipsas tabulas archetypas vidi Tiguri apud de-
sideratissimum Schinzium, qui Centuriam
earum selectam, in ordinem Systematis sexua-
lis Linnaeani redactam, vtilissimo instituto
recudi curavit et vernaculo commentario illu-
stravit Tig. 1774. fol.

inter numerosas harum iconum minore
forma repetitiones, elegans ad manus est
edita Lugd. 1595. 8.

EJ. Fuchsi *paradoxorum medicinae* L. III.
Basil. 1535. fol.

G. Hizler *ov. de vita Leon. Fuchsi.*
Tubing. 1566. 4.

I

§. 157.

§. 157.

Ingens quoque ea aetate accessit plantarum studio incrementum et maximum subsidium *hortis* quos vocant *medicis*, qui primi tunc temporis coli ceperunt. Primum privati Eurycii Cordi, Conr. Gesneri etc., tum academici, quorum primus extitit Patavinus a. 1533. et s. p.

cf. Gesneri praef. ad *Hortos Germaniae* Val. Cordi operibus insertos p. 238. sqq.

SCRR. HISTORIAE NATURALIS.

§. 158.

Ex eadem *Germania* quae sola fere botanicen restituit, reliquae quoque naturali historiae praeclara lux affulsit, eo praesertim egregio instituto, quo tunc demum *thesauri rerum naturalium* colligebantur, *musae* sic dicta condebantur. Mirum quidem dictu in tam vniuersali omnis pene aevi naturae studio tam sero tamen homines de colligendis et asseruandis rebus, quae ad id studium pertinent, cogitasse. Quae enim apud veteres, et medio quod dicunt aeuo, passim in templis condebantur prodigia, huc non pertinere vix monitu opus est.

§. 159.

S. 159.

Primus quantum noui mortalium, qui scientificum in finem res naturales studiose vndique collegit, primum physiophylaceum congeffit, GEORGIVS est AGRICOLA, Glaucha-Misnensis, coetanus Lutheri, et qui tum in valle Joachimica, tum Zwickavii et Chermnitii artem exercuit. †. 1555. Sanioris praeterea *Metallurgiae* classicus auctor, non vno vt patet modo de genere humano bene meruit.

Ej. *de re metallica* L. XII. Basil. 1546. fol. et al.

germ. per Phil. Bechium Prof. Basileenf. Basil. 1557. fol.

Ej. *Agricolae de ortu et causis subterraneor.* L. V.

de natura eorum, quae effluunt ex terra L. IV.

Bermannus *f. de re metallica* L. I.

de natura fossilium L. X.

de veteribus et nouis metallis L. II.

Iunctim haec prodierunt Basil. 1546. fol.

et cum supra citatis L. XII. *de re metallica* Basil. 1657. fol.

EJ. *de mensuris et ponderibus Romanorum
atque Graecorum* L. V.

de externis mensuris et ponderibus L. II. etc.

de precio metallorum et monetis L. III.

haec simul edita sunt Basil. 1550. fol.

§. 160.

Huic iungendus popularis eius JO. KENT-
MANN Dresdensis. †. 1568.

medicus Torgaviensis, itidem studiosus re-
rum naturalium collector.

EJ. *Nomenclaturae rerum fossilium quae in
Misnia praecipue et in aliis quoque regionibus
inveniuntur.*

it. EJ. *calculorum in corpore humano genera*
XII.

utrumque opus extat apud CONR. GESNE-
RUM *de omni rerum fossilium genere* Tig. 1565. 8.

§. 161.

Excipiat hos vir immortalis, et cui siue
immensum doctrinae ambitum siue indefessum
naturae studium spectes ab Aristotelis inde
temporibus nemo par extitit, ipse ille CONR.
GESNER Tigurinus. †. 1562. peste.

Instau-

Instaurator omnis studii *historiae literariae*:
philologus summus, de Galeno totque aliis
 medicis veteribus impense meritis: maxime
 autem vniuersae *naturalis historiae* cultor strenuus
 et super ea auctor classicus.

Incredibile dictu quantum vir summus,
 qui vix annum aet. 46 viuendo attigit, improbo
 labore profecerit, vel ea si spectes, quae typis
 euulgauit, et quae non nisi pars sunt eorum,
 quae manuscripta reliquit, et quorum ingentem
 vim admirabundus vidi Tiguri apud dignum tanto
 nomine abnepotem, venerandum Jo. Gesnerum.

Non nisi pauca e numerosis Conradi scriptis
 citare liceat:

Ej. *historia animalium* L. V. viz. de quadrupedibus
 viniparis, auibus, quadrupedibus ouiparis,
 serpentibus, et de piscibus aliisque marinis.

ed. princeps Basil. 1551. V vol. fol. (ordine
 alphabetico).

Collectanea eius ad insectorum historiam
 pertinentia, posthuma inserta sunt *theatro insectorum*
 Th. Mouffeti Lond. 1634. fol.

EJ. Gesneri *icones animalium et nomenclator* ed. 2. (plenior) Tig. 1560. fol. (ordine systematico).

Vtilissimi operis (quod *historiae animalium* compendium quasi est, icones tamen passim novas aut emendatiores continet,) exempla quaedam ad naturam vivis coloribus quam curatissime distingui curavit Gesnerus, quale illud, quod mihi ad manus est.

Basil. Fabri *epitome historiae animalium* Gesneri. Lips. 1572. fol. extat ad calcem priorum editionum *thesauri eius eruditionis scholasticae*.

EJ. Gesneri *catalogus plantarum, latine, graece, germanice et gallice*. Tig. 1542. 4.

Id. *de herbis quae lunariae nominantur etc.* Tig. 1555. 4.

Primus quoque *tulipam* descripsit, in Val. Cordi operibus supra memoratis pag. 213. sq.

Ex iconibus plantarum nitidissimis quas Gesnerus maiori stirpium historiae destinauerat, posthumum millenae circ. ingressae sunt Joach. Camerarii editionem *epitomes* Matthioli Francof. 1586. 4.

reliquas

SAECVLI XVII PRIVS DIMIDIUM. 135

reliquas edidit cl. Schmiedel f. t. Gefneri *opera botanica*. Norib. 1754 et 59. II Vol. fol.

ID. Gefnerus *de rerum fossilium, lapidum et gemmarum maxime, figuris et similitudinibus* Tig. 1565. 8.

ID. *de lacte et operibus lactariis* Tig. 1541. 8.

recudi fecit c. al. similis argumenti opusculis cl. J. G. F. Franzius Lips. 1779. 8.

EJ. *epistolae medicinales* L. III. Tig. 1577.

L. IVtus successit Viteberg. 1584. 4.

Vitam viri praestantissimi descripserunt Jos. Simlerus integro opere Tig. 1566. 4. et cl. Schmiedel in fronte *operum Gefneri botanicorum*.

cf. Bruckeri *Ehrentempel* No. 6. p. 21.

it. *Neujahr - Stück an die Züricherische Jugend ab der Caorherren*. 4tes St. auf a. 1782. 4.

§. 162.

PETR. BELONIVS Cenomanus, .†. Romae 1563.

c. Petr. Gyllio orientem inuisit.

EJ. *observations de choses trouvées en Aste*. Paris 1553. 4.

I 4

lat.

lat. per Car. Clusium c. huj. *exoticis*
infra memorandis.

EJ. Belonii *histoire des Oiseaux*. Par. 1555.
fol.

ib. de la nature des poissons *ib.* eod. 8. transv.

§. 163.

GVIL. RONDELET Monspeliensis. †. 1566.
aet 59.

Facultatis medicae patriae Cancellarius.

EJ. de piscibus marinis L. XVIII. Lugd. 1554.
fol.

classicum opus, maxime quoque ad ana-
tomen comparatam et physiologiam.

EJ. *aquatilium historiae* P. altera *ib.* 1555.
fol. (rariss.)

Vitam eius descripsit Laur. Joubert,
extat in huj. *opere*. P. II. pag. 150. sqq.
edit. Francof. 1599. fol.

SCRR. AD MATERIAM MEDICAM.

§. 164.

ANTÓN. MVSA BRASAVOLVS Ferrariensis
†. 1555. aet. 55.

Prof. in academia patria, polyhistor, poly-
graphus.

EJ.

EJ. *examen medicamentor. simplicium.* Rom. 1536. fol. Venet. 1545. 8.

ID. *de medicamentis catharticiis* Tig. 1555. 8.

ID. *examina medicaminum compositorum* secundum classes, singularibus libris edidit.

EJ. *de morbo gallico* L. extat ap. Luifinum.

Girol. Baruffaldi *commentario all'iscrizione eretta in Ferrara a 1704. in memoria del famoso Ant. Musa Brasavoli.* Ferrara. 1704. 4.

§. 165.

GARCIAS AB ORTA (vulgo AB HORTO) Lusitanus.

Medicus proregis Hindostanici.

Bombaji proprium hortum medicum coluit.

EJ. *Coloquios dos simples o drogas da India.* Goa. 1563. 4.

lat. per Car. Clusium. Antwerp. 1574. 8. it. in huj. *Exoticis.*

§. 166.

CHRISTOPH. A COSTA in Africa natus, patre Lusitano.

Chirurgus Lusitanus Indias orientales inuisit.

EJ. *Tratado de las drogas y medicinas de las Indias orientales.* Burgos. 1578. 4.
lat. in Clusii exoticis.

§. 167.

NICOL. MONARDES Hispalensis. †. 1578.
 Bina eius operum volumina ad manus sunt.
 Alteram f. t. *Dos Libros. el uno que trata de todas las cosas que traen de nuestras Indias occidentales, que sirven al uso de la medicina. y el otro que trata de la Pietra Bezaar, y de la yerva Escuerçonera.* Hispali. 1569. 8.
 Alterum f. t. *Segunda parte del libro de las cosas etc.etc. Va añedido un libro de la Nieve* ib. 1571. 8.

lat. in Clusii exoticis, qui hunc et praecedentes libros tum animaduersionibus tum elegantissimis iconibus auxit.

ID. Monardes *de rosa et partibus eius. it. de malis citreis, aurantiis et limoniis.* Antwerp. 1565. 8.

§. 168.

In eadem ni fallor tempora, utile institutum incidit, itidem e Germania ut videtur oriun-

SECVLI XVII PRVS DIMIDIVM. 139

oriundum, quo medicamentis in pharmacopoliis diuendendis publica auctoritate certa pretia constituta sunt.

Antiquissima huiusmodi tabularum, quae quidem in meam notitiam venerunt, Lindavienfis est:

Des Apoteghers Tax zu Lyndaw jnen von eynen Erfamen Rath daselbst geben. Ao. 1538.

CHEMICI.

§. 169.

PHIL. AVREOL. THEOPHRASTVS PARACELSVS A BOMBAST IN HOHENHEIM natus prope pagum Einsidlen ditionis Switensis Helvetiorum, .†. Salisburgi in nosocomio a. 1541. aet. 47.

Aliquamdiu Prof. medicinae philosophicae f. chemiae, it. chirurgiae et phyfices apud Basileenses.

EJ. intimatio qua studiosi ad nouae medicinae studium undique aduocabantur, cum eiusdem facultatis Professor ordinarius crexretur, dat, Basileae, nonis Junii a. 1527.

Homo quidem paradoxus, indoctus, qui inaudito tunc temporis exemplo primus professorum

fessorum germanice docuit, — vagabundus, combibo, moribus et stylo rusticus, impudens iactator, therapiae astralis, tartareae etc. et similia fomniorum auctor, lapidis philosophici et id genus cimeliorum magno hiatu promissor. — Ast meritis suis tamen non defraudandus, magni certe ingenii vir, medicaminum chemicorum heroicorum, praeparatorum imprimis mercurialium, antimonialium, et maxime opiatorum suavor, super lue venerea classicus auctor etc.

Scripta eius, paucissimis exceptis, posthuma sunt.

Plenissimam et accuratam operum Paracelsi editionem ex ipsis eius autographis, germanico ergo maximam partem idiomate, curavit Jo. Huser Brisgous. Med. Colon. Basil. 1589. X Vol. 4.

Super Paracelso pluribus egerunt:
 Henr. Smetius *miscellan. medic.* pag. 683. sqq.
 Herm. Conring *de hermetica medicina.* L. II, cap. 12. p. 368. ed. Helmst. 1669. 4.
 Gottfr.

Gottfr. Arnold *Kirchen- u. Ketzner - Historie* P. II. L. XVI. cap. 22. Vol. I. p. 778. sqq. ed. Francof. 1729. 4.

Le Clerc *hist. de la medecine* pag. 792-820. ed. Amst. 1723.

Jo. Jac. Leu *Helvetisches Lexicon* Vol. XIV. pag. 304. sqq. 383. sqq.

Systema vniuersae medicinae Paracelsicae exhibuit PETR. SEVERINVS *idea medicinae philosophicae* Basil. 1571. 4. Erf. 1616. 8.

In acerrimis contra Paracelsi aduerfariis extitit

TH. ERASTVS *disputationum de noua medicina Paracelsi* P. I-IV. Basil. 1572. sq.

Aequum vero de meritis eius haud inficiandis iudicium tulerunt:

J. A. Hemmann in *medicinis - chirurgischen Aufsätzen*. Berol. 1778. pag. 7-37.

et cl. Hensler *Geschichte der Luftseuche*. P. I. pag. 119-130.

PATHOLOGI, THERAPEVTAE etc.

§. 170.

Practicum istius aevi studium si a paucissimis singularis ingenii viris discesseris, in vniuersum tale erat, quale in tanto sanioris *physiologiae* neglectu expectari licet.

Maxi-

Maxime autem cum in scholis Italicis,
tum in Parisina florebat.

In illis eminebant sequentes:

ALEX. BENEDICTVS Legnago-Veronensis.
cl. Sec. XVI. ineunte.

Prof. Patavinus et in academia patria.

Ex restauratoribus medicinae Graecanica
post renatas litteras.

Ej. *de omnium a vertice ad plantam, mor-
borum signis, causis, differentiis, indicationi-
bus et remediis* L. XXX. (c. reliquis operibus).

Ej. *anatomiae s. historiae corporis humani*
L. V. Venet. 1493. 8. ib. 1502. 4. Colon. 1527. 8.

Opera eius iunctim prodierunt Venet. 1533.
fol. Basil. 1549. fol.

§. 171.

HIERON. FRACASTORIVS Veronens. †.
1553. aet. 71.

Vir eleganter doctus, amicus Bembi, Ra-
musii etc. vel *diascordio* sui nominis vulgo
notus.

Ej. *Syphilis s. morbus gallicus* ad Petrum
Bembum. Saepiss. excusum poema.

ad

SECVLI XVIII PRVS DIMIDIUM. 143

ad manus est edit. nitida Basil. ap. Bebel.
1536. 8.

Opera eius omnia philosophica et medica Ve-
net. 1555. 4. Lugd. 1591. II Vol. 8.

Fr. Otto Menke *de vita moribus scri-*
ptis meritisque in omne litterarum genus Hier.
Fracastorii. Lips. 1731. 4.

§. 172.

NICOL. MASSA Venetus. †. 1564.

Ej. *de morbo gallico* L. Venet. 1563. 4. et
in Luifini *aphrodisiaco*.

Id. *de febre pestilentiali, pestichis, morbillis*
etc. ib. 1556. 4.

Ej. *introdustorius anatomiae* ib. 1559. 4.

Ej. *epistolae medicinales* ib. 1558. II Vol. 4.

§. 173.

In schola Parisina tunc temporis maxime
claruerunt sequentes:

JO. GVINTERVS (Winter) Andernacensis.

†. Argentorati 1574. aet. 87.

aliquando ludimagister Goslariensis.

postea Professor Parisinus: restaurator ibi
medicinae graecanae et anatomes; in hac
adiutus

adiutus a celebri discipulorum biga Vesalio et Serveto.

E numerosis viri benemerentis operibus paucos nominasse sufficiat :

Ej. *de veteri et noua medicina* L. II. Basil. 1571. II Vol. fol.

Ej. *instituitionum anatomicarum* L. IV. Basil. 1536. 8.

it. ex edit. Andr. Vesalii Patav. 1558. 8.

Innumera fere Galenica aliorumque veterum medicorum scripta edidit, vertit, commentatus est etc.

L. Ant. Prosp. Herissant *Eloge de Gouthier d'Andernac*. Paris. 1765. 12.

§. 174.

JAC. SYLVIVS (Dubois) Ambianus .†. 1555. act. 76.

Pertinax Galeni errorum defensor aduersus Vesalium.

Ej. *Vesani cuiusdam calumniarum in Hippocratis Galenique rem anatomicam depulsio*. Paris 1551. 8.

it. c. Heneri *apologia pro Vesalio*. Venet. 1555. 8.

Ej.

EJ. *commentarius in Galenum de ossibus*,
Parif. 1561. 8.

EJ. *isagoge in Hippocratis et Galeni phy-
siologiae partem anatomicam c. obseruatis in
corporibus secandis* (haec obseruata praestan-
tissima) ib. 1555. 8.

EJ. *de medicamentorum simplicium praepa-
ratione etc.* L. III. Parif. 1542. fol.

EJ. *methodus medicamenta componendi* L. IV.
Parif. 1541. fol.

EJ. interpretationem Mesues supra ci-
tauimus.

Opera Sylui edidit et vitam viri praefixit
Renat. Moreau. Genev. 1630. fol.

§. 175.

JO. FERNELIVS Ambianus. †. 1558. aet. 62.
Regius archiatrorum comes.

Latinitatis quodam nectare Arabum et
Latinobarbarorum faeces condidisse dictus est.

EJ. *de naturali parte medicinae* (i. e. phy-
siologia) L. VII. Par. 1542. fol. Venet. 1555. 8.

Primam systematis medicinae partem con-
stituit; reliquae prodierunt posthumae, s. t.

K

Vniuersa

Vniuersa medicina, L. XXIII. studio Guil. Plantii Cenomani. Frcf. 1574. II Vol. 8. et al.
 EJ. *consiliorum medicinalium* L. Par. 1582. 8.
 EJ. *de luis venereae curatione perfectissima*
 L. Antwerp. 1579. 8.

Opera ex edit. Plantii, Genev. 1679. fol. et al.

Vitam operibus praemisit editor.

Fusissime quoque super ea egit Goulin in *Mém. littéraires pour servir à l'hist. de Médec.* année 1775. pag. 286-416.

§. 176.

E reliquis huius periodi auctoribus de practica medicina bene merentibus, adhuc memorandi videntur:

JODOC. LOMMIVS (van Lom) Burenfis-Geldrus.

Fernelii discipulus, medicus Turnaviensis, post Bruxellensis

EJ. *observationum medicinalium* L. III. Antwerp. 1560. 8. et al.

Opera Amst. 1745. II Vol. 12.

§. 177.

PETR. BRISSOT Pictaviensis .†. 1522. aet. 44.
 Masculus vindex medicinae Hippocraticae.

Famofum

Famofum eius opusculum et quod ingentes excitavit lites: *Apologia de incifione venae in pleuritide*. Par. 1525. 8. faepe recuf.

ex edit. REN. MOREAV c. proprio eiusdem argumenti fcripto (quod vulgo pro canone chronologico in hiftoria medicinae litteraria habetur,) et vita Briffoti. Parif. 1622. 8.

§. 178.

ULRICHVS VON HUTTEN Eques Franco-
nus †. in infula Uffnau Tigurini lacus, di-
tionis Suitenfis 1523. aet. 36.

Non quidem medicus, fed mafculus li-
bertatis germanicae pro virili propugna-
tor, armis et facundia aequae insignis; ma-
xime tamen de re medica meritis egregio
de Guaiaci medicina et morbo gallico L. cuius
tum editio princeps ad manus eft, Moguntiae
ap. Jo. Scheffer 1519. 4. tum et vernacula
verfio ftudio Th. Murner. Argent. eod. 4.

Jac. Burckard *comment. de fatis ac me-
ritis* Hutteni. Wolfenb. 1717-23. III Vol. 8.

Denkmal Ulrichs v. Hutten (auctore J. G.
Herder v. vener.) in Göthen's *Schriften*.
Berol. 1779. 8. Vol. IV. p. 53. fq.

K 2

§. 179.

§. 179.

Ad eandem quoque periodum referre liceat, quamquam iam a. 1502 obierit, ANT. BENIVENIVM Florentinum, qui fere primus et princeps *k*) utilissimi observationum medicarum *singularium* instituti auctor censendus est.

EJ. *de abditis morborum causis* L. Florent. 1507. 4.

it. ad calcem Galeni *de plenitudine* et Apuleii *de viribus herbarum*. Paris. 1528. fol.

it. c. Scribonio Largo Basil. 1529. 8.

§. 180.

AMATVS LVSITANVS (al. Jo. Rodericus de Castello albo) cl. c. 1540.

Crypto-Judaeus, diu christianam religionem mendaciter professus, vagabundus homo, paradoxus saepe auctor, non sine suspitione legendus.

EJ.

k) De paucis aliorum, qui eum praecesserunt tentaminibus cfr. J.H. Meibomii praefat. ad Arn. Boot *de affectibus omiffis*. Helmst. 1664. 4.

Ej. *curationum medicinalium* Cent. VII. Venet. 1566. 8. Burdigal. 1620. 4. et al.

CHIRVRGI.

§. 181.

HIERON. BRVNSCHWIG (al. Saldern) .†.
aet. 110.

Chirurgus Argentoratensis.

Primus Germanorum, qui vernacula lingua chirurgicas institutiones ediderunt.

Ed. princeps ad manus est f. t. *Dis ist das Buch der Cirurgia. Hantwirckung der Wundartzny* Argent. impr. per Jo. Grüninger. 1497. fol.

Ej. *Liber de arte distillandi et de compositis: das Buch der waren Kunst zu distillieren, — u. das Buch thesaurus pauperum, ein schatz der armen genannt micarium, die brosamlin gefallen von den büchern der Artzny, u. durch Experiment von mir Iheron. Brunfchwick auffgeclubt u. geoffenbart zu trost deren die es begeren* (Argent. 1512.) fol.

Ej. *Liber pestilentialis de venenis epidimie. Das Buch der Vergift der pestilentz das da*
K 3 genant

genant ist der gemein sterbent der Trüßen
Blatren. Argent. 1500. fol. 1).

§. 182.

FELIX WÜRZ .†. 1576.

Amicus Conr. Gesneri. Chirurgus Basiliensis;
unguento fusco sui nominis vulgo notus.

Ej.

1) Speciminis loco cordatioris eius aevi germanorum styli subiungere liceat operis epilogum:

„Durch die hilff des allmechtigen gots
„dys büchlein ich Jeronimus Brun-
„schwig Wundartzet der Keiserlichen
„fryen statt Straßburg geendet hab mit
„großser mie und Arbeit, als es dan yetz
„aufacht in etlichen landen zu sterben, vnn
„dysse mie mich so kurtz ankummen ist;
„dann ich yetz hinweg ryten müß, doch
„underwegen liefs, und das nach dem besten
„Flyfs gemacht hon, vff das die nit ver-
„hindert wurden die mich gebeten haben.
„(vnd ob ich hie in etwas zu kurtz oder
„zu lang het gesetzt, bit ich mit hohen
„Flyfs das in das best zu wenden.) Und
„das getruckt vnd vollendt durch Meister
„Hansen Grüninger uff mitwoch nach un-
„ser lieben frowen hymelfart in dem iar
„als man zalt I. 500 iar.“

SECVLI XVITI PRIVS DIMIDIVM. 151

EJ. *Practica der Wundarzneey*. ex edit. fratris Rudolphi, chirurgi Argentinenfis. Basl. 1576. 8.

§. 183.

JO. DE VIGO Genuensis.

Chirurgus papalis primarius.

EJ. *practica in chirurgia copiosa, ad filium Aloisium* L. IX. Rom. 1514, fol. et al.

In omnes fere Europae linguas translatum opus.

Compendium eius extat f. t. *Chirurgia compendiosa*. Venet. 1520. fol. et al.

§. 184.

PETR. FRANCO Turriero - Prouincialis.

Classicus auctor artem suam tum in Helvetia tum Arausioni exercuit.

EJ. *Traité des hernies, de la pierre, de la cataracte des yeux et autres maladies*. Lugd. 1561. 8. (liber rarissimus).

§. 185.

LEON. BOTALLVS Afiensis-Pedemontanus.

Fallopium discipulus. Archiater gall. reg. Caroli IX. et Henrici II.

K 4

Imme-

Immerito inuentor foraminis oualis habitus.

Primus immoderatum venaeſectionis abuſum apud Gallos introduxiſſe cenſendus.

EJ. *de curatione per ſanguinis miſſionem* L. Lugd. 1577. 8.

ID. *de curandis vulneribus ſclopetorum* ib. 1560. 8.

EJ. *de luis venereae curandae ratione* Lib. Pariſ. 1563.

Opera eius omnia edidit, et cum animadverſionibus auxit JO. VAN HORNE Lugd. Bat. 1660. 8.

OBSTETRICII.

§. 186.

Et obſetriciae artis poſt renatas litteras reſtaurator germanus erat, EVCHARIVS RÖSSLIN (Rhodion) medicus Francofurtenſis.

EJ. *Der ſchwangeren Frauen und Hebammen Roſengarte.*

Ad manus ſunt editiones Argentin. 1522. 4. Aug. Vindel. 1529. 4.

ſed dedicatus eſt liber Wormatiae 1513.

Ea aetate clafficum opus, innumeris editionibus et verſionibus euulgatum eſt.

lat.

lat. Francof. (1532) 8. et al.

EJ. *Kreutterbüch — von allen Simplicien u. Stucken der Artznei natürl. Nutz u. Gebrauch — it. Distillier-Zeng etc.* Francof. 1546. fol. et al.

maximam partem ex Jo. Cubae horto sanitatis, vt supra iam monuimus.

§. 187:

JACOB. RVEFF

poliater et lithotomus Tigurinus.

EJ. *de conceptu et generatione hominis, de monstris etc.* L.VI. Tig. 1554. 4. Francof. 1587. 4.

germ. ab ipso auctore versum f. t. *Ein schön lustig Trostbüchle von den Empfengknüssen u. Geburten der Menschen.* Tig. eod. 4.

longe auctius f. t. *Hebammenbuch daraus man alle Heimlichkeit des weiblichen Geschlechts erlernen könne — sampt Anhang von Cur u. Pflegung der newgebornen Kindtlein.* Francof. 1588. 4.

§. 188.

WALTHER HERMANN RYFF (Reif, Rivius)

medicus Argentinensis.

K 5

EJ.

Ej. *Frauen Rosengarten von vilfaltigen sorglichen Zufallen u. Gebrechen der Mütter und Kinder.* Francof. (1545) fol. (neutiquam cum Rhodionis libro confundendus.)

Ej. *des allerfürtrefflichsten höchsten u. adelichsten Geschöpfs d. i. des Menschen, oder dein Selbst, warhafftige Beschreibung oder Anatomj — Sampt kunstlicher u. artiger Contrafactur aller euserlicher u. innerlicher Glider u. Gliedstück. — vormals weder gesehen noch gelesen worden.* (Argent.) 1541. fol.

Ej. *new Kochbuch für die Kranken.* Francof. 1545. 4.

Ej. *kurtze aber fast eigentliche nutzliche u. in Pfllegung der Gesundheit notwendige Beschreibung der Natur, Eigenschafft, Krafft — — Bereitung u. rechten Gebrauch in Speis u. Trank. aller der Stück so — bey uns Teutschen in teglichen Gebrauch find. Zu mererer Behendigkeit nach ordnung des Alphabets gestellt.* Wurzeb. 1549. 4.

MEDICINA

MEDICINA FORENSIS.

§. 189.

In totum fere nouus medicinae campus, itidem primum et maxime, a Germanis excultus.

Ortum duxit celebri *Constitutione criminali Carolina*, e cuius primis editionibus sequentes ad manus sunt:

Des allerdurchlechtigsten großmechtigsten vnüberwindtlichsten Keyser Karls des fünften vnd des heyligen Römischen Reichs peinlich Gerichtsordnung, auff den Reichstügen zu Augspurgk vnd Regenspurgk, in Iaren 30 u. 32 gehalten, auffgericht u. beschloffen. (getr. zu Meyntz a. 1533 im Hornung) fol. — ib. 1534. fol. — ib. 1538. — ib. 1545. — ib. 1555. omnes in fol.

porro Francof. 1558. fol. — ib. 1577. fol. — ib. 1599. fol.

Jo. Horix *wahre Veranlassung der peinlichen Halsgerichtsordnung Kayf. Carl V. Mainz* 1758. 4.

Jul. Fr. Malblank *Gesch. der peinl. Gerichtsordnung Kayf. Carl V. Norimb.* 1784. 4.

SCRR.

SCRR. MEDICINAE VETERINARIAE.

§. 190.

LAVR. RVSIUS

Ej. *hippiatria s. Marecallia*. Par. 1531. fol.
et al.

PHILOSOPHI et LITTERATORES

§. 191.

NICOL. LEONICENVUS Lunigo - Vicentinus.

.†. 1524. aet. 96.

Professor Ferrariensis.

Fortissimus barbariei arabistarum depulsa-
tor, medicinae humanioris Graecanae re-
staurator meritissimus.

Ej. *de epidemia quam Itali morbum galli-
cum vocant, Galli vero Neapolitanum*. Venet.
ap. Aldum. 1497. 4.

it. in *aphrodisiaco* Luifini.

Ej. *de serpentibus opus singulare et exactis-
simum* (ad Lucretiam Borgiam): access. Ej.
de Tiro s. vipera epist. ad Alex. Agathimerum,
medic. Venet. Bonon. 1518. 4.

Numerosos graecorum medicorum libros
elegantè latine donavit, in lucem edidit etc.

Vitam

Vitam viri scr. Brasavolus.

cfr. quoque Ang. Gabr. de S. Maria
bibl. degli Scritt. Vicent. T. II. p. 122.

§. 192.

JANVS CORNARVS Zwickaviensis .†. 1558.
aet. 58

Professor Jenensis.

Restaurator medicinae Hippocraticae inter
Germanos *m*).

Editiones et versiones eius medicorum ve-
terum graecorum passim citauimus.

Propria meritissimi viri scripta minoris
momenti sunt; partim eristica ad acerrimam et
biliosam cum Fuchsio litem facientia etc.

Ej. *de conuiuiorum veterum graecorum et
hoc tempore, Germanorum, ritibus, moribus
et sermonibus. it. de amoris praestantia etc.*
Basil. 1548. 4.

cfr.

m) Ipsissimum illud Hippocratis Aldini exem-
plar quod Cornario diu desideratum Ba-
sileae tandem in eius possessionem venit,
ipsique de qua hic sermo est felici re-
stitutioni ansam quasi praebuit, in bi-
bliotheca academica asseruatur.

cfr. Bruckeri *Ehrentempel* No. 34. p. 141. sq.

Baldingeri v. cl. *de Jano Cornaro programmata* III. Jen. 1769. 4.

§. 193.

JO. LANGE Lembergo-Silesiacus. †. 1565. aet. 80.

Archiatr palatinus.

EJ. *epistolae medicales* Bas. 1554. 4. Francof. 1589. 8. Hanov. 1605. fol. (haec plenior)

§. 194.

HENR. CORNEL. AGRIPPA (de Nettlesheim) Colonienfis †. 1535.

Modo miles, modo Theologiae professor, modo medicus etc.

Singularis et inquieti ingenii homo, paradoxorum amans, scepticus, satyricus etc.

ab uniuerso fere Clero persecutus omnem occidentalem Europam profugus peruagabatur.

EJ. *philosophia occulta* Lib. I. II. Antwerp. 1531. 8. L. III. Colon. 1533. 8.

L. Vitus s. *de cerimoniis magicis; cui accesserunt elementa magica* Petri de Abano (de quo supra) 1565. 8. (posthumus, spurius, sed daemones

SECVLI XVII PRVS DIMIDIVM. 159

mones citantibus et thesaurifossoribus etc. desideratissimus —)

EJ. *de incertitudine et vanitate scientiarum declamatio inuestiva* f. l. (Colon. vt mihi videtur) 1532. 8. et al.

Opera Lugd. 1580. II Vol. 8.

Super Agrippa cfr. Jo. Fr. Christii *noctes academicae*. Spec. IV. pag. 356. sqq.

Schelhorn *amoenitat. literariae* T. II. pag. 353. sqq.

§. 195.

HIERON. CARDANVS (f. Castilioneus) Mediolanensis .†. 1576.

Prof. medic. Ticinensis, Mediolanensis, Bononiensis.

Polyhistor, polygraphus, mirabilium de se ipso iactor egoista.

In mathesi et naturali historia egregie versatus.

EJ. *de subtilitate* L. XXI. Norib. 1550. fol.

EJ. *de varietate rerum* L. XVII. ib. eod. fol.

Opera ex edit. C. Sponii Lugd. 1663. X Vol. fol.

Cardani

Cardani *de vita propria* L. (singulari ingenuitate scriptus —) ex bibl. Gabr. Naudaei. Amst. 1654. 12. et al.

cf. quoque Jo. Fr. Christii *noctes academicae*. Spec. I. pag. 46. sq.

§. 196.

JVL. CAESAR SCALIGER Ripensis .†. 1558.
acer Cardani aemulus, arrogans, ventosus etc.
eruditissimus, polyglottus.

diu miles, post medicus, fero ad libros
scribendos accessit.

Numerosos in Hippocratica scripta tum et
in Aristotelis histor. anim. Theophrasti histor.
plantar. etc. commentarios edidit.

EJ. *Exotericae exercitationes s. de subtilitate
aduersus Cardanum*. Paris. 1557. 4. Francof.
1612. 8.

ipae omnis subtilitatis plenissimae —.

Vitam viri v. ad calcem *epistolae filii eius
Jof. Justi Scaligeri, de splendore gentis
Scaligerae*. Lugd. Bat. 1594. 4.

§. 197.

AVGVSTIN. NIPHVS (Eutychns Philotheus
dictus) Iopolitanus - Calaber .†. 1546.

Prof.

Prof. Patavinus, Pifanus, Romanus, Neapolitanus, Bononiensis et Salernitanus.

Carolo V. imper. a consiliis medicis.

EJ. *de diebus criticis* L. I. Venet. 1501. fol.

ID. *de morbo gallico* Neap. 1534. 4.

EJ. *parua naturalia viz. physiognomica, de animalium motu, de longitudine et breuitate vitae, de iuuentute et senectute, de respiratione, de morte et vita, de memoria et reminiscencia, de somno et vigilia, de insomniis, etc.* Venet. 1523. fol. ib. 1550. fol.

EJ. L. II. *de pulcro et de amore* Lugd. 1549. 8.

ad Joannam Arragoniam (Ascanii Colonnae, Tagliacocii principis coniugem), eximia pulcritudine celebratissimam n), cuius vneres per vniuersum fere corpus viuido nimis stylo graphice describit.

Gabr. Naudaei *de Nipho iudicium* c. huj. *opusc. moralib. et politic.* Paris. 1645. 4.

n) Pulcherrimam Joannae iconem ad Raphaelis picturam Jac. Chereau aeri incisam videtis in Crozati *Recueil d'Estampes d'apres les Tableaux du Roy etc.* Vol. I. No. 8.

L

SECTIO

SECTIO X.

SECVLI XVI^{ti}
DIMIDIUM POSTERIVS.*ANATOMICI.*

§. 198.

VOLCHER KOYTER Groeningensis Friso.
†. 1600. aet. 66.

Fallopium et Rondeletii discipulus
demum medicus Norimbergensis.

Instaurator anatomiae comparatae meriti-
ssimus, cuius nomine musculus corrugator su-
percilii subinde insignitur.

EJ. *Externarum et internarum humani cor-
poris partium tabulae, atque anatomicae exerci-
tationes observationesque* etc. Norimb. 1573. fol.

Memorable opus praeter alia continet quo-
que: *Analogiam ossium humanorum, simiae et
verae et caudatae, atque vulpis.* — it. *Tracta-
tum de ovorum gallinaceorum exordio progres-
suque et pulli gallinacei creationis ordine.* —
maxime vero: *Ossium tum humani foetus tum
infantis historiam.*

Hanc

Hanc posteriorem recudi curavit Henr. Eysson ad calcem proprii *Tractatus de ossibus infantis*. Groning. 1659. 12.

Ej. *diuersorum animalium sceletorum* (— masculis tabulis exhibitorum —) *explicationes c. Lectionibus* Gabr. Fallopii *de partibus simularibus hum. corporis*. Norimb. 1575. fol.

§. 199.

SAL. ALBERTI Naumburgensis Saxo. †. 1600. aet. 60.

Professor Wittebergensis, tum archiater electoris Saxonis.

Ej. *dissert. de lacrumis* Witteb. 1581. 8.

recus. in Halleri collect. *dissertationum anatomicar.* Vol. IV. p. 53. sqq.

Ej. *historia partium corp. hum.* Witteb. 1583. 8. et al.

cfr. Moehsen *Beschr. einer Berlin. Medaillen-Samml.* T. I. p. 25. sq.

§. 200.

JVL. CAESAR ARANTIVS Bononiensis. †. 1589.

Vesalii discipulus, professor Bononiensis, cuius nomen ferunt corpuscula sic dicta ad

L 2 limbum

limbum valvularum semilunarium arteriae pulmonalis.

Ex primis ni fallor in Italia thesaurorum naturalium collectoribus.

Primus quoque, qui vteri humani grauidi curatam exhibuit historiam.

EJ. *de humano foetu opusculum* Rom. 1564 8.
plenius ex ed. discipuli eius, Laur. Schol-
zii Vratislaviens. Basil. 1579. 8.

EJ. Arantii *observationes anatomicae.* (c. priori opere) Venet. 1587. 4.

EJ. *commentarium in Hippocratis L. de capitis vulneribus* quem supra citauimus, Claud. Porraltus edidit. Lugd. 1580. 8. et al.

§. 201.

CONSTANTINVS VAROLIVS Bononiensis.

†. 1575. aet. 32.

Professor in acad. patria; tum archiater papalis.

Penti cerebri nomen eius mansit.

EJ. *de nervis opticis epistola* Patav. 1573. 8.

EJ. *anatomiae s. de resolutione corporis humani* L.IV. ib. eod. 8.

iunctim recusa Francof. 1591. 8.

§. 202.

§. 202.

SEVERINVS PINAEVS Autrico-Aurelianensis .†. 1619.

Chirurgus regius. ceber lithotomus.

EJ. *opusculum physilogicum vere admirandum tractans analytice primo notas integritatis et corruptionis virginum, deinde graviditatem et partum naturalem mulierum, in quo ossa pubis et ilium distrahi dilucide docetur.* Paris. 1597. 8. et al.

Plerisque posterioribus Pinaeani opusculi editionibus v. c. Francof. 1690. 12. iuncta est Ludov. Bonaccioli Ferrariensis (qui Sec. XVI. ineunte claruit) *enneas muliebris* (s. de foetus formatione etc.) qua praeter alia, plurima quoque ad coitum et rem veneream facientia dictione liberrima et fere lasciuente describuntur; quae nihilominus auctor, ducissae suae, famosae Lucretiae, (filiae Alexandri VI. papae,) dicauit. Extat autem memorabilis ea dedicatio non nisi in editione principe eaque rarissima huius enneadis, quae f. l. et a. in fol. prodiit. Opus vero ipsum collectionibus quoque Gynaeciorum, quas supra citauimus, insertum est.

L 3

EJ.

EJ. Pinaei *Discours touchant l'invention et instruction pour l'operation et extraction du calcul de la vessie*. Paris. 1610. 8.

BOTANICI.

§. 203.

REMBERTVS DODONAEVS (Dodoens) Mechelenfis.

Professor Leidenfis et archiater imperatorius.

Primo diuerfarum ordinum plantarum historiam singularibus libris edidit,

v. c. *Histor. frumentorum, leguminum et aquatilium herbarum*. Antwerp. 1568. 8.

it. *Florum et coronariarum odoratarumque hist.* ib. eod. 8.

it. *purgantium et deletariarum herbarum hist.* ib. 1574. 8. et f. p.

Hi libelli postmodum maiori operi sunt inserti, cui titulus: *Stirpium historicae pentades VI*. Antwerp. 1616. fol.

EJ. *obseruationes medicinales* Colon. 1581. 8.

§. 204.

JO. BAVHINVS Lugdunensis .†. 1613.

archiater Würtembergicus.

EJ.

EJ. *historia fontis balneique Bollenfis*. Montpelg. 1598. 4.

EJ. *historia plantarum*. Ebrodun. 1650. III Vol. fol.

Opus posthumum, editore DOMIN. CHABRAEO, medico Ebrodunense, qui et compendium eius dedit s. t. *Icones et sciagraphiae stirpium*. Genev. 1677. fol.

§. 205.

CASP. BAVHINVS, frater Joannis. †. 1624.

Prof. graecae linguae, anatomes, botanices et medicinae practicae Basileensis.

Ex doctissimis et meritissimis suae aetatis medicis.

EJ. *phytopinax*. Basil. (1596) 4.

EJ. *Pinax theatri botanici*. Opus XL annorum ib. 1623. 4.

EJ. *Theatri botanici P. I.* (gramina complectens et plantas liliaceas) ib. 1658. fol.

EJ. *Catalogus plantarum circa Basileam sponte nascentium* ib. 1622. 8.

EJ. *institutiones anatomicae* (Bernae) 1604. 8.

L 4

E 3.

EJ. *Theatrum anatomicum* Francof. 1605 8.
(editio rariss.)

id. longe auctius ib. 1621. 4.

et icones seorsim s. t. *viuae imagines corporis humani* ib. 1640. 4.

§. 206.

JOACH. CAMERARIUS Joach. fil. Norimbergensis .†. 1598.

medicus in patria vrbe.

EJ. editio *epitomes* Matthioli. Francof. 1586. 4. (cum iconibus plantarum posthumis Conr. Gesneri, de quibus supra)

EJ. *hortus medicus et philosophicus* ib. 1588 4.

§. 207.

JO. THALIVS Northufanus.

medicus ciuitatis patriae.

EJ. *Sylua hercynia*; accessit Camerarii *horto*, quem modo citauimus.

Vitam viri descripsit Fr. Chr. Lesser. Northuf. 1747. 4.

§. 208.

FABIVS COLVMA Neapolitanus .†. 1650.

ICTus, vsu valerianae quam ꝑ Diofcoridis esse eruit, a morbo regio, cui obnoxius

SECVLI XVII DIMID. POSTERIVS. 169

noxius fuerat, liberatus, eaque simul occasione botanices studio captus, eandem binis classicis operibus ditavit, iconesque ipsis infertas ipse delineavit et aqua forti aeri incidit.

alterum: *Phytobasanos* Neap. 1592. 4.

recus. ex ed. Jani Planci. Florent. 1744. 4.

alterum: *Ecphrasis stirpium* Rom. 1616. II Vol. 4.

Huic, praeter alia zoologica, infertus quoque est singularis *de purpura* L., quem commentario et dictionario ostracologico auctum recudi fecit Jo. Dan. Major. Kiliae 1675. 4.

Vitam Columnae editioni suae phytobasani praemisit Plancus.

§. 209.

MELCH. GVILANDINVS (Wieland) Regiomontanus .†. 1589.

Professor Patavinus.

Orientem et Aegyptum inuifit, a piratis captus, a Fallopio redemptus.

Acer Matthioli aduersarius.

L 5

Ej.

EJ. *de papyro commentarius*. Venet. 1572.
4. Amberg. 1613. 8.

EJ. *epistolae de stirpibus* — accessit *Manu-
co-diatae h. e. aviculae dei* (s. paradiseae)
descriptio Patav. 1558. 4.

§. 210.

LEONARD. RAUWOLF †. 1596.
medicus Augustanus, tum castrensis Au-
striacus.

Discipulus Rondeletii; inde ab a. 1573-75
orientem peragravit.

EJ. *aigentliche Beschreibung der Raifs gegen
auffgang* etc. Lauringae 1583. IV Partes 4.

Hortus eius ficcus ex bibliotheca Chri-
stinæ Suecicae ad Isaac. Vossium transit,
iamque in Leidensi academica asseruatur.
Catalogum eius edidit Jo. Fr. Gronovius
s. t. Rauwolfii *flora orientalis*. Lugd. Bat.
1755. 8.

§. 211.

ANDR. CAESALPINVS Aretinus †. 1603.

Professor Pisanus, tum Archiater papalis.

EJ. *de plantis* L. XVI. Florent. 1583. 4.

EJ. *de metallicis* L. III. Rom. 1596. 4.

EJ.

SAECVLI XVII DIMID. POSTERIVS 171

EJ. *Quaestionum peripateticarum* L.V. Ven.
1571. 4.

et *Quaestionum medicarum* libris II. auctae
ib. 1593. 4.

EJ. *Praxis vniuersae artis medicae*; item-
que s. t. *Speculi artis medicae Hippocraticae*
Rom. 1601. 8. Tarvisii 1606. 8.

cf. *Ritratti d'uomini illustri Toscani* T.II.
1768. No. XXXVII.

SCRR. HISTORIAE NAT.

§. 212.

ULYSSES ALDROVANDVS (Aldobrandi)
Bononiensis .†. 1605.

Prof. in academia patria.

Totus quantus historiae naturali, maxime
vero zoologiae incubuit, anatomem compa-
ratam egregie auxit, adiutus discipulis illu-
stribus Arantio, Coitero, Varolio etc.

EJ. *de quadrupedibus digitatis viuiparis* L.
III. Bonon. 1637. fol.

ID. *de quadrupedibus solidipedibus* ib. 1616.
fol.

ID. *de quadrupedibus bifulcis* ib. 1613. fol.

Histo.

Historiam cetaceorum v. infra.

Ej. *Ornithologia* ib. 1599. fqq. III Vol. fol. (praestantissimum omnium Aldrovandi operum).

Ej. *de quadrupedibus ouiparis* L. II. iunctim c. libris III de digitatis viuiparis, quos modo memorauimus.

Ej. *historiae serpentum et draconum* L. II. ib. 1640. fol.

Ej. *de piscibus* L. V. et *de cetis* L. I. ibid. 1613. fol.

Ej. *de animalibus insectis* L. VII. ib. 1602. fol.

Ej. *de reliquis animalibus exsanguibus, utpote de mollibus, crustaceis, testaceis et zoophytis* L. IV. ib. 1606. fol.

Ej. *monstrorum historia c. paralipomenis historiae animalium* ib. 1642. fol.

Ej. *Dendrologia naturalis* L. II. ib. 1668. fol.

Ej. *musaeum metallicum* ib. 1648. fol.

Giov. Fantuzzi *memorie della vita di Ul. Aldrovandi*. Bonon. 1774. 8.

§. 213.

PROSPER ALPINVS, Marosticensis Venetus
 †. 1616.

Prof. Patavinus, postquam inde ab a. 1580-
 84 in Aegypto commoratus erat.

Ej. *historiae naturalis Aegyptiorum* L. IV.
 Lugd. Bat. 1735. 4. (Opus posthumum.)

Ej. *de plantis Aegypti* L. Venet. 1592. 4.

Ej. *de medicina Aegyptiorum* L. IV. access.
de balsamo dialogus ib. 1591. 4.

recus. c. Jac. Bontii *medicina Indorum*
 etc. LB. 1718. 4.

Ej. *de plantis exoticis* L. II. Ven. 1627. 4.

Ej. *de medicina methodica* L. XIII. Patav.
 1611. fol.

Ej. *de praesagienda vita et morte aegrotan-*
tium L. VII. Patav. 1601. 4.

it. c. praefat. Boerhaavii et ex emen-
 datione Gaubii LB. 1733. 4.

§. 214.

CASP. SCHWENKFELD Gryphimontanus-
 Silesius †. 1609.

Medicus Hirschbergensis et Gorlicensis.

Nouam

Nouam et maxime memorabilem historiae naturalis epocham constituit cum primus, aut saltem princeps post pauca aliorum tentamina o), non in curiosam exoticorum et rariorum historiam se diffuderit, sed totus quantus in patrias tantum naturales diuitias inquisiuerit. Parens quasi omnium sequentium Faunistarum et Floristarum, ut vulgo audiunt eiusmodi auctores, qui singularis tantum provinciae animalia aut plantas sibi describendas sumunt.

Opus classicum conscripsit idque tripartitum. viz:

a) *Theriotropheum Silesiae* Lignit. 1603. 4. (vbi obiter primam quoque conuulsionis cerealis mentionem iniicit a. 1587 et 92 epidemice grassantis.)

b) *Historiam stirpium Silesiae* quae iunctim cum

c) *Histo-*

o) Ita v. c. celebris historiae Saxonicae auctor Georg. Fabricius Chemnicensis, *rerum Misnicarum* L. VII. Lipf. (1569) 4. p. 220. sqq. catalogum piscium et auium Misniae et pag. 233 sqq. indicem stirpium eius terrae indigenarum, exhibet.

SECVLI XVII DIMID. POSTERIVS. 175

c) *Historia fossilium Silesiae* Lips. 1600. 4. prodiit.

EJ. *descriptio et usus thermarum Hirsbergensium* Gorlic. 1607. 8.

EJ. *thesaurus pharmaceuticus* Basil. 1587. 8.

§. 215.

CAR. CLVSIVS (l'Escluse) Atrebas .†. 1609 aet. 84.

Discipulus Rondeletii, vniuersam fere Europam occidentalem peragrauit, demum Prof. Leidenfis.

EJ. *Exoticorum* L. X. Antwerp. 1605. fol. (saepius iam nobis dictum opus ad Belloonium, Garciam, Acoftam et Monardem.)

EJ. *variorum per Hispaniam stirpium* L. II. Antwerp. 1576. 8.

EJ. *variorum per Panoniam stirpium* L. IV. ib. 1583. 8.

uterque iunctim ib. 1601 fol. access. EJ. *commentar. de fungis.*

EJ. *curae posteriores* Lugd. Bat. 1611. 4.

Ael. Everh. Vorstii *orat. funebris in obitum Clusii* LB. 1609. 8. et ad calcem *curar. posteriorum.*

§. 216.

§. 216.

BERNARD. PALISSY Santefio - Santonesius
(nat. scil. in vrbe Saintes in Saintonge) .†. 1589.

Figulus, autodidactos, qui praeter caelum
et terram nullum alium librum legisse iactat,
primus quantum noui in Gallia res naturales
collegit et iam a. 1575 praelectiones super
historia naturali habuit.

EJ. *discours admirables des eaux et fontai-
nes, des metaux, des fels, des pierres, des
terres, du feu et des emaux.* Par. 1580. 8.

EJ. *Recepte universelle par la quelle tous les
hommes de la France peuvent augmenter et mul-
tiplier leurs tresors.* Rupell. 1563. 4.

*Opera iunctim prodierunt s. t. le Moyen de
devenir riche.* Parif. 1636. II Vol. 8.

et nuper: *Oeuvres de Bern. Palissy revues
sur les Mspts de la Bibl. du Roi, par Ms Fau-
jas de S. Fond et Gobet* Par. 1777. 4.

SCRR. MATERIAE MEDICAE.

§. 217.

PETR. ANDR. MATTHIOLVS Senensis .†.
1577 aet. 76.

Medicus archiducis Ferdinandi.

EJ.

EJ. *commentarium* in Dioscoridem supra iam citauimus.

Opus diu pro canone habitum, toties recufum, in omnes fere Europae linguas translatum etc.

ed. prima *italico* prodiit idiomate f. t. *Il Dioscoride con li suoi discorsi* etc. Ven. 1548. 4.

Inter *latinas* reliquis praestant Venetae a. 1565 et 1569 fol. ap. Vincent. Valgrifium.

EJ. *compendium* (f. *Epitome*) *commentarii* in Dioscoridem Venet. 1571. 4.

classicam Camerarii editionem huius epitomes supra laudauimus.

saepissime alias excusa est v. c. forma portatili f. t. *historia plantarum* per Ant. Pinnaeum. Lugd. 1567. 16.

EJ. Matthioli *apologia aduersus* Amat. Lufitanum Venet. 1558. 8.

et iunctim c. sequentibus Basil. 1674. fol.

EJ. *epistolarum medicinalium* L. V. Prag. 1561. fol.

EJ. *dialogus de morbi gallici curatione*. c. prior.

it. in Luifini *aphrodisiaco*.

M

.Opera

Opera ex edit. Casp. Bauhini Francof.
1598. fol.

CHEMICI.

§. 218.

LEON. THVRNEISEN zum Thurn. Basi-
leensis †. c. 1595.

Archiater Brandenburgicus.

Alter quasi Paracelsus, paradoxus, mysti-
cus, adeptus, astrologus etc.

EJ. Pison *von kalten mineralischen u. war-
men Woffern* L. X. Francof. 1572. fol. Argent.
1612. fol.

ID. *von der Magia* 1591. 4.

EJ. *Quinta essentia höchste Subtilität der
Medicina u. Alchimia.* Monast. 1570. 4.

EJ. *Bestätigung dessen das zänkisch ist* etc.
Berol. 1576. fol.

c. fig. anat. partim propriis.

Super hocce viro v. plurimis cl. Moeh-
sen *Beiträge zur Gesch. der Wissensch. in der
Mark Brandenburg.* Berol. 1783. 4.

it. *Helvetisch. Calender* a. 1784. p. 76. sqq.

§. 219.

JOSEPH. QUERCETANVS (du Chesne) Armeniacus Vascon. †. 1609.

Ex primis Gallorum chemicis.

EJ. *Pharmacopoea dogmaticorum restituta* Parif. 1607. 4. et al.

EJ. *diaeteticon polyhistoricum* Par. 1606. 8.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 220.

Binae res praefertim erant, quae ea, quam nunc perlustramus, periodo, pathologiae et femioticae non contemnenda afferebant incrementa. Alterum quidem curatior consignatio *obferuationum* singularium, quae ab ea inde aetate post pauca prioris periodi specimina nunc demum inualefcere cepit. Alterum vero acrius Hippocratis studium, cui praefertim mox nominanda illustrium medicorum quadriga sedulo incubuit.

§. 221.

JAC. HOLLERIVS (Houllier) Stempanus †. 1562.

medicus Parifinus.

M 2

EJ.

EJ. *Coaca praefagia magni Hippocratis* (v. supra p. 30. n. 23.)

EJ. *Commentarii in aphorismos Hippocratis* (v. p. 27.)

EJ. *opera practica c. Lud. Dureti enarrationibus etc.* Parif. 1664. fol.

§. 222.

LVDOV. DVRETVS Segufianus - Burgundus .†. 1586.

archiater Gallicus.

EJ. *interpretationes et enarrationes in coacas praenotiones magni Hippocratis* (v. supra p. 30. n. 23.)

EJ. *commentarii in Hippocratis L. de humoribus purgandis* Par. 1631. 8. it. in Günzj edit. (v. p. 28. n. 8.)

§. 223.

JO. GORRAEVS (de Gorris) Parifinus .†. 1577.

Artem in patria vrbe exercuit.

EJ. *definitionum medicarum L. XXIV.* (v. supra p. 33. §. 36.)

§. 224.

ANVTIVS FOËSIVS Diviodunenfis .†. 1595.
medi-

SECVLI XVII DIMID. POSTERIVS 181

medicus Metensis.

EJ. *oeconomia* Hippocratis (v. p. 33. §. 36.)

EJ. editionem operum Hippocratis v. p. 32.

§. 35.

§. 225.

Inter obseruatores vero maxime eminent

PETR. FORESTVS Alcmariensis .†. 1597.

Medicus Delphenfis.

EJ. *obseruationum et curationum medicinalium* L. XXXII. Francof. 1602-7. IV vol. fol.

EJ. *obseruationum et curationum chirurgicarum* L. IX. ib. 1610 sq. II Vol. fol.

in unum editae Rotomagi 1614 fol. et al.

§. 226.

NICOL. PISO (Le Pois) Nancejanus nat. 1527.

Archiatr Lotharingicus.

EJ. *de cognoscendis et curandis praecipue internis corporis humani morbis* L. III. Francof. 1581. fol.

it. c. praef. Boerhaavii Lugd. Bat. 1736. II Vol. 4.

§. 227.

Non separemus filium eius CAR. PISONEM

.†. 1633.

M 3

Prof.

Prof. Mussipontanus, et cubicularius medicus ducis Lotharingiae.

Ej. *selectiorum observationum et consiliorum de morbis serosis* L. Ponte ad Monticulum 1618. 4.

it. c. praef. Boerhaavii Lugd. Bat. 1714. 4. ib. 1733. 4. Amstel. 1768. 4.

Ej. *Discours de la nature des maladies populaires accompagnées de dysenterie.* Mussipont. 1623. 8.

§. 228.

FELIX PLATER Basileenf. †. 1614.

Filius Thomae Plateri Valefii (restionis, typographi et gymnasiarchae Basileensis *p*) ipse Professor in academia patria longe meritiſſimus, anatomes, botanices, historiae naturalis apprime studiosus.

Ej. *observationum in hominis affectibus* L.III. Basil. 1614. 8. 1641. 8. et al.

Ej.

p) Bonus senex vitam propriam fatorum singularium plenissimam cordata ingenuitate et stylo vernaculo descripsit; extat in *Miscellaneis Tigurinis* T. III. p. 207-343.

EJ. *de partium corporis humani structura et usu* L. III. Basil. 1583. fol. q)

Vitam propriam scripsit Platerus prolixo commentario adhuc anecdoto: cuius vero eclogas dedit vir cl. meique amantissimus Gottl. Eman. de Haller in *catalogo auctorum qui de rebus Helveticis scripserunt*. T. II. p. 377. sqq.

CHIRVRGI.

§. 229.

GEORG. BARTISCH Königsbruckenſis Saxo.
Medicus oculusarius Dresdenſis.

M 4

EJ.

q) Quantum valeant praeoccupantes opiniones Plateri exemplo patet, quem anatomes humanae egregie peritum fuisse, quos diximus libri aperte testantur; et qui nihilominus ossa elephantina fossilia a. 1577. prope pagum Reyden ditionis Lucernensis effossa, post curatam in ea inquisitionem pro humanis declaravit, quae gigantis fuerint XIX pedes longitudine aequantis; imo humani sceleti tantae magnitudinis prodigiosam iconem pingi curavit, quam Lucernae aequae ac ipsa ista elephantina ossa, quae iam in archiuo feruantur, cominus vidi.

EJ. *Augendienst* Dresd. 1583. fol.

§. 230.

AMBROS. PARAEVS Cenomanus .†. 1590.

Barbitonfor regius, illitteratus, princeps chirurgiae apud Gallos restaurator.

Numerosa edidit opuscula varii argumenti, stylum vernaculum accommodante J. Hautin.

v. c. *des Playes et fractures de la tête* Paris. 1561. 8.

EJ. *deux Livres de chirurgie, de la generation de l'homme, des monstres tant terrestres-que marins* etc. ib. 1573. 8.

EJ. *Discours de la Mumie, de la Licorne* etc. ib. 1582. 4.

Opera, lat. per Jo. Guillemeau ibid. 1582. fol.

§. 231.

LEON. FIORAVANTI Eques Bononiensis .†. 1588.

Empiricus, alchymista, peregrinator etc. inuentor balsami sui nominis.

EJ. *Tesoro della vita umana* Ven. 1570. 8.

EJ. *Chirurgia; distinta in III Libri* ibid. 1582. 8.

§. 232.

SECVLI XVII DIMID. POSTERIVS. 185

§. 232.

FRANC. ARCAEVS Fraxinalensis.

Chirurgus Hispanus, itidem balsami compositione clarus.

EJ. *de recta curandorum vulnerum ratione*
L. II. Antwerp. 1574. 8.

§. 233.

CASP. TAGLIACOTIVS Bononiensis .†. 1599.

Professor in academia patria.

Artem chirurgicam, nasum, auriculas, labia aliaque id genus membra, si deperdita fuerint, e brachii corio restituendi, non quidem inuenit, sed restauravit et saepissime feliciter perfecit, et opere, si non ad praxin exercendam, attamen ad *reproductionis* historiam maxime memorabili, fusissime descripsit.

EJ. *de curtorum chirurgia per insitionem*
L. II. Venet. 1597. fol.

Compendium quasi dedit Jo. Bapt. Cortefius *miscellan. medicinal.* Messan. 1625. fol. Dec. III. pag. 80-130.

Pluribus v. Haller ad Boerhaavii *method. studii medici* p. 729.

ID. *biblioth. chirurg.* Vol. I. p. 272. sq.

M 5

it.

it. cl. Portal *hist. de l'anat. et de la Chir.*
Vol. II. p. 169.

OBSTETRICII.

§. 234.

FRANC. ROUSSET

Medicus Gallus. Caesareae sectionis ma-
culus defensor.

EJ. *Traité nouveau de l'hysterotomotokie ou
enfantement Césarien.* Par. 1581. 8.

germ. Argent. 1583. 8.

lat. vertente Casp. Bauhino Bas. 1582.
8. ib. 1588. 8. et al.

it. in collect. gynaecior. Bauhiniana.

EJ. Rousseti *apologia pro partu caesareo*
Par. 1598. 8.

EJ. *de lithopaedio Senonensi carmen* Francof.
1601. 8.

§. 235.

JAC. GUILLEMEAU Aurelianensis .†. 1612.

Paraei discipulus. Chirurgus regius. Vir
egregie doctus.

EJ. *heureux accouchement des femmes* Paris.
1609. 8. et al.

EJ. *Chirurgie françoise* ib. 1594. fol.

EJ.

EJ. *Traité de la parfaite methode d'embaumer les corps.*

c. reliquis operibus gall. ib. 1598. fol.

SCRR. AD MEDICINAM FORENSEM
ET CVRAM SANITATIS PVBLICAE.

§. 236.

JOACH. STRÜPPE Gelhusanus.

EJ. *Nützliche Reformation zu guter Gesundheit u. chrisflicher Ordnung* Francof. 1573. 4.

Primus ni fallor qui eam artis salutaris partem, quam nunc *politiam medicam* vocant, ex professo tractandam sibi sumsit. Sapientia continet hic liber consilia de aëre puro seruando, munditie platearum, sepulturis ab habitatione viuorum separandis, de iis opificiorum generibus, quae aërem inquinant, de victu sano et quid ad eum conferre possint molitores, pistores, laniones, oenopolae etc. De obstetricibus ordinandis, pharmacopoliis visitandis, nosocomiis instruendis, empiricis et medicamentis arcendis et f. p.

EJ. *anchora famis sitis valetudinisque mortalium i. e. neue Speis-Kammer u. Speis-Keller in vorstehenden Hungers-nothen, Kriegsläufften* etc. ib. 1573. 4.

De

De multifariis succedaneis Cerealium. it.
de alimentis diu conseruandis etc.

EJ. *consensus medicorum super mumia* ib.
1574. 4.

germ. ib. eod. 4.

Prima super mumiis Aegyptiacis mono-
graphia.

§. 237.

FORTVNATVS FIDELIS Siculus .†. 1630.

In patria artem exercuit. Ex primis iuris.
prudentiae medicae scriptoribus.

EJ. *de relationibus medicorum* L. IV. Pa-
norm. 1598. 4. et al.

it. f. t. (pseudonymo) Th. Reinefii *schola*
ICtorum medica Lipf. 1675. 8.

VETERINARII.

§. 238.

FRANC. DE LA REYNA Zamorensis.

Medicus veterinarius in vrbe patria.

EJ. *Libro de Albeyteria* Burg. 1564. 4.

it. c. notis Ferdin. Calvi veterinarii
Placentini. Compluti 1623. 4.

cf. Bened. Hier. Feyjoò *Cartas eru-*
ditas T. III. Madrit. 1751. 4. p. 344. fq.

Jof.

SECVLI XVII DIMID. POSTERIVS. 189

Jof. Quer *Flora Española* T. I. Madrit.
1762. 4. pag. 371. sq.

§. 239.

CAR. RVINI

Senator Bononiensis.

EJ. *Anatomia del Cavallo*. Bonon. 1598. 4.
1607. II Vol. fol.

germ. studio Petr. Uffenbach Francof.
1603. fol.

§. 240.

JO. HEROARD Monspeliensis .†. 1628.

Archiater regius.

EJ. *hippoteologie* Par. 1599. 4.

cf. cl. Moehsen *Beschr. einer Berlin.*
Medaillen - Samml. Vol. I. p. 161. sqq.

PHILOSOPHI etc.

§. 241.

JO. BAPT. PORTA Neapolitanus .†. 1615.

EJ. *de humana physognomia* L. IV. Vici-
aquensis 1586. fol. et al.

EJ. *Phytognomonica* L. VIII. Neap. 1588.
fol. Francof. 1591. 8.

EJ. *Magia naturalis* L. IV. Antwerp. 1560.
8.

§. 241.

190 SECT. X. SECVLI XVI. DIMID. POSTERIVS.

§. 242.

Jo. HVARTE Navarrensis.

Ej. *Examen de los ingenios para las ciencias* Lucronii 1580. 8. (Antwerp.) 1603. 12.
et al.

germ. vertente Gotth. Ephr. Lessing
Serveff. 1752. 8. 1785. 8.

SECTIO

SECTIO XI.
SECVLI XVIIIMI
PRIVS DIMIDIUM.

§. 243.

Vix alia est periodus, qua medicinae maiora fata, secundi et aduersi generis, contigerint; quam ea ipsa, ad quam nunc accedimus. Bellum tricennale Principes Europae adeo occupabat, vt si a Carolo I. Angliae discefferis, vix alius naturae studio vel ipse incumbere vel id saltem adiuuare potuerit. Huic alia successit eaque fere magis adhuc fatalis calamitas, vanum hypothesium studium, quod quantum tum maxime temporis vniuersae medicinae nocuerit, facile patebit cuius vel Cartesianam et Helmontianam et Sylvianam sectas cogitanti. Medebatur tamen ab altera parte huic lvi, et impense augebatur sanior medicina, tum Baconis a Verulamio viuido feruore, quo in ipsam naturae nudae contemplationem ferebatur, eamque ipsam ardentissime commendabat;

bat ; tum vero maxime reuiuifcente quaſi *zootomiae* et *uiuifectionum* ſtudio, quo nullum aliud arti ſalutari tot tantaque ſumma incrementa impertiit. His vnice adminiculis vniuerſa conualuit *phyſiologia*, quam omne praecedentis ſaeculi anatomicorum ſtudium et iuncti labores mancam tamen et hiulcam reliquerant, ideo quod vnice in humanis cadaueribus ſubſiſterent, quorum diſſectione chirurgiam quidem magna vt vidimus capiebat argumenta ; *phyſiologia* vero interim, et quae eam preſſo ſequitur pede *pathologia*, et vniuerſum ergo ſanioris *therapiae* fundamentum velut in Cimeriis tenebris ſepulta quaſi latitarent.

ANATOMICI et PHYSIOLOGI.

§. 244.

Facem eam zootomicam, iſtas quas diximus tenebras diſſipantem, praetuliffe cenſendus eſt

HIERON. FABRICIVS a patria vulgo dictus
AB Aqvapendente .†. 1619. aet. 82.

Fallopium diſcipulus. Profeſſor Patavinus.

Theatrum

Theatrum anatomicum Patavinum inauguravit, dirigente viro summo Paulo Sarpi Servita (quem vulgo Fra Paolo vocant) exstructum.

EJ. Fabricii *de venarum officis* L. Patav. 1603. fol.

ID. *de formato foetu* ib. eod. fol.

ID. *de formatione oui et pulli* ib. 1621. fol.

ID. *de visione, voce et auditu* ib. 1603. fol.

ID. *de locutione et eius instrumentis* Venet. 1603. 4.

ID. *de motu locali animalium* Patav. 1618. 4.

Opera omnia anatomica et physiologica ex ed. Jo. Boh-nii Lips. 1687.

it. c. praef. Bern. Sigfr. Albini Lugd. Bat. 1738. fol.

EJ. *opera chirurgica* Venet. 1619. fol. LB. 1723. fol.

Vitam viri operum anatomicorum editioni Batavae, quam diximus, praemisit Albinus.

§. 245.

JVL. CASSERIVS Placentinus .†. 1616. aet. 71.

Fabricii discipulus et successor.

N

Cuius

Cuius nomen feruant fontanellae in cranio neonati retro aures positaе.

EJ. *de vocis auditusque organis historia anatomica* Ferrar. 1600. fol.

EJ. *Penthaestheseion h. e. de quinque sensibus* Venet. 1609. fol. Francof. eod. fol.

Idem maius opus vniuersae anatomes corporis humani parauerat, cui LXXVIII tabulas eo fine aeri incisas destinauerat. Morte autem praepeditus, easdem (praeter vnā quae intercidit) post fata eius edidit et XX aliis, partim propriis (quo praesertim X osteologicae pertinent) partim e Vesaliano opere mutuatis auxit DAN. BVCRETIVS Vratislaviensis, et (iunctim cum Spigellii *de h. c. fabrica* L. X. itidem posthumis) edidit Venet. 1627 fol.

Aliae IX tabulae Casserii accesserunt Spigellii libro *de humano foetu*.

Omnes CVI recusae c. comment. SIM. PAVLI Rostockiensis (†. 1689. aet. 77.) Prof. Havniensis, Francof. 1632. 4.

germ. ib. eod. 4. ib. 1707. 4.

§. 246.

ADR. SPIGEL Bruxellensis .†. 1625. aet. 47.

Casserii successor

vel lobulo hepatis, sui nominis, in vulgus notus.

Ej. *de corporis humani fabrica* L. X. opus posthumum quod modo obiter tetigimus, cui editor Bucretius XCVII tabulas, tum Casserianas tum proprias iunxit Venet. 1627. fol.

Ej. *de humano foetu L. singularis*; itidem posthumus ex ed. Liberal. Cremae Pat. 1626. fol.

Accesserunt IX tabulae Casserianae, quas memorauimus, et Xma Spigelio propria.

Ej. *de lumbrico lato* L. Patav. 1618. 4.

Ej. *de semitertiana* L. IV. Erf. 1624. 4.

Ej. *isagoges in rem herbariam* L. II. 1606. 4. Lugd. Bat. 1633. 16. Accessit huic nitidae editioni Adolph. Vorstii *catal. plantarum horti et agri Lugduno - Batavi*.

Haec opera iunctim prodierunt c. tabulis Casserii et Bucretii, editore Jo. Antonide van der Linden Amst. 1645. II Vol. fol. (infertis simul Afellii *de lactibus*, Harvaei *de*

N 2

motu

motu cordis et sanguinis et Walaei *de motu chyli et sanguinis* classicis opusculis.)

§. 247.

SANCTOR. SANCTORIVS Justinopolitanus
†. 1636. aet. 75.

Professor Patavinus, tum medicus Venetus.

Ej. *de statica medicina aphorismi*

classici opusculi (quod Boerhaavius
ipsis Hippocraticis aphorismis praefere non
dubitavit) binas saltem editiones ipse curavit:
viz. Venet. 1614. 12. et auctius .ibid. 1634. 16.

E reliquis numerosissimis editionibus se-
quentes citasse sufficiat:

c. comment. Listeri Lond. 1700. 12. Lugd.
Bat. 1703. 12.

c. Baglivii *canone ad rectum statices usum*
Rom. 1704. 12.

c. Dodarti et Keilii de eod. argum.
libellis ex ed. P. Noguez. Paris. 1723. II Vol. 12.

c. comment. Lorryi Paris. 1770. 12.

it. in (Henningeri) *collect. scriptor. diae-
teticor.* Lips. 1726. 8.

it. ad calcem Gorteriani super eod. ar-
gum. operis.

Ej.

EJ. Sanctorii *commentar. in Imam Fen Imi Libri Canonis Avicennae* Venet. 1646. 4.

EJ. *methodus vitandorum errorum in arte medica* Venet. 1602. fol.

Giov. F. Cogroffi *Saggi della medic. Italiana nelle quali le Invenz. del Santorio s. illustr.* Pad. 1724. 4.

Arcudii Capelli *de vita Sanctorii L.* Venet. 1750. 4.

§. 248.

JO. RIOLANVS (JO. fil.) Parifinus. †, 1657.
aet. 80.

per 44 annos Prof. in academia patria.

Plura eius opera anatomici argumenti iunctim prodierunt s. t. *Anthropographiae et osteologiae* Parif. 1626. 4. et ex edit. Guid. Patin ib. 1649. fol. *Anthropologia* L. VII. constat. *Osteologia* autem complectitur praeter isagogen, in Galenum *de offibus* commentarium, simiae skeleti descriptionem, et ex Hippocraticis libris collectanea osteologica.

EJ. *encheiridium anatomicum et pathologicum* Parif. 1648. 12.

EJ. *opuscula anatomica* Parif. 1652. 12.

N 3

EJ.

EJ. *opuscula noua anatomica* ib. 1653. 8.

EJ. *Gigantomachie* Par. 1613. 8. et *Gigantologie* ib. 1618. 8. aduersus Nic. Habicot qui sceleton elephantinum a. 1613 in Delphinatu effossum pro Teutobochi regis funere venditabat.

Curatum indicem scriptorum eristicorum ea occasione editorum videtis in *Catal. libror. Ducis de Valliere* Vol. I. p. 487.

§. 249.

GVIL. HARVEY Folkstonio - Cantienfis.
†. 1657. aet. 80.

Archiatro regis Caroli I. Stuarti.

Fabricii ab Aquapend. discipulus, inde ab a. 1616 Londini in priuatis praelectionibus novum de sanguinis per vniuersum corpus circulo inuentum docuit, demumque publici iuris fecit classico et quod epocham in historia medicinae constituit opusculo, cui titulus:

Exercitatio anatomica de motu cordis et sanguinis in animalibus Francof. 1628. 4. (editio prima et princeps, et quae sola ipsius Harvaei auctoritatem prae se fert.)

Etſi

Etſi ingens aduerſus eam inſurgeret ad-
verſariorum caterua, nemini tamen reſpondit
ſapiens eius auctor, praeter vnicum Riolanum.

EJ. *Exercitationes anatomiae II. de circulatione
ſanguinis ad Jo. Riolanum fil. Cantabr. 1649.*
12. Pariſ. 1650. 12.

Iunctim cum priore ſaepiſſime reſuſae
v. c. Roterod. 1671. 12. cum Jac. de Back
diff. de corde.

Glaſguae 1751. 12.

inſertae quoque operibus Spigelii, quae
modo citauimus.

EJ. *Exercitationes de generatione animalium.*
quibus accedunt quaedam de partu: de mem-
branis ac humoribus uteri: et de conceptione.
Lond. 1651. 4. (edente G. ENT.)

it. Lugd. Bat. 1651. 15. Amſt. eod. 12. et alias.

Obſervationes et historiae omnes et ſingulae
e Harvaei lib. de generat. animal. excerptae et
in accuratiſſimum ordinem redactae. it. Wilh.
Langly de generatione animalium obſervatio-
nes quaedam. Accedunt oui foecundi ſingulis
ab incubatione diebus factae inſpectiones; vt
et obſervationum anatomico-med. Decades IV.
(praetantiſſimae); denique cadauera balaſamo

sondiendi modus (Swammerdamii) studio
JVST. SCHRADERI, Amst. 1674, 12. egregius
et immerito parum notus liber.

EJ. Harvaei *sectio* Thomae Parre, *senis*
150 *annorum*

posthuma prodiit cum Jo. BETTO *de ortu*
et natura sanguinis Lond. 1669. 8.

Opera Harvaei (principalia) cum praefat.
Bern. Sigfr. Albini LB. 1737. 4.

Omnia vero cura collegii medici Londi-
nensis 1766. 4 maj.

Vita viri extat in splendida pinacotheca
cui titulus: *the Heads of illustrious Persons*
of Great Britain by J. Houbraken and G.
Vertue Lond. 1743. fol. max. Vol. I, p. 83.
it. in edit. operum Londinensi, quam
modo citavimus.

§. 250.

Ex primis circuli sanguinis defensoribus
et novae doctrinae asseclis prae reliquis me-
ritissimus extat

Jo. WALAEVS Medioburgensis .†. 1649.
aet. 45.

Professor Leydenfis.

EJ.

SECVLIXVIIIMI PRIVS DIMIDIUM. 201

EJ. *Epistolae duae de motu chyli et sanguinis ad Th. Bartholinum c. huj. editione institutionum anatomicar. patris sui, editae Lugd. Bat. 1641. 8. 1651. 8. et alias.*

it. in edit. operum Spigellii.

§. 251.

In idem memorabile tempus incidit illustre inuentum vniuersi fere systematis *vasorum absorbenium*: lacteorum viz., tum lymphaticorum, et ductus thoracici. De singulorum inuentoribus seorsim.

§. 252.

CASP. ASELLIVS Cremonensis .†. 1626.
aet. 45.

Prof. Ticinensis.

Nomen eius fert pancreas sic dictum Asellii in mesenterio canino.

Lactea inuenit, aut post Erasistratum reperit, d. 22 Jul. 1622.

EJ. *de lactibus s. lacteis venis* (opus posthumum) Mediol. 1627. 4. Basil. 1628. 4. et al.

it. in collect. operum Spigellii.

§. 253.

JO. PECQVET Dieppensis .†. 1674.

N 5

Sodalis

Sodalis acad. scient. Parif.

A. 1649 ductum thoracicum inuenit.

EJ. *Experimenta noua anatonuica, quibus incognitum chyli receptaculum, et ab eo per thoracem in ramos usque subclauios vasa lactea deteguntur.* acc. *Dissertatio de circulatione sanguinis et chyli motu* Parif. 1651. 4.

it. Harderv. 1651. 12.

ed. auctior Parif. 1654. 4.

§. 254.

De primo lymphaticorum vasorum inuentore ambigitur.

Angli IOLYFFIO tribuunt, qui a. 1652. m. Jun. Glifsonio prolixè de eorum in variis corporis animalis partibus habitu retulit.

Sibi ipsi ea vindicare studuit Th. Bartholinus, de quo mox pluribus.

Vtrumque tamen præcessisse videtur OLAVS RVDBEK Arosia-Suecus .†. 1702. aet. 73.

Professor, demumque curator acad. Upsaliensis: præter alia quoque voluminoso *Atlanticæ* opere paradoxorum plenissimo clarus.

Vasa

Vasa lymphatica s. vt vocabat aquosa, reginae suae, Christinae, demonstravit m. Apr. 1652.

EJ. *disp. de circulatione sanguinis Arosiae* 1652. 4.

EJ. *noua exercitatio anatomica exhibens ductus hepatis aquosos et vasa glandularum serosa* ib. 1653. 4.

EJ. *de sero eiusque vasis disp.* Upl. 1661. 4.

Haec recusa in Halleri *collect. disp. anatom.* Vol. VII.

Altera autem, cum aliis ad systema lymphaticum pertinentibus Pecqueti et Bartholini scriptis in SIBOLDI HEMSTERHVYS *messe aurea* Heidelb. 1659. 8.

§. 255.

THOMAS BARTHOLINVS Casp. fil. †. 1680 aet. 64.

Prof. Havniensis; vir doctissimus de vniuersa arte salutari meritissimus, et cuius gens clarorum medicorum maxime fertilis fuit.

EJ. *Anatomia ex Gaspar. Bartholini parentis institutionibus etc. locupletata.* acc. Walaei epistolae supra citatae LB. 1641. 8.

saepe

- saepe recusa. ed. 5ta LB. 1651. 8.
 it. ex ed. Ger. Blasii ib. 1673. 8.
 ID. Bartholinus *de lacteis thoracis in homine
 et brutis nuper obseruatis*. Hafn. 1652. 4.
 EJ. *vasa lymphatica nuper Hafniae in ani-
 mantibus inuenta, et hepatis exsequiae* ib. 1653. 4.

Haec iunctim edita cum Pecqueti li-
 bello in Jo. ALCID. MVNIERI *sylloge anat.
 de venis tam lacteis thoracis quam lymphaticis
 nouissime repertis* Genuae 1654. 8.

EJ. Bartholini *vasa lymphatica in homine
 nuper inuenta* Hafn. 1654. 4.

Taceo numerosa EJ. scripta eristica et
 apologetica ea occasione aduersus Jo. Rio-
 lanum, LVDOV. DE BILS aliosque edita;
 pleraque iunctim excusa s. t. *Opusculor. anatomi-
 cor. de lacteis thoracis et lymphaticis vasis*
 ib. 1670. 8.

EJ. *historiarum anatomicarum* Centuriae VI.
 Hafn. 1654 - 61. III Vol. 8.

ID. *de pulmonum substantia et motu* ibid.
 1663. 8. cum Malpighii de eod. argum.
 epistolis.

EJ.

Ej. *epistolarum medicarum* Centuriae IV. ib.
1663-67. IV vol. 8.

Id. *de medicina Danorum domestica* ib. 1666. 8.

Idem quoque collegit et edidit: *Acta
Hafniensia* ib. 1673-80. V vol. 4.

Guil. Wormii *orat. in obitum* Th.
Bartholini 1680. 4.

CASP. BARTHOLINVS Thomae fil. Casp.
nep. †. 17...

Ej. *de diaphragmatis structura noua* Paris.
1676. 8.

Cum OLIG. JACOBÆI *de ranis observ.*
quae postmodum obseruationibus *de lacertis*
auctiores recūsae sunt Hafn. 1686. 8.

Ej. Bartholini *de ouariis mulierum* epist.
Romae 1677. 8. Norimb. 1679. 8.

Id. *de ductu saliuiali nouo* Hafn. 1684. 4.

Ej. *Specimen historiae anatomicae* ib. 1701. 4.

§. 256.

Sed et Germani eo aeuo anatomen et
physiologiam egregiis auxerunt inuentis.

Jo. GEORG. WIRSÜNG Bauarus. occisus
d. 22 Aug. 1643.

Veslingii

di Veslingii professor.

Ductui pancreatico in homine primum ab eo demonstrato, nomen eius manfit.

Ipsum suum ductum Patavii a. 1642 (fol. transv.) aeri incidi curavit, cuius bina adhuc exempla ibi loci in bibliotheca nationis Germanicae extabant, quorum alterum benevolentia cl. Caldani ad me transit. Pancreas eiusque ductum et vicina viscera exhibet naturali magnitudine, subiuncta brevis explanatione, et inscripto sequenti titulo:

FIGURA DUCTVS CIVISDAM CVM MULTIPPLICIBVS
SVIS RAMVLIS NOVITER IN PANCREATE A IO.
GEORG. WIRSUNG PHIL. ET MED. D. IN
DIVERSIS CORPORIBVS HVMANIS
OBSERVATI.

§. 257.

JO. KEPLER Wiela - Würtembergensis †.
1630. aet. 59.

Vir summus etsi subinde paradoxus, theoria visus et genuina functione partium oculi egregie de physiologia meruit.

Ej. *ad Vitellionem paralipomena* Francof. 1604. 4.

Ej. *Dioptrice* Aug. Vindel. 1611. 4.

it.

it. c. Gaffendii *instit. astronom.* Lond.
1653. 8.

Vitam praemittit Hanfchius editioni
suae *epistolarum ad Keplerum scriptarum* f. l.
1718. fol.

Cf. quoque cl. Kaestner in *Göttingisch.*
Magaz. 1781. P. IV.

LVDOV. KEPLER. Jo. fil. Pragensis .†.
1663. aet. 56.

Medicus Regiomontanus.

EJ. *Febris epidemica Regiomontana a. 1649.*
studiosis tantum initio, commune canuictorium
intranantibus, exitialis. Elbing. 1650. 4.

§. 258.

CONR. VICTOR. SCHNEIDER, Bitterfelda-
Misnensis .†. 1680. aet. 66.

Prof. Wittenbergensis.

Nomen eius fert membrana pituitaria na-
rium internarum, quarum vniuersam fabricam
et vsum, atque olfactus rationem primus eruit.

De plerisque caluariae ossibus libellos sin-
gulares scripsit, inter quos excellit clafficus:
de osse cribriformi et sensu ac organo odoratus
Witteb. 1655. 12.

EJ.

Ej. *de catarrhis* L. V. Witteb. 1660. 64.
V vol. 4.

§. 259.

Jo. VESLING, Mindensis · Westphalus · †
1649. aet. 51.

Medicus Consul Veneti in Aegypto de-
gentis; posthac Prof. Patavinus.

Vir de vtraque anatome et botanica longe
meritissimus.

Ej. *Syntagma anatomicum* Patav. 1641. 4.
Francof. eod. 12. et al.

it. c. notis et auctariis Ger. Blasii. Amst.
1666. 4.

Ej. Veslingii *observationes anatomicae* (post-
humae praestantissimae) Hafn. 1664. 8.

Ej. *de plantis Aegypti observationes* Patav.
1638. 4.

Ej. *Opobalsami veteribus cogniti vindiciae*
ib. 1644. 4. vtrumque opus accessit quoque
Alpini *hist. nat. Aeg.*

§. 260.

GVERNER. ROLFINK · Hamburgensis · †
1673. aet. 75.

Prof.

Prof. Jenensis, non quidem inuentor, sed qui magna eius aevi inuenta quae diximus, candide agnouit atque mature per Germaniam propagauit, et quem non sine grati animi sensu nominare mihi liceat, quod primus idem theatrum anatomicum eundemque hortum medicum Jenae condiderit, in quibus et ego profeci.

EJ. *Dissertationes anatomicae* Jenae 1656. 4.

EJ. *ordo et methodus generationi dicatarum partium per anatomen cognoscendi fabricam* ib. 1664. 4.

EJ. *de purgantibus vegetabilibus* L. ib. 1667. 4.

Cfr. OTH. SPERLINGII praefamen ad Rol-
finkii *de partib. generat.* L.

BOTANICI.

§. 261.

Praeter Veslingium maxime hic nominandus venit

JOACH. JUNGIVS Lubeccensis .†. 1657. aet. 71.

Prof. matheos Gieslensis et Rostochiensis, medicinae Helmstadiensis, demumque Rector gymnasii Hamburgensis.

O

EJ.

EJ. *doxoscopiae physicae minores* Hamb. 1662. 4.

it. s. t. *praecipuae opiniones physicae* ibid.

1679. 4.

EJ. *isagoge phytoscopica* ib. 1679. 4.

iunctim c. *priore* s. t. EJ. *opuscul. botanico-physic. c. JOS. DE AROMATARIIS epist. de generat. plantar. ex seminibus*; cura Jo. Seb. Albrecht. Coburg. 1747. 4.

EJ. Jungii *historia vermium* Hamb. 1691. 4.

§. R. HISTORIAE NATURALIS.

§. 262.

FRANC. HERNANDEZ

Medicus Hispanus, Mexicum missus a Philippo II. ad naturalem eius regni historiam conscribendam, cui 60'000 ducatorum impensi sunt.

Primo tunc prodierunt: FRANC. XIMENES *quatro libros de la naturaleza y virtudes de las plantas y animales que estan recevidos en el uso de medicina en la Nueva España etc. con lo que el Dr. Hernandez escrivio en lengua latina.* Mexico 1615. 4.

Diu

Diu demum post obitum Hernandis totum opus in lucem est editum f. t:

EJ. *plantarum, animalium, mineralium Mexicanorum historia; a Nardo Ant. Reccho (Montecorvinate, medico Neapolitano) collecta et in ordinem digesta; a Jo. Terrentio (Constantiense) notis illustrata. Rom. 1651. fol. c. 800 iconib. edita cura Lynceorum academiae; accedunt: aliorum novae Hispaniae animalium Nardi Ant. Recchi expositio (— eaque praestantissima —) per Jo. Fabrum (Bambergensem Botanicum P. M^{xm}) et Fabii Columnae annotat. et additiones in Recchum; et principis Freder. Caesarii (academiae Lynceorum conditoris) tabulae phytosophicae; denique ipse Franc. Hernandis supplementor. L.*

§. 263.

Jo. JONSTON Polonus (e gente Scotica)
†. 1675. aet. 72.

Per integrum decennium vniuersam fere Europam, maxime historiae animalium causa, peragrauit, ingentemque eorum numerum a

meritissimo artifice Matth. Merian aeri
incidi curavit.

EJ. *historiae naturalis de piscibus et cetis*
L.V. it. *de exsanguibus aquaticis* L.IV. Frf.
1649. fol.

EJ. *hist. nat. de avibus* L.VI. ib. 1650. fol.

EJ. *hist. nat. de quadrupedibus* L.VIII. ib.
1652. fol.

EJ. *de infectis* L. III. it. *de serpentibus* etc.
L. II. 1653. fol.

Iunctim saepius recusi.

it. s.t. HENR. RUYSCHII Frid. fil. *theatrum*
vniuersale omnium animalium Amst. 1718. II
Vol. fol.

EJ. Jonstoni *notitia regni vegetabilis* Lips.
1661. 12.

EJ. *dendrographiae* L. X. Francof. 1662. fol.

EJ. *notitia regni mineralis* Lips. 1661. 12.

EJ. *thcumatographia naturalis* Amst. 1632.
12. ib. 1665. 12. et alias.

EJ. *Enchiridii nosologici generalis et specia-*
lis L. VIII. 1625. 8.

EJ. *idea vniuersae medicinae practicae* L. X.
Amst. 1644. 12. et al.

§. 264.

§. 264.

OLAVS WORM Aarhufa - Danus .†. 1654.
aet. 67.

Prof. graecae ling. et medicinae Havniens.

Nomen eius immerito ferunt pridem ante
eum notissima ossicula triquetra caluariae.

EJ. *historia animalis quod in Norvegia quan-
doque e nubibus decidit* etc. (Marmota leming)
Hafn. 1653. 4.

EJ. *Museum Wormianum* Amst. 1655. fol.
(cui et prius opusculum insertum est.)

EJ. *et ad eum epistolae* Hafn. 1728. 8. it.
ib. 1751. II Vol. 8.

Th. Bartholini *oratio in excessum Ol.
Wormii* Hafn. 1655. 4.

SCRR. AD MATERIAM MEDICAM.

§. 265.

GVIL. PISO Leydenfis

medicus Leydenfis, qui cum Mauritio
Nassavico Brasiliam adierat.

EJ. *historiae naturalis Brasiliae* L. IV. Amst.
1648. fol.

it. f. t. EJ. *de utriusque Indiae historia na-
turali et medica* Amst. 1658. fol.

O 3

utriusque

utriusque editioni accedunt GEORG. MARCGRAFI Liebftadio Mifnenf. (.†. 1644. aet. 34) *historiae naturalis Brafiliae* L. IV. (opus posthumum, sed classicum, et ex quo Pifo vberime haufit; in ordinem redegit et animadverfionibus auxit Jo. DE LAËT, vir praefantiffimus.)

Posteriore editione continetur quoque JAC. BONTII Leydenfis *de medicina Indorum* Lib. cum eiusdem *obferuationibus ex diffedione cadaverum* (quorum iam p. 173. obiter meminimus).

CHEMICI et PHARMACEVTAE.

§. 266.

Jo. REY ex pago Bugue dittonis Guyennenfis.

Medicus Petricórdienfis.

Ex primis aëris factitii inuentoribus.

EJ. *Effays fur la recherche de la caufe pour laquelle l'Estain et le Plomb augmentent de poids quand on les calcine.* Bazas. 1630. 8.

it. ex ed. Gobeti Parif. 1777. 8.

§. 267.

Jo. RVD. GLAUBER Germanus.

Amftelo-

Amstelodami chemicis et alchemicis laboribus confenuit.

Sale medio sui nominis vulgo notissimus.
EJ. *Opera. germ.* Frf. 1658 sq. II Vol. 4.

§. 268.

JO. SCHRÖDER Westphalus .†. 1664. aet. 65.
Medicus Francofurtenfis.

Instaurator fanioris pharmaciae.

EJ. *Pharmacopoeia medico-chymica s. thesaurus pharmacologicus* Ulm. 1641. 4.

germ. s. t. Arzneyschatz Francof. 1718. III
Vol. fol. c. comment. Fr. Hofmanni patris, Ettmülleri alior.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 269.

GVIL. BALLONIVS (de Baillon) Parisinus
.†. 1616. aet. 78.

Prof. Parisinus.

discipulus Dureti; totus Hippocraticus.

Scripta eius posthuma edidit Jac. Thevart.

EJ. *epidemiorum et ephemeridum* (inde ab
a. 1570-79) L. Paris. 1640. 4.

EJ. *confiliorum medicorum* L. I. Paris. 1635.

4. L. II. ib. 1636. 4. L. III. ib. 1639. 4.

EJ. *paradigmata et historiae morborum ob raritatem observatione dignissimae* ib. 1648. 4.

Opera Venet. 1734. IV vol. 4.

it. c. praef. Theod. Tronchin. Genev. 1762. IV vol. 4.

Vitam auctoris scripsit Ren. Moreau Par. 1641. 4. et c. oper.

§. 270.

LAZARVS RIVERIVS (Rivière) Monspe-
liensis .†. 1655 aet. 67.

Prof. in academia patria: vel potione sui
nominis vulgo notus.

Sennertum nimis liberaliter neque fatis
ingenue excrispit.

EJ. *observationes medicae et curationes in-
signes* Cent. I–III. Paris. 1646. 4. et al. Cent.
IVta (posthuma) Hagae Com. 1659. 8.

EJ. *praxis medica cum theoria* Paris. 1640.
8. et al.

EJ. *methodus curandarum februum* Paris.
1648. 8.

Opera Lugd. 1663. fol. Ven. 1733. fol. et al.

Spuria

Spuria vero sunt et supposititia: *Arcana Riverii a Bernardino Christini edita Ven. 1676. 4. et al.*

§. 271.

DANIEL SENNERT Vratislaviensis .†. 1637.
aet. 66.

Prof. Wittebergensis.

Saniora chemicae sectae placita cum Galenicis combinare studuit.

EJ. *de consensu et dissensu Galenicorum et peripateticorum cum chymicis* Witteb. 1619. 8. Paris. 1633. 4.

EJ. *instituitionum medicarum* L. V. Witteb. 1611. 4.

EJ. *practicae medicinae* L. I-IV. Witteb. 1628-35. VI vol. 4.

EJ. *paralipomena t. praemissa methodo discendi medicinam* ibid. 1642. 4.

EJ. *Opera* Paris. 1645. fol. Venet. 1651. fol. ed. maxime completa Lugd. 1676. VI Vol. fol.

Aug. Büchneri *paneg. in obitum Sennerti* ap. Witte *memor. medicor.* p. 88. sq.

§. 272.

JO. BAPT. VAN HELMONT Bruxellensis
 †. 1644. aet. 67.

Homo paradoxus, mysticus, philosophus per ignem, sagacissimi tamen ingenii, qui et si non primus tamen princeps Galenicos de quatuor in sanguine humoribus, errores, masculine confutavit, vitale autem principium *archaei* nomine ornauit, *gas* suum s. aëris factitii species diu ante nuperos constituit etc.

Nomen eius adhuc fert tum *offa*, quam vulgo saponem chemicum vocant; tum *ludus* qui lapidis calcarei singularis species est, cubis constans, qui spaticeis dissepimentis distinguuntur *).

Numerosa eius scripta obscuris plerumque et paradoxis titulis insignita sunt. Ad maxime memorabilia pertinent sequentes:

EJ.

- *.) Cum singulare et satis rarum hoc lapidum figuratorum genus, a multis historiae naturalis auctoribus cum aliis male confundatur, operae pretium duxi, iconem eiusdem genuinam exhibere in *Handbuch der Naturgeschichte* ed. 2. tab. III. fig. 13.

- EJ. *scholarum humoristarum passiva deceptio.*
 EJ. *complexionum figmentum.*
 EJ. *Archaeus faber.*
 EJ. *Ius duumviratus.*
 ID. *de lithiasi.*
 ID. *de febribus.*
 EJ. *Gas aquae.*
 EJ. *Blas humanum.*
 ID. *de flatibus.*
 EJ. *inuentio tartari in morbis temeraria.*

Opera iunctim edidit, post fata auctoris, filius eius, quem mox citabimus. Amstel. ap. Elzevir. 1648. 4. Frf. 1682. II Vol. 4. et al.

Vitae propriae notitiam aliquam dedit in *tumulo pestis*. it. in scripto, cui tit. *studia authoris.*

Cf. quoque Gottfr. Arnold *Kirchen- u. Ketzer - Historie* L. III. cap. 8. p. 73. sqq.

§. 273.

FRANC. MERCVR. VAN HELMONT Jo. Bapt. fil. .†. 1699. aet. 82.

Patre adhuc longe magis paradoxus, alchemista, cabalista etc. etc. acris tamen quoque ingenii, et qui in Leibnitii aliorumque summe

summorum eius aevi virorum necessitudinem venit.

EJ. *paradoxal Discourses, concerning the macrocosm and microcosm, und their union.* Lond. 1685. 4.

germ. Hamb. 1691. 8.

EJ. *alphabeti veri naturalis hebraici brevissima delineatio* Sulzbaci 1657. 12.

EJ. *obseruationes circa hominem eiusque morbos* Amst. 1692. 12.

Latinas fecit Jo. CONR. AMMAN Scaphu-
finus, vir meritissimus, cuius editionem Cae-
lii Aureliani supra citauimus, sed qui longe
maxime inclaruit felicissima methodo surdos
instruendi, quam libello summi pretii explica-
vit s. t. *surdus loquens s. methodus qua, qui
surdus natus est, loqui discere possit.* Amstel.
1692. 12. et al.

§. 274.

FRANC. SYLVIVS DE LE BOË Hanouienſis
†. 1672. aet. 58.

Prof. Leydenſis.

Auctor ſectae medicae poſt Galenicam et
Paracelſicam tertiae principis et quae magno
generis humani damno diu in Europa regnauit.

Cum

SECULI XVIIIMI PRIVS DIMIDIUM. 221

Cum enim aliis corporis humani humoribus inquilinis acidam indolem, aliis alcalinam male tribueret, et plurimas chylicationis et sanguificationis functiones, ad mixtionem eorum et inde natam efferuescentiam erronee referret, maximam morborum partem fere vt Helmontius pater, ex acidi abundantia deriuabat, huicque subigendo absorbentibus, diaphoreticis, et calido omnino regimine obuiam ibat. Triste adeo sed memorabile exemplum praebuit quam funesta et humano generi lethifera euadat therapia, nisi saniori et casta physiologiae nitatur.

Vtili interim instituto primus hic medicinae studiosos ad nosocomia frequentanda et ad ipsos aegrotorum lectulos duxit.

Nomen eius mansit tam cerebri quibusdam partibus, etsi antea notis, aquaeductui, fossae, corpori fimbriato etc., quam salibus suis, digestiuo, volatili oleoso etc.

Idem quoque primus epiphysin lenticularem incudis pro peculiari quodam officulo haud bene venditauit.

Ej.

EJ. *Dissertationum medicarum decas* Amst. 1663. 12.

EJ. *praxeos medicae idea nova* L. IV. LB. 1667-74. III Vol. 12.

EJ. *Tract. de affectu epidemico* a. 1669. LB. 1672. 12.

EJ. *de methodo medendi* L. II. iunctim c. reliquis operibus Amst. 1679. 4. Ultraj. 1695. 4. et al.

Ipsi quoque Sylvio tribuitur libellus, qui discipuli et collegae eius FLORENTII SCHVYL nomen prae se fert, *pro veteri medicina* LB. 1670. 12.

Luc. Schacht *or. in obitum Sylvii* extat in fronte operum.

§. 275.

ISBRAND VAN DIEMERBROECK Montfortia-Ultrajectinus †. 1674. aet. 66.

Medicus Neomagensis: tum Prof. in academia patria.

EJ. *de peste* (Neomagensi a. 1635-37.) L. IV. Arenaci 1644. 4. et al.

EJ. *disputationes practicae de morbis* Ultraj. 1664. 12.

EJ.

EJ. *anatomie corporis humani* Ultraj. 1672.

8. Genev. 1679. 4. et al.

EJ. *observationes et curationes medicæ* 100.

ID. *de variolis et morbillis.*

iunctim cum reliquis *operibus* Ultraj. 1685.
fol. et al.

§. 276.

FRANC. CITESIVS (Citois) Pictaviensis .†.
1652. aet. 80.

Medicus Card. de Richelieu.

EJ. *de nouo apud Pictones dolore colico bi-*
lioso Pictav. 1616. 12.

it. c. al. inter EJ. *opuscula medica* Par. 1639. 4.

§. 277.

PAVL. RENEAVLME Blaëfensis.

Artem tam in patria quam Lutetiae exercuit.

EJ. *ex curationibus observationes* Par. 1606. 8.

EJ. *Specimen historiae plantarum* ib. 1611. 4.

§. 278.

HENR. SMETIVS (de Leda) Alostæ-Flan-

drus .†. 1614. aet. 77.

Medicus Lippenfis, tum archiater Palatinus,
tandem Prof. Heidelbergensis.

Vir elegantissime doctus.

EJ.

EJ. *miscellanea medica* L. XII. Frf. 1611. 8.

De vita propria carmine egit, miscellaneis
istis inferto p. 727. fqq.

§. 279.

ZACVTVS LVSITANVS Ulissiponenfis .†.
1642. aet. 67.

Christianam religionem inde a teneris vn-
guiculis professus, postquam diu in patria ar-
tem exercuerat, Amstelodamum petiit et apo-
stata Iudaeus factus circumcidi se passus est.

Credulus, arcanorum et mirabilium amans,
non sine suspicione legendus.

EJ. *de medicorum principum historia* L. VI.
Amst. 1629-38. IV vol. 8.

EJ. *praxis historiarum morborum* L. V.
Amst. 1641 fq. III Vol. 8.

EJ. *praxeos medicae admirandae* L. III.
iunctim c. reliquis *operibus* Lugd. 1642. et
al. II Vol. fol.

§. 280.

NICOL. TVLPIVS Amstelodamensis .†. 1674
aet. 80.

Medicus et Consul Amstelodamensis, liber-
tatis patriae vindex, in vniuersum de repu-
blica et medicina aequè meritissimus.

EJ.

EJ. *obſervationum medicarum* L. III. Amſt.
1641. 8.

Eadem L. IVto auctiores ib. 1652. 8. et al.

Vita auctoris praefixa eſt recentioribus ha-
rum obſervationum editionibus.

CHIRV RGI.

§. 281.

GVIL. FABRICIVS (ſ. potius FABRI vt ex
autographis eius didici) a patrio pago Hilden
vulgo HILDANVS dictus .†. 1634. aet. 74.

Poliater Bernenſis

EJ. *vom heiſſen und kalten Brande* it. *von der
Bräune* Colon. 1593. 8.

ID. *von geſchoſſnen Wunden* c. al. Baſil.
1615. 8.

ID. *vom Blatter-Stein* (calculus veficae
vrinae) ib. 1626. 8.

EJ. *Obſervationum chirurgicarum* Cent. VI.
it. *epiſtolarum* Centuria ib. 1606 ſqq. 8. et al.
germ. Flensburgi 1781 ſqq. 8.

Opera Frf. 1646. fol. et al.

Immerito autem omiſſa eſt in hac ope-
rum Hildani collectione EJ. *anatomiae prae-*

P

ſtantia

stantia et utilitas d.i. Beschreibung der fürtrefflichkeit, nutz u. Nothwendigkeit der Anatomy
Bern. 1624. 8.

De codicibus eius anecdotis qui in bibliotheca Bernensi asseruantur v. Hallerum in *relationib. Goettingens. de libris nouis* fasc. XII. it. *bibl. chirurg.* Vol. I. p. 266 sqq. et *bibl. pract.* Vol. II. p. 307 sqq.

Vitam viri scripsit Christ. Polyc. Leporin. Quedlinb. 1722. 4.

§. 282.

JO. SCVLTVS (Schulze) Ulmenfis .†. 1645. aet. 51.

medicus vrbis patriae.

Ej. *Armamentarium chirurgicum* Ulm. 1655. fol. et al.

reliquis praestat ed. Amst. 1671. 8. c. observationibus Lamzweerdenii, Verduyni aliorum.

§. 283.

CAESAR MAGATVS Scandianensis .†. 1647. aet. 68. (ex lithotomia)

Medicus Romanus, tum Prof. Ferrarienf. ad postremum monachus Capucinus.

Ej.

Ej. *de rara medicatione vulnerum* L. II. Ven. 1616. fol.

Ej. (sed nomine fratris Jo. BAPTISTAE vfi) *defensio rarae medicationis contra Sennertum* Bonon. 1637. 4.

utrumque opus recusum Norimb. 1733. II Vol. 4.

§. 284.

MARC. AVREL. SEVERINVS (Thurius Cra-
thigena) Tarsensis Calaber .†. 1656. aet. 76.
Prof. Neapolitanus.

Restaurator quasi masculae manualis chir-
urgiae graecanicae.

Ej. *de recondita abcessuum natura* L. VII.
accessit *diatribe de pestilente ac praefocante pue-
ros abcessu* (paedanchone scil. s. angina gan-
graenosa) Neap. 1632. 4. LB. 1724. 4.

Ej. *de efficaci medicina* L. III. Frf. 1646. fol.

Ej. *Zootomia Democritea* Norimb. 1645. 4.

Id. *de viperae natura* Patav. 1651. 4.

Ej. *Antiperipatias s. de respiratione piscium*
etc. Neap. 1659. fol.

SCRR. ARTIS OBSTETRICIAE.

§. 285.

LOVISE BOVRGEOIS (f. Bourfier)

Obstetrix regia ab Ambr. Paraeo erudita.

EJ. *Observations sur la sterilité, perte de fruit, fécondité, accouchemens, et maladies des femmes, et enfans nouveaux nés.* Par. 1626. 12. ib. 1644. 8. et al.

SCRR. AD MEDICINAM FORENSEM.

§. 286.

PAVL. ZACCHIAS Romanus .†. 1659. aet. 75.

Archiater papalis.

EJ. *Quaestiones medico- legales Rom. inde ab a. 1621.* IX Vol. 4.

iunctim Frf. 1688. III Vol. fol.

LITTERATORES et PHILOSOPHI

§. 287.

Agmen ducat biga clarissima popularium meorum, de medicis veteribus et humanioribus quas vocant studiis meritissimorum :

CASP. HOFMAN, Gothanus .†. 1648. aet. 71.

Prof. Altorfinus, qui quidem famae suae exinde male cauit quod praecipitata opinione

occoeca-

occoecatus sanguinis circulum pertinaciter negaret, etsi ipse Harvaeus, cum in Elgoviae ducis comitatu a. 1636 Norimbergam venisset ad oculum eundem ipsi demonstraturum sponderet *). Graece vero egregie doctus in Galeno maxime et Theophrasto recensendis studiose laboravit.

EJ. *variarum lectionum* L. VI. Lips. 1619. 8.

EJ. *commentar. in Galenum de usu partium*; eiusdemque editionem Galenici *de ossibus* libelli supra citauimus pag. 63 64.

EJ. *apologiae pro Galeno* L. III. (posthumi ex ed. Guid. Patin) Lugd. 1668. 4.

Jac. Pancr. Brunonis *or. de vita, moribus et scriptis* Casp. Hofmanni c. huj. *isagogae medicae* Lips. 1664. 12.

Jo. Jac. Baier *biographiae Professorum med. Altorf.* p. 36 sqq.

§ 288.

THOMAS REINESIVS Gothanus .†. 1667.
aet. 81.

P 3

Medicus

*) Cf. G. Richteri *ICTi eiusque familiarium epistolae selectiores* Norimb. 1686. 4. pag. 808 sqq.

Medicus et consul Altenburgensis.

Vir ad miraculum eruditus, praeter scripta mox citanda maxime *Syntagmate inscriptionum antiquarum* clarus.

Ej. *variae lectiones* Altenb. 1640. 4.

Ej. *epistolae ad Casp. Hofmannum* Lipf. 1660. 4.

Ej. *observ. de ancilla Altenburgensi lacertas, ranas et bufones euomente*, extat in Bartholini *act. Hofuienf.* Vol. II. p. 110 sqq.

Plura eius anecdota Mscpta extant in bibliotheca academica, ut et exempla medicorum veterum manu eius creberrime, et ut solebat doctissime, notata.

Scholam vero *ICTorum medicam* non ad eum pertinere supra iam dictum est (pag. 188.)

Vitam viri egregii a fratre eius conscriptam videñs in *Gothaischen Kirch- und Schulstaat* Vol. III. P. XI.

it. cf. *Bruckeri Ehrentempel* N. XXVII. p. 110 sqq.

S. 289.

HERM. CONRING Friso-orientalis .†. 1681.
aet. 75.

Prof.

Prof. Helmstadiensis.

Polyhistor, quavis disciplina doctissimus.

Ej. *introducō in artem medicam.*

Ej. *de Germanicorum corporum habitus antiqui et noui causis* Helmst. 1652. 4.

it. c. comm. Jo. Ph. Burggrav. Francf. 1727. 8.

Ej. Conringii *de hermetica Aegyptiorum medicina* L. II. supra notauimus (p. 8.)

Opera Brunsvic. 1730. VI Vol. fol.

Cf. Bruckeri *Ehrentempel* N. XXXIX. p. 159.

§. 290.

FRANC. BACON BARO DE VERVLAMIO Eboracensis. †. 1626. aet. 66.

Sancti Albani Vicecomes, aliquamdiu Angliae magnus Cancellarius, sigilli regii custos etc. etc.

Vir, vt Boerhaavi de eo iudicium meum faciam, ad omnia, quae scientia humana comprehendi possunt, indaganda facile princeps, et de quo dubites, vtrum consilio an exemplo, labore vel liberalitate maior fuerit in instauranda deformata physica.

P 4

Classi-

Classicus quoque profaici vernaculi styli scriptor.

EJ. *de augmentis scientiarum* LB. 1652. 12.

EJ. *nouum organon* Lond. 1620. fol.

utrumque opus partem *instaurationis* ej. *magnae* constituit.

EJ. *Sylua sylvarum* s. *historiae naturalis* Centuriae X. Lond. 1638. fol.

EJ. *historia vitae et mortis* Lond. 1623. 8.
it. in collectione Henningeri, quam supra citauimus (p. 196.)

Opera ex ed. Guil. Rawley Lond. 1638 fol. Frf. 1665. fol.

plenissima autem (curante Th. Birch) Lond. 1740. IV vol. fol.

Malleti vita auctoris praefixa legitur huic postremae Baconis operum editioni.

§. 291.

RENAT. CARTESIVS (Des Cartes) Haga-Turonensis .†. 1650. aet. 55.

Primo miles, tum in Hollandia demumque apud Christinam Sueciae priuatam egit vitam.

Sectam

Sectam condidit penes quam aliquamdiu monarchicum in philosophia imperium fuit. Ipse auctor vanissimarum et futilium hypothesium vt in physicis ita et in physiologia, quae etsi viuidum inuentoris ingenium testentur, adeo tamen ab omni veri specie alienissimae sunt, vt mireris easdem a viro profectas, qui tamen in mathesi sublimiori, quam frenum exorbitantis phantasiae vocant, classicus extitit, imo de eadem augenda et tradenda immortaliter meruit.

EJ. *Dioptrice*

iunctim prodiit cum *Methodo* eiusdem et *Geometria* LB. 1637. 4.

EJ. *de homine* (opus posthumum) LB. 1662. 4.

ex ed. Flor. Schuyt cuius supra meminimus (p. 222.)

it. c. L. *de formato foetu* Amst. 1672. 4.

Opera Amst. 1692-1701. IX Vol. 4.

Vita eius per Petr. Borellum. Parif. 1656. 8.

(A. Baillet) *vie de Des Cartes*. Par. 1691. II Vol. 4.

Eiusd. compendium istius operis ibid. 1698. 12.

Gaillard *Eloge de Des Cartes*. Paris. 1765. 8.

Thomas *Eloge de Des Cartes*. ibid. eod. 8.

§. 292.

PETR. GASSENDI Canterfio - Prouincialis
†. 1655. aet. 64.

Prof. Parisinus.

Philosophus humanissimus, doctissimus.

Praeter alia eius scripta, physiologici argumenti, maxime ad nos pertinet utilissima et dulci varietate gratum opus, viz:

EJ. *vita Nicolai Claudii Fabricii de Peirefc Senatoris Aquifextiensis* (viri summi) Hagae Com. 1655. 4. et al.

Opera Gassendii Lugd. 1658. VI Vol. fol.
it. Florent. 1727. VI Vol. fol.

Vie de P. Gassendi Par. 1737. 8.

De Comburat *Abregé de la vie de P. Gassendi* ib. 1770. 8.

§. 293.

Piget sane tantis viris iungere mysticum somniatorem, quem tamen non plane intactum relinquere licet. Est is

ROBERT.

SECVLIXVIIIMI PRIVS DIMIDIVM. 235

ROBERT. FLVDD (f. de Fluctibus) Oxo-
nienfis .†. 1637. aet. 64.

Ex numerosis eius operibus, quae VI vol.
fol. continentur, nominasse sufficiat

EJ. *integrum morborum mysterium* Francof.
1631. fol.

SECTIO

SECTIO XII.

SECVLI XVII^{mi}
DIMIDIUM POSTERIVS.

---

*SOCIETATES LITTERARIAE,
DIARIA etc. etc.*

§. 294.

Bello tricennali tandem extincto, pacis dulci otio denuo conualescebant quasi litterarum studia. Maxime cum et Principes Europae animum ipsis iterum advertere poterant, et publicis quibusdam vtilissimis institutis locus dabatur, quibus vt plurima studiorum genera ita quam maxime medicina cum naturali historia praeclarissima capiebant incrementa. Pertinent huc ante omnia *Societates* et *Academiae scientiarum*, quae, si a paucis prioribus id genus tentaminibus discefferis, qualis Lynceorum academia fuit, cuius supra (p. 211.) meminimus, ea nunc, ad quam peruenimus, periodo maximam partem oriebantur.

§. 295.

§. 295.

Et prima quidem inter eas extitit *Societas scientiarum Londinensis*, quae tamen ipsis fa- tentibus Anglis *) Germanum quendam ex Palatinatu, tunc temporis Londini degentem, Theodorum Haak auctorem agnoscit genuinum, utpote qui iam a. 1645 coalitioni eius ansum praebuit.

Acta vero sua serius edere cepit Societas, inde a mense Martio a. 1665. f. t. *Philosophical Transactions*: 4. curante primum, qui tum temporis ipsi a Secretis erat itidem Germano Breinense Henr. Oldenburg.

Vastae collectionis passim compendia (*Abridgments*) edita sunt sequentia:

The philosophical Transactions from 1665 to 1700 abridg'd and dispos'd under general heads by J. Lowthorp Lond. 1701. III Vol. 4.

inde vsque ad a. 1720 per Benj. Motte. ib. 1721. II Vol. 4.

porro

*) Cf. Jo. WALLIS *de vita propria* in fronte *Ej. Grammat. linguae Anglican.* pag. VI. edit. Londin. 1765. 8.

porro vsque ad a. 1732 per J. Grey et Reid ib. 1734. III Vol. 4.

Hae tres series saepius iunctim recusae. ed. 4. Lond. 1734. VIII Vol. 4.

His successit alia epitome s. t. *Memoirs of the royal Society being a new Abridgment of the philosophical Transactions* by Mr. Baddam ib. 1738 sqq. VI Vol. 8.

Denique Transactiones inde ab a. 1743 vsque ad a. 1750 in compendium redegit Jo. Martyn Prof. botan. Cantabrig. II Vol. 4.

Th. Sprat's *history of the royal Society* Lond. 1667. 4.

Th. Birch's *history of the royal Society* ib. 1756. IV vol. 4. hac vberime recensentur quae vsque ad a. 1687 in ipsis Societatis confessibus acta et relata sunt. Ad fontes pertinet vniuersae physiologiae, cum innumera Hookii, Crounii, Kingii, Grewii, Gualt. Needhami aliorumque eius aevi physiologorum obseruata anecdota contineat.

§. 296.

Academia Scientiarum Parisina, auspice magno Colberto a. 1666 condita, ab Abate

bate Bignon autem a. 1699 restaurata, et praeclaris redivibus ac priuilegiis regijs aucta est, a quo inde anno etiam acta sua publici iuris facere cepit, f. t. *Histoire de l'academie royale des sciences, avec les Mémoires* Par. 4.

Quae autem integris XXXIII annis, quae inde a prima eius instauratione ad eam quam diximus renouationem intercesserunt, acta sunt principalia, iunctim postmodum edita sunt f. t. *Histoire de l'academie des sciences depuis son établissement* etc. Par. 1733. XI Vol. 4. et vulgo audiunt *Mémoires avant 1699*.

Iuncta est his collectio f. t. *Mémoires de l'academie des sciences, contenant les ouvrages adoptez par cette Academie avant son renouvellement* en 1699. Amst. 1736. VI Vol. 4.

Demumque inde ab a. 1750 accesserunt: *Mémoires de Mathématique et de Physique* présentés à l'academie des sciences. Par. 4.

Table alphabetique de l'hist. de l'ac. des sc. vsque ad a. 1770. curantibus Godino et Demourfio prodiit ib. 1734. VIII vol. 4.

Et

Et noui indices f. t. *nouvelle Table* per Abb.
Rozier ib. 1775. IV vol. 4.

Jo. Bapt. du Hamel *regiae Scientiar.
Academiae historia* Paris. 1698. 4. Lips. 1700.
4. ed. 2. Paris. 1701. 4.

§. 297.

Academia Naturae Curiosorum primas suas
origines medico debet Swinfurtenfi Jo. Laur.
Bauschio, qui quidem cum aliis quibusdam
Germaniae medicis iam inde ab a. 1652 in
priuatam primo societatem iuit, quae post-
modum publica facta et ab imperatore Leo-
poldo priuilegiis munita academiae Caesareo-
Leopoldinae nomine inclaruit.

Commentarios suos edere cepit a. 1670.

et quidem vsque ad a. 1706 f. t. *Miscella-
neorum* f. *Ephemeridum medico-physicorum* De-
curiis III. Francof. 4.

Has exceperunt inde ab a. 1712-1722.
Ephemeridum f. *observationum medico-physica-
rum* Centuriae X.

Indicem super hisce Decuriis et Centuriis
edidit Guil. Andr. Kellner. Norimb.
1739. 4.

Sequentia

Sequentia X Vol. inde ab. a. 1727. vsque ad 1754 edita *Actorum physico-medicorum* titulo veniunt, qui demum inde ab a. 1757 in eum *Nouorum Actorum* mutatus est *).

Andr. El. Büchner *historia academiae N. C.* Hal. 1756. 4.

§. 298.

*) Vtill instituto saepius iam ex huius familiarumque academiaram ingenti actorum farragine eclogae edi ceperunt, v. c. *Acta Germanica, or the literary Memoirs of Germany etc. by a Society of Gentlemen.* Lond. 1742. 4.

Vberrima omnium est collectio sic dicta academica Divionensis, in binas diuisa series, quarum altera excerpta Actorum Parisinorum, altera vero selecta ex aliis Europae societatum commentariis, continet. Auspicata est a. 1752 s. t. *Recueil de Memoires, ou collection de pieces academiques.* Dijon et Paris 4. dirigente primum J. Berryat, tum viro egregio Gueneau de Montbeillard aliisque.
it. *Uytgezogte Verhandelingen uyt de nieuwste Worken van de Societeyten der Wetenschappen.* Amst. inde ab a. 1757. XXIV Vol. 8.

Q

§. 298.

Aliud nouum eius aevi studiorum subsidium et ex quo ingentia commoda in medicinam maxime redundarunt, *Diaria sunt literaria, bibliothecae*, vt nunc vulgo audiunt, aliaque id genus scripta periodica, quibus tam noui libri recensentur, quam nupera inventa et obseruationes insertae leguntur.

Et primum quidem in Gallia prodiit *Journal des Sçavans* inde ab a. 1665. Par. 4. auctore Dionys. de Sallo, post Abbat. Gallois aliisque.

In Germania inde ab. a. 1682 edita sunt *Acta eruditorum* Lips. 4. primum dirigente Ottone Menkenio Prof. Lips. tum eius filio Jo. Burchardo, et nepote Frider. Ottone aliisque. Eadem ab a. 1732 *nouorum A. E.* titulo veniunt.

Integrae dissertationes et obseruationes propriae, quae hisce actis a prima eorum origine vsque ad a. 1740 continentur, seorsim excusae prodierunt s. t. *Opuscula omnia actis eruditorum inserta.* Venet. 1740 sq. VII Vol. 4.

Apud

Apud Batauos acutissimi ingenii scepticus Petr. Bayle inde a m. Martio a. 1684 edere cepit *Nouvelles de la republique des Lettres* Amstel. 12.

§. 299.

Mox et similia opera periodica sunt se-
cuta, vnice rei medicae dicata.

(Nic. de Blegny singularis ceteroquin
hominis) *nouvelles Découvertes sur toutes les
parties de la Medecine*. Par. inde ab a. 1679. 12.

lat. per Theoph. Bonnet s. t. *Zodiacus
medico-gallicus s. Sylloge miscellaneorum medico-
physicorum gallicorum recens in re medica ex-
ploratorum*. Genev. inde ab a. 1680. 4.

In Belgio successit: STEPH. BLANKAART
*colleçtanea medico-physica, oft Hollands Jaar-
register der Genees-en Natuur-kundige Aan-
merkingen van gantsch Europa etc.* Amstel.
inde ab a. 1680. 8.

Indicem super vtroque opere aliisque,
quae diximus, actis, Havniensibus (v. p. 205),
Naturae curiosorum etc. exhibet Corn. a
Beughem *Syllabus recens exploratorum,
prout in miscellaneis medico-physicis Germa-*

niae, Galliae, Daniae et Belgii sparsim extant
Amstel. 1696. 12. it. f. t. *bibliothecae eruditorum*
critico-curiosae ib. 1699. 1701. 1710. 12.

Idem Blancardus praeter innumera
compilatitia, proprias et vtilis obseruationes
ad historiam insectorum edidit f. t. *Schou-burg*
der Rupsen, Wormen, Maden, en vliegende
Dierkens daar uit voorkomende. Amst. 1688. 8.
germ. Lips. 1690. 8.

EJ. *anatomia practica rationalis s. variorum*
cadauerum morbis denatorum anatomica inspectio
Amst. 1688. 12.

EJ. *Lexicon medicum* Amst. 1679. 8. et al.
c. praef. G. E. Stahl Hal. 1704. 8.
it. curante J. H. Schulze ib. 1739. 8.
c. auctariis Agnethleri ib. 1747. 8.
et studio cl. Isenflamm Lips. 1777. II
Vol. 8.

ANATOMICI et PHYSIOLOGI.

§. 300.

Magna incrementa, quae physiologia
praecedente aeuo e zootomiae et viuificationum
studio ceperat, ea quam nunc tractamus periodo
impense adhuc aucta sunt, vtilissimis binis
ipfi

ipfi accedentibus adminiculis, *microscopiorum* scil. et anatomicarum quas vocant *injectionum*: utpote quorum ope nouus quasi orbis naturalis historiae et anatomes cultoribus apertus est.

§. 301.

De *microscopiorum* vero inuentore multum inter eruditos disputatum est. Vt enim eos taceam, qui iam veteribus eorum notitiam vindicare ausi sunt, alii Zacchariae Janssonio Medioburgensi, alii Cornelio Drebel Alkmariensi, alii Francisco Fontanae Italo nobile illud inuentum tribuunt. Vt sit, illud sane certo constat, vsum eorum ad indagandam interiorem organicorum corporum structuram ea ad quam accedimus periodo demum inualuisse. Etsi enim iam Harvaeus conspicienda adhibuerit ad insectorum anatomem et pulli in ouo incubato formationem eruendam, et princeps Caesius Lynceis sodalibus (quorum supra p. 211. obiter memini) etiam microscopiis vsus sit, summa tamen eorum in physiologia et historia dignitas felicissimis demum laboribus

Q 3

immor-

immortalium duumvirorum Malpighii et Swammerdamii demonstrata est.

Frid. Schrader (medicus ordinarius ciuitatis Goettingensis, tum Prof. Helmstadienf.) *de microscopior. usu in naturali scientia et anatome.* Gotting, 1681. 8.

§. 302.

Binos faltem e pluribus eius aevi *micrographis*, vt vocantur qui de obseruationibus microscopicis singulares ediderunt libros, nominasse sufficiat, Hookium et Leeuwenhoeckium.

ROB. HOOK ex inf. Wight .†. 1702. aet. 67.

Medicus et Prof. Geometr. coll. Greshamensis.

Nomen eius gerit celebre experimentum cordis motum inflatione pulmonum resuscitandi.

EJ. *micrographia restaurata* Lond. 1665. fol.

Tabulas tantum cum breui explicatione recusafas dedit H. Baker ib. 1745. fol. et al.

EJ. *posthumous Works* Lond. 1705. fol.

EJ. *philosophical experiments and observations.* publish'd by W. Derham Lond. 1726. 8.

Idem

Idem quoque Hookius edidit inde ab a. 1681 opus menstruum et Transactionibus philosophicis simile, cui titulus *Philosophical Collections* Lond. 4.

§. 303.

ANTON. VAN LEEVWENHOEK Delphenfis .†. 1723. aet. 91.

Vir in lentibus minutissimis perpoliendis, earumque ope obseruando versatissimus, falli tamen iisdem haud nescius, ideoque, si candide fateri licet, physiologiae multum et profuit et nocuit.

EJ. *Arcana naturae ope microscopiorum detecta* LB. 1685-1702. 8.

EJ. *Epistolae physiologicae* Delph. 1719. 4.

§. 304.

Alterum anatomes et physiologiae adnuculum, de quo loquimur, *injectiones* scil. vasorum, itidem hac periodo si non inuentum, tamen perfectum est. Quibus enim prioris aevi anatomici utebantur artificia, vasa sanguifera minora in conspectum reddendi, aut aëre ea inflando aut aqua colorata et atra-

mento eadem replendo, praeter alia eo quoque laborabant incommodo, ut conseruationi inepta essent. Iam vero cum ceracea iniectionis massa inuenta esset, et argentum quoque viuum eodem scopo feliciter adhiberetur, noua quadam luce structura corporis humani illustrata est, et via quasi strata ad thesauros *praeparatorum* anatomicorum colligendos.

§. 305.

Vulgo quidem Swammerdamium massae istius ceraceae inuentorem perhibent. At enim vero huic ansam primo praebuisse videtur praeceptor eius

JO. VAN HORNE Amstelodamensis, †.
1670. aet. 49.

Prof. Leydenf.

EJ. *nouus ductus chyloferus, nunc primum delineatus, descriptus* etc. LB. 1652. 4.

EJ. *microcosmus* ib. 1660. 12. et al.

EJ. *microtechne* ib. 1663. 12. et al.

in *Junctim* c. al. EJ. *opusculis anatomico-chirurgicis* et in ea annotationibus Jo Guil. Pauli Prof. Lips. (†. 1723. aet. 66.) Lips. 1707. 8.

Sed

Sed omiffae funt ab editore E. J. Hornii *de ductibus falivalibus disputationes* III. ibid. 1656 fq. recuf. in Halleri *collect. disp. anat.* Vol. II.

E. J. editionem Galenici *de offibus* L. et Bottalli operum, fupra fuis locis citauimus.

Drelincourti *or. in obit.* Hornii extat in iftius opusculis.

§. 306.

In vniuerfum Batauis illud debetur, quod iniectiones anatomicas cito ad mirum perfectionis gradum euexerint. Ruyfchius maxime, Stalp. van der Wiel, alii.

Siphonem anatomicum primus descripfit Regner de Graef.

De inuentore egregii artificii vafa argento viuo replendi, ambigitur. Alii eidem Graefio tribuunt, alii, fed vt mihi quidem videtur minus recte, Malpighio. Certe in Batauis vltro eam encheirefin perfecit et ad systema vaforum lymphaticorum inueftigandum feliciffime adhibuit Nuckius.

Q 5

§. 307.

§. 307.

Studium *anatomes comparatae*, cui praecedente periodo tanta debuit incrementa univ^{er}sa physiologia, et ea de qua nunc agimus vtilissime continuatum est.

Impensa praesertim augmenta cepit splendido opere, quod auspiciis academiae Parisinae nuper conditae, curantibus inprimis duumuiris egregie anatomice doctis, Perralto et Duverneio (de quibus mox seorsim) in lucem prodiit f. t.

Histoire des animaux Paris. 1676. II Vol. fol. max.

Posthac saepius minore forma sed auctius repetitum, tam inter *Memoires avant* 1699 Vol. III. quam seorsim Amst. 1733. 4. et al.

Angl. vertente Pitfieldio Lond. 1702 fol. *germ.* per G. Leon. Huth. Norimb. 1754. II vol. 4.

lat. magnam partem insertum Mich. Bern. Valentini *amphiteatro zootomico* Frf. 1720. fol.

§. 308.

CLAVD. PERRAVLT Parisinus .†. 1688. aet. 75.

Summus

SECVLI XVIIIIMI DIMID. POSTER. 251

Summus architectus Vitruvii versione et splendida editione celebrer, delineandi elegantissime peritus etc.

EJ. *Essays de Physique* Par. 1680-88. IV Vol. 8.

Vitam viri v. in *Journal des Scavans* a. 1689.

§. 309.

JOS. GVICHARD DUVERNEY Foro-Segufianus .†. 1730. aet. 82.

Prof. Parisinus.

EJ. *Traité de l'organe de l'ouïe* etc. Par. 1683. 12. et al.

lat. Norimb. 1684. 4. et al.

EJ. *Oeuvres anatomiques* (posth. edentibus Senaco et Bertino) Par. 1761. II Vol. 4.

Ad eundem quoque pertinet: *Lettre contenant plusieurs nouvelles observations sur l'osteologie* Par. 1689. 4. recuf. in Halleri *collect. disp. anat.* Vol. VI.

EJ. *Traité des maladies des os* Paris. 1751. II Vol. 12.

Elogium eius v. in *Hist. acad. Paris.* a. 1730.

§. 310.

§. 310.

Memorandus hic quoque venit libellus, mole quidem paruus, ast materie grauis, et qui ad fontes physiologiae pertinet. *Observationes scil. anatomicae selectiores collegii privati Amstelodamensis* (auctoribus Swammerdamio, Ger. Blasio, Matth. Slado aliisque) Amst. 1667. 12.

P. II. ibid. 1673. 12. (haec fere tota a Swammerdamio profecta.)

§. 311.

GER. BLASIVS (Blaes) Oostvlieta-Brugensis .†. 1682.

Prof. Amstelodamensis.

EJ. *zoologia s. anatome hominis brutorumque variorum* Amst. 1677. 8.

EJ. *Anatome animalium* ib. 1681. 4.

EJ. *Anatome medullae spinalis et nervorum inde prouenientium* 1666. 12.

Auctarium EJ. ad Veslingii syntagma supra citauimus.

Ductum quoque Stenonianum sibi vindicare studuit.

Cf.

Cf. Nic. Hoboken *novus ductus salivialis Blasianus in lucem protrahus*. Ultraj. 1662. 12.

§. 312.

NIC. STENONIS (Stenson) Havniensis .†.
1686. aet. 49.

Th. Bartholini discipulus. Prof. Havniensis, denique post varios casus, mutata religione, episcopus Titiopolitanus.

Nomen eius servat ductus salivialis parotidis.

EJ. *observationes anatomicae quibus varia oris etc. vasa describuntur, novique salivae etc. fontes deteguntur* LB. 1662. 12.

EJ. *de musculis et glandulis observationum specimen* Hafn. 1664. 4.

EJ. *elementorum myologiae specimen; it. canis carchariae dissectum caput etc.* Flor. 1667. 4. Amst. 1711. 8.

EJ. *Discours sur l'anatomie du cerveau* Par. 1679. 12.

Eundem anatomiae suae inseruit Winslovius, Stenonis affinis.

EJ. *de solido intra solidum naturaliter contento prodromus etc.* Flor. 1669. 4. it. LB. 1679. 12.

it.

it. studio Ant. Matani Pistorii 1763. 4.
angl. Lond. 1671. 8.

gall. in compendium redactus in collectione
 academica Divionensi, part. exot. Vol. IV. p.
 377 sqq.

Vitam Stenonis v. in Fabronii *vitis
 doctrina illustrium* etc. Dec. V.

§. 313.

JO. NIC. PECHLIN Leydenfis .†. 1706.
 aet. 50.

Prof. Kiloniensis.

EJ. *de purgantium medicamentorum facultatibus exerc.* LB. 1672. 8.

ID. *de fabrica et usu cordis* Kil. 1676. 4.

recuf. in Halleri *collect. disp. anat.* Vol. II.

ID. *de aëris et alimenti defectu* Kil. 1676. 8.

ID. *de habitu et colore aethiopum* ib. 1677. 8.

EJ. *observationum physico medicarum* L. III.
 Hamb. 1691. 4.

§. 314.

REGNER. DE GRAEF Schoonhova-Hollandus .†. 1673. aet. 32.

Medicus Delphenfis. Sylvianus.

Primus

Primus ovarii muliebris vesiculas ovariorum nomine appellavit.

EJ. *Disp. de natura et usu succi pancreatici* LB. 1664. 12.

ID. *de virorum organis generationi inseruientibus* it. *de usu siphonis in anatomia* LB. 1668. 8.

EJ. *de mulierum organis generationi inseruientibus* *Tract.* ib. 1672. 8.

Opera ib. 1677. 8. Lugd. 1678. 8. et al.

§. 315.

CAR. DRELINCOURT Parisinus .†. 1697. aet. 64.

Prof. Leydenfis. Sylvii aduerfarius.

EJ. *praeludia anatomica* Amst. 1672. 12.

EJ. nouem libelli *de utero, conceptu, fetu* etc. LB. 1682 sqq. 12.

EJ. *experimenta anatomica ex virorum sectionibus petita* LB. 1681. 12. ib. 1684. 12.

EJ. *apologiam adv. Bokelmannum* supra citauimus (p. 47.)

Iunctim cum reliquis EJ. *opusculis* ex ed. Boerhaavii Hagae Com. 1727. 4.

§. 316.

ANT. NVCK Harderovicenfis .†. c. 1692.

Prof.

Prof. Leydenfis.
cuius nomen gerunt diuerticula sic dicta
peritonaei.

EJ. *de ductu salivali nouo* L. LB. 1685. 12.
Auctius f. t. *Sialographia et ductuum aquo-
forum anatome noua etc.* LB. 1695. 8.

EJ. *Adenographia curiosa et uteri foeminei
anatome noua* LB. 1691. 8. 1696. 8.

Accedit Maur. van Reverhorft *de
motu bilis circulari eiusque morbis.*

EJ. Nuckii *operationes et experimenta chir-
urgica* LB. 1696. 8.

Opera LB. 1733. II Vol. 8.

§. 317.

THOMAS WHARTON Eboracensis .†. 1673.
aet. 63.

Prof. Oxoniensis, tum collegii Greshamen-
fis quod Londini est.

Ductibus salivallibus submaxillaribus sui
nominis vulgo notus.

EJ. *Adenographia* Lond. 1656. 8. Amst.
1659. 12.

§. 318.

§. 318.

FRANC. GLISSON natus Rampishami di-
tionis Dorsetshirensis .†. 1677.

Prof. Cantabrigensis. Profundi et sagacis
ingenii vir.

Capfulam sui nominis nimis ornauit.

EJ. *anatomia hepatis* Lond. 1654. 8. Amst.
1659. 12.

ID. *de ventriculo et intestinis* Lond. 1677. 4.

ID. *de rhachitide* Lond. 1660. 12.

Iunctim s. t. *Oper. medico-anatomic.* LB.
1711. III Vol. 12.

ID. *de natura substantiae energetica* s. *de
vita naturae* Lond 1672. 4.

Vitam viri v. ap. Birch *history of the
royal Society* Vol III. p. 356.

§. 319.

RICH. LOWER Cornubiensis .†. 1691. aet. 60.

Medicus Londinensis.

Tuberculo sui nominis vulgo notus.

EJ. *tract. de corde* Lond. 1669. 8. Amstel.
eod. 8. et al.

et al. EJ. *diff. de origine catarrahi* Lond. 1680
et al. LB. 1749. 8.

R

§. 320.

§. 320.

Jo. MAYOW Londinensis .†. 1679. aet. 34.
 Medicus Bathensis.

Inter primos de aëris factitii speciebus
 auctores: maxime de aëre, quem hodie de-
 phlogisticatum vocant, qui ipsi spiritus nitri
 aëreus audiebat.

EJ. *Tractatus duo: de respiratione, et de
 rhachitide* Oxon. 1668. 8. LB. 1671. 8.

it. c. aliis tribus f. t. *Tractat. quinque me-
 dico-phys.* Oxon. 1674. 8.

§. 321.

Sequatur illustris virorum biga de *neuro-
 logia*, parte anatomes hactenus fere neglecta,
 maxime meritorum: Willifius scil. et Vieuf-
 fenius.

THOMAS WILLIS Bedwina-Wiltshirensis
 .†. 1675. aet. 54.

Prof. Oxoniensis, tum medicus Londinensis.

Eius nomen mansit neruo ad par vagum
 accessorio, et circulo ex arteriarum vertebra-
 lium cum carotidibus cerebralibus confluentia
 oriundo.

EJ.

EJ. *cerebri anatome et nervorum descriptio*
Lond. 1664. 4.

ID. *de anima brutorum* Oxon. 1672. 4. Lond.
eod. 8.

EJ. *pathologia cerebri et nervosi generis*
Oxon. 1677. 4.

EJ. *affectionum quae dicuntur hystericae et*
hypochondriacae pathologia Lond. 1670. 8.

ID. *de fermentatione, de febribus, et de uri-*
nis Lond. 1660. 8. Amst. 1663. 12.

EJ. *pharmaceutice rationalis* Oxon. 1674.
II Vol. 4.

Opera Lond. 1679. fol. Amst. 1682. 4.
Venet. 1720. fol. etc.

V. *the Heads of illustr. Persons of Great*
Britain by J. Houbraken et G. Vertue
Vol. I. p. 119.

§. 322.

RAIMVND. VIEVSSENS Roverguensis .†.
1716. aet. 75.

Prof. Monspeliensis.

Nomen eius impositum centro ovali quo
cerebri hemisphaeria iunguntur, item recepta-

R 2 culo

culo carotidis cerebialis, et isthmo qui cordis auriculas intercedit.

Primus quoque vasa neuro-lymphatica s. decolora statuit, quae Ferrenius posthac de-
nuo assererat.

Ej. *nevrographia uniuersalis* Lugd. 1684. fol.

Ej. *Tractat. II. de mixti principis et fermentatione* Lugd. 1687. 4.

Ej. *nouum systema vasorum* Amst. 1705. 8.

Ej. *Traité de la structure de l'oreille* Tolosae 1714. 4.

Ej. *Traité du coeur* ib. 1715. 4.

Ej. *Traité des liqueurs du corps humain* ib. eod. 4.

Tum opera quaedam posthuma, viz:

Ej. *Experiences sur la structure des visceres* Par. 1755. 12.

Ej. *Traité des maladies internes* Tolosae 1774. 4.

§. 323.

Iam nominandi veniunt duumviri praestantissimi, *subtilioris anatomes* auctores primi et principes, simul vero binarum illustrium in
physio-

physiologia seclorum antesignani, Malpighius
et Ruyschius.

MARCELL. MALPIGHI Bononiensis .†. 1694.
aet. 67.

Prof. in academia patria, tum in Pisana et
Messanenfi: denique archiater papalis; cuius
nomine mucus notatur, qui epidermidem et
coriorum intercedit.

Patronus texturae viscerum *glandulosae*.
Vir ceteroquin in obseruando totus quantus.

EJ. *de pulmonibus epistolae* II. Bon. 1661. fol.
it. c. Bartholini de eodem argumento
libello quem citauimus.

EJ. Malpighii *tetras epistolarum anatomi-
carum* (viz. de cerebro, de lingua, de tactus
organo, et de omento et adiposis ductibus)
Bonon. 1665. 12. Amst. 1669. 12.

ID. *de viscerum structura* (scil. de hepate,
de cerebri cortice, de renibus, et de liene.)
acc. *disp. de polypto cordis* Bonon. 1666. 4.
Lond. 1669. 12.

EJ. *diff. de bombyce* Lond. 1669. 4.

EJ. *de formatione pulli in ovo* diss. Lond.
1673. 4.

R 3

EJ.

EJ. *anatomie plantarum* Lond. 1675-79.
II Vol. fol.

Opera Lond. 1686. II Vol. fol.

10. *de glandulis conglobatis* Lond. 1689. 4.

EJ. *opera posthuma* Lond. 1697 fol. Ven.
1698. fol. curante Faustino Gavinello.

De vita propria egit in posthumis,

Lancisii narrationem de obitu et exti-
picio Malpighii videbis in *philos. Transact.*
N. 226. p. 467 sqq.

§. 324.

FRIDER. RUYSCH Haganus .†. 1731. aet. 93.

Per integros LX annos Professor et poliater
Amstelodamensis.

Affertor structurae viscerum *vasculosae*.

Vitam in praeparatis conficiendis trivit,
in inueniendo tamen parum felix, adeo vt
nomen eius maneret fictitiis, quibus sibi im-
poni passus est, partibus, membranae sc. oculi
quam a chorioidea diuersam putabat, et mus-
culo nescio cui quem in fundo vteri detexisse
sibi videbatur.

EJ. *Dilucidatio valvularum in vasis lymphaticis et lacteis*. Hagae Com. 1665. 12.

EJ.

Ej. *obseruationum anatomico-chirurgicarum Centuria*. Amst. 1691. 4.

Ej. XVI *responiones ad totidem epistolas problematicas* Amst. 1696-1708. 4.

Ej. *thesauri anatomici* X. ib. 1701-15. tum *curae posteriores* s. *thesaurus maximus* ib. 1724. et *curae renouatae* s. *thesaurus nouus* ib. 1728. 4.

Ej. *Aduersariorum anat. chirurgicorum* Decades III. ib. 1717-23. 4.

Ej. *de fabrica glandularum* responso ad Boerhaavium LB. 1722. 4.

Opera Amst. 1721-25. II Vol. 4.

J. F. Sehreiberi *historia vitae et meritorum* Ruyschii Amst. 1732. 4.

§. 325.

Duumuiris quos modo diximus asseclas suos subiungamus dignissimos, Bohnium nempe Malpighianum, Bergerum vero Ruyschianum.

JO. BOHN Lipsiensis .†. 1718. aet. 79.

Prof. in academia patria.

Ej. *circulus anatomico-physiologicus* Lips. 1680. 4. ib. 1697. 4.

Ej. *de aëris in sublunaria influxu* ib. 1678. 8.

R 4

ID.

ID. *de officio medici duplici, clinico et forensi*
ib. 1704. 4.

ID. *de renunciatione vulnerum lethalium* ib.
1711. 4. 1755. 8.

§. 326.

JO. GOTHFR. DE BERGER Hallensis .†.
1736 aet. 77.

Prof Wittebergenfis.

EJ *physiologia medica l. de natura humana*
Witteb. 1702. 4. et al.

Noua auctior editio, quam parauerat Ber-
geri nepos, Brendelius quondam noster,
intercidit.

EJ. *Bergeri de thermis Carolinis comm.*
Witteb. 1709. 4. et al.

§. 327.

Sequantur bini tabularum anatomicarum
splendidarum auctores, Bidlous et Cowperus.

GOTHFR. BIDLOO Amstelodamensis .†. 1713
aet. 64.

Prof. Leydenfis.

EJ. *Anatomia corporis humani, CV tabulis*
per artificiosiff. Ger. de Laireffe ad viuum
delineatis, demonstrata. Amst. 1685. fol. max.

Tabu-

Tabulam LXXXIam et LXXXIIam
 egregius artifex de Laireffe, ipse aqua forti
 aeri incidit, quae reliquis omnibus palmam
 praeripiunt.

EJ. Bidloi *observationes de animalculis in he-
 pate ouillo detectis* LB. 1698. 4.

id. *de oculis et visu variorum animalium*
 ib. 1715. 4.

EJ. *exercitationes anatomico-chirurgicae* ib.
 1708. 4.

Haec opuscula iunctim cum aliis ib. 1715. 4.

§. 328.

GVIL. COWPER Londinensis .†. 1710.

Chirurgus Londinensis.

Glandulis sui nominis ad vrethram vulgo
 innotuit.

Trecentis tabularum Bidloi exemplaribus, ab
 Anglo bibliopola redemptis, propriam subiunxit
 explicationem, plagii ideo a Bidlone accusatus.

EJ. *Anatomy of human bodies* Oxon. 1697.
 fol. max. et al.

EJ. *glandularum quarundam nuper detecta-
 rum descriptio* Lond. 1702. 4.

EJ. *myotomia reformata* Lond. 1694. 8.

R 5

Eundem

Eundem quoque titulum praefert opus posthumum, splendidum, tabularum muscutorum, a Rich. Meadio editum Lond. 1724. fol. max.

Multa item vtilia Cowperi extant in *philos. Transact.* tam ad chirurgiam quam ad utramque anatomem facientia.

Socius quoque extitit ED. TYSONO cum *smiae satyri* (quam malaice *Orang-utang* vocant) anatomen ederet s. t. *The anatomy of a pygmy* Lond. 1699. 4. et cum aliis Tysonis opusculis ib. 1751. 4.

§. 329.

Claudat denique agmen quadriga *Iatromathematicorum*, Itali nempe Borellus et Bellinus, Angli vero Pitcarnius cum Keilio.

JO. ALPHONS. BORELLVS Neapolitanus .†.
1680. aet. 75.

Prof. Pisanus.

EJ. *de motu animalium opus posthumum*
Rom. 1680 sqq. II Vol. 4. et al.

EJ. *historia et meteorologia incendii Aetnei*
1669. Regii Julii 1670. 4.

§. 330.

§. 330.

LAURENT. BELLINI Aretinus †. 1704.
aet. 61.

Prof. Pifanus, tum medicus Florentinus.
Borellii discipulus.

Nomen eius feruant tubuli renales.

EJ. *de structura renum obs.* Flor. 1662. 4.
Amst. 1665. 12. et al.

EJ. *gustus organum nouissime deprehensum*
Bonon. 1665. 12.

Iunctim cum priore LB. 1711. 4. et al.

EJ. *de vrinis, pulsibus, missione sanguinis*
etc. opus Bonon. 1683. 4. Lips. 1685. 4. cum
praef. Bohmii. it. LB. 1711. 4. cum praefat.
Boerhaavii.

EJ. *Opuscula ad Pitcarnium.* Pistorii
1695. 4.

EJ. *Opera* Venet. 1708. 4.

Cf. *Ritratti d'uom. illustri Toscani* Vol. III.
N. XL.

it. *Fabronii vitae* Dec. V.

§. 331.

ARCHIBALD. PITCAIRN Aberdeena. Scotus
†. 1713. aet. 61.

Prof.

Prof. Leydenfis, post Edinburgenfis.

Ej. *dissertatio de motu cibi in ventriculo*

LB. 1693. 4.

Ej. *elementa medicinae physico-math.* Lond.

1717. 8.

Ej. *diff. de legibus historiae naturalis* Edinb.

1696. 8.

Opera LB. 1737. 4.

angl. Lond. 1727. 8.

§. 332.

JAC. KEIL Scotus .†. 1719. aet. 46.

Medicus Northamptonensis.

Ej. *anatomy of human body abridg'd* Lond.

1698. 12. et al.

Ej. *tentamina medico-physica — quibus accessit medicina statica Britannica* Lond. 1718. 8.

BOTANICI.

§. 333.

NEHEM. GREW Londinensis .†. 1711.

Inspector musei Societatis Lond.

Praeter Malpighium primus vberior et classicus super *physiologia plantarum* auctor.

Ej. *anatomy of vegetables begun.* Londin.

1672. 12.

gall.

gall. LB. 1685. 12.

Post praecipuas plantae partes singularibus libellis fusius pertractavit:

v. c. EJ. *phytological history and anatomy of roots* Lond. 1673. 8. et f. p.

EJ. figuram caulis cardui transuersim defecti chartae nigrae eleganter impressam videtis in *Act. Nat. Cur.* Dec. I. ann. X. *Append.*

Ex his demum coaluit maius opus f. t. 2

EJ. *anatomy of plants* Lond. 1682. fol.

EJ. *Musaeum regalis Societatis at Gresham's college* Lond. 1681. fol. access. EJ. *comparative anatomy of the Guts.*

EJ. *Cosmographia sacra* Lond. 1701. fol.

§. 334.

Jo. RAY (Ray) Nodleio-Essexensis .†.
1705. aet. 77.

Ecclesiasticus, qui felici otio vsus per dimidium seculum historiae naturali gnauiter incubuit.

Classicus in eadem auctor, et cuius nomen epocham constituit, cum primus sanio-rem methodum et curatius characterum studium in eadem adhibuerit.

EJ.

EJ. *catalogus plantarum circa Cantabrigiam*
Cantabr. 1660. 8.

EJ. *Synopsis methodica stirpium Britannica-*
rum Lond. 1690. 8.

ed. tertia cura Dillenii Lond. 1724. 8.

EJ. *methodus plantarum emendata* Lond.
1703. 8. ib. 1733. 8.

EJ. *historia plantarum generalis* Lond. 1693
III Vol. fol.

EJ. *Synopsis methodica quadrupedum et ser-*
pentum Lond. 1729. 8.

EJ. *Synopsis avium* ib. 1713. 8.

EJ. *Synopsis piscium* ib. eod. 8.

EJ. *historia insectorum* (ed. W. Derham)
ib. 1710. 4.

EJ. *Wisdom of God manifested in the works*
of the creation Lond. 1691. 8. et al. ed. XII.
Glasgov. 1750. 12.

EJ. *topographical observations* Lond. 1673. 8.

proprium iter, quod comite Franc. Wil-
loughbeio per Germaniam, Heluetiam et
Italiam instituerat.

EJ.

EJ. *Collection of Travels and Voyages*
Lond. 1693. 8.

Eclogas ex Rauwolfii, Belonii al.
itineribus continet.

Iunctim cum priore Lond. 1738. II Vol. 8.

EJ. *philosophical Lettres* etc. Lond. 1718. 8.
edente Derhamo.

EJ. *select Remains* Lond. 1760. 8.

Vita Raii ultimo quod diximus operi
praefixa est.

§. 335.

ROB. MORISON Aberdeena - Scotus .†.
1683. aet. 63.

Prof. Oxoniensis.

EJ. *hortus regius Blesensis* Lond. 1669. 8.

EJ. *plantarum historia uniuersalis* P. II da
Oxon. 1678. fol. P. tertia ib. 1699. fol.

P. I. qua dendrologia contineri debebat,
nunquam prodiit.

§. 336.

AVG. QVIRIN. RIVINVS Lipsiensis .†.
1723. aet. 71.

Prof. in academia patria.

Put-

Putatitium membranae tympani foramen,
et rectius ductus salivales sublinguales, no-
men eius ferunt.

EJ. *introductio generalis in rem herbariam*
Lipf. 1690. fol. et al. it. ib. 1720. 12.

EJ. *ordines plantarum irregularium flore*
monopetalo, tetrapetalo, et pentapetalo Lipf.
inde ab a. 1690. fol.

Posthumas tabulas *hexapetalorum irregula-*
rium edidit Chr. Gottl. Ludwig.

EJ. *dissertationes medicae iunctim editae*
Lipf. 1710. 4.

EJ. *de peste Lipsiensi* a. 1680. L. Lipf. 8.

EJ. *censura medicamentorum officinalium*
Lipf. 1701. 4.

Si aeuum spectes, quo scriptum est, clas-
sicum opus.

EJ. *manuductio ad chemiam pharmaceuticam*
Norimb. 1788. 8.

Vita eius praemissa *catalogo bibliothecae.*

§. 337.

PAVL. HERMANN Hallensis .†. 1695.
aet. 55.

Prof.

Prof. Leydenfis, postquam in Indiis orientalibus artem exercuerat.

Ej. *catalogus horti academici Lugd. Batav.* 1687. 8.

Ej. *paradisus Batavus* LB. 1689 4.

Ej. *musaeum Ceylanicum* LB. 1714. 8.

Cf. Jo. Burmanni *thesaurus Ceylanicus* Amst. 1737. 4.

it. Linnaei *flora Ceylanica* 1747. 8.

Vtrumque opus magnam partem ad Hermannii plantas Ceylanicas ficas confectum.

Ej. Hermannii *cynosura materiae medicae* Argent. 1710. 4.

it. c. comm. Boecleri ib. 1729. et al.

III Vol 4.

§. 338.

GEORG. EBERH. RVMPH Hanouienfis .†.

1706. aet. 69.

Confiliarius Batavus apud Amboinenses.

Ej. *Amboinsche Rariteitkammer* Amst. 1705. fol. ib. 1741. fol.

Ej. *Herbarium Amboinense* posthumum edit Jo. Burmann Amst. 1741-51. VI Vol. fol.

Auctarium successit ib. 1755. fol.

S

§. 339.

§. 339.

Denique et plantarum exoticarum studium impense auctum est *Horto Malabarico* qui Amstelod. inde a. 1676-93. XII Vol. fol. prodiit; auspiciis et sumptibus Henrici van Rheede van Drakenstein Bataui Malabaricae gubernatoris; auctoribus Matthia de S. Josepho, Guil. ten Rhyne aliisque *); digerente et edente, maximam certe partem, Jo. Commelyn, egregio botanico.

Indicem Linnaeanum addidit Jo. Burmannus LB. 1769. fol.

SCRR. HISTORIAE NAT.

§. 340.

Microscopiorum inuentum vt anatomiae ita et vniuersae historiae naturali immense proficuum fuit. Maxime vero in animalculorum *insectorum* aliorumque quae vulgo exfanguiam audiebant historia nouum quasi orbem aperuit; ita vt Entomologiae studium, maxime autem physiologia insectorum, ab eo inde tempore

*) Cf. Guil. ten Rhyne *de arthritide* pag. 102. et epistolam dedicatorem.

tempore natales suas primum duxisse dicenda sit. Et quidem in ea ornanda praeter Leeuwenhoekium et Malpighium, quos iam laudauimus, maxime eminent triga virorum, nisi tres essent, incomparabilium, Swammerdamius, Reditus et Valisnerius.

§. 341.

Jo. SWAMMERDAM Amstelodamensis .†.
1686. aet. 49.

Medicus in vrbe patria.

Ej. *de respiratione vsuque pulmonum diff.*
LB. 1667. 8.

Ej. *miraculum naturae s. uteri muliebris fabrica* LB. 1672. Lond. 1680. 8. LB. 1729. 4. et al.

Ej. *algemeene Verhandeling van de Bloedeloose Diertjes* Ultraj. 1669. 4.

gall. ib. 1685. 4.

lat. LB. eod. 4.

Ej. *Ephemeris vita of Afbeeldingh van's Menschen Leven* Amst. 1675. 8.

Codices eius posthumos magno aere redemit Boerhaavius et edidit s. t. *Bibliorum naturae, belg. et lat.* (quam versionem parauit H. D. Gaubius) LB. II Vol. fol.

S 2

germ.

germ. (vertente Jo. Jac. Reiske viro meritissimo) Lipf. 1752. fol.

angl. c. not. Jo. Hill Lond. 1758. fol.

gall. in compendium redactum et animadversionibus auctum a v. cl. Guenau de Montbeillard, Vol. V. collectionis academiae Divionensis, P. exotericae.

Vitam auctoris, meliore fato dignissimi, Boerhaavius praefixit bibliis hisce.

§. 342.

FRANC. REDI Aretinus .†. 1697. aet. 71.
Archiater Florentinus.

Scholasticorum de generatione aequiuoca fomniorum depulfor. Puritate quoque et elegantia vernaculi sermonis eminuit.

EJ. *Esperienze intorno alle generazione degli insetti* Flor. 1668. 4.

lat. Amst. 1686. 12.

EJ. *Osservazioni intorno a gli animali viventi, che si trovano negli animali viventi* Flor. 1684. 4.

lat. Amst. 1708. 12.

EJ. *Esperienze intorno alle diverse cose naturali dell' Indie* Flor. 1671. 4.

lat.

lat. Amst. 1685. 12.

EJ. *osservazioni intorno alle vipere*. Flor. 1664. 4.

lat. cum priore.

EJ. *Lettere, consulti mediche* etc. iunctim cum reliquis operibus editae sunt, quorum editio plenissima est Neapolitana 1778. VII Vol. 8.

Elogio di F. Redi. Flor. 1781. 8.

Cf. quoque *Ritratti d'uomini ill. Toscani* Vol. II. No. XLVII.

it. cl. Moehsen *Medaillen-Sammlung* Vol. I. p. 289 fqq.

§. 343.

Iungatur Redio, etsi recentior paullo
ANTON. VALLISNERI *Trafalico-Mutinen-*
sis .†. 1730. aet. 69.

Prof. Patauinus; discipulus Malpighii.

EJ. *Dialoghi* Ven. 1700. 8.

EJ. *Nuove esperienze sulli sviluppi* ib. 1713. 4.

EJ. *Considerazioni intorno alla generazione de vermi del corpo umano* Patav. 1710. 4.

EJ. *Istoria della generazione dell' uomo e degli animali* Venet. 1721. 4.

S 3

germ.

germ. c. animaduerf. Chr. Ph. Berger.
Lemgov. 1739. 8.

EJ. *Istoria del Cameleonte Africano e di
varii animali d'Italia* Ven. 1715. 4.

Iunctim c. reliquis *operibus* Venet. 1733.
III Vol. fol.

Vita viri praefixa operum editioni quam
modo citauimus.

§. 344.

De *exoticorum* insectorum, ineffabili pul-
critudine et insigni magnitudine conspicuorum,
naturali historia bene meruit

MARIA SIBYLLA MERIAN Francofurtensis
†. 1717. aet. 70.

Filia egregii chalcographi Matth. Merian
cuius supra iam p. 212. mentionem iniecimus.
A summis pictoribus Jac. Morell et Abr.
Mignon flores depingere docta.

Haec a tenellis erucarum indigenarum
metamorphosi delectata vernacula lingua eam
descripsit libro, cui titulus:

MAR. SIB. GRAEFFIN (nubserat enim
Graeffio cuidam) *wunderbare Verwandlung
der Raupen* Norimb. 1679-83. II Vol. 4.
ed.

ed. 2, (tertia parte auctior), *lat.* Amst. 1717. 4.
gall. ib. 1730. fol. max.
belg. ib. eod. ead. forma.

Postea vero a. 1699 ipsa Surinamum petiit et ibi per biennium oeconomiam eius terrae insectorum studiosissime indagavit, unde natum est, iuuante Casp. Commelyn botanico egregio, splendidissimum opus, LX tabulis constans,

Ej. *Metamorphosis insectorum Surinamensum, ofte Verandering der Surinaamsche Insecten etc.* Amst. f. a. (1705) fol. max.

lat. ib. eod. ead. forma.

ed. 2. XII tabulis auctior *belg.* Amst. 1719. eadem forma.

saepius et variis linguis denuo excusum.

Editionis vernaculae principis a. 1705 pauca quaedam exempla propria manu summo artificio coloribus distinxit, ab iis probe, et in tanto quo superbiunt nitore et accuratione fatis facile distinguenda, quae alii inferioris subfellii pictores imitati sunt.

De vita Merianae cf. Doppelmayer
Nachr. von Nürnberg. Künstlern p. 268 sqq.

J. C. Füeslin v. Schweizer - *Künstl.* Vol.
II. p. 196 sqq.

Weyermann *Nederl. Konstschilders* Vol.
III. p. 58. sqq.

it. ap. Hüsgen *Nachr. v. Francfurter-
Künstl.* Dargenville, Descamps etc.

§. 345.

MART. LISTER Eboracensis .†. 17..

Archiater Annae Britannicae.

EJ. *Exercitationes anatomicae de cochleis et
bivaluibus* I. Lond. 1694. 8. II. ib. 1695. 8. III.
ib. 1696. 4.

EJ. *Synopsis methodica conchyliorum* Lond.
1685. fol.

it. ex edit. Guil. Huddesford Oxon.
1770. fol.

EJ. *de insectis opus Jo. Goedartii* *),
in methodum redactum, c. not. Lond. 1685. 8.

EJ.

*) JO. GOEDART, pictor Medioburgensis, ex
primis fuit, qui insectorum oeconomiam
curatius scrutati sunt. EJ. *Metamorphosis
et hist. nat. insectorum* III Voluminibus
prodiit

EJ. *Listeri historiae animalium Angliae Tractatus III.* Lond. 1678. 4.

prior qui *de araneis* agit, *germ.* prodiit Quedlinb. 1778. 8.

ID. *de fontibus medicatis Angliae Exercitationes II.* Eboraci 1682-84. II Vol. 8. LB. 1686. 12.

EJ. *diff. de humoribus* Lond. 1709. 8.

EJ. *Exercit. de quibusdam morbis chronicis* Lond. 1694. 8. et al.

EJ. *Journey to Paris* Lond. 1699. 8.

EJ. comm. in Sanctorii aphor. supra citavimus (p. 196.)

S 5 MATERIA

prodiit Medioburgi, viz. I. 1662. 8. II. 1667. 8. III. posthumum 1669. 8. Et huius operis exempla quaedam extant rarissima ab ipso auctore coloribus distincta, ea mirum quantum nitore superantia, quae postmodo ab aliis colorata sunt. — Cf. Jo. van Gool *nieuwe Schoubourg der Nederlantsche Kunstschilders* Vol. I. p. 41 fqq.

MATERIA MEDICA etc.

§. 346.

Materiae medicinali hacce periodo summum accessit augmentum *cortice perusiano*, qui etsi iam inde ab a. 1638 Europaeis innotuerit, cum Comitissa de Cinchon Peruviae Proregis coniux eius vſu a pertinace febre intermittente liberata esset, non tamen nisi posteriore quod tractamus seculi dimidio divulgari cepit. Et primo quidem, ut res ipsa ferebat, apud Hispanos est adhibitus, quibus tunc temporis *Corteça del Quarango* audiebat, et penes quos quoque iam tum acres lites super eius infonte aut suspecta qualitate Colmenerum inter et Fernandezium excitatae sunt, quae et postmodum in reliqua Europa per integrum fere seculum, non obstantibus Sydenhami et Mortoni divinis fere corticis istius ope curationibus, vsque ad Werlhofii nostri tempora toties iteratae sunt.

Don Joseph Colmenero (Catedratico de Prima de Salamanca) *Reprobacion del pernicioso abuso de los Polvos de la China china.* f. l. 1647. 8. 1697. 4.

Don

Don Th. Fernandez *Defensa de la china-china contra Colmenero* f. l. 1692. 4.

Discurso medico, formado en una Tertulia de Madrid, sobre un Librillo que en Defensa de la china china, se apareció con el nombre de Don Th. Fernandez, en que se hace mencion de varios Autores, que tratan de la China f. l. et a. 4.

§. 347.

Verum et *res alimentaria* nouum et maxime memorabile cepit incrementum *Theae* et *Coffeae* vsu, inter Europaeos nunc magis magisque inualescente, quo calidorum potulentorum abusu vt vniuersa fere diaeta ita et morborum facies eatenus sane magnam partem mutata est, vt alii, v. c. calculus vrinæ, ab eo inde tempore rarius obseruari ceperint, alii e contrario vt fluor albus et quæ hypochondriaci et hysterici sunt generis, indies magis fuerint diuulgati. *Thea* inprimis iam tum nanciscébatur feruidum praeconem Corn. Bontekoe f. Decker (Alcmariensem, Medicum Batavum, demumque Prof. Francofurti ad Viadr.) qui primus eam tanquam panaceam tam efficaciter

caciter commendabat, vt magnum exinde praemium Societatis Indicae orientalis meruerit.

Corn. Bontekoe *Traſtaat van het excellenſte Kruid Thee, ten dienſte van die gene, die Luſt hebben om langer, geſonder, en wyſer te leven.* Hagae-Com. 1678. 12. ib. 1679. 8. et al.

CHEMICI, PHARMACEVTAE etc.

§. 348.

ROBERT. BOYLE Lisboria-Hibernus .†.
1691. aet. 63.

Parens quaſi fanioris chemiae, vtpote qui primus eandem phyſicis principiis ſuperſtruxit, et proſtigata myſtici ſtyli, quo antea obuelari ſolebat, nube, ſimplici et natiuo candori eandem reddidit. De vniuerſa quoque philoſophia naturali meritiffimus, magni noſtri Othonis de Guerike de vacuo ſpatio et electricitate inuenta vltro proſecutus eſt, phyſiologiam quoque vtiliffimis experimentis ditauit, vitam impendere vero ſtudioſiffimus.

EJ. *ſceptical chymiſt.* Oxon. 1661. 8.

EJ. *phyſiological Eſſays of the uſefulneſs of natural philoſophy.* ib. 1661-73. II Vol. 4.

EJ.

EJ. *Experiments touching colours* ib. 1663. 4.

EJ. *Memoirs for a natural history of human blood* Lond. 1684. 8.

EJ. *Disquisition about final causes of natural things. it. some uncommon observations about vitiated sight.* Lond. 1688. 8.

EJ. *general history of the air* Lond. 1692. 4.

Operum ed. pleniss. curante Th. Birch. Lond. 1744. V vol. fol.

Vita viri praemissa huic operum editioni.

Cf. quoque: *the heads of illustrious persons of Great Britain* Vol. I. p. 135.

§. 349.

MOSES CHARAS Uzefia-Languedocus .†. 1698. aet. 80.

Chemicus Parisinus.

EJ. *experiences sur la vipere* Par. 1669. 8.

EJ. *Suite des nouvelles Experiences sur la vipere* ib. 1671. 8.

iunctim c. priore ib. 1672. 8.

EJ. *Pharmacopee royale* Par. 1672. II Vol. 8.

Opera, lat. Genev. 1684. III Vol. 4.

§. 350.

NIC. LEMERY Rotomagensis .†. 1715. aet. 70.

Chemi-

Chemicus Parisinus.

EJ. *cours de chymie* Par. 1675. 8. ed. IX. ib. 1701. 8.

it. c. not. Baroni ib. 1756. 4.

EJ. *Lemeryi pharmacopee universelle* ib. 1698. 4.

EJ. *Dictionnaire universel des Drogues simples* ib. 1698. 4. et al.

it. c. not. Bern. de Jussieu ib. 1733. 4.

Elogium Lemeryi v. in act. Paris. a. 1715.

LVD. LEMERY Nic. fil. Parisinus .†. 1743. aet. 66.

Medicus Parisinus.

EJ. *Traité des alimens* Par. 1702. 12. et al.

EJ. *Dissertation sur la nourriture des os* ib. 1704. 12.

it. c. affnibus Courtiali aliorumque libellis LB. 1709. 12.

Elogium viri v. in act. Paris. a. 1743.

§. 351.

GVIL. HOMBERG Batavia-Javanus .†. 1715. aet. 63.

Medicus ducis Aurelianensis.

Sale

Sale fedatiuo sui nominis vulgo notus.

Dissertationes eius numerosae insertae sunt actis Parisinis.

Elogium eius ibid. a. 1715.

§. 352.

OLAVS BORRICHIVS Borchia-Danus .†.

1690 (ex lithotomia) aet. 54.

Prof. Havniensis.

EJ. *de ortu et progressu chemiae* L. Havn. 1668. 4.

EJ. *sapientiam^o Hermetis supra* (pag. 8) notauimus.

EJ. *conspectus chemicorum illustrium* (opus posthumum) ib. 1697. 4.

EJ. *de usu plantarum indigenarum in medicina* ib. 1688. 8.

Multa quoque eius extant tam in actis Hafniensibus quam in epistolis Bartholini (v. p. 205.)

Vita viri praemissa conspectui citato.

§. 353.

DAN. LVDOVICI Vinariensis .†. 1680. aet. 55.

Archiater Gothanus, ducibus Ernesto pio et Friderico I.

Pharma-

Pharmaceuticen a pernicioſa inſanarum
compositionum farragine liberare, ſimplicio-
remque eandem et elegantioſam reddere felici
eum ſucceſſu ſtudit.

EJ. *pharmacia moderno ſeculo applicanda*
Gothae 1671. 12.

Clafſicum opus ſaeppiſſ. recuſum, trans-
latum etc.

v. c. *gall. c.* comment. E t t m ü l l e r i, Muſſi-
ponti 1757. II Vol. 8.

Vtiles quoque Symbolas contulit ad Ephe-
mer. Nat. Cur.

Opera Frf. 1712. 4.

§. 354.

Felices hi Ludovici auſus melioribus
quoque et aliquantiſper ſaltem repurgatis *Diſ-
penſatoriis* vt vocantur, anſam dederunt. Per-
tinent huc

Pharmacopoea Auguſtana, quae etſi anti-
quior, nunc vero comitius prodiit Aug. Vind.
1673. fol. et al.

Diſpenſatorium regium Brandeburgicum 1698
fol. et al.

§. 355.

§. 355.

JO. JOACH. BECHER Spirensis .†. 1682.

act. 57.

Homo paradoxus, inquietus; sed profundae sagacitatis; qui, praeter tot alia, primus quoque phlogistii principii naturam et dignitatem indagavit.

Inuentor quoque pilularum polychrestarum.

Ej. *Physica subterranea* Frf. 1669. 8.

it. ex ed. Stahlīi Lips. 1735. 4.

Ej. *chymischer Glückshafen* Frf. 1682. 4.

Ej. *Parnassus medicinalis* Ulm. 1663. fol.

Ej. *närrische Weisheit und weise Narrheit* Frf. 1682. 12.

Ej. *scripta chymica varia* ex ed. Rothscholzii Norimb. 1719. 8.

Vita Becheri, auctore Urb. Gothofr. Bucher Norimb. 1722. 8.

§. 356.

JO. KVNKEL VON LÖWENSTERN Slesvicensis .†. 1703. act. 74.

Chemicus electorum Saxoniae, tum Brandenburgi, denique regis Sueciae.

T

Post

Post Brandium inventor phosphori vrinarii,
item perfector artis vitrum purpura Cassii mi-
nerali tingendi, morsularum antimonialium etc.

Ej. *Laboratorium chemicum* ex ed. Engel-
lederi 1716. 1722. 8.

Ej. *Opuscula chemica minora* Frf. 1721.

Ej. *Glasmacherkunst* Lips. 1689. 4. et al.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 357.

Iam ad auspiciatissimum et aureum quasi
therapiae aeuum delati sumus, quo salutifera
ars a millenis inde annis sectarum fordibus,
Galenicae inprimis, Chemicæ et Syluianæ,
inquinata, iam Hippocratico i. e. simplici suo
natio nitori reddita est; quæ quidem felix
reformatio ex ipsa ea Anglia exiit, quam
praecedente periodo tantum quoque ad phy-
siologiam reformandam contulisse vidimus.

§. 358.

THOM. SYDENHAM ex pago Winford-
Eagle comitatus Dorsetensis .†. 1689. aet. 65.
Medicus Londinensis.

Restaura-

Restaurator methodi antiphlogisticae: cuius nomen ferunt varia medicamenta, Laudanum liquidum, decoctum album, pilulae foetidae etc.

EJ. *observationes medicae circa morborum acutorum historiam et curationem* Lond. 1676. 8.

EJ. *diff. de curatione variolar. confluentium, nec non de affectione hysterica* ib. 1682. 8.

EJ. *de podagra et hydropse* Lond. 1683. 8.

Opera Lond. 1684. 8. 1735. 8. et al.

§. 359.

RICH. MORTON Suffolciensis .†. 1698.

Medicus Londinensis.

EJ. *phthisiologia* Lond. 1669. 8.

Opera Amst. 1696. II Vol. 8. et al.

§. 360.

CHRISTOPH. BENNET Rayntonia - Sommerfetenfis .†. 1655. aet. 38.

Medicus Londinensis (potius ad praecedentem periodum referendus).

EJ. *theatri tabidorum vestibulum* Lond. 1654. 8. et al.

it. Vindob. 1768. 8.

§. 361.

GEORG. BAGLIVI Ragufanus .†. 1706. aet. 38.

Prof. Romanus.

T 2

EJ.

EJ. *de praxi medica* L. IV. Rom. 1696. 8.
acc. *diff. de anatome, morfu et effectibus*
Tarantulae.

Opera Lugd. 1704. 4. c. praef. Hecqueti.
et al.

ib. 1745. 4. ib. 1765. 4.

§. 362.

BERNARDIN. RAMAZZINI Carpenfis. †. 1714.
aet. 81.

Prof. Patavinus.

EJ. *de morbis artificum diatriba* Mutin. 1700.
8. et al.

germ. Lipf. 1718. 8. et c. auctariis cl. Ac-
kermann. Stendal. 1780-83. II Vol. 8.

ID. *de principum valetudine tuenda* Patav.
1710. 4. et al.

ID. *de contagiosa epidemia, quae in Patavino*
agro in boues irrepfit Patav. 1712. 8.

EJ. *Relazioni sopra il parto e la morte della*
Marchesa Martellini. Moden 1681. fol. (de non
acceleranda secundinarum post partum ex-
tractione.)

it. c. aliis huius argumenti eristicis scriptis,
edente Jos. Ramazzini. Mutin. 1758. 4.

Opera Patav. 1718. IV vol. 8. Neap. 1739.
4. et al.

§. 363.

§. 363.

MICH. ETTMÜLLER Lipsiensis .†. 1683.
aet. 39.

Prof. in acad. patria.

Ej. *fundamenta medicinae verae* Frf. 1685. 4.

Ej. comment. in Ludovici opus pharmaceuticum supra citauimus.

Numerosae quoque Ej. extant dissertationes.

Pro spuriis vero operibus declaravit filius *chemiam et fundamenta medicinae* post patris fata edita.

Operum plures extant editiones; vt Cyrilli Neap. 1728. fol. Mangeti Genev. 1736. IV vol. fol.

Plenissima et accurata studio filii, Mich. Ernesti (.†. 1732) Frf. 1708. III Vol. fol.

Vita viri extat in Chr. Gerberi *Historie der wiedergeborenen in Sachsen* Append. p. 90. fqq.

Alia praemissa est operibus.

§. 364.

HENR. MEIBOM (filius Jo. Henrici, cuius supra meminimus p. 29) Lubeccensis .†. 1700
aet. 62.

T 3

Prof.

Prof. Helmstadiensis medicinae practicae,
historiarum et poëseos.

Vir egregius, et inter historicos magna
verum Germanicarum collectione celebratissimus.

Nomen eius habent glandulae sebaceae
palpebrarum.

EJ. *de vasis palpebrarum novis, epistola*
Helmst. 1668. 4.

EJ. *de cervicis* L. ib. eod. 4.

EJ. de incubatione in fanis deorum diff.
supra citauimus (p.6.)

Maxima eius scriptorum pars dissertatio-
nibus constat academicis.

Praestantissima vero vtriusque Meibomii
tum collectaneorum tum lucubrationum pro-
prium copia anecdota extat in bibliotheca
academica.

§. 365.

GEORG. WOLFG. WEDEL Lufatus .†. 1721.
act. 77.

Prof. Jenensis.

Nomen eius mansit variis praeparatis phar-
maceuticis.

EJ.

- EJ. *Non-entia chymica* Frf. 1670. 12.
 EJ. *Opiologia* Jen. 1674. 4.
 ID. *de morbis infantum* ib. 1717. 4.
 EJ. *amoenitates materiae medicae* ib. 1684. 4.
 EJ. *de medicamentorum compositione extemporanea* Jen. 1678. 4.
 EJ. *Exercitationes philologico-medicae* Dec. XV. ib. 1701 sqq. 4.

§. 366.

GÜNTH. CHRISTOPH. SCHELLHAMMER Jenensis .†. 1716 aet. 67.

Prof. Helmstadiensis, tum Jenensis, denique Kiloniensis.

- EJ. *de auditu* L. LB. 1684. 8.
 EJ. *anatomie xiphiae* Hamb. 1707. 4.
 EJ. *de nitro, vitriolo, alumine et atramentis opusculum* Amst. 1709. 8.

Vita viri praemissa *epistolis selectioribus ad eum datis* Wismar. 1727. 8.

§. 367.

JO. JAC. WEPFER Scaphusinus .†. 1695. aet. 75.

Archiater Württembergicus.

T 4

EJ.

EJ. *cicutae aquaticae historia et noxae*. Basl.
1679. 4.

EJ. *observationes anatomicae ex cadaueribus
apoplecticis*. Scaphuf. 1658. 8. et al.
ed. plenissima Amst. 1724. 8.

EJ. *observationes de adfectibus capitis* Scaf-
huf. 1727. 4.

Hicce obf. posthumis praemissa est vita
auctoris.

Cf. quoque Eph. N. C. Dec. III. a. 3.

§. 368.

Iungamus Wepfero generum eius Brun-
nerum, et popularem Peyerum, etsi maxime
anatomicis scriptis inclaruerunt.

JO. CONR. BRUNNER (postea de Brunn de
Hammerstein) Diessenhovio-Thurgavicus .†.
1727. aet. 75.

Prof. Heidelbergensis, tum archiater Pa-
latinus.

Nomen eius seruant glandulae in duodeno
qua pylorus ipsi inhaeret, coaceruatae.

EJ. *experimenta circa pancreas* Amst. 1783. 8.

ID. *de glandulis duodeni s. pancreate secun-
dario*. it. *de glandula pituitaria* Frf. 1715. 4.

EJ.

EJ. *de methodo luis venereae curandae* L.
(posthumus) Scaphuf. 1739. 4.

it. numerosae obseruationes insertae Ephe-
meridibus N. C.

§. 369.

JO. CONR. PEYER Scaphufinus .†. 1712.
aet. 59.

Artem in vrbe patria exercuit.

Vel vulgo glandulis intestinalibus notus,
inprimis in ileo extremo, quo valvulam Fal-
lopii spectat, constipatis.

EJ. *de glandulis intestinorum* L. Scaphuf.
1677. 8.

EJ. *parerga anatomica reliqua* VI. Amstel.
1682. 8.

EJ. *merycologia* Basil. 1685. 4.

§. 370.

JO. JAC. HARDER Basileensis .†. 1711.
aet. 55.

Prof. academiae patriae.

EJ. *apiarium obseruationum* Bas. 1687. 4.

EJ. *examen anatomicum cochleae terrestres*
ib. 1679. 8.

Paeonis et Pythagorae (Harderi et Pey-
eri) *exercitationes anatomicae et medicae* ibid.
1682. 8.

§. 371.

THEOPH. BONNET Geneuensis .†. 1689.
aet. 69.

Medicus urbis patriae.

Vtilis compilator.

EJ. *Sepulchretum* f. *anatomia practica* Ge-
nev. 1679. II Vol. fol.

auctior ex ed. Mangeti Lugd. 1700. III
Vol. fol.

EJ. *medicina septentrionalis collatitia* Genev.
1685. II Vol. fol.

EJ. *Polyalthes* f. *thesaurus medico-practicus*
ib. 1690-93. III Vol. fol.

§. 372.

Non separemus popularem eius, compilandi
genio ipsi simillimum:

JO. JAC. MANGET .†. 1742. aet. 91.

Medicus Geneuensis.

EJ. *bibliotheca anatomica* Genev. 1685. II
Vol. fol.

EJ.

EJ. *theatrum anatomicum* ib. 1716. II Vol. fol.

EJ. *bibliotheca chemica* ib. 1702. II Vol. fol.

EJ. *bibliotheca pharmaceutico-medica* ibid.
1703. II Vol. fol.

EJ. *bibliotheca medico-practica* ib. 1695-98.
IV vol. fol.

EJ. *bibliotheca scriptorum medicorum* ibid.
1731. II Vol. fol.

CHIRVIRGI.

§. 373.

Sanguinis circuli inuentum iam magis magisque per Europam agnitum, chirurgicis duabus encheiresibus ansam praebuit, quae etsi breuis in chirurgia aevi fuerint, cum longe minus periculo quam vtilitate careant, physiologiae tamen illustrandae idoneae fuerunt, et in vniuersum ad magna audacis Iapethi generis conamina referri merentur. De *chirurgia loquor infusoria, et sanguinis transfusione.*

§. 374.

Chirurgiam infusoriam iam a. 1642 venatorem quendam Lufatum in canibus suis exercuisse referunt. Maxime autem inde ab a.

1656

1656 et imprimis apud Anglos diuersimode instituta est: auctoribus Lowero quem diximus, tum Christoph. Wreen aliisque. Primum quidem in animantibus, praecipue ad vires medicaminum explorandas, postea vero et quidem saepe non sine euphoria in ipsis hominibus. Purmannus, quem mox citabimus, bis sibi ipsi medicamina venis iniecit, et nuper quoque eodem modo desperatis morbis medicatum fuisse constat.

Jo. Sigm. Elsholzii *clysmatica noua* Berol. 1667. 8.

Jo. Dan. Majoris *chirurgia infusoria*. Kilon. 1667. 4.

Mich. Ettmülleri *diss. de chirurgia infusoria* Lips. 1768. 4.

Ad nuperos eius vindices pertinent praecipuis

J. A. Hemmann *medizinisch chirurg. Aufsätze* p. 122-216.

J. M. Regnaudot *diss. de chirurgia infusoria renouanda* LB. 1778.

Simplicem et maxime commodum ad eandem apparatus, quo ipse vtor, descripsi in *Medizinische Bibliothek* Vol. I. pag. 177 sqq. tab. I. fig. 4.

§ 375.

§. 375.

De *transfusione sanguinis* primum in Germania et quidem, Andr. Libavio teste, iam ante a. 1615 cogitatum est: tentata autem primo in animantibus apud Anglos a. 1666, itidem Lowero auctore, tum Kingio aliisque nouae Societatis Londinensis sodalibus. In homine eandem primi instituerunt a. 1667 Denisius, medicus regius, et Emmerezus chirurgus, Galli: tum in Germania idem Purmannus; alibi alii. Cum vero audax et anceps ea vitalis laticis transfusio paucissimis proficua, pluribus vero lethalis cederet, eius in homine vsus iam a. 1668 in Gallia vetitus *), et in vniuersum quoque a medicis reprobatus est; nisi quod Nuckius **) aliique eandem in desperata et alias lethali sanguinis profusione admitti posse concederent, quae et antea iamiam Majoris, quem modo citauimus, opinio fuit.

Prolixum

*) Cf. *la Sentence rendue au Chatelet de Paris* d. 17 Apr. 1668, in collectione academica Divionensi, Part. exot. Vol. II. p. 144 sqq.

**) Cf. *EJ. obseruationes et experimenta chirurgica* p. m. 168 sq.

Prolixum catalogum singularium relationum et dissertationum, quae occasione primorum in homines transfusi sanguinis tentaminum, maxime in Gallia editae sunt, videbis in Halleri *bibl. anat.* Vol. I. p. 555 sqq. Ad vnam fere omnes extant in bibliotheca academica. Sed et plures ad manus sunt, Hallero non dictae v. c.

J. Denis *Lettre touchant l'origine de la Transfusion du sang et la maniere de la pratiquer sur les hommes. Avec le recit d'une cure faite depuis peu sur une personne paralytique* Par. 1668. 4.

Lamy *Lettre sur la mort du fou pretendu guery par la Transfusion* ib. eod. 4.

L. de Basril *reflexions sur les disputes qui se font à l'occasion de la Transfusion* f. 1. et a. 4.

De Sorbriere *discours touchant diverses Experiences de la Transfusion du sang* Paris. 1668. 4.

Synopticam transfusionis historiam exhibent:

Jo. Christoph. Sturm *transfusi sanguinis historia* Altorf. 1676. 4.

G. Abr. Mercklin *de ortu et casu transfusi sanguinis* Norimb. 1679. 8.

Super.

Super apparatu et encheiresi operationis cf.
Lamzweerde Append. ad Sculteti *arma-*
mentar. ed. LB. 1692. p. 29-57.

§. 376.

Inter chirurgos eius aevi maxime eminent
MATTH. GOTTFR. PYRMANN Lubenia-
Silesiacus .†. 1711. aet. 63.

Chirurgus Brandenburgicus castrensis, tum
poliater Wratislaviensis.

Ad exercendam chirurgiam manualementalem
natus, difficillimas operationes mascule et
felicissimo cum successu exercuit.

EJ. *Lorbeerkrantz der Wundarzney* Frcf.
1691. 4.

EJ. *chirurgia curiosa* ib. 1716. 4.

EJ. *curiose chirurgische Observationen* ibid.
1710. 4.

De vita propria praefatus est ad hasce
obferuationes chirurgicas.

§. 377.

CORN. SOLINGEN

Chirurgus Haganus.

EJ. *manuale operation der Chirurgie.* it.
Ampt der Vroed-vrouwen Amst. 1684. 4.

EJ.

EJ. *Embryulcia ofte Afhaalinge eenes dooden
Vrugts* Hagae Com. 1673. 12.
Opera Amst. 1698. 4.

OBSTETRICII.

§. 378.

Ars obstetricia iam magis magisque con-
valuit obsolescente demum infelice praeiudicio
hactenus praeualente, quasi indecorum esset
difficulter parturientibus, si a perito medico
feruari mallent, quam ab indocta muliere
crudeliter pessumdari. Cum enim si a cae-
sarea sectione et paucis aliis eiusmodi opera-
tionibus discesseris vniuersum huius artis ex-
ercitium ad hancce periodum vsque penes
obstetrices fuerit, iam demum ad medice do-
ctos artis magistros quoque transit, inter
quos maxime eminuerunt apud Gallos Mau-
riceau, apud Belgas Roonhuysen.

§. 379.

FRANC. MAURICEAU Parisinus .†. 1709.
Chirurgus Parisinus.
EJ. *Traité des maladies des femmes grosses*
Par. 1668. 4. et al.

EJ.

EJ. *observations sur la grossesse et l'accouchement* Par. 1695. 4.

germ. Dresd. 1709. 8.

EJ. *dernieres observations sur les maladies des femmes grosses* Par. 1706. 4.

Iunctim Par. 1721. II Vol. 4. et al.

belg. c. auctariis cl. Camperi Amst. 1759. 4.

§. 380.

HENR. VAN ROONHUYSEN Amstelodamensis.

In patria vrbe artem exercuit.

Vectis fui nominis inuentum ab aliis huic, ab aliis vero, et quidem rectius, filio eius Rogerio tribuitur.

EJ. *heelkonstige Aanmerkingen* Amst. 1663-72. II Vol. 8.

germ. Norimb. 1674. II Vol. 8.

§. 381.

JUSTINA SIEGMUND (nata Dieterich) Silesiaca.

Obstetrix Brandenburgica.

EJ. *Brandenburgische Hofwehemutter* Berol. 1692. 4. et al.

*SCR. MEDICINAE FORENSIS,
POLITIAE MEDICAE etc.*

§. 382.

PAVL. AMMANN Vratislaviensis.

Prof. Lipsiensis.

Ej. *medicina critica s. decisoria* Erf. 1670.

4. et al.

ed. plenior Stadae 1677. 4.

Ej. *praxis vulnerum lethaliu* Erf. 1701. 8.

Ej. *irenicum Numae Pompilii cum Hippocrate*

Lipf. 1689. 8.

§. 383.

GOTHOFR. WELSCH Lipsiensis .†. 1690.

aet. 72.

Prof. academiae patriae

Ej. *rationale vulnerum lethaliu iudicium*

Lipf. 1660. 8. et al.

Ej. memorabilis quoque est disputatio qua purpuram puerperarum primus descripsit s. t. *historia medica nouum puerperarum morbum continens, qui ipsis der Friesel dicitur.* Lipf. 1655. 4.

§. 384.

§. 384.

Ni fallor eadem quoque periodo prima in usum popularem prodiit methodus submersis subueniendi. Et quidem primus beneficio eiusmodi scripto de genere humano bene meruisse videtur

SEBAST. ALBINVS

Pastor ecclesiae Ditterspacensis.

Ej. *Bericht und Handgriff wie man mit Personen so im Wasser gelegen und für todt herausgezogen worden umgehen solle*: editio II. quae ad manus est, prodiit f. l. 1675. 8.

§. 385.

Denique et in eadem tempora incidit auspiciis vtilissimi instituti, quo e tabulis emortualibus corollaria physiologica et pathologica et politica deduci ceperunt. Et primus quidem id conatus est a. 1662

JO. GRAUNT

Pannifex Londinensis.

Ej. *natural and political observations made upon the bills of mortality*. Lond. 1662. 4. (ed. princeps)

it. ib. 1666. 4. et al. ed. Vlt. ib. 1676. 4.

V s

it.

it. recul. in *collection of the yearly Bills of mortality from 1657 to 1758 inclus.* Londin. 1759. 4.

PHILOSOPHI.

§. 386.

Coronidem imponimus historiae huius periodi memoria viri summi et de vniuersa re publica litteraria in saeternum meritissimi

GOTHOFR. GVIL. L. B. DE LEIBNITZ Lipsiensis .†. 1716. aet. 70.

Electoris Hannoverani a consil. intimis.

Et si longe maxime mathematicis et historicis laboribus inclaruerit, vt calculo differentiali inuento et scriptorum rerum Brunsvicensium editione etc. egregie tamen etiam de re medica et naturali meruit, cum inter primos ipecacuanhae notitiam dederit, vrinae phosphorum descripserit, ex primis quoque bombyces in Germania coluerit. et quae sunt id genus alia.

Ej. *de nouo antidysenterico ex America allato*
L. Frf. 1696. 8.

Ej.

Ej. de annuis super re medica commentariis edendis consilium, extat in *Journal des Sçavans* Vol. XXII. a. 1694.

Ej. *protogaea* ex edit. Scheidii Goett. 1749. 4.

Opera ex edit. Ludov. Dutens Genev. 1768. VI Vol. 4.

Vitam Leibnitii ab eius amanuensi Jo. Georg. v. Eckhart conscriptam v. in cl. v. Murr *Journal zur Kunstgeschichte* Vol. VII.

Hifsmanni desideratissimi *Versuch über Leibnitzens Leben*. Monaster. 1783. 8.

310 SECTIO XIII. SECVLI XVIIIvi

SECTIO XIII.

SECVLI XVIIIvi

PRIORA SEPTEM LVSTRA.

§. 387.

Duo sunt ni fallor quae ineunte quod
 viuius seculo; vt vniuersae arti salutari egre-
 gio fuerunt emolumento, ita maxime scriptis
 ad eam pertinentibus maiorem impertierunt
 perfectionem. Inualefcens scil. eo tempore
studium historiae litterariae, et Wolfiana de-
monstrandi methodus. Quanquam enim in
 vitroque haud parum ineptierint eius aevi ho-
 mines, cum ea quam litterariam vocabant
 historiam in multis fere vnice ad notitiam
 librorum rariorum, aliasque steriles curiosita-
 tes rediret; et demonstratiua methodo ad
 nauseam vsque abuterentur Wolfiani; nihilo-
 minus tamen vtrumque vel ex eo capite stu-
 dio medico maxime proficuum cessit, quod
 historiae litterariae curatiore cultura ingentes
 ex antiquiorum auctorum scriptis, antea ne-
 glectis,

glectis, denuo eruerentur thesauri et magis magisque in communem usum verterentur; Wolfiana autem methodus utique ad iudicium acuendum plurimum conferret, quod in tot praecedentis seculi credulis observatoribus et compileribus tantopere desideramus.

SOCIETATES LITTERARIAE,

DIARIA etc. etc.

§. 388.

Inter novas ea periodo institutas academias scientiarum eminent praesertim Berolinensis, Petropolitana et Bononiense institutum.

Berolinensis societas Scientiarum a Leibnitii consiliis fundata, acta sua inde ab a 1710 *Miscellaneorum Berolinensium* titulo edidit.

A. 1744 academiae nomen nata ab insequente inde anno commentarios suos gallicos fecit s. t. *Histoire de l'Academie des Sciences et belles Lettres avec les Memoires*; demumque inde ab a. 1770 eosdem *Nouveaux Memoires* vocavit.

Cf. *Histoire de l'academie de Berlin depuis son origine*. Berol. 1752. 4.

V 4

§. 389.

§. 389.

Petropolitana scientiarum academia ad vltima Petri Magni instituta pertinet, quibus de illustrando suo imperio immortaliter meruit. Condidit eam anno 1724, instauravit Catharina I. 1725.

Commentarii eius academiae prodierunt inde ab a. 1726. XIV vol.

Tum *Noui Commentarii* ab a. inde 1747 XX Vol.

Qui denique titulus a. 1773. in eum *Acto- rum* mutatus est.

§. 200.

Bonomense Scientiarum institutum origines suas debet viro non vno nomine illustri Lud. Ferd. Com. de Marfigli (scriptis quoque propriis claro, Danubio maxime, et maris historia) et *Commentarios* suos inde ab a. 1731 publici iuris fecit.

Giuf. Gaët. Bolletti *dell' origine e de' progressi dell' istituto delle scienze di Bologna* Bonon. 1767 8.

Notizie dell' origine e progressi dell' istituto di Bologna ib. 1780. 8.

§. 391.

§. 391.

Ad acta eius aetatis litteraria, et quidem medici argumenti, prae reliquis pertinent *collectio Vratislaviensis et commercium noricum.*

Illa inde a. m. Jul. a. 1717 vsque ad a. 1727 prodiit f. t. *Sammlung von Natur- und Medicin-Geschichten* directoribus Jo. Kanold et Jo. Christ. Kundmann medicis Vratislaviensibus. XXXVIII constat partibus et IV Supplementorum Voluminibus. 4.

Postea per quadriennium continuata est ab Andr. El. Büchnero f. t. *Miscellan. physico-medie. oder Nachrichten von physikal. u. medicinischen Geschichten* Erf. 1727-30. IV Vol. 4.

Finito eo opere, successit ipsi inde ab a. 1731 vsque ad a. 1745 XV voluminibus 4. *commercium litterarium Noricum* dirigente Christoph. Jac. Trew, de quo infra pluribus.

ANATOMICI et PHYSIOLOGI.

§. 392.

ANT. MAR. VALSALVA Foro-Cornelien-
sis .†. 1723. aet. 57.

V 5

Prof.

Prof. anat. honorar. Bononiensis.

Nomine eius insignitur sinus sic dictus arcus aortici.

Ej. *Tract. de aure humana* Bonon. 1704. et al.

it. c. *dissertationibus anatomicis* (posthumis). Recensuit et XVIII epistolis illustravit Jo. Bapt. Morgagni Venet. 1740. 4.

De vita et scriptis Valsalvæ Comm. huic eius operum editioni præmisit Morgagni.

§. 393.

JO. DOMIN. SANTORINI Venetus .†. 1737. æt. 56.

Prof. in vrbe patria.

Emissariis duræ matris, et varietati ossium turbinatorum superiorum, nomen eius mansit.

Ej. *observationes anatomicæ* Ven. 1724. 4.

Ej. *istoria d'un feto estratto felicemente intero dalle parti deretane* ib. 1727. 8.

Ej. *tabulae XVII posthumæ*; ex ed. Mich. Girardi Prof. Parmensis. Parm. 1775. fol.

Vitam viri tabulis hisce præmisit editor.

§. 394.

§. 394.

JO. FANTONI, JO. Bapt. fil. Taurinensis
†. 1758. aet. 83.

Prof. in vrbe patria

EJ. *dissertationes anatomicae* Taurin. 1701. 8.

Et quae pectoris et abdominis viscera attinent auctiores s. t. *Anatomia corporis humani* ib. 1711. 4.

Denique EJ. *dissertationes anatomicae VII priores renouatae* ib. 1745. 8.

EJ. *opuscula medica et physiologica* Genev. 1738. 4.

EJ. *Specimen observationum de acutis febribus miliaribus* Nissae 1762. 8.

§. 395.

JO. BAPT. MORGAGNI Foroliviensis †.
1771. aet. 90.

Prof. Patauinus.

Viri summi et (vt Facciolati super eo verbis vtar) in vniuersae vitae aequabilitate sine exemplo maximi, nomen fert inter alia os spongiosum superius, vt et aquula, quae lentem crySTALLINAM eiusque capsulam intercedit.

EJ.

EJ. *adversaria anatomica* Bonon. 1706-19.
VI Vol. 4. et al.

it. Venet. 1762. fol.

EJ. *epistolae anatomicae* II. LB. 1728. 4.
edente Boerhaavio.

it. c. XVIII illis quas ad Valsalvam ci-
tauimus, Venet. 1762. fol. Patav. 1764. fol.

ID. *de sedibus et causis morborum per ana-
tomen indagatis* Venet. 1761. II Vol. fol. et al.

germ. ex versione cl. Königsdörfer Al-
tenb. 1771-76. V. vol. 8.

EJ. *opuscula miscellanea* Ven. 1763. III vol. fol.

EJ. *epistolarum in Celsum et Samonicum
iam supra meminimus* (p. 52 et 74.)

Vita di Morgagni scritta da Gius. Mosca
ed. 2. Neap. 1768. 8.

Fabronii vit. italar. Dec. II.

§. 396.

JAC. BENIGN. WINSLOV Oden-sea Da-
nus .†. 1760. aet. 91.

Prof. Parisinus

EJ. *Exposition anatomique de la structure
du corps humain* Par. 1732. 4. et al. Amst.
1752. IV vol. 8. Par. 1767. IV vol. 12.

EJ.

EJ. numerosae commentationes extant in Actis academiae scientiar. Parisinae.

EJ. diss. *E. mortis incertae signa minus ex chirurgicis quam ab aliis experimentis* Paris. 1740. 4.

recus. c. comment. Bruhieri f. t. *Diff. sur l'incertitude des signes de la mort.* Paris. 1742-45. II Vol. 12. et al.

Elogium viri v. in Hist. acad. scient. Par.

§. 397.

JO. SENAC Galco .†. 1770. aet. 77.

Archiater regius.

EJ. (anonymi) *Anatomie d'Heister avec des Essais de Physique* Par. 1724. 8. ib. 1735. 8. et al.

EJ. *Traité du coeur* Par. 1749. II Vol. 4. ed. 2. cura Portalii v. cl. ib. 1778. II Vol. 4.

id. Senacus (anon.) *de recondita febrium intermittentium et remittentium natura* Amst. 1759. 8. ed. auctior Genev. 1769. 8.

Elogium ej extat in hist. acad. Paris.

it. in Diction. encyclop. Ebrodunensi Vol. XXXVIII.

§. 398.

§. 398.

JACOB DOUGLAS

Medicus Londinensis.

Ej. *Bibliographiae anatomicae specimen* Lond.
1715. 8.it. studio Bern. Sigfr. Albini Lugd.
Bat. 1734. 8.Ej. *myographiae comparatae specimen* Lond.
1707. 8. Edinb. 1775. 8.

lat. per JO. FRID. SCHREIBER LB. 1729. 8.

Ej. *description of the peritonaeum* etc. Lond.
1730. 4.

lat. Helmst. 1733. 8. LB. 1737. 8.

Ej. *History of the lateral operation* Lond.
1726. 4.et *Appendix* eiusdem ib. 1731. 4.Ej. tabulae osteologicae anecdotae extabant
in bibl. Guil. Hunter.

§. 399.

GUIL. CHESELDEN nat. in vico Burrow on
the hill prope Somerby Leicestriae .†. 1752.
aet. 64.

Chirurgus Londinensis; celebr lithotomus.

Ej. *Anatomy of human body* Lond. 1713. 8.
et al. ed.

ed. praestantiores Vlta ib. 1741. 8. et Vlma
ib. 1756. 8.

EJ. *osteography* Lond. 1733. fol. max.

EJ. *Treatise on the high operation of the
Stone* Lond. 1723. 8.

In *Philos. Transact.* No. 402. celebris hi-
storia restituti adolescenti visus qui caecus
natus erat.

De vita viri cf. *Biographia Britannica* Vol.
III. ed. 2.

et *universal Magazine* m. Octobr. 1784.

§. 400.

BERN. SIGFR. ALBINVS, Bernardi fil.
Francofurtensis Viadrinus .†. 1770. aet. 74.

Per LIII annos Prof. Leydenfis.

Vir vt innumeris aliis modis de humana
anatomie meritissimus, ita maxime tabulis ana-
tomicis nitidissimis fidissimis, a magno artifice
Jo. Wandelaar confectis.

EJ. *de ossibus corporis humani* LB. 1726. 8.
Vindob. 1756. 8.

ID. *de sceleto humano* LB. 1762. 4.

EJ. *historia musculorum hominis* ib. 1734. 4.
Frf. et Lips. 1784. 4.

EJ.

Ej. *Index suppellectilis anatomicae Ravianae* LB. 1725. 4.

Ej. *Annotationes academicae* L. I–VIII. ib. 1754–68. VIII P. 4.

Ej. *Icones ossium foetus* ib. 1737. 4.

Ej. *tabulae sceleti et musculorum* ib. 1747. fol. max.

Huic et sequenti operi edendo 24000 flor. impendit auctor.

Ej. *tabulae ossium* ib. 1753. fol. max.

Ej. *tabulae uteri grauidi* ib. 1755. fol. max.

Ej. *tabula vasis chyli ferri* ib. 1757. fol. max.

ID. *de arteriis et venis intestinorum hominis* c. icone coloribus distincta J. L'admiral ib. 1737. 4.

ID. *de sede et causa coloris aethiopum et ceterorum hominum* c. simili icone eiusd. artificis ib. eod. 4.

Ej. *explicatio tabularum Eustachii* LB. 1743. fol. et plenior ib. 1761. (cf. supra p. 123.)

Ej. editiones aliorum veterum anatomicorum suis locis citauimus. viz. Vesalii p. 121.; Fabr. ab Aquapendente p. 193.; et Harvaei p. 200.

Ej.

EJ. auctarii ad Douglassium modo meminimus.

Elogium viri v. in *Biblioth. des sciences et des beaux Arts* a. 1771. Vol. XXXVI. P. II. it. in Bruckeri *pinacotheca* Dec. V.

Iungamus ipsi fratres eius binos, itidem de re anatomica bene merentes:

CHRIST. BERN. ALBINVS .†. 1752. aet. 56.
Prof. Ultrajectinus.

Singulari et molestissimo morbo habituali, intolerabili scil. auditus sensibilitate, afflictus.

EJ. *or. de anatome errores detegente in medicina*
Ultraj. 1723. 4.

EJ. *descriptio intestinorum tenuium hominis*
LB. 1724. 8.

FRID. BERN. ALBINVS .†. 1778.
Prof. Leydenfis.

EJ. *or. de ambulatione vitae maxime necessaria*
LB. 1769. 4.

EJ. *de natura hominis libellus* ib. 1775. 8.

(Qui repertorii aut indicis realis loco inseruit in vniuersa fratris Bern. Sigfr. opera anatomica.)

§. 401.
CHRISTOPH. JAC. TREW Laufa-Norim-
bergensis .†. 1770. aet. 84.

Medicus Norimbergensis.

EJ. *de chylo foetus in utero* Altorf. 1715. 4.

EJ. *de differentiis inter hominem natum et
nascendum* Nor. 1736. 4.

EJ. *tabulae osteologicae* ib. 1767. fol. max.

EJ. *cedrorum Libani historia* ib. 1757. 4.

EJ. *plantae selectae, quarum imagines pinxit*
G. Dion. Ehret inde ab a. 1750. fol. maj.

id. edidit herbarium Elizabethae Black-
well longe emendatius et auctius. 1747-73. fol.

Plurimae eius diss. extant in A. N. C.

it. in *Commercio Norico* quod citauimus.

Vitam ej. v. in *Nov. A. N. C.* Vol. IV.

Append.

it. in Bruckeri *pinacotheca* Dec. X.

§. 402.

JO. FRID. CASSEBOHM Hallensis .†. c. 1740.

Prof. academiae patriae.

EJ. *de aure humana* Tract. I-VI. Halae
1734 sq. II Vol. 4.

EJ. *Anweisung zur Zergliederung des mensch-
lichen Körpers* Berol. 1746. 8.

ed.

ed. II. curante cl. Baldinger ib. 1769. 8.
 Ad eundem quoque referri potest disci-
 puli eius, qui et icones operis de aure hu-
 mana delineavit, Jo. Zach. Petfche *Syl-
 loge obseruationum anatomicarum* Hal. 1736. 4.
 recus. in Halleri collect. anat. Vol. VI.

§. 403.

JOSIAS WEITBRECHT †. 1747.

Prof. Petropolitanus.

Praeter plurimas dissertationes, commen-
 tariis Petropolitanis insertas, maxime inclaruit
 opere classico quo desertum hactenus anatō-
 mes campum curatissime excoluit sc.

Ej. *Syndesmologia s. historia ligamentorum
 corporis humani* Petrop. 1742. 4.

§. 404.

Demum et vir summus venit nominan-
 dus, qui etsi ecclesiasticus, nec multum in
 humana anatome laborarit, binis tamen clas-
 ficis operibus, quae ad fontes vniuersae phy-
 siologiae pertinent, egregie eandem auxit et
 illustravit. Est is

STEPH. HALES Cantienfis †. 1761. aet. 84.

X 2

Minister

Minister Teddingtoniae ditionis Middlesex.

Vir ad physiologiam experimentalem natus.

Ej. *vegetable Statiks* Lond. 1727. 8. et al.
gall. vertente C. de Buffon Par. 1735. 4.

Ej. *Haemastatiks* Lond 1733. 8.
gall. interprete Sauvagesio Genev.

1744. 4.

Ej. Halesii *Treatise on ventilators* Lond.

1758. 8.

Vitam viri auctore P. Collinson v. in
Gentlem. Magaz. m. Jun. 1764.

Ej. in *Biograph. Britannica* Vol. VI. P. II.
et Elogium ej. in *Actis acad. Paris.*

BOTANICI.

§. 405.

JOS. PITTON DE TOURNEFORT Aquae-
Sextiensis .†. 1708. aet. 64.

Prof. Parisinus.

Inde ab a. 1700–1702 comite Andrea
Gundelsheimer Onoldino (archiatro regis
Borufforum) Graeciam et Asiam minorem
inuifit.

Ej. *Elemens de Botanique* Paris. 1697. III
Vol. 8.

et

et longe auctius s. t. *Institutionum rei herbariae* ib. 1700. III Vol. 4.

Quibus accessit corollarium ib. 1703. 4.

ex editione Ant. de Jussieu recusae Lugd. 1719. III Vol. 4.

Ej. *histoire des plantes environs de Paris* Par. 1698. 12.

it. ex edit. Bern. de Jussieu ib. 1725. II Vol. 12.

Ej. *Relation d'un voyage du Levant* Par. 1717. II Vol. 4. Lugd. eod. III Vol. 8.

Ej. numerosae dissertationes insertae Actis Parisinis.

Elogium v. in Act. acad. Paris.

et in Jussieui editione *Institutionum R. H.*

§. 406.

SEBAST. VAILLANT Vigniacensis .†. 1722. aet. 53.

Demonstrator plantarum Horti reg. Paris.

Ej. *Botanicon Parisiense* (edente Boerhaavio) LB. 1727. fol.

Ej. *nouum plantarum genus Araliastris specie, cuius species est Ninzin.* (ad Jo. Aug. de Hugo archiatr. Hannoveran.) Hannov. 1718. 4.

X 3 Elogium

Elogium ej. in Act. Paris.

§. 407.

Sequatur triga cl. fratrum de Jussieu, Lugdunensium, filiorum Christophori, qui de *Theriaca* scripsit.

ANT. DE JUSSIEU †. 1758. aet. 72.

Successor Tournefortii.

Plurimas commentationes academiae Parisinae exhibuit,

v. c. 1713 iconem et descriptionem Coffeae.

1729 de Simaruba eiusque vi antidysenterica etc.

EJ. editionem operis Tournefortiani modo diximus.

ID. Geoffroyi mat. medicam edidit etc.

BERNARD. DE JUSSIEU †. 1777. aet. 79.

Praeter alia quoque de historia naturali polyporum aquae dulcis et coralliorum meritissimus.

Itidem maxime commentationibus academiae Parisinae oblatis inclaruit.

EJ. thesis E. *omni tempore et aetate salubris potus Coffeae*. Par. 1743. 4.

De

De hoc viro cf. *Journal de Paris* m. Nov.
1777.

JOSEPH. DE JUSSIEU .†. 1779. aet. 74.

Per integros XXXVI annos in Peruvia vixit,
vbi praeter alia Cinchonae historiam vltro
indagavit, heliotropium peruvianum inuenit etc.

EJ. thesis *E. litteratis salubris Coffeae usus*
Par. 1741. 4.

Elogia horum germanorum v. in Actis
Acad. Paris.

§. 408.

HENR. BERNARD. RUPP Giessensis.

Candidatus medicinae veteranus Jenensis.

EJ. *Flora Ienensis* Frf. et Lips. 1718. 8.

ed. 2. ib. 1726. 8.

ed. 3. c. ditissimis auctariis Halleri Jen.
1745. 8.

§. 409.

JO. JAC. DILLENIVS Giessensis .†. 1747.

Prof. Oxoniensis.

Oculatissimus muscorum praesertim obserua-
tor, et nitidissimus eorum delineator ac sculptor.

EJ. *catalogus plantarum circa Giessam nas-
centium* Frf. 1719. 8. acced. nov. plantar. ge-
nera et species.

X 4

EJ.

EJ. *Historia maseorum*. Oxon. 1741. 4.

EJ. *Hortus Elthamensis* Jacobi Sherard. ib.
1732. fol.

EJ. editionem præstantissimam Synopseos
Rajanae supra citauimus (p. 270.)

Plures quoque EJ. vtilis obseruationes ex-
tant inter A. N. C. vt de hirudinibus, de opio
nostrate, de indigenis Coffeae surrogatis etc.

SCRR. HISTORIAE NATVRALIS.

§. 410.

HANS SLOANE Killileah-Hibernus .†. 1753
aet. 93.

Archiater regius. Praeses soc. Londinensis.

Magnus thesaurorum naturalium collector,
multis nominibus de re naturali et medica
meritissimus.

Sui nominis vnguentum ophthalmicum
vulgo innotuit.

EJ. *Voyage to the Islands Madera and Ja-
maica* Lond. 1707. II Vol. fol.

Plurimae eius obseruationes extant in Phi-
losophicis Transact.

Vitam ej. v. in *Commentar. Societat. Goet-
tingensis* Vol. IV.

§. 411.

§. 411.

RENAT. ANT. FERCHAULT DE REAUMUR
Rupellensis .†. 1757. aet. 76.

Egregius obseruator, vel thermometro sui
nominis vndique notissimus.

EJ. *Mémoires pour servir à l'histoire des In-*
sectes Parif. inde ab a. 1734. VI Vol. 4.

EJ. *Art de faire éclore des oisieux domesti-*
ques ed. 2. Parif. 1751. II Vol. 12. cui accessit:
Pratique de l'art de faire éclore etc.

Maxime memorabiles eiusdem dissertatio-
nes actis Parifinis sunt infertae, vt de tremella
nostoc, de Turcofia gemma ad odontolithos
pertinente, de vi reproductrice in cancris flu-
viatilibus, de ventriculo anium graniuarum.

Vitam v. in Actis Parifinis.

SCRR. MATERIAE MEDICAE.

§. 412.

ENGELB. KAEMPFER Lemgovienfis .†. 1716

Primum legationi Suecicae a secretis Per-
siam adiit, tum chirurgus natalis Indias orien-
tales petiit, et per biennium in Japonia ver-
fatus est.

X 5

EJ.

EJ.

EJ. *amoenitatum exoticarum* Fascic. V. Lemgov. 1712. 4.

Cf. cl. Dohm praefat. ad vernaculam editionem Kaempferianae historiae Japoniae.

§. 413.

STEPH. FRANC. GEOFFROY, Parisinus .†.
1731. aet. 60.

Prof. Parisinus.

EJ. *Traité de materia medica* Paris. 1741.
III Vol. 8. (ex edit. Anton. de Jussieu)

gall. ib. 1750. VII Vol. 12.

Continuatus ab Arn. de Nobleville
et Salerne. s. t. *Histoire naturelle des animaux* ib. 1756. III Vol. 12.

Accesserunt postea *les Figures des plantes et animaux décrits dans la Mat. médicale etc.* delineatore Garfaut ib. 1764. V vol. 8.

EJ. Geoffroyi thesis *E. hominis primordia vermis* ib. 1704. 4.

Inter dissertationes ej. actis Parisinis insertas eminet prae reliquis prima quae extat tabula affinitatum chemicarum a. 1718.

Vitam v. in Hist. acad. Paris.

CHEMICI.

CHEMICI.

§. 414.

JO. CONR. DIPPPEL (vulgo Christ. Democritus) Frankensteina Palatinus .†. 1734. aet. 62.

Homo paradoxus, sed chemicis inuentis, caeruleo praesertim, quod Berolinense vocant, et medicaminum quorundam compositione, ut oleo animali, elixirio acido, balsamo vulnerario sui nominis etc. notus.

EJ. *vitae animalis morbus et medicina* LB. 1711. 8. et al.

germ. c. prolaxis commentariis anonymi Frf. 1736. 8.

Vitae propriae notitia ex variis eius scriptis excerpta prodiit s. t. *Personalia oder kurzgeführter Lebenslauf* Chr. Democriti s. l. et a. 8.

Alias eiusdem biographias ediderunt: cl. J. Chr. Gottl. Ackermann Lipf. 1781. 8. et H. W. H. quidam. Darmft. 1783. 8.

§. 415.

CASP. NEVMANN Zullichauiensis .†. 1737. aet. 54.

Prof. Berolinensis.

Lectiones

*Lectiones sic dictas publicas edidit super
varii generis alimentis et medicamentis*

v. c. von *Thee, Caffee, Bier u. Wein* Lipf.

1735. 4.

von *salibus alcalino - fixis u. vom Campher*

Berol. 1727. 4.

von *Succino, Opio, Würznelken u. Castoreo*

ib. 1730. 4.

von *Salpeter, Schwefel, Antimonio u. Eisen*

ib. 1732. 4.

von *gemeinen Salz, Weinstein, Salmiac u.*

der Ameise Lipf. 1737. 4.

EJ. *praelectiones chemicæ (posthumæ), qua-
rum binæ et valde discrepantes extant edi-
tiones.*

altera scil. Jo. Chr. Zimmermanni

Berol. 1740. 4.

altera Christoph. Henr. Kesselii c.

reliquis Neumanni operibus, Zullichav. 1749-

55. IV. vol. 4.

§. 416.

Iungatur Neumanno successor eius

JO. HENR. POTT Halberstadiensis .†. 1777.

æet. 85.

Prof.

Prof. Berolinensis.

EJ. *Exercitationes chymicae* Berol. 1738. 4.

EJ. *observation. et animaduerſionum chymicar.*

Collectio I. ib. 1739. II. ib. 1741. 4.

EJ. *chymische Unterſuchungen von der Litho-
thoegnoſie* Potzd. 1746-54 III Vol. 4. et al.

EJ. *Abhandlung von dem Urin-Salze* Be-
rol. 1761. 4.

Plura eius extant tam in Miſcellaneis Berolinenſibus quam in Gallicis quae ea ſecuta ſunt actis.

Vitam v. in iisdem academiae Berolinenſis actis.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 417.

Ita demum peruenimus ad praeclaros eos Triumuiros, quorum ingenio et doctrinae magnam partem eam praefantioſam artis ſalutaris faciem debemus qua ſe hodie commendat, et qui tanquam fontes ſuſpiciendi ſunt, e quibus hodiernum ſtudium medicum in plerasque Europae academias quaſi per traducem deriuatum eſt. De Boerhaavio, Hof-

manno

manno et Stahlio sermonem mihi esse
vix est quod moneam.

§. 418.

HERMANN. BOERHAAVE ex pago Voor-
hout, qui Leydam et Haarlemum interiacet
†. 1738. aet. 70.

Prof. Leydenfis.

Vir summus et quem nominasse est lau-
dasse, cum vel principalia ex innumeris eius
in vniuersam artem medicam meritis sigilla-
tum recensere, arcti nostri limites vetant; qui
inflaurator sanioris chemiae, maxime appli-
catae, extitit, medendi methodum a Sylvianis
aliisque eius aetatis sordibus maximam sane
partem repurgauit, et in omni disciplina me-
dica tradenda, quod simplicitatem et cum
summa dignitate sermonis coniunctam per-
spicuitatem attinet, vix sui parem habuit.
Vir, vt vno verbo omnia complectar, cuius
characterem exprimit symbolum eius: *Sim-
plex veri sigillum.*

Aurea eius scripta secundum classes re-
censeamus:

a) ad

a) ad methodum studii medici.

EJ. *oratio de comparando certo in physicis*
LB. 1715. 4.

EJ. *or. de usu ratiocinii mechanici in medi-*
cina ib. 1703. 4.

EJ. *or. qua repurgatae medicinae facilis af-*
feritur simplicitas ib. 1709. 4.

EJ. *or. de commendando studio Hippocratico*
ib. 1721. 4.

EJ. *or. honor medici seruitus* ib. 1731. 4.

EJ. *methodus discendi medicinam* Amst. 1726.
8. (praelectiones incio et inuito Boerhaavio
editae)

Halleri amplissimos in eundem com-
mentarios infra dicemus.

b) physiologica.

EJ. *institutiones medicae* LB. 1707. 8. et al.
ed. genuina plenissima ib. 1727. 8.

EJ. in easdem *praelectiones* posthumum
edidit Hallerus Goetting. inde ab a. 1739.
VII Vol. 8.

EJ. *diff. de distinctione mentis a corpore*
LB. 1690. 7.

EJ.

EJ. *epistola ad Ruyschium de fabrica glandularum in corpore humano* c. huj. responf. LB. 1722. 4. (cf. supra p. 263.)

c) pathologica et therapeutica.

Institutiones diximus.

EJ. *diff. inaug. de utilitate explorandorum excrementorum in aegris, ut signorum* Harder-
vic. 1693. 4.

EJ. *de morbis nervorum praelectiones* (post-
humae) ex ed. Jac. van Eems Amst. 1761.
II Vol. 8.

EJ. *praelectiones de morbis oculorum* (post-
humae) ex ed. Halleri ed. 2. Goett. 1750. 8.

EJ. *historia morbi atrocis Wassenarii* [LB.
1724. 8.

EJ. *historia altera morbi atrocis* S. Albani
ib. 1728. 8.

EJ. *tract. de lue aphrodisiaca* (praemissus
aphrodisiaco Luifini)

EJ. *Consultationes medicae* (posthumae) ex
ed. Halleri Goett. 1752. 8.

EJ. *epistolae ad Bassandum* (posthumae)
Vindob. 1778. 8.

EJ.

EJ. *aphorismi de cognoscendis et curandis morbis* LB. 1708. et al.

ed. plenissima ab ipso auctore curata ib.
1737. 8.

EJ. *materia medica et remediorum formulae quae seruiunt aphorismis* LB. 1721. 8. ib. 1727. 8. et al.

EJ. *tract. de viribus medicamentorum* ibid. 1723. et al. (praelectiones in scio auctore editae)

d) chemica

EJ. *oratio de chemia errores suos repurgante*
LB. 1718. 4.

EJ. *elementa chemiae* LB. 1732. II Vol. 4.

haec prima editio genuina immortalis operis, priores spuriae, mutilae.

EJ. *de mercurio experimenta* extant in *Philos. Transact.* a. 1734.

seorsim recusae Ultraj. 1735. 8.

e) botanica

EJ. *index stirpium horti* LB. 1710. 8.

EJ. *index alter* ib. 1720. 4.

A spuria plantarum historia, cui ut tot aliis supposititiis partibus, Boerhaavii nomen malitiose praefixerunt, probe distinguendi.

Y

Impense

Impense praeterea de re medica et litteraria meruit Boerhaavius, aliorum scripta, aut anecdota aut saltim rarius obuia, edendo, ad ea praefando etc. qualia toties iam citauimus ad Aretaeum, Vesalium, aphrodisiacum Lufini, Alpinum, Pifones, Drelincourtium, Belinum, biblia Swammerdamii, etc. etc.

Vitam propriam succincte et candide scriptam ipse reliquerat Boerhaavius.

Extat ea ad calcem W. Burtonis vitae Boerhaavii, anglice editae Lond. 1746. 8.

it. in Schultensii *oratione in memoriam* Boerhaavii LB. 1738. 8.

Cfr. quoque eiusdem elogium in Actis academiae Parisinae.

it. (Matyi) *Essay sur le caractere du grand Medecin.* Colon. 1747. 8.

Maxime vero Equit. de Jaucourt vita Boerhaavii in Diction. encyclop. Ebrodunensi Vol. V.

et in eandem Spicilegia Halleri, in eiusdem Lexici Supplem. Vol. II.

Iungatur auunculo, eius ex sorore nepos
ABRAH. KAAU-BOERHAAVE Haganus .†.
1753. aet. 38.

Archiater

Archiater Rufficus.

Classicis praesertim binis libris vniuersam
physiologiam et pathologiam ditauit. viz.

EJ. *perspiratio dicta Hippocrati* LR. 1738. 8.

EJ. *impetum faciens dictum Hippocrati* ibid.
1745. 8.

Extat praeterea

EJ. *historia anatomica infantis monstrofi* Pe-
trop. 1754. 4.

et *historia altera similis infantis* ib. 1757. 4.

tum plures EJ. dissertationes *novis Com-*
mentariis Petropolitanis insertae.

Elogium viri v. in *iisdem nov. Comment.*
Vol. IV.

§. 419.

FRID. HOFMANN, Frid. fil. Halensis .†.
1742. aet. 83.

Prof. Hallensis.

Aequus mechanicae sectae affecla, non
vno nomine de re medica longe meritissimus.

Primus maxime thermarum et aquarum
quae minerales audiunt, vires medicatas cura-
tius indagauit et commendauit, in vniuersum
restaurator quasi medicinae diaeteticae extitit;

Y 2

et

et ex primis quoque obseruationes meteorologicas in vsuum medicum vertit.

Nomen eius ferunt pharmaca quaedam vtilia, elixir viscerale, liquor anodynus etc.

EJ. *medicina rationalis et systematica* Hal. 1718 sq. IX Vol. 4.

Singulas eius partes in compendium red-
egit Andr. [El.] Büchner v. c.

Fundamenta physiologiae Hal. 1746. 8.

—— *pathologiae generalis* ib. eod. 8.

—— ——— *specialis* ib. 1747. 8.

—— *therapiae generalis* ib. eod. 8.

Aliud eiusdem voluminosi operis com-
pendium *anglico* idiomate conscripsit Guil.
Lewis, cuius nupera editio prodiit curante
v. cl. Andr. Duncan Edinb. 1783. II Vol. 8.

EJ. Hofmanni *de differentia inter eius doctrinam physico-medica et Stahl's medico-organicam* Erf. 1746. 8. (opus praestantissimum, posthumum edidit Cohausen.)

EJ. *obseruationum physico-chymicarum* T. III. Hal. 1722. 2.

EJ. *minora scripta diaetetica, iunctim edita germ.* Hal. IX Vol. 8.

EJ.

EJ. *medicina consultatoria* Hal. inde ab a.
1721. XII Vol. 4.

EJ. *consultationum et responforum medicina-
lium Centuriae* ib. 1734. II Vol. 4.

Inter innumeras EJ. dissertationes acade-
micas eminent praeter alias

de anatomes in praxi medica usu 1707.

de duodeno sede multorum morborum 1708.

de metallurgia morbifera 1695. 4.

de vapore carbonum fossilium innoxio
1695. 4. et tot alias.

Memorable quoque est EJ. *Bedenken von
dem tödlichen Dampfe der Holz-Kohlen*. Hal.
1716. 8. et al. (occasione mortis magiae studio-
forum Jenae feriis natalitiis a. 1715 in domun-
cula vinetaria prunarum vapore suffocatorum.
cfr. *wahre Eröffnung der Ienaischen Christ-
nachts-Tragödie auf Landes-fürstl. Special-
Befehl publiciret* Jen. 1716. 4.)

Opera Hofmanni, Genev. 1740 - 53. IX
Vol. fol.

Vitam viri v. in fronte operum.

it. in Bruckeri *pinacotheca* Dec. I.

Y 3

S. 420.

GEORG. ERN. STAHL Onoldinus .†. 1734.
æet. 75.

Prof. Hallensis, æmulus Hofmanni, tum
archiater Borufforum regis.

Acerrimi ingenii vir, sed non absque mix-
tura praeiudiciorum et paradoxorum, obscu-
riore quoque vsus stylo, qui obsuit, quo mi-
nus egregia eius, et ex intimioribus naturae
penetralibus hausta, de animae autocratia, de
tonico motu, eiusque siue ad spasmos siue
ad congestiones ciendas potentia, de phlogisto
corporum elemento, et quae sunt id genus
alia obseruata, iam pridem, vt nunc fit, pro
dignitate recepta et in vsus verterentur.

Ej. *theoria medica vera, physiologiam et
pathologiam sistens* Hal. 1708. 4.

ed. 2. curante Jo. Junker ib. 1737. 4.

Ej. *Excusatio respondens examini pulsuum
celeris et frequentis* s. l. et a. 4.

Ej. *Zymotechnia fundamentalis* ib. 1697. 8.
it. c. aliis s. t. *Opusculum chymico-physico-
medicum* ib. 1715. 4.

Ej.

EJ. *experimenta et observationes 300 chemicæ et physicæ* ed. 2. Berol. 1731. 8.

EJ. *Materia medica* Dresd. 1728. 8.

Numerosæ eius *Dissertationes medicæ* iunctim prodierunt Hal. 1707-12. II Vol. 4.

Ad præstantiores pertinent :

de mechanismo motus progressivi sanguinis
ib. 1695.

de aestu maris microcosmici s. fluxu et refluxu sanguinis 1696.

de vena portæ porta malorum 1698.

empiria rationalis medica 1704.

de fistula lacrymali 1707.

JO. CHRISTOPH. GÖTZE *de scriptis Stahlî eiusque affectarum* Norimb. 1729. 4. c. suppl.

§. 421.

Subiungamus statim istis triumviris principes quosdam eorum discipulos. Et quidem inter Boerhaavianos præter alios infra memorandos eminuerunt Gaubius et Gorterus.

HIERON. DAV. GAUBIUS Heidelbergensis

†. 1780. æt. 75.

Prof. Leydenfis.

Y 4

EJ.

EJ. *institutiones pathologiae medicinalis* LB. 1758. 8.

ed. plenissima posthuma ex ed. Hahnii ib. 1781. 8.

germ. ex vers. cl. Gruneri Berol. 1784. 8.

EJ. *methodus concinnandi formulas medicamentorum* LB. 1739. 8. et al.

EJ. *adversaria varii argumenti* ib. 1771. 4. et al.

EJ. *orationes II. de regimine mentis quod medicorum est* ib. 1747-63. 4.

Eundem Swammerdamii biblia Latio donasse supra memorauimus.

Elogium viri v. in *Hist. de la Societé de Médecine* T. III.

§. 422.

JO. DE GORTER Enkhusanus .†. 1762. aet. 74.
Prof. Hardervicensis; aliquamdiu archiater Rufficus.

EJ. *de perspiratione insensibili* LB. 1725. 4. auctius ib. 1736. 4.

EJ. *medicinae compendium* ib. 1731. II Vol. 4.

EJ. *Systema praxis medicae* Harderv. 1750. II Vol. 8.

EJ.

EJ. *methodus dirigendi studium medicum* ib.
1753. 4.

EJ. *medicinam Hippocraticam supra citauimus* (p. 27)

Vitam ej. v. in *Nov. A. N. C.* Vol. III.

Filius eius DAVIDES .†. 1783.

Itidem aliquamdiu archiatri Russici munere
functus.

EJ. *Flora Gelrozutphania* Harderv. 1745. 8.

— *Ingrica* Petrop. 1761. 8.

— *Belgica* Ultraj. 1767. 8.

§. 423.

Ex Hofmanni *afleclis inprimis memorandi* veniunt Schulzius et Büchnerus.

JO. HENR. SCHVLZE Colbitza-Magdeburgensis .†. 1745. aet. 58.

Prof. Altorfinus, tum Hallensis.

Vir egregius, humaniorum quoque litterarum et rei numariae peritissimus.

EJ. *historia medicinae* (vsque ad a. V.C. 535)
Lipf. 1728. 4.

EJ. *compendium historiae medicinae* (vsque ad Hadriani excessum) Hal. 1741. 8.

Y 5

EJ.

Ej. *praelectiones in Dispensatorium Brandenburgicum* ed. 2. Berol. 1753. 8.

In dissertationibus eius numerosis plures inveniuntur maxime memorabiles v. c.

An umbilici deligatio in nuper natis absolute necessaria? Hal. 1733. (post Fantonum primus negabat)

recul. in Halleri collect. anat. T. IV.

de liene canibus exciso 1735.

de mechanico naturae artificio in vulneribus persanandis eod.

de lithiasi sinistro quam dextro reni magis infesta 1738.

Plurimae ad materiam medicam spectant vc.

de elaterio Altorf. 1722. et s. p.

Cf. Bruckeri *pinacotheca* Dec. IV.

S. 424.

ANDR. EL. BÜCHNER Erfurtenfis .†. 1769. aet. 69.

Prof. in acad. patria, tum in Hallensi.

Miscellanea eius physico-medica supra citavimus (p. 313.)

vt et historiam academiae N. C. cui Praefes erat (p. 241.)

et

et compendia medicinae rationalis Hofmanni (p. 340.)

EJ. *Abhandlung von einer leichten Art taube hörend zu machen, samt andern medic. Abhandl.* Hal. 1759 sq. II Vol. 8.

Innumerae quoque eius extant dissertationes v. c. *de viribus tabaci* 1746. *de glasto* 1756. etc. etc.

Vitam v. in *Nov. A. N. C.* vt et in Bruckeri *pinacotheca* Dec. II.

§. 425.

Stahlius ipse ad praeclarissimos sui discipulos referebat Jo. Junkerum et Jo. Sam. Carl.

JO. JUNKER Lehndorfio - Giessensis .†. 1759 aet. 80.

Prof. Hallensis.

Conspetuum titulo in plerasque medicinae partes compendia edidit. v. c.

Conspetuum physiologiae Hal. 1735. 4.

— *therapiae generalis* ib. 1727. 4.

— *chemiae* ib. 1730. II vol. 4.

gall. Paris. 1757. VI vol. 12.

Ingens

Ingens praeterea eiusdem extat disserta-
tionum farrago.

§. 426.

JO. SAM. CARL Oehringa - Francus. †.
1757. aet. 83.

Archiater Danicus.

vt plures Stahliani mystici quid et theo-
sophici spirat.

Ej. *Lapis Lydius ossium fossilium*. Frf. 1704. 8.

Ej. *Synopsis medicinae Stahlianae*. Büding.
1724. 8.

Ej. *Historia medica pathologico-therapeutica*.
Hafn. f. a. II vol. 8.

De vita propria differuit in libro cui tit.
Einleitung in die Naturordnung. Hal. 1747. 8.

§. 427.

Iam ad exteros transeamus. Inter An-
glos huius periodi maxime praefulget

RICH. MEAD ex pago Stephey prope Lou-
dinum †. 1754. aet. 81.

Archiater regius.

Vir vndique doctissimus, et qui innume-
ris modis de augmento scientiarum meruit.

Ej.

EJ. *Mechanical account of poisons.* Lond.
1702. 8.

ID. *de imperio solis ac lunae in corpus hu-*
manum ib. 1704. 8.

ID. *on pestilential contagion.* ib. 1720. 8.

ID. *de variolis et morbillis cum Rhaze*
(v. supra pag. 91.)

ID. *de morbis biblicis.* Lond. 1749. 8.

haec opera iunctim lat. studio cl. Oe-
deri Goett. 1749. II vol. 8.

EJ. *Meadii monita et praecepta medica.*
Lond. 1751. 8. et al.

Cfr. *Autentic Memoirs of the Life of R.*
Mead.

it. *biograph. Britannica* Vol. V.

§. 428.

JO. FREIND Crotono - Northamptonensis
†. 1728. aet. 54.

Medicus Londinensis, aliquamdiu castrensis.

EJ. *history of Physik from Galen to the 16th*
Century. Lond. 1725. II vol. 8. et al.

EJ. *Emmenologia.* Oxon. 1703. 4.

EJ. *de quibusdam variolarum generibus.*
Lond. 1723. 4.

EJ.

EJ. comm. in genuinos epidemicorum Hippocratis libros supra citauimus (pag. 25.)

Opera, lat. Lond. 1733. fol.

Biographia Britannica Vol. III.

cl. Moehfen *Medaillen - Sammlung* T. I.

§. 429.

GUIL. MUSGRAVE nat. in pago Charlton-Musgrauæ ditionis Sommerfetshire .†. 1721. aet. 65.

Medicus Londinensis, rei antiquariae peritiffimus.

EJ. *de arthritide symptomatica.* Exon. 1703. 8. et al.

EJ. *de arthritide anomala f. interna.* ib. 1707. 8. et al.

Memorabiles quoque eius symbolae extant in philosophicis transactionibus.

Biographia Britannica Vol. V.

§. 430.

Inter Gallos eius aetatis medicos maximae lites agitatae sunt de venaesectionis effectu, praesertim deriuatoriae et reuulsoriae. Princeps earum auctor extitit

PHIL.

PHIL. HECQUET natus apud Abbatis - vil-
lam, .†. 1737. aet. 76.

Medicus Remensis, tum Parisinus.

Vir fere ad superstitionem religiosus.

Polygraphus, praeco venaesectionis et aquae
potus, satyram inde Romanensium auctoris
fabularum, le Sage, passus.

EJ. *Explication physique et mechanique des
effets de la Saignée et de la boisson dans la
cure des maladies.* Par. 1707. 12.

EJ. *Observations sur la saignée du pied etc.*
ib. 1724. 12.

ID. *sur l'indécence aux hommes d'accoucher
les femmes et l'obligation aux meres de nour-
rir leurs enfans* ib. 1708. 12.

EJ. *Traité des dispenses du Carême* ib. eod. 12.

ID. *de la digestion et des maladies de l'Es-
tomac, suivant le système de la Trituration* ibid.
1712. II Vol. 12.

ID. *de purganda medicina a curarum sordibus*
ib. 1714. 12.

EJ. *Remarques sur l'abus des purgatifs etc.
et sur l'utilité de la saignée* ib. 1729. 12.

EJ.

EJ. (anon.) *Raisons de doutes contre l'Inoculation* ib. 1723. 12.

Sed maxime memorabilis est EJ. *naturalisme des convulsions dans l'Epidemie des maladies convulsionnaires* ib. 1733. 12. [occasione pseudo-miraculorum ad sepulcrum Diaconi Fr. de Paris. *)]

it. *Reponse touchant les devoirs des Médecins et des Chirurgiens au sujet des miracles et des convulsions* ib. eod. 12.

Vitam viri scripsit amicus eius de S. Marc.

§. 431.

NIC. ANDRY Lugdunensis .†. 1742. aet. 84.
Prof. Parisinus.

EJ. *Remarques de Médecine sur ce qui regarde la saignée et la purgation* Par. 1710. 12.

EJ. *Regime du carême considéré par rapport à la nature du corps et des alimens* ib. eod. 12.

EJ. *Traité des alimens de carême* ib. 1713-12. (omnes aduersus Hecquetum.)

EJ.

*) Cfr. CARRÉ DE MONTGERON *vérité des Miracles opérés par l'intercession de M. de Paris et autres appellans.* ed. 2. Colon. 1745. III Vol. 4.

EJ. *Orthopédie* Par. 1741. II Vol. 12. et al.
 ID. *de la génération des vers dans le corps
 humain* ed. 2. ib. 1714. 12. et al.

§. 432.

JO. BAPT. SILVA Burdigalensis .†. 1742.
 aet. 61.

Medicus Parisinus.

EJ. *Traité des usage de différentes sortes de
 saignées, principalement de celle du pied* Parif.
 1727. II Vol. 12. (aduersus Hecquetum)

EJ. *Dissertations et consultations médicales*
 Par. 1744. II Vol. 12.

§. 433.

FRANC. QUESNAY ex pago Meréy prope
 Montfort-Lamaury .†. 1774. aet. 80.

Archiatr regius.

Politicis maxime speculationibus inclaruit,
 systemate physiocratico etc. etc.

EJ. *Observations sur les effets de la saignée,
 avec des remarques critiques sur le Traité de
 Silva.* ed. 2. Par. 1750. 12.

EJ. *art de guérir par la saignée* ib. 1636. 12.

EJ. *Traité de la suppuration* ib. 1749. 12.

EJ. *Traité de la gangrene* ib. eod. 12.

Z

Eloge

354 SECTIO XIII. SECVLI XVIIIIVi

Eloge de Quesnai par le Comte d'Alban Prince d'Yvetot. ed. 2. Par. 1775. 8.

Aliud eius Elogium auctore Mirabeau extat in *nouvelles Ephémérides économiques* a. 1775.

§. 434.

Jo. ASTRUC Sauva-Languedocus .†. 1766
aet. 83.

Prof. Tolofanus, post Monspeliensis, denique Parisinus.

EJ. *de morbis venereis* L. VI. ed. 2. Parif. 1740. II Vol. 4.

EJ. *Traité des maladies des femmes* ib. 1761. VI Vol. 12.

EJ. *histoire naturelle de Languedoc* ib. 1737. 4.

EJ. (anon.) *coniectures sur les mémoires originaux dont il paroît que Moïse s'est servi pour composer le livre de la Genèse.* Bruxell. 1753. 12. (memorable et super ea materie primum opusculum.)

EJ. *historiam facultatis medicae Monspeliensis supra citauimus* (p. 97.)

Vitam viri praefixit Lorry ipsi huic historiae.

§. 435.

§. 435.

Inter Italos eius aetatis eminet

JO. MAR. LANCISIVS Romanus .†. 1720.
aet. 66.

Archiater papalis.

EJ. *de subitaneis mortibus* L. II. ib. 1707. 4.ID. *de noxiis paludum effluviis* ib. 1717. 4.ID. *de motu cordis et anevrysmatibus* Rom.
1728. fol.ID. *de bouilla peste* ib. 1714. 4.Iunctim c. al. EJ. opusculis. Rom. 1745.
IV vol. 4. et al.Summum eius meritum, edendis sc. ta-
bulis Eustachii, supra laudauimus.Eiusdem quoque est explicatio muscularum
tabularum in Car. Errardi *anatomia per
uso del disegno* Rom. 1691. fol.Edidit quoque et animaduersionibus auxit
Mich. Mercati *metallothecam Vaticanam*
Rom. 1719. fol.

§. 436.

FRANC. TORTI Mutinensis .†. 1741.

Archiater Mutinensis.

Z 2

EJ.

356 SECTIO XIII. SECVLI XVIII VI

EJ. *therapeutice specialis ad febres quasdam perniciosas inopinato ac repente lethales* Mutin. 1709. 8.

longe auctius ib. 1730. 4.

c. al. EJ. *opusculis* Venet. 1754. 4. Frf. 1756. 4.

Vita auctoris praemissa posterioribus oper. editionibus.

§. 437.

JO. BAPT. VERNA Lanciano - Neapolitanus nat. 1676.

Prof. Patavinus.

EJ. *princeps acutorum morborum pleuritis* Ven. 1713. 4.

EJ. *princeps medicaminum omnium phlebotomia* Patav. 1716. 4.

§. 438.

Denique et haec, de qua agimus, periodus in annalibus bonorum generis humani euentuum aeternum albo notabitur calculo, quod infitione variolarum tunc temporis inter Europaeos inualescente, lethalitas alias tremendi et fere ineuitabilis morbi, tantopere
immi-

imminuta, ipseque tam impense mitior reditus fuerit.

Notum est, pridem eandem infitionem apud orientis quosdam populos, et quidem maxime apud Circassios sollemnem fuisse; versus finem autem praecedentis seculi eam a Theffalonicensi femina Constantinopoli translata, et summo cum successu in Graecorum, Armenorum et Christianorum ibi degentium liberis exercitatum esse. Inde permota coniux Anglici in aula Turcica tunc temporis legati, Wortley Montague, non vno nomine celebratissima, eandem in filio suo non minus feliciter institui curavit ope chirurgi sui Henr. Maitland, qui, cum ea in Angliam redux, eiusdem quoque filiae variolas iniecit.

Primam de variolarum infitione notitiam dederunt:

Eman. Timoni (medicus Graecus) historia variolarum, quae per infitionem excitantur: Constantinopoli missa a. 1713 extat in *Philos. Transact.* Vol. XXIX. No. 339. a. 1714.

Jac. Pylarini (consulis Veneti apud Turcas) *nova et tuta variolas excitandi per trans-*

Z 3

planta-

*plantationem methodus, nuper inuenta et in
usum tracta.* Venet. 1715. 12.

Ant. le Duc (Constantinopolit.) *diff. de
Byzantina variolarum insitione* LB. 1722. 4.

Tam parum tamen inter Europaeos ani-
mos aduertebat salutiferum hoc inuentum, vt
verendum esset, ne fatis cito idem obliuioni
iterum traderetur, nisi excelsi animi magnae
Britanniae Rex GEORGIUS I. augustam fami-
liam eo feruari voluisset. Iussu itaque eius,
tentato primum a. 1721 et feliciter cedente
experimento in sex mortis damnatis, tumque
in totidem infantibus orphanis repetito, idem
postmodum felicissime in regis principibus
iuuentutis institutum est a. 1722.

Cf. Jo. G. Steigerthal (archiatri re-
gii) narratio in *collectaneis chirurgicis Hanno-
ueranis* anni 1721. 8.

Henr. Maitland *Account of inoculating
the Smallpox* Lond. 1722. 8.

it. Hans Sloane in *philos. Transact.*
Vol. XLIX. P. II. a. 1756.

Eiusdem

Eiusdem sapientissimi regis nutu statim infrequentibus annis etiam variolarum infectio in terris eius Hannoveranis instituta est, quae primae ni fallor in christianae Europae continente eandem receperunt: exercentibus eam viris meritissimis Jo. Aug. de Hugo archiatro, et Jo. Ern. Wrede chirurgo Hannoverano.

Cf. *collectanea chirurgica Hannoverana* P. II.

Elenchum locupletissimum scriptorum ad uniuersam variolarum infectionem facientium exhibuit cl. Krünitz Lipf. 1768. 8.

CHIRURGI.

§. 439.

Chirurgiae egregia accesserunt incrementa ea quam tractamus periodo, cum morborum quorundam quae ad eam pertinent, qualis cataracta est, natura, nunc demum curatius perspecta, tum operationum quorundam grauiorum, lithotomiae praesertim, methodis emendatis et facilitatis. Maxime autem in Gallia caput extulit, a. 1731 collegio chirurgorum, quod communitas Sancti Cosmi audit

Z 4

ad

ad *academiae chirurgicae* dignitatem euecto,
studio inprimis chirurgi regii Franc. Gigot
de la Peyronie (.†. 1747.)

Commentarios suos edidit noua haec aca-
demia inde ab a. 1743 f. t. *Mémoires de l'aca-
demie royale de Chirurgie* Par. 4.

§. 440.

Inter chirurgos istius aetatis maxime emi-
nent sequentes :

De FRANC. PETIT (al. Pourfour du Petit)
Parifinus .†. 1741. aet. 78.

Diu chirurgus castrensis.

in vtraque anatome egregie versatus.

Nomen eius seruat canalis, qui circa len-
tis ambitum corpori vitreo incumbit.

EJ. (anon.) *Lettres d'un médecin des Hô-
pitaux du Roi sur un nouveau Systeme du
cerveau.*

EJ. *diff. sur une nouvelle methode de faire
l'operation de la cataracte* ib. 1727. 12. et al.

Sed longe praestantissimae sunt EJ. dif-
fertationes actis Parifinis insertae, maximam
partem ad anatomen oculorum eorumque
morbos spectantes.

Elo-

Elogium viri vid. in *Hist. de l'acad. des Scienc.*

§. 441.

JO. LVD. PETIT Parifinus .†. 1750- aet. 76.
Prof. Parifinus.

EJ. *Traité des maladies des os* Par. 1705. 12.
it. c. Lemeryi citato opusc. aliisque LB.
1709. 12.

it. longe auclius ex ed. Ant. Louis Par.
1758. II Vol. 12.

EJ. Petiti *Traité des maladies chirurgicales
et des operations qui leur conviennent* (opus
posthumum) edidit Lefne ib. 1774. III Vol. 8.

Elogium in act. acad. Parifinae.

§. 442.

SALVAT. MORAND Parifinus .†. 1773.
aet. 77.

Vir experientissimus, doctissimus, praeter
chirurgiam quoque de vtraque anatome et
physiologia longe meritissimus.

EJ. *Discours dans lequel on prouve qu'il
est necessaire au Chirurgien d'etre lettré* Par.
1743. 4.

EJ. *Recueil d'experiences et d'observations sur
la pierre* ib. 1743. II Vol. 12.

Z 5

EJ.

EJ. *Opusculæ de Chirurgia* Par. 1768-72.
II Vol. 4.

germ. curante E. Platner v. cl. Lips. 1776. 8.

Numerosae eiusdem et maximi pretii commentationes extant inter Acta acad. scient. Parisinae.

Cf. *Lettre sur feu M. Morand* (auctore filio), Par. 1774. 4.

it. Elogium ej. in actis Parisinis.

Iungatur ipsi filius Jo. Franc. Clem. Morand, Parisinus .†. 1784. aet. 58.

Professor Parisinus.

EJ. *histoire de la maladie singulière d'une femme contrefaite par un ramollissement général des os* Par. 1752. 12.

it. EJ. *Lettre à M. le Roi au sujet de l'histoire de la femme* Suppiot. ib. 1753. 12.

EJ. *Eclaircissement abrégé sur la maladie d'une fille de St. Geosme* ib. 1754. 12.

it. EJ. *Recueil pour servir d'éclaircissement détaillé sur cette maladie* ib. eod. 12.

ID. *du charbon de terre et de ses mines* Par. 1769. fol. (pertinet ad magnam seriem historiae artium et opificiorum).

EJ.

EJ. *Mémoire sur le charbon de terre op-
preté pour les usages domestiques* ib. 1770. 12.

§. 443.

HENR. FRANC. LE DRAN Parisinus .†.
1770.

Chirurgus Parisinus.

EJ. *Parallele des différentes manières de
tirer la pierre de la vessie*. Par. 1730. et al. 8.

EJ. *Suite du parallele de la taille* ib. 1756. 8.

EJ. *Observations de chirurgie* ib. 1731. II
Vol. 8. et al.

EJ. *Traité des operations de Chirurgie* ib.
cod. 8. et al.

EJ. *Reflexions sur les plaies d'armes à feu*
ib. 1737. 12. et al.

EJ. *Consultations sur la plupart des mala-
dies qui sont du Ressort de la Chirurgie* ib.
1765. 8.

germ. c. praef. cl. E. Platneri. Lipf.
1773. 8.

§. 444.

ANTON MAITRE - JAN ex vrbe Mery ad
Sequanam.

Chirurgus in vrbe patria.

EJ.

EJ. *Traité des maladies de l'oeil*, Augustoton
1722. 8. et al.

EJ. *Observations sur la formation du pou-
let*. Paris. 1722. 12.

§. 445.

CAR. SAINT - YVES ex pago la Viotte
prope Rocroy .†. 1733. aet. 66.

Chirurgus Parisinus.

EJ. *Traité des maladies des yeux*. Par. 1722.
12. et al.

§. 446.

Sequatur hos binos de morbis oculorum
bene merentes gallos, tertius, idemque
Germanus.

BVRCH. DAV. MAVCHART Marpachio-
Wurtembergensis .†. 1751. aet. 56.

Prof. Tubingensis.

Numerosas maxime ad affectiones oculo-
rum spectantes dissertationes scripsit: v. c.

de hypopio Tubing. 1742.

de mydriasi ib. 1745.

de staphylomate ib. 1748. et f. p.

Iunctim recufas dedit cl. Chr. Fr. Reufs
f. t. *Dissertationes medicae selectae Tubingenses,*
oculi

oculi humani affectus medico-chirurgice consideratos sistentes Tubing. 1783. II vol. 8.

Multa Maucharti medicinam forensam attinent. e. g.

EJ. *diff. de inspectione et sectione legali.* 1736.

de luxatione nuchae 1747.

lethalitas per accidens 1750.

Bruckeri *pinacoth.* Dec. VII.

Comment. Lips. Vol. I.

§. 447.

LAVR. HEISTER Francofurtensis .†. 1758.
aet. 76.

Aliquamdiu medicus castrensis, tum Prof. Altorf. demum Helmstädiensis.

Vtilis et extensae famae polygraphus, de re chirurgica et anatome meritissimus.

Ad libros eius principes pertinent sequentes.

EJ. *instituciones chirurgiae.* Amst. 1739.
II vol. 4.

EJ. *Kleine Chirurgie* Norimb. 1747. 8.

EJ. *Compendium anatomicum* cuius innumerae extant editiones et versiones; prima Altorf. 1717. 8. – correctæ Amstel. 1748. 4. et al.

Senaci

366 SECTIO XIII. SECVLI XVIII VI

Senaci paraphrasin eiusdem supra citauimus (pag. 317.)

Ej. est ingens farrago dissertationum.

Tum et obseruationum Actis N. C. inferatarum etc.

Propria extat Ej. designatio librorum et dissertationum ab ipso editarum. Helmstad. 1750. 4.

Posthumum prodierunt Ej. *medicinisch-chirurgische u. anatomische Wahrnehmungen*. Rostoch. 1759 - 70. II vol. 4.

Cf. Bruckeri *pinacotheca* Dec. III. it. *Noua acta N. C.*

§. 448.

JO. ZACHAR. PLATNER Chemnizensis †. 1747. aet. 54.

Prof. Lipsiensis.

Vir elegantissime doctus.

Ej. *institutiones chirurgiae rationalis* Lips. 1745. 8. et al.

it. ex ed. cl. C. Chr. Krause ib. 1783. 8.

Supplementa in easdem dedit cl. E. Platner ib. 1773. 8.

Ej.

EJ. Platneri patris dissertationes et alia id genus scripta academica iunctim recusa in *Opusculis* Lips. 1739. sq. III vol. 4.

EJ. *Ars medendi singulis morbis accommodata* (posthuma) ib. 1765. 8.

Elogium viri praemissum legitur opusculis.

SCRR. ARTIS OBSTETRICIAE.

§. 449.

GUIL. MAUQUEST DE LA MOTTE Valogna - Normannus.

Artem in patria exercuit.

EJ. *Traité des accouchemens* Par. 1721. 4. et al.

ed. pleniss. ib. 1765. II vol. 8.

EJ. *Traité complet de chirurgie* Par. 1722. III vol. 12. et al.

it. ex edit. cl. Sabatier ibid. 1771. II Vol. 8.

§. 450.

JAC. DENYS Leydenfis.

Aliquamdiu medicus naualis, tum Lithotomus et obstetricius in vrbe patria.

Classicae

Classicae et ditissimae sunt EJ. *Verhandelingen over het Ampt der Vroedmeesters en Vroedvrouwen*. LB. 1733. 4.

EJ. *Observationes de calculo renum, vesicae, et urethrae*. ib. 1731. 8.

AD ARTEM VETERINARIAM.

§. 451.

Medicina veterinaria hac periodo insignè augmentum nacta est curatioe notitia *luis bouillae* quae, etsi pridem antea cognita, imò nec veteribus ignota, tamen non nisi ineunte quod vivimus seculo et quidem ab a. inde 1711 (quo ex Hungaria per Dalmatiam in Italiam translata et exinde per vniuersam fere Europam occidentalem in magnam vsque Britanniam vagata est), toties et tam tremenda propagatione passim faeuire cepit, vt et maxime vrgens inde oriretur necessitas, et vberior simul praebereetur occasio, altius in causas eiusdem et siue arcendae siue curandae remedia, inquirendi.

Primorum et principum qui super ea peste ex professo scripti sunt librorum. Ramazzini et Lancifii, supra iam meminimus.

Anti-

Antiquiora huius luis vestigia legit cl. Paulet in *recherches historiques et physiques sur les maladies epizootiques*. Par. 1775. 8. Vol. I.

Cf. cl. Krünitz *Verzeichnis von den vornehmsten Schriften von der Rindvieh-Seuche* Lips. 1767. 8.

LITTERATORES et PHILOSOPHI

§. 452.

DAN. LE CLERC Geneuensis .†. 1728. aet. 76.
Medicus patriae urbis.

Ej. *Histoire de la médecine* (ad Galenum vsque) ed. pleniss. Amst. 1723. 4.

Ej. *Historia naturalis et medica latorum lumbricorum*. Genev. 1715. 4.

Idem quoque Mangetum adiuuit in *bibliotheca anatomica congerenda* (v. pag. 298.)

§. 453.

ISAAC. NEWTON Londinensis .†. 1726.
aet. 85.

Prof. Cantabrigiensis, tum rei monetariae Lond. praefectus.

Vir, quod dignitatem et grauitatem eorum attinet, quae aut primus inuenit aut post Keplerum

A a

lerum

lerum et Leibnitium vltro perfecit, et quod, si a paucis eius lapsibus discesseris, fere et fallere et falli nescius fuerit, et in tanta animi intentione, summa abstinentia ad tantum crudae viridisque senectutis fastigium peruenerit, summus et in suo genere vnicus dicendus.

EJ. *Optiks* Lond. 1701. 4. et al.

lat. per Sam. Clarke ib. 1719. 8. et al.

Ad physiologiam maxime pertinent subiunctae immortali huic operi *Quaestiones*.

EJ. *Opera quae extant omnia* ex ed. Sam. Horsley Lond. inde ab a. 1779. 4.

Vitam viri scripsit Henr. Pemberton, Cf. quoque *the Heads of illustr. Persons of Gr. Britain* Vol. I. p. 147.

Biograph. Britannica Vol. V.

Elogio di Newton. Mediol. 1778. 8. auctore cl. P. Frifi.

§. 454.

CHRIST. WOLF Vratislaviensis .†. 1754. aet. 76.

Primum Prof. Halensis, hinc ob Confucium laudatum repente exilire iussus, Marpurgum

purgum se recepit, vnde postmodum denuo Halam reuocatus, summis honoribus ornatus.

Merita eius in vniuersum huius seculi genium, maxime in obseruandi et ex obseruatis iudicandi normam, supra iam tetigimus (p. 310.)

Ex numerosis eius scriptis propius ad nos attinent sequentia:

EJ. *Gedanken von Wirkung der Natur* Hal. 1723. 8. et al.

ID. *von Absichten der natürlichen Dinge* ib. eod. 8.

ID. *vom Gebrauch der Theile in Menschen, Thieren u. Pflanzen* ib. 1724. 8.

EJ. *nützliche Versuche* ib. 1721 sq. et al. III Vol. 8.

EJ. Codex anecdotus penes me est *de generatione animalium*.

Cf. Brucker *pinacotheca* Dec. I.
(Gottsched) *histor. Lobschrift auf den Freyh. v. Wolf*. Hal. 1755. 4.

SECTIO XIV.
SECVLI XVIIIvi
PROPIORA LVSTRA

---

§. 455.

Etſi laudator temporis aſſi facile quaedam in hodierno ſtudii medici ſtatu deſideranda reperiat, vt neglectam nimis medicorum veterum, graecorum maxime, culturam, etc; dabit tamen poſteritas id noſtris temporibus laudis, paucos eos defectus ſummo cum foenore compenſatos eſſe ſtudioſiore ipſiſſimi iſtius fontis frequentatione ex quo et iſti veteres riuulos ſuos deduxerunt, *naturae* inquam curatiore obſervatione; et a coeco e contrario ſectarum et futillum hypotheſum ſtudio caſſiore abſtinentia; in vniuerſa autem tum medicamentis tum manu medendi methodo ſimplicitate; imo et ſaniore, ſ. rationali empiria, quae experientia duce, comite iudicio practico, ipſo eo a plebeia iſta altera circumforaneorum et vetularum empiria ſe diſtinguat, quod

quod tota quanta solidiore medicinae theoreticae fundamento nitatur.

§. 456.

Ad hanc autem hodiernae medicinae praerogativas et *Goettingensem scholam* pro virili symbolam suam contulisse neminem doctum et aequum iudicem inficias iturum speramus: ita ut haud inepte ab ipsa istius scholae fundatione nouissimam quam nunc aggredimur periodum auspicare licebit, maxime cum et inauguratio eius, quae a. 1737 contigit, terminum fere inter ea bina dimidia constituat, in quae seculi huius quantum iam praeterlapsum est, diuiditur.

SOCIETATES LITTERARIAE.

§. 457.

Pertinent huc maxime sequentes:

Academia scientiarum *Holmiensis* fundata a. 1739.

Ej. *Swenska Vetenskaps akademien* *Handlingar* inde ab a. 1739. XLI Vol. 8.

tum *nya Handlingar* inde ab a. 1780.

A a 3

germ.

germ. curante cl. Kaestner.

§. 458.

Societas scientiarum *Upsaliensis* instituta quidem iam a. 1725.

Sed *Acta* sua edere cepit inde ab a. 1740-51. V vol. 4.

Quibus successerunt *noua Acta* inde ab a. 1773. 4.

§. 459.

Societas scientiarum *Goettingensis*, condita a. 1751. praeside Hallero.

EJ. Commentarii 1751-54. IV Vol. 4.

Noui Commentarii 1769-77. X Vol. 4.

Commentationes inde ab a. 1778. 4.

it. *Deutsche Schriften von der kön. Soc. d. W.* herausgegeben. Goett. a. 1771. 8.

§. 460.

Tum tres *Batauae*: viz:

Societas scientiarum *Harlemensis*:

Verhandelingen der Hollandse Maatschappye der Weetenenschappen te Harlem; inde ab a. 1755. 8.

§. 461.

§. 461.

Societas scientiarum *Vlissingensis* :

*Verhandelingen der Zeeuwſch Genootſchap
der Weetenſchappen te Vliffingen; inde
ab a. 1769. 8.*

§. 462.

Societas scientiarum *Roterodamensis* :

*Verhandelingen der Bataaffch Genootſchap
der proefondervindelyke Wysbegierte te
Rotterdam; inde ab a. 1769. 4.*

§. 463.

Verum et hiſce temporibus peculiare ſo-
cietates *medicæ* condi ceperunt, e quarum
numero ſunt

Havniensis

Ej. collectanea a. 1774 ſq. II-Vol. 8.
et *Acta* inde ab a. 1777. 8.

Parifina, fundata a. 1776.

*Histoire de la Societé de Médecine —
avec les Memoires.* inde ab a. 1778. 4.

A a 4

Haga.

Hagana

Verhandelingen der Natuur- en Geneeskundige Correspondentie in de vereenigte Nederlanden; inde ab a. 1780.

COLLECTIONES PERIODICAE.

§. 464.

Prolixus esset nec huius loci labor, ingentem et fere mole sua laborantem farraginem huiusmodi collectionum, promptuariorum etc. recensere, quae ea quam agimus periodo per vniuersam Europam sed maxime in Germania edita sunt, e quorum posteriorum numero vnum saltem quod s. t. *Hamburgisches Magazin* inde ab a. 1747. 8. prodiit ideo nominare liceat, quod inter prima et principalia id genus scripta extiterit.

Ex iis vero, quae medicinae propius dicatae sunt, huiusmodi collectionibus, non nisi exoticas quasdam citasse sufficiat: quo v. c. pertinent sequentes:

Recueil periodique d'observations de médecine
Par. inde ab a. 1754. XVI Vol. 12. editore van der Monde.

post-

postmodum continuatum a cl. Roux f.
t. *Journal de médecine* inde a m. Jul. a. 1762.

Inter anglicas eiusmodi collectiones nomi-
nandi veniunt primo tres *Edinburgenses*: viz:
Medical Essays and observations Edinb.
1733-42. VI Vol. 8.

curante maxime Alex. Monro patre.

His successerunt: *Essays and observations*
physical and literary ib. inde ab a. 1754.

Sed diuersi plane ab his sunt: *Medical*
and philosophical commentaries; by a Society
at *Edinburgh*, ib. inde ab a. 1773.

redigente cl. Duncan,

Tum tres *Londinenses*, scil.

Medical Observations and Inquiries by a
Society of physicians Lond, 1757-84. VI vol. 8.

Medical Transactions publish'd by the col-
lege of physicians ib. inde ab a. 1768. 8.

Medical communications ib. inde ab a. 1784. 8.

378 SECTIO XIV. SECVLI XVIII
 DIARIA ET NOVA LITTERARIA.

§. 465.

Recensendis innumeris fere ephemeridibus, quae vniuersam rem litterariam spectant, ne-
 tiquam immorabimur. *Goettingenses* eo saltem
 ex capite nominare liceat, quod ducenas su-
 pra mille recensiones ab Hallero profectas
 contineant; et quod index in LXXI earum
 volumina extet, qui loco *Lexici litterarii rei
 medicae* nuperiorum XXX annorum inseruire
 potest. Prodiit s. t. *Allgemeines Register über
 die Göttingischen gelehrten Anzeigen v. 1753-
 82. fertiget v. Fr. Ekkard. Goett. 1784.*
 III Vol. 8.

§. 466.

Eorum autem huiusmodi diariorum quae
 vnice in re medica versantur, itidem non
 nisi exera principalia citabimus; quo v. c.
 pertinent:

Gazette salubre Bullion. inde ab a. 1761. 4.

Giornale di medicina Venet. 1763-74. XII
 Vol. 4. praeter supplementa.
 curante cl. Orteschi.

Nuovo

Nuovo Giornale di medicina ib. inde ab a.
1781. 4.
dirigente cl. F. Vitali.

*Giornale per servire alla storia ragionata
della medicina di questo secolo.* ib. inde ab a.
1783. 4.
auctore cl. Aglietti.

The London medical Journal inde ab a.
1780. 8.
editore cl. Sam. Foart Simmons.

Vecko-Skrift för Läkare och Naturforskare
Holm. inde ab a. 1780. 8.

**LEXICA MEDICA ET
ENCTCLOPAEDICA.**

§. 467.

Denique et antequam ulterius progrediamur,
ingentium quoque istorum lexicorum mentio-
nem iniicere oportet, quae nunc tanquam
promi

380 SECTIO XIV. SECVLI XVIII VI

promi condi et repertoria aut omnium scientiarum aut saltem vniuersae medicinae ediceperunt.

Et primo quidem iam praecedente periodo prodit:

Ephr. Chambers's *cyclopaedia or universal Dictionary of arts and Sciences*. Londin. 1728. fol.

coram est ed. 5. ib. 1741. II Vol. fol.

Accefferunt *Supplementa* ib. 1753. II Vol. fol. iunctim *ital.* Venet. 1748 sqq. X Vol. 4.

Post in Germania successit:

Großes Universal-Lexicon aller Wissenschaften u. Künste Lips. 1732-50. LXIV vol. fol. et IV vol. Supplem.

Moles quidem maximam partem compilatitia, saepe absque vlllo iudicio corrasa tantum, cui tamen magnum exinde pretium accedit, quod fontes subiecerint auctores, e quibus hauserunt, et quod memorabilia subinde anecdotata contineat, haud alibi reperiunda.

In

In Anglia exinde prodiit: R. James *medicinal Dictionary* Lond. 1742
III Vol. fol.

Gall. par Mrs. Diderot, Eidous et
Toussaint *revu par* M. Jul. Buffon Par.
1746. VI Vol. fol.

Et ipsa hæc lexici medici versio iisdem
translatoribus ansam præbuit edendi magni
lexici encyclopaedici f. t.

*Encyclopédie, ou Dictionnaire raisonné des
Sciences* Paris. inde ab a. 1751. XVII Vol. fol.
cum IV Vol. Supplem. XII Vol. tabular. aen.
et II Vol. indicis analytici.

Dirigebat opus cum Dideroto, Da-
lembertius.

In vniuersum autem 152 docti viri sym-
bolas suas ad idem perficiendum contulerunt:
inter quos nobis maxime memorandi veniunt
cl. viri Adanson, Barthés, Bonnet,
Bordeu, Bourgelat, Cadet, de la
Condamine, Dargenville, Dauben-
ton, Eidous, le Febure, la Fosse,
Gue-

FINISTARA

382 SECTIO XIV. SECVLI XVIIIvi

Gueneau, Haller, de Jaucourt, Louis,
Malouin, Maret, Morand, Rouelle,
Tarin, Touffaint etc.

in Editioni Ebrodunensi, quae curante cl.
de Felice inde ab a. 1770 XLVIII Vol. 4.
(praeter iconum volumina) prodiit, maximum
accedit pretium innumeris nouis capitibus ab
Hallero suppeditatis.

ANATOMICI

ANATOMICI et PHYSIOLOGI.

§. 468.

ALB. V. HALLER Helveto-Bernas †. 1777

act. 70. Prof. Goettingensis, tum in patria repub-
blica magistratum gerens.

Vir, si ambitum et profunditatem doctrinae spectes, tam perpetua lectione, quam indefesso per propria experimenta ac observata naturae studio partae, tenacissima memoria custoditae, acerrimo iudicio fultae, ab ipso retro Leibnitio in uniuerso orbe litterario secundus; et qui rem medicam binis operibus ditauit, elementis scil. physiologiae, et bibliotheca medica, adeo consummatissimis, ut vix alia humana scientia similibus administriculis adhuc superbire possit.

Ex scriptis summi viri maxime memoranda videntur sequentia :

a) anatomica et physiologica.

EJ. diss. inaug. *sistens experimenta et dubia circa ductum saliualem Coschwizianum* Lugd. B. 1727. 4.

EJ.

Ej. *de musculis diaphragmatis* diff. Bern. 1733. 4.

Ej. *de monstris* plures diff. et progr.

Praesertim autem Ej. numerosae commentationes, quibus experimenta recenset ad indagandum negotium respirationis, et motum cordis a stimulo natum, sanguinis circulum, formationem pulli in ovo incubato, osteogeniam, tum vero maxime ad irritabilitatem et ad insensiles corporis humani partes instituta; quae omnia in *operibus minoribus* infra memorandis redeunt.

Ej. commentarii ad *praelectiones* Boerhaavii in *institutiones proprias* Goetting. 1739-44. VI Vol. 8.

Ej. *primae lineae physiologiae* Goett. 1747. ed. 3. ib. 1766. et al.

it. ex ed. cl. Wrisberg ib. 1780. 8.

Ej. *elementa physiologiae* Laufann. 1757-66. VIII Vol. 4. et al.

ed. postrema inchoata s. t. *De partium corporis humani praecipuarum fabrica et functionibus*, opus 50 annorum Bern. 1777. VIII Vol. 8.

Denique

Denique bina opera, quae ipse Hallerus pro principalibus suorum scriptorum declarare solebat, viz:

EJ. *icones anatomicae* Goett. 1740-56. VIII Fasc. fol.

et EJ. *opera minora* Laufann. 1762-68. III Vol. 4. quibus scripta eius anatomica minora, tum academica, tum commentationes ad societatem scientiarum missae continentur emendatae auctae et renouatae.

Hisce addendae seriores commentationes *Nouis Commentariis Goettingensibus* insertae.

b) pathologica

EJ. *de herniis congenitis* progr. Goetting. 1749. 4.

EJ. *Opuscula pathologica* Laufann. 1768. 8. et auct. inter *Opera minora* quae diximus Vol. III.

tum in *nouis commentariis Goettingensibus*, de *opii in c. h. efficacia* (occasione morbi proprii).

it. *historiae aliorum grauiorum morborum.*

it. *de lue bouilla.*

Bb

c) bo.

c) botanica

EJ. *enumeratio plantarum horti et agri Goettingensis* Goett. 1753. 8.

EJ. *enumeratio methodica stirpium Helveticarum* ib. 1742. fol.

et longe auctius f. t. *Historia stirpium Helveticarum inchoata* Bern. 1768. III Vol. fol.

EJ. *Opuscula botanica* Goett. 1749.

tum *de cerealibus* in *nov. Comment. Goettingens.*

d) ad historiam medicinae litterariam.

EJ. locupletissimi in Boerhaavii *methodum studii medici* commentarii Amst. 1751. II Vol. 4.

accessit in eosdem index Corn. Pereboom LB. 1759. 4.

EJ. Halleri *bibliotheca medica*, viz:

Bibliotheca botanica Tig. 1771 sq. II Vol. 4.

— *chirurgica* Bern. 1774 sq. II Vol. 4.

— *anatomica* Tig. 1774-77. II Vol. 4.

— *medicinae practicae* Bas. 1776 sqq.

4. III priora volumina, vsque ad a. 1685. Reliqua volumina ex Halleri posthumis a clar.

Bran-

Brandis summo studio digesta et proprio labore aucta mox prelo subiicientur.

Huc quoque pertinent innumerac Halleri recensiones librorum medicorum tum in novis litterariis Goettingensibus vernaculis, quae citauimus; tum inter *Relationes Goettingenses de libris nouis* Goett. 1752-55. XIII Fasc. 8.

It. in gallico diario, cui tit. *Bibliothèque raisonnée* cui inde ab a. 1742 plurimas symbolas contulit.

Tacemus tot eiusdem dissertationes insertas aliis praeter Goettingenses actis societatum, vt Londinensis, Parisinae, Holmiensis, Taurinensis etc. etc.

Quaedam earum vernaculae linguae reditae et insertae sunt elegantissimae collectioni cui tit. *Haller's kleine deutsche Schriften* Bern. 1772. III Vol. 8.

Quae Hallerus vt diximus ad Lexica encyclopaedica, tum Parisinum tum vero maxi-

me Ebrodunense, contulit, innumera capita ad calcem litteris H. D. G. notata sunt.

Ad aliorum denique opera ab Hallero edita pertinent maxime *collectiones* eiusdem *dissertationum* medicarum, viz:

anatomicarum Goett. 1746 sqq. VIII Vol. 4.

chirurgicarum Laufann. 1755 sqq.

practici argumenti ib. 1756 sqq. VII Vol. 4.

tum et *historia morborum qui a. 1699-1701 Vratislaviae grassati sunt* Laufann. 1746. 4. (ed. I. prodierat Vratisl. 1706. 4.)

it. *Epistolarum ab eruditissimis viris ad Hallerum scriptarum* Vol. I-VI. Bern. 1773-75. 8.

et *deutsche Briefe an den Hrn. v. Haller* ib. 1777. 8.

Plura alia iam citauimus, vt Ej. *medicæ artis principes* (p. 36.), Rupprii floram Jenensem (p. 327.), Boerhaaviana plurima (p. 335 sqq.) etc.

Curatissimum indicem scriptorum summi viri videbis ad calcem Vol. VI. epistolar. ad eum scriptarum, quas diximus.

Vitam

Vitam propriam scripsit (tecto nomine Oel-fu) in romanensi fabula cui tit. *Ufong* L. III.

tum et *bibliothecae anatomicae* T. II.

Pluribus ad eandem cfr.

J. G. Zimmermann v. cl. *Leben des Hrn.* v. Haller. Tig. 1755. 8.

Et porro de eiusdem in vniuersam rem medicam meritis v. ea quae cl. Tissot inseruit in Tscharneri *Lobrede auf* Haller. Bern. 1778. 8.

it. cl. Baldingeri or. *in laudem meritorum* Halleri. Goett. 1778. 4.

Ex innumeris aliis Halleri elogiis modo quaedam eorum citabimus quae actis academicis et scriptis periodicis inserta leguntur: v. c.

cl. Heyne in *nov. commentar. Goettingens.* Vol. VIII.

cl. M. de Condorcet in *Hist. de l'ac. des sciences de Paris* 2. 1777.

cl. Vicq d'Azyr in *Hist. de la soc. de Medecine* Vol. I.

cl. Targioni in *Raccolta d'opuscoli* Vol. XXII. Flor. 1782.

cl. Linguet *annales* Vol. III. n. 20.

§. 469.

Jo. GUIL. ALBRECHT Erfurtenfis .†. 1736.
aet. 33.

Prof. Goettingensis, antecessor Halleri, et
qui primus anatomen in ea schola aperuit.

EJ. *tract. de tempestate* (c. obseruat. anatomi-
cicis) Erf. 1731. 8.

ID. *de effectibus musces in corpus animatum*
ib. 1734. 8.

EJ. *de vitandis erroribus in doctrina medica*
progr. Goett. 1734. 4.

ID. *de vitandis erroribus in medicina mecha-*
nica ib. 1725. 4.

EJ. *paraenesis cum primam anatomen in noua*
acad. obiret (obseruat. continens anatomicas)
ib. eod. 4.

Cf. Jo. Matth. Gesneri *biograph. ac*
Goetting. Vol. I.

§. 470.

Jo. GOTHFR. ZINN Swabacensis .†. 1759.
aet. 33.

Prof. Goettingensis.

EJ. *descriptio anatomica oculi humani* Goett.
1755. 4. recus. ib. 1780. 4.

EJ.

EJ. *experimenta circa corpus callosum, cerebellum et duram meningem* ib. 1749. 4.

EJ. *observationes de vasis subtilioribus oculi et cochlea auris internae* ib. 1753. 4.

tum et dissertationes commentariis et commentationibus societ. Goettingensis insertae.

EJ. *catalogus plantarum horti et agri Goettingensis* Goett. 1757. 8.

Cf. Jo. Matth. Gesneri *biograph. acad. Goetting.* Vol. I.

§. 471.

JO. JAC. HUBER Basileensis .†. 1778. aet. 71.

Prof. Goettingensis, post archiater Cassellan.

EJ. *progr. de medulla spinali* Goett. 1739. 4.

EJ. *de medulla spinali, speciatim de nervis ab ea provenientibus commentatio* ib. 1741. 4.

ID. *de vaginae uteri structura rugosa nec non de hymene* ib. 1742. 4.

ID. *de nervo intercostali etc.* Cassell. 1744. 4.

ID. *de foramine ovali* ib. 1745. 4.

EJ. *observationes anatomicae* ib. 1760. 4.

EJ. *animadversiones anatomicae* ib. 1763. 4.

ID. *de monstris* ib. 1746. 4.

Bb 4

IB.

ID. *de ortu hominis* ib. 1777. 4.

EJ. tabulae aliquot extant inter *icones anatomicas* Halleri.

§. 472.

ABR. VATER, Christ. fil. Vittebergensis
†. 1751. aet. 69.

Prof. Vittebergensis.

Numerosa edidit minora scripta academica: quorum praestantissima intrarunt

EJ. *Museum anatomicum proprium* c. praef. Heisteri. Helmst. 1750. 4.

Vitam viri v. in *Nov. A. N. C.*

§. 473.

JO. NATHAN. LIEBERKÜHN Berolinensis
†. 1756. aet. 47.

Medicus in vrbe patria.

Mechanicis maxime artificiiis inclaruit, praeparatis imprimis anatomicis subtilioribus, aquuleo vtilissimo, quem machinam pro ranis vocant, microscopii solaris inuento etc.

EJ. *de valvula coli et usu processus vermicularis* diff. LB. 1739. 4.

recuf. in Halleri collect. anat.

EJ.

EJ. *de fabrica et actione villorum intestinorum tenuium* LB. 1745. 4. (c. tabulis III a summo artifice cl. Lyonnet aeri incisis.)

Iunctim c. aliquot ej. dissertationibus actis Berolinensibus insertis, recudi fecit cl. Sheldon Lond. 1782. 4.

Vitam v. in Act. Berolinensibus.

§. 474.

JO. FRID. MECKEL Wetzlariensis .†. 1774.
aet. 61.

Prof. Berolinensis.

EJ. diff. *de quinto pare nervorum cerebri* Goett. 1748. 4.

ID. *von einer ungewöhnlichen Erweiterung des Herzens u. von den Spann-adern des Angesichts* Berol. 1755. 4. (ex actis Berolinensibus male translata).

EJ. *epist. ad Hallerum de vasis lymphaticis glandulisque conglōatis* ib. 1757. 4. et al.

EJ. *noua experimenta de finibus vasorum lymphaticorum* ib. 1772. 8.

EJ. *Tract. de morbo hernioso congenito singulari* ib. eod. 8.

Bb 5

vt

394 SECTIO XIV. SECVLI XVIII VI

vt alias summi viri dissertationes taceam
actis academiae Berolinensis insertas.

Elogium eius ibidem extat.

§. 475.

JO. FRID. LOBSTEIN Lampertshemio - Ar-
gentoratenfis .†. 1784. aet. 48.

Prof. Argentinenfis.

EJ. diff. *de nervo spinali ad par vagum ac-
cessorio* Argent. 1760. 4.

EJ. diff. *de valvula Eustachii* ib. 1771. 4.

ID. *de hernia congenita* ib. eod. 4.

ID. *de nervis durae matris* ib. 1772. 4.

ID. *de liene* ib. 1774. 4.

Vitam v. in cl. Baldingeri *biographiis*
P. III.

§. 476.

JO. ERN. NEUBAVER Giessensis .†. 1777.
aet. 35.

Prof. Jenensis: praeceptor meus pientiffi-
mus desideratiffimus.

EJ. differt. *de tunicis vaginalibus testis etc.*
Giess. 1767. 4.

ID. *de epiploo-oscheocele* Jen. 1770. 4.

ID.

ID. *de nervis cardiacis* Frf. 1772. 4.

EJ. *peritonaei conceptaculum tenuia intestina
seclusa continens* Jen. 1775.

Vitam tanti viri v. in cl. Baldingeri
neuen Magazin für Aerzte Vol. I. P. 8.

§. 477.

PHIL. AMBROS. MARHERR .†. 1771.

Prof. Pragensis.

EJ. *de affinitate corporum* diss. Vindobon.
1762. 8.

EJ. *de electricitatis aëreae in corpus huma-
num actione* Prag. 1766. 8.

EJ. *praelectiones in Boerhaavii institutiones*
(posthumas edidit cl. Cranz) Vindob. 1772.
III Vol. 8.

it. addito Boerhaavii textu, et indice ib.
1785. III Vol. 8.

§. 478.

ROB. WHYTT .†. 1766.

Prof. Edinburgensis

vel Elixirio stomachico sui nominis vulgo
notus.

EJ.

396 SECTIO XIV. SECVLI XVIII VI

EJ. *Essay on the vital and other involuntary motions of animals* Edinb. 1751. 8.

EJ. *physiological Essays etc. with observations on the irritability and sensibility* ed. 2. ibid. 1761. 12.

EJ. *observations on the nervous, hypochondriac or hysteric disorders* ib. 1765. 8.

Opera, angl. ex ed. filii ib. 1768. 4.
quae practici sunt argumenti, germ. Lips.
 1771. 8.

§. 479.

ALEX. MONRO sen. Londinensis .†. 1767.
 act. 70.

Prof. Edinburgensis.

EJ. *anatomy of the bones and nerves* etc. Edinb. 1726. 8. et al.

Osteologia sola gall. ex ed. cl. Sue c. tabulis aeneis XXXI. Par. 1759. II Vol. fol.

Neurologia sola lat. c. comm. G. Coopers ed. 2. Harling. 1763. 8.

utraque germ. vertente cl. Krause Lips.
 1761. 8.

EJ. *Essay on comparative anatomy* ed. 2. Lond. 1775. 8. (in scio auctore editum).

Numero-

Numerosae eius obseruationes insertae leguntur actis Edinburgenfibus quae diximus.

Opera, angl. ex ed. cl. Alex. Monro fil. Edinb. 1781. 4.

germ. sed mutilata Lips. 1782. 8.

Vitam operibus praemisit filius.

cf. cl. Duncan *account of the Life of Al. Monro sen. Edinb. 1780. 8.*

§. 480.

GUIL. HUNTER ex Kilbride ditionis Scotiae Clydesdale .†. 1783. aet. 67.

Serenissimae Reginae Charlottae medicus extraord.

Vel vniuerso absorbtionis negotio vnico lymphatico systemati cum lacteis vasis vindicato, tum membrana caduca oui humani, et aneurysmate varicoso, ac retrouersione vteri ceber.

Magnus thesaurorum naturalium et veterum numismatum collector *).

EJ.

*) *Numorum veterum populorum et urbium qui in museo Gul. Hunter asservantur descriptio*

EJ. *medical commentaries* Lond. 1762. 4.

it. ad eosdem supplementum ib. 1764. 4.

EJ. *anatomy of the human gravid uterus*
Lond. 1775. fol. max.

EJ. numerosae dissertationes insertae cum
philosophicis transactionibus, tum medicis ob-
servatis et disquisitionibus, quae supra citavi-
mus (p. 377.)

germ. EJ. *medizinisch- u. chirurgische Beob-
achtungen u. Heil-methoden* ex ed. cl. Kühn
Lipf. inde ab a. 1784. 8.

EJ. *two introductory Lectures to his last
course of anatomical Lectures* etc. Lond. 1784. 4.

Cf. G. Arnaud *Memoires de chirurgie* P. I.
it. cl. Simmon's *Account of the Life
of the late W. Hunter.*
et *Hist. de la Société de Médecine* a. 1780.

§. 481.

GUIL. HEWSON ex oppido Northumbriae
Hexham, †. 1774. aet. 31.

Chirurgus Londinensis.

EJ.

*scriptio figuris illustrata. Opera et studio
Car. Combe S. R. et S. A. Lond. Soc.*
— Lond. 1782. 4to max.

EJ. *Experimental Inquiries into the properties of the blood* Lond. 1771. 8.

germ. Norimb. 1780. 8.

EJ. P. II. *containing a description of the lymphatic System.* Lond. 1774. 8.

lat. vertente cl. v. d. Wynperffe c. praef.
Jo. Dav. Hahn Ultraj. 1783. 8.

EJ. Hewsonis P. III. (posthumam edidit cl. Falconar) Lond. 1777. 8.

Vita viri praemissa latinae versioni *descriptionis systematis lymphatici modo dictae.*

§. 482.

ANT. FERREIN Agenotanus Guyennensis
†. 1769. aet. 76.

Prof. Parisinus.

Viscerum textura ex tubulis albis (vasculis neuro-lymphaticis Vieuss.) asserta, et vocis formatione per tensionem ligamentorum inferiorum glottidis explicata, clarus.

EJ. *quaestiones medicae* XII. Monspel. 1732. 4.

EJ. numerosae et memorabiles dissertationes actis acad. Parisinae insertae.

EJ.

400 SECTIO XIV. SECVLI XVIIIIVI

EJ. *Cours de médecine pratique* (posthumus)
Par. 1769. III Vol. 12.

EJ. *Elémens de chirurgie pratique* (post-
huma) ib. 1771. 8.

Elogium viri v. in hist. acad. Parisinae.

§. 483.

JOSEPH. LIEVTAVD Aquis - sextiensis .†.
1780. aet. 77.

Archiater regius.

EJ. *Essays anatomiques* ed. 2. Par. 1766. 8.

it. c. n. cl. Portal ib. 1776. II Vol. 8.

germ. Lips. 1782. II Vol. 8.

EJ. *historia anatomica sistens numerosissima
extispicia* Par. 1767. II Vol. 4.

EJ. *Précis de la médecine pratique* ed. plen.
ib. 1770. II Vol. 4.

germ. Lips. 1776-79. III Vol. 8.

EJ. *Précis de la matiere medicale* Par. 1770. 4.

Elog. eius extat in Hist. acad. Paris.

tum et in Hist. societatis medicae Par. T. III.

§. 484.

S. 484.

TOUSS. BORDENAVE Parisinus .†. 1782.

aet. 84.

EJ. *Remarques sur l'insensibilité de quelques parties* Par. 1757. 12.EJ. *Diff. sur les antiseptiques* Divion. 1769. 8.EJ. *Memoires sur le danger des caustiques pour la cure radicale des hernies* 1774. 12.tum plures EJ. *diff. tam in actis acad. scientiar. Parif. quam inter ista acad. chirurg.*Cf. *Journal de Paris* 1784. No. 106.

Cc

BOTANICI.

BOTANICI.

§. 485.

CAR. V. LINNÉ ex pago Râshult Smâlandiae .†. 1778. aet. 71.

Prof. Upsaliensis.

Vir ingenio plane singulari et quo vix sui parem habuit, ad characteres rerum distinctiuos primo intuitu agnoscendos, eosque felicissime ordinandos, et pauculis verbis summa cum perspicuitate consignandos, natus. Et qui praeclaras eas naturae dotes indefesso ardore et rapido successu ad instaurandam methodum historiae naturalis, stabiliendam nouam sed aptissimam technicam linguam, condendum systema naturae et in vegetabili regno systema sexuale, adhibuit.

Ex scriptis summi viri maxime memorabilia sunt

a) botanica

EJ. *philosophia botanica* Holm. 1751. 8. et al.

it. ex edit. cl. Gleditsch Berol. 1780. 8.

EJ. Linnaei *Classes plantarum* LB. 1738. 8.

EJ. *methodus sexualis plantarum* ib. 1737. 8.

EJ.

- EJ. *genera plantarum* ib. eod. 8. et al.
 ed. 6. Holm. 1764. 8.
- EJ. *Species plantarum* Holm. 1753. II Vol.
 8. ed. 2. ib. 1763. II Vol. 8.
- EJ. *Systema vegetabilium* (est P. 2da syste-
 matis naturae de quo mox).
 ed. XIII. curante cl. Murray Goetting.
 1774. 8.
 ed. XIV. eodem cl. editore impense au-
 ctior ib. 1784. 8.
- EJ. *Linnaei Supplementum plantarum syste-
 matis vegetabilium* (posthumum edente filio)
 Brunsv. 1781. 8.
- EJ. *Flora Suecica* LB. 1745. 8. ed. 2. Holm.
 1755. 8.
- EJ. *Flora Lapponica* LB. 1737. 8.
- EJ. *Hortus Cliffortianus* Amst. 1737. fol.
- b) ad reliquam historiam naturalem
- EJ. *Systema naturae* LB. 1735. fol. max.
 (ed. princeps)
 ed. 2. Holm. 1740. 8.
 ed. 12. ib. 1766. IV vol. 8.
 acc. ad idem *maniffae* I. II. ib. 1767 sq. 8.

404 SECTIO XIV. SECVLI XVIII VI

EJ. *Fauna Suecica* ed. 2. Holm. 1761. 8.

EJ. *Museum regis* Adolph. Frid. ib. 1754. fol.

— — *reginae* Louif. Ulricae ib. 1764. 8.

— — *Tessinianum* ib. 1750. fol.

EJ. *Oelänska och Gothlänska Resa* Holm.
1745. 8.

germ. Hal. 1764. 8.

EJ. *Wästgötha Resa* Holm. 1747. 8.

germ. Hal. 1765. 8.

EJ. *Skonska Resa* Holm. 1751. 8.

germ. ib. 1756. 8.

c) medica

EJ. *materia medica regni vegetabilis* Holm.

1749. 8.

— — — *ex regno animali* Upsal.

1750. 4.

— — — *in regno lapideo* ib. 1752.

iunctim longe auctior ex ed. cl. Schre-
ber ed. 4. Erlang. 1782. 8.

Numerosissimae denique EJ. dissertationes
etc. collectae s. t. *Amoenitatum academicarum*
inde ab a. 1749. VIII Vol. 8.

Aliae insertae actis Upsaliensibus et Hol-
miansibus etc.

Abr.

cl. Abr. Bäck *Aminælse-Tal öfver C.*
v. Linné Holm. 1779. 8.

cl. M. de Condorcet in *Hist. academ.*
scient. Paris.

cl. Vicq d'Azyr in *Hist. Societ. medicae*
Paris. Vol. II.

cl. Fabricius in *Deutschen Museum* a.
1780.

CAR. v. LINNÉ *jun.*, Caroli fil. Falunensis
†. 1783. aet. 42.

Prof. Upsaliensis.

EJ. *Decades plantarum variorum horti Upsa-*
liensis. Fasc. I. Holm. 1762. II. ib. 1763. III.
Lips. 1767. fol.

EJ. *nova graminum genera* Ups. 1779. 4.

EJ. *methodus muscorum* ib. 1781. 4.

In obitum eius or. cl. Schulz v. Schul-
zenheim. *Suéc.* Holm. 1784. 8.

§. 486.

DAV. SIGISM. AVG. BÜTTNER Chemni-
zensis †. 1769. aet. 46.

Prof. Goettingensis.

Cc 3

EJ.

EJ. *Enumeratio plantarum horti Cunoniani*
Amst. 1750. 8.

Praeterea maximam quoque partem *historiae corallinarum*, quae Ellisii nomen prae se fert, ad Büttnerum nostrum pertinere, pluribus assertum legitur in cl. Pütter *Versuch einer gelehrten Geschichte der Universität zu Göttingen* p. 162.

Glossol. Annot. §. 487.

HENR. LUD. DUHAMEL (du Monceau)
Parifinus .†. 1782. aet. 82.

Inspector rei marinae.

Indefessus et felicissimus naturae observator; cuius pauca saltem e plurimis iisque egregiis operibus recensere licet:

EJ. *Physique des arbres, de l'anatomie des plantes et de l'oeconomie végétale* Parif. 1758.
II Vol. 4.

germ. Norimb. 1764. II Vol. 4.

EJ. *Traité des arbres et arbustes qui se cultivent en France en pleine terre* Par. 1755. II
Vol. 4.

germ. Norimb. 1762–66. IV vol. 4.

EJ.

EJ. *Traité des arbres fruitiers* Paris. 1768.

II Vol. 4.

germ. Norimb. 1771-83. IV vol. 4.

Numerosae eius et maxime memorabiles
dissertationes actis academiae Parisinae insertae
leguntur, ut de ossibus animalium rubia tin-
ctorum passis, de osteogenia, de insitione
calcaris galli gallinacei in caput eiusdem, de
summo in quo hominibus vivere licet aestus
gradu.

Multae quoque eius partes sunt in magna
ista artium et opificiorum historia concinnanda

Elog. v. in *Hist. de la Soc. de Médec.*

Cc 4

SCRR.

SCRR. HISTORIAE NATVRALIS.

§. 488.

JAC. THEOD. KLEIN Regiomontanus .†.

1760. aet. 74.

Senatui Dantiscano a secretis.

EJ. *Dispositio quadrupedum* Lubec. 1751. 4.
germ. ib. 1760. 8.EJ. *historiae avium prodromus* ib. 1750. 4.
germ. ib. 1760. 4.EJ. *stemmata avium* Lips. 1759. 4.EJ. *ova avium plurimarum — genuinis coloribus picta* Regiom. 1765. 4.EJ. *tentamen herpetologiae* LB. 1755. 4.EJ. *historia piscium naturalis* Missi I—V.
Gedan. 1740—49. 4.EJ. *Mantissa ichthyologica de sono et auditu piscium* Lips. 1746. 4.EJ. *Tentamen methodi ostracologicae* LB.
1753. 4.EJ. *Descriptiones tubulorum marinorum* Ge.
dan. 1773. 4.EJ. *naturalis dispositio echinodermatum* ex
ed. cl. Leske Lips. 1778. 4.Elogium viri v. in nouis act. Societ. Dan-
tisc. T. I.

§. 489.

§. 489.

AUG. JO. RÖSEL (von Rosenhof) Norimbergensis .†. 1759. aet. 54.

Pictor miniati quod vocant operis, curatissimus naturae observator.

EJ. *monatliche Insekten-Belustigungen* Norimb. inde ab a. 1746. IV vol. 4.

Quibus praeter alia quoque continetur Vol. IIIo praestantissima historia hydrarum f. polyporum aquarum dulcium.

EJ. *natürliche Historie der Frösche hiesigen Landes* Norimb. 1758. fol. (opus ditissimum, pulcherrimum)

§. 490.

ABRAH. TREMBLEY Genevensis .†. 1784. aet. 74.

Vir cui liber proxime citandus aeternum documentum summi ingenii acuminis, et aliis naturae studiosis aequae aeternum exemplar in arte observandi manebit.

EJ. *Mémoires sur les polypes d'eau douce à bras en forme des cornes* LB. 1744. 4.

germ. vertente cl. Göze Quedlinb. 1775. 8.

Cc 5

EJ.

410 SECTIO XIV. SECVLI XVIII VI

EJ. *instruction d'un pere à ses enfans sur la nature et sur la religion* Genev. 1775. II Vol. 8. germ. Lipf. 1776. 8.

EJ. quoque memorabiles sunt obseruationes philosophicis Transactionibus insertae.

S. 491.

OTH. FRID. MÜLLER †. 1784.

Vermium praesertim indagator felicissimus

EJ. *historia vermium terrestrium et fluuiatilium* Hafn. 1773 sq. II Vol. 4.

ID. *von Würmern des süßen u. salzigen Wassers* ib. 1771. 4.

EJ. *Zoologiae Danicae prodromus* ibid. 1776. 8.

EJ. *Zoologia Danica* Lipf. 1779–84. II Vol. 8.

EJ. *Zoologiae Danicae icones*, Hafniae, 1777. fol.

EJ. *Hydrachnae in aquis Daniae palustribus* Lipf. 1781. 4.

EJ. *Entomostraca s. insecta testacea* (monoculi L.) *in aquis Daniae et Norwegiae* ibid. 1785. 4.

EJ.

EJ. *Fauna Fridrichdalina s. descriptio insectorum agri Fridrichda!* Hafn. 1764. 8.

EJ. *Flora Fridrichdalina* Argent. 1767. 8.

Idem quoque cl. Oederi floram Danicam inde a Fasc. XI continuavit.

EJ. *kleine Schriften aus der Natur-historie* Dessav. 1782. 8.

§. 492.

JO. GOTTSCHALK WALLERIUS Nerkenfis

†. 1785. aet. 76.

Prof. Upfaliensis.

EJ. *Systema mineralogicum* Holm. 1772-75
II Vol. 8.

germ. Berol. 1781 fqq. II Vol. 8.

EJ. *lucubrationes de systematibus mineralogicis* Holm. 1768. 8.

EJ. *introducio in historiam litterariam mineralogicam* ib. 1769. 8.

EJ. *Chemia physica (suecice)* Holm. 1759-68. II Vol. 8.

Vol. I. *lat.* auctius ib. 1760. 8.

vtrumque

412 SECTIO XIV. SECVLI XVIII

utrumque *germ.* vertente cl. Weigel
Lipf. 1775. II Vol. 8.

Ej. *Elementa metallurgiae, speciatim chemi-
cae* Holm. 1768. 8.

germ. Lipf. 1769. 8.

Auctor praeterea numerosarum dissertatio-
num academicarum, ut et obseruationum,
quae actis acad. Holmiensis insertae leguntur.

SCRR.

SCRR. MATERIAE MEDICAE.

S. 493.

JAC. REINBOLD SPIELMANN Argentiniensis

†. 1783. aet. 61.

Prof. in academia patria.

EJ. *institutiones materiae medicae* Argent.
1774. 8.*germ.* ib. 1775. 8.EJ. *Syllabus medicamentorum* ib. 1777. 8.EJ. *pharmacopoea generalis* ib. 1783. 4.EJ. *institutiones chemiae* ib. 1763. 8.

ed. 2. auctior ib. 1766. 8.

germ. Dresd. 1783. 8.

Numerosae eiusdem dissertationes academi-
cae magnam partem materiam alimentarem,
medicam, et chemiam spectant.

CHEMICI

CHEMICI et PHARMACEVTAE

§. 494.

Vix aliud scientiarum genus ea quam agimus periodo tot tantisque nouis inuentis et fanioris maxime physices applicatione auctum et reformatum est, ac chemia, ita vt eandem non obstantibus Boyleorum, Boerhaaviorum, Stahliorum aliorumque, quos citauimus, praestantium virorum meritis, quasi renatam dicere liceat.

§. 495.

ANDR. SIGM. MARGGRAF Berolinensis

†. 1783. aet. 73.

Numerosas dissertationes, chemici maxime argumenti, actis acad. scient. Berolinensis inseruit, quarum magna pars germanice versa sequentem ingressa est collectionem:

Ej. *chymische Schriften* Berol. 1762 - 68.
II Vol. 8.

De vita viri cf. cl. Baldingeri biographias medicor.

it. noua acta acad. Berolinens.

§. 496.

§. 496.

JO. GEORG. MODEL ex Neostadio ad Aischam .†. 1774. aet. 64.

Proto-pharmacopaeus imperialis Petropoli.

Ej. *chymische Nebenstunden* Petrop. 1760-69. II Vol. 8.

gall. c. auctariis el. Parmentier Paris. 1774. II Vol. 8.

Ej. *kleine Schriften* Petrop. 1773. 8.

Ej. *Entdeckung des Selenits in der Rhabarber* ib. 1774. 8.

Cfr. Rozier *Journal de Physique* 1775.

§. 497.

JO. DAV. HAHN Heidelbergensis .†. 1784.
Prof. Ultraiectinus, tum Leydenfis.

Ej. *diff. de efficacia mixtionis in mutandis corporum voluminibus* LB. 1751. 4.

Ej. *or. de scientia naturali ab observationum et experimentorum sordibus repurganda* Ultraj. 1753. 4.

Ej. *or. de chemiae cum botanica coniunctione* ib. 1759. 4.

Ej. *or. de mathesi et chemia earumque mutuo auxilio* ib. 1770. 4.

EJ.

416 . SECTIO XIV. . A SECVLI XVIII

EJ. or. *de usu venenorum in medicina* ibid.
1773. 4.

EJ. or. *de medico speculatore* LB. 1775. 4.
id. ad latinam editionem systematis lym-
phatici Hewsoniani doctissime est praefatus.

§. 498.

TORBERN BERGMANN .†. 1785.

Prof. Upsaliensis.

EJ. *physisk Beskrifning öfwer Jordklotet*.
Upsal. 1766. 8.

ed. 2. auctior ib. 1773. 8.

germ. curante cl. Röhl Gryphisw. 1769. 8.

et longe auctius ib. 1781. II Vol. 4.

EJ. *Opuscula physica et chemica* Holm. 1779
sq. III Vol. 8.

germ. Frf. 1781 sq. II Vol. 8.

EJ. *Sciagraphia regni mineralis secundum
principia proxima digesta* Lips. 1782. 8.

Praeter numerosissimas et praestantissimas
symbolas tam actis Holmiensibus quam nouis
Upsaliensibus contentas, ad vniuersam histo-
riam naturalem, maxime quoque ad insecta
et mineralia pertinentes.

§. 499.

PETR. JOSEPH. MACQUER Parisinus .†.

1784.

Prof. Parisinus.

Ej. *Elémens de chymie théorique* ed. 2. Par.
1756. 12.

Ej. *Elémens de chymie pratique* ed. 2. ibid.
eod. 12.

unctim *germ.* Lips. 1768. 8.

Ej. *Dictionnaire de chymie* Paris. 1766. II
Vol. 12. et al.

ad manus est ed. Paris. 1778. II Vol. 4.

germ. ex ed. cl. Pörner P. I. Lips. 1768. 8.

it. longe auctius ex ed. cl. Leonhardi
Lips. 1781 sqq. VI Vol. 8.

PATHOLOGI et THERAPEVTAE.

§. 500.

GEORG. GOTTLÖB RICHTER Schneeber-
genſis .†. 1773. aet. 80.

Prof. Goettingenſis.

Auctor numeroſarum et elegantiffimarum
diſſertationum aliorumque ſcriptorum acade-
micorum.

iunctim edita ſ. t. *Opuſculorum medicorum*
curante cl. Ackermann, praefante Tril-
lero Frf. 1779. III Vol. 4.

Ej. *praeccepta diaetetica in uſum praelectio-
num* Heidelb. 1780. 8. (poſthuma)

Elogium viri auctore cl. Heyne opuſcu-
lis praefixum legitur.

cfr. quoque Bruckeri *pinacotheca* Dec. X.

§. 501.

JO. GOTHFR. BRENDEL, Adami fil. Vit-
tebergenſis .†. 1758. aet. 47.

Prof. Goettingenſis.

Itidem non niſi diſſertationes et program-
mata edidit.

Iunctim recudi fecit haec *opuſcula* cl.
Wrisberg Goett. 1769 ſq. III Vol. 4.

§. 502.

§. 502.

PHIL. GEORG. SCHRÖDER Marpurgenfis
†. 1772. aet. 44.

Prof. Goettingenfis; antea Rinteliensis et
Marpurgenfis.

Numerofas eius differtationes academicas
collegit et edidit cl. Ackermann Norimb.
1772. II Vol. 8.

§. 503.

RVD. AVGVSTIN. VOGEL Erfurtenfis †.
1774. aet. 50.

Prof. Goettingenfis.

EJ. *praelectiones de cognoscendis et curandis
corporis humani affectibus* Goett. 1772. 8.

it. c. praef. cl. Tissot ib. 1784. 8.

germ. vertente cl. Pohl Lipf. 1780. 8.

EJ. *historia materiae medicae* LB. 1758. 8.

EJ. *institutiones chemiae* ed. 2. LB. 1757. 8.

germ. cura cl. Wiegleb Vinar. 1775. 8.

EJ. *practifches Mineral-system* Lipf. 1762. 8.

auctius, curante filio cl. Sam. Gottl.
Vogel ib. 1776. 8.

EJ. *de incrustato agri Goettingenfis* Goett.
1756. 8.

Dd 2

EJ.

420 SECTIO XIV. SECVLI XVIII VI

EJ. *medicinische Bibliothek* Erf. 1752 sq. II
Vol. 8.

EJ. *neue medic. Bibl.* Goett. 1754—73. VIII
Vol. 8.

EJ. *Opuscula medica selecta* Goett. 1768. 4.
germ. vertente filio cl. quem modo cita-
vimus Lemgov. 1778. II P. 8.

Elogium viri v. in *Nov. Commentar. Soc.
Goetting.*

§. 504.

PAUL. GOTTLIEB WERLHOF Helmsta-
diensis .†. 1767. aet. 69.

Archiater Hannoueranus.

Vir acutissimi ingenii, strenuus corticis
peruuiani vindex, cuius nomen mansit vn-
guento ad scabiem.

EJ. *observationes de febris praecipue inter-
mittentibus et ex earum genere continuis* ed. 2.
Hannov. 1745. 4.

ID. *de variolis et anthracibus* ib. 1735. 4.

EJ. *cautiones medicae de limitandis laudibus
et vituperiis morborum et remediorum* Tract.
I. II. ib. 1734. 4.

Plurimae

Plurimae eiusdem obseruationes *Commercio litterario Norico* insertae leguntur.

Opera ex ed. cl. Wichmann Hannov. 1775. II Vol. 4.

EJ. *epistolae anecdotae posthumae* ap. cl. Engel *Specimin. medic.* Berol. 1781. 8.

Cf. Brückeri *pinacotheca* Dec. VII.

Nov. A. N. C. Vol. IV.

Commentar. Lipsiens. Vol. XV.

it. memoriam praefixam operum editioni, quam modo diximus.

§. 505.

JO. THEOD. ELLER †. 1760. aet. 71.
Archiater Borussiae.

EJ. *obseruationes de cognoscendis et curandis morbis, praesertim acutis* Regiom. 1762. 8.

gall. vertente cl. le Roy Par. 1774. 12.

EJ. *ausübende Arzneywissenschaft* Berolinae 1767. 8.

EJ. *vollständige Chirurgie* ib. 1763. 8.

EJ. *medicinische u. chirurgische Anmerkungen u. Operationen* ib. 1740. 8.

EJ. *physicalisch-chemisch-medicinische Abhandlungen* ib. 1764. II Vol. 8.

Elogium viri v. in actis acad. Berolinens.

cf. *Journal encyclopéd.* m. Febr. 1761.

D d 3

§. 506.

§. 506.

JO. ERN. HEBENSTREIT ex Neostadio ad
Orlam .†. 1757. aet. 56.

Prof. Lipsiensis.

Ej. *Exegesis nominum graecorum quae mor-
bos definiunt* Lips. 1751. 4.

Ej. *de homine sano et aegroto carmen* ibid.
1753. 8.

Ej. *anthropologia forensis* ed. 2. Lips. 1753. 8.
Suecice, vertente Rol. Martin v. cl.
Holm. 1783. 8.

Ej. *numerosae dissertationes et programmata.*
v. c. XXX *Specimina palaeologiae therapeuticae*
Lips. 1748 - 5.

VII *Specimina ord. morborum causalis;*
quae iunctim cum prioribus edidit cl. Gru-
ner Hal. 1779. 8.

it. VII *Specimina Aetiologiae chemicae*
Lips. 1757. 4.

Idem quoque praecipuam curam gessit
edendi *Musei Richteriani* Lips. 1743. fol.

Ej. *dissectio anatomica muli et mulae* ex-
tat in Schreberi *neuen Cameral-Schriften*
Vol. VI. et al.

Inter

Inter dissertationes eius plures historiam quoque naturalem spectant v. c.

de ordinibus conchyliorum instituendis 1728.

de organis piscium externis 1743.

de insectorum natalibus 1733.

institutiones historiae naturalis insectorum 1745.

de vermibus anatomicorum administris 1741.

de terris eod.

de ordinibus gemmarum 1747.

EJ. de anecdotis Aëtii scripta supra citavimus p. 80.

Elogium viri v. in Commentar. Lipsiensib.

Iunctim cum alio, quod J. Aug. Ernesti auctorem habuit, recusum est in fronte editionis *palaeologiae therap.* quam citavimus.

§. 507.

CHRIST. GOTTLIEB LUDWIG Briegenfis Silesiacus .†. 1773. aet. 64.

Prof. Lipsiensis.

Nullam non medicinae partem egregie auxit et illustravit.

EJ. *methodus doctrinae medicae universae* Lipsi. 1766. 8.

Dd 4

EJ.

- EJ. *institutiones physiologiae* ib. 1752. 8.
 ——— *pathologiae* ib. 1754. 8.
 ——— *therapiae generalis* ib. eod. 8.
 ——— *medicinae clinicae* ib. 1769. 8.
 ——— *chirurgiae* ib. 1765. 8.
 ——— *medicinae forensis* ib. 1765. 8.
 ——— *historiae physicae regni vegetabilis* ib. 1757. 8.

EJ. *definitiones generum plantarum* (auctae a cl. G. Rud. Boehmer) ib. 1760. 8.

EJ. *Ectypa vegetabilium vsibus medicis praecipue destinatarum* Hal. 1760–64. VIII Fasc. fol.

EJ. *terrae musei Dresdensis* Lips. 1749. fol.

Idem quoque edidit: *Aduersaria medico-practica* Lips. 1769–73. III Vol. 8.

Denique et auctor extitit *Commentariorum de rebus in scientia naturali et medicina gestis* ib. inde ab a. 1752. 8.

Cf. Bruckeri *pinacotheca* Dec. IX.

§. 508.

GERARD. L. B. VAN SWIETEN Leydensis

.†. 1772. aet. 73.

Archiater Caesareus.

Diutinus

Diutinus et intimus Boerhaavii discipulus,
cuius nomen mansit potioni spirituosae mer-
curiali.

EJ. *diff. de arteriae fabrica et efficacia in
corpore humano* LB. 1725. 4.

EJ. *Commentarii in Boerhaavii aphorismos*
LB. 1743-72. V vol. 4. et al.

Index in eadem Gladbachii Hildburgh.
1775. 4.

EJ. (anon) *kurze Beschreibung u. Heilungs-
art der Krankheiten, welche am öftersten im
Feldlager beobachtet werden* Vindob. 1758. 8.
gall. Paris. 1760. 12. et al.

EJ. *constitutiones epidemicae et morbi, po-
tissimum L. B. obseruati* Vindob. 1782. 8. (post-
humum opus edidit cl. Stoll)

v. Bruckeri *pinacotheca* Dec. X.
it. cl. Baldingeri *biograph. medicorum*,
§. 509.

ANT. DE HAEN ... Batavus .†. 1776.
aet. 65.

Prof. Vindobonensis.
EJ. *historia morbi incurabilis medicos passim
fallentis* Hagae 1744. 8.

Dd 5

EJ.

426 SECTIO XIV. SECVLI XVIII

EJ. *de colica pictonum diff.* ib. 1745. 8.
 ID. *de deglutitione impedita* ib. 1750.
 EJ. *ratio medendi in nosocomio practico* Vin-
 dob. 1757-73. XVP. 8.
 ——— *continuata* ib. 1772-79. III
 Vol. 8.

germ. c. auctariis cl. Platneri Lips. 1779-
 84. VIII Vol. 8.

EJ. *magiae examen* ib. 1774. 8.
 EJ. *de miraculis* L. Frf. 1776. 8.
 EJ. *praelectiones in Boerhaavii institutiones*
pathologicas ex ed. cl. de Wafferberg Vin-
 dob. 1780 sqq. V vol. 8.

Vitam viri v. in Giornale di medicina T.
 XIII della continuazione.

§. 510.
 GUALT. VAN DOEVEREN. †. 1783.

Prof. Groeningensis, post Leydensis.
 EJ. *diff. de vermibus intestinalibus hominum*
 LB. 1753. 4.

germ. Lips. 1776. 8.

EJ. *or. de erroribus medicorum sua utilitate*
non carentibus Groening. 1762. 4.

EJ.

EJ. *Specimen observationum academicarum*
ib. 1765. 5.

EJ. *primae lineae de cognoscendis mulierum*
morbis ib. 1775. 8.

it. ex ed. cl. Schlegel Lipf. 1785. 8.

§. 511.

JO. HVXHAM .†. 1768.

Medicus Plymouthensis, cuius nomine vulgo
venit vinum antimoniatum.

EJ. *observationes de aëre et morbis epidemi-*
is Lond. 1752. II Vol. 8.

EJ. *observationes ab a. 1749—52.* ib. 1770.
8. (posthumæ ex edit. filii).

EJ. *medical and chymical observations upon*
Antimony ib. 1756. 8.

EJ. *Dissertation on the malignant ulcerous*
Sore-throat ib. 1757. 8.

Opera, lat. ex ed. G. Christ. Reichel
Vindob. 1773. III Vol. 8.

§. 512.

JO. GREGORY .†. 1773.

Prof. Edinburgensis.

EJ.

EJ. *Lectures on the duties and qualifications of a physician* Edinb. 1772. 8.

germ. Lipf. 1778. 8.

EJ. *Elemens of the practice of Physik* ed. 2. Lond. 1774. 8.

§. 513.

JO. PRINGLE Baronetus, ex pago Stichelhouse, comitatus Roxburgh Britanniae borealis .†. 1782. aet. 75.

Serenissimae Reginae Charlottae medicus.

EJ. *observations on the diseases of the army* ed. 5. Lond. 1765. 4.

acced. EJ. *observations on the Hospital- and Goat-Fevers.*

nec non EJ. *Experiments upon septic and antiseptic substances.*

germ. Altenb. 1772. 8.

EJ. *Discourse upon some late Improvements of the means of preserving the Health of mariners* Lond. 1776. 4.

germ. vertente cl. Wichmann Goett. 1777. 8.

Extat

Extat quoque inter E. J. *Six Discourses delivered when President of the royal Society etc.* Lond. 1783. 8.

Vitam praemittit hisce VI sermonibus editor cl. Kippis.

cf. it. *Hist. de la Soc. de Médecine* a. 1780.

§. 514.

JO. FOTHERGILL ex Carred prope Richmond .†. 1780. aet. 68.

Medicus Londinensis.

Observationes inseruit transactionibus philosophicis, tum vero maxime praestantissimae collectioni quam citauimus cui tit. *Medical Obs. and Inquiries.*

Iunctim editae s. t. a complete collection of D. Fothergill's medical and philosophical Works Lond. 1781. 8.

Vitam viri praefixit editor cl. J. Elliot.

alias eius memorias ediderunt viri cl.

Hird, Thompson et Lettsom.

aliud elogium v. in *Hist. de la Soc. de Medec.*

§. 515.

FRANC. BOISSIER DE SAUVAGES Alesio-Languedoccensis .†. 1767. aet. 61.

Prof.

430 SECTIO XIV. SECVLI XVIII

- Prof. Monspeliensis.
- EJ. *Pathologia methodica s. de dignoscendis morbis*. Monspel. 1739. 4.
ed. 2. Amst. 1752. 12.
- longe auctius s. t. *Nosologiae methodicae*. Amst. 1763. V vol. 8.
iterum auctius ib. 1768. II vol. 4.
- EJ. opera minora edidit cl. Gilibert s. t. *Chefs d'oeuvres de Sauvages*. Lugd. 1771. II vol. 12.
- Eloge de M. de Sauvages*. Lugd. 1768. 4.
it. in fronte opusculor.

§. 516.

Iunctim huc referre liceat nouorum pulsum criticorum auctores, inter quos princeps eminet

FRANC. SOLANO DE LUQUE Montilla-Cordubensis .†. 1738. aet. 53.

Artem primo Illorae, tum Antequerae exercuit.

EJ. *Lapis lydos Apollinis. (hispanice)* Madr. 1737. fol.

Fufissimum

Fusissimum opus in compendium rede-
git Jac. Nihell Lond. 1745. 8.

PETR. SOLANO DE LUQUE, Francisci fil.
itidem celebrer clinicus et subtilissimus
sphygmicus paternam doctrinam vltro exco-
luit, etsi, quantum ego quidem noui, nihil
super ea memoriae prodiderit.

Cfr. H. Fouquet *Essai sur le pouls.*
Monspel. 1767. 8.

§. 517.

THEOPH. DE BORDEU Isestio - Bearnensis
†. 1776. aet. 55.

Medicus Parisinus.

EJ. *Récherches sur le pouls par rapport aux*
Crises. ed. 2. Par. 1768. II vol. 12.

EJ. *Récherches anatomiques sur la position*
des glandes et sur leur action Par. 1751. 8.

EJ. *Récherches sur le tissu muqueux et l'or-*
gane cellulaire ib. 1766. 12. III. NOV. 1766.
germ. Vindob. 1772. 8.

EJ. *Récherches sur quelques points d'histoire*
de la médecine. Leod. 1764. II vol. 12.

Eloge historique de M. de Bordeu, par
J. J. Gandan Par. 1777. 8.

§. 518.

§. 518.

ANNA-CAR. LORRY †. 1783.

Medicus Parisinus.

EJ. (anon.) *Essay sur l'usage des Alimens pour servir de Commentaire aux livres dietetiques d'Hippocrate.* Par. 1757. II vol. 12.
ed. 2. ib. 1781.

germ. vertente cl. Ackermann Lips. 1785. 8.

id. *de melancholia* Paris. 1765. II vol. 8.

germ. Lips. 1769. II vol. 8.

id. *de morbis cutaneis* Par. 1777. 4.

germ. Lips. 1779. II vol. 8.

EJ. *de praecipuis morborum mutationibus et conuersionibus tentamen* (posthumum) Paris. 1784. 12. ex ed. cl. Hallé.

EJ. *de motu cerebri memorabilia experimenta*, extant in *Mémoires présentés vt vulgo audiunt* Vol. III.

Supra quoque pluries eius meminimus: ad Hippocratem pag. 27; Sanctorium pag. 196; et Astrucium pag. 354.

§. 519.

§. 519.

NICOL. ROSÉN v. ROSENSTEIN nat. prope
Gothenburgum .†. 1773. aet. 67.

Archiater Suecicus.

EJ. *Underrättelse om Barns Sjukdomar*
Holm. 1764. 8. et al.

germ. c. auctariis Jo. Andr. Murray
v. cl. ed. 5. Goetting. 1785. 8.

EJ. Rosensteinii *Hus-och Rese-Apoteque*
Holm. 1765. 8. et al.

germ. itidem vertente cl. Murray Lips.
1781. 8.

EJ. *compendium anatomicum (suecice)* Holm.
1738. 8.

Numerosissimae praeterea extant eiusdem
viri praestantissimi dissertationes academicae, et
symbolae quas actis Holmiensibus contulit.

Vitam praemisit cl. editor versioni ver-
naculae.

Ee CHIRVIRGI

CHIRV RGI.

§. 520.

CLAUD. NIC. LE CAT ex Blérancourt
Picardiae .†. 1768. aet. 69.

Prof. Rothomagensis. celeber lithotomus.

EJ. *Recueil des pieces sur l'operation de la
taille*. Rothom. 1749 - 53. III vol. 8.

tum numerosa scripta eristica lithotomiam
spectantia, in Fr. J. de S. Cosma etc.

EJ. *Traité des Sens* ib. 1740. 8.

longe auctius Par. 1767. III vol. 8.

EJ. *Diff. sur le fluide des nerfs et son action
pour le mouvement musculaire* Berol. 1765. 8.

EJ. *Traité de la couleur de la peau humaine
en général et de celle des Nègres en particulier
etc.* Amst. 1765. 8.

Plurimae quoque eius dissertationes agoni-
sticae, praemio ornatae et editae ab acad.
chirurgor. Paris.

Eloge de M. le Cat, par Valentin
Par. 1769. 8.

§. 521.

JO. PETR. DAVID ex Gex Burgundiae .†.
1784. aet. 47.

le

le Cati gener et dignus Successor.

Ej. *Recherches sur la maniere d'agir de la saignée* etc. Par. 1762. 12.

Ej. *Diff. sur ce qu'il convient de faire pour diminuer ou supprimer le lait des femmes.* ib. 1763. 12.

Ej. *Diff. sur les effets du mouvement et du repos dans les maladies chirurgicales.* ib. 1779. 12.

Ej. *observations sur la Necrose.* Par. 1782. 8.

Taceo longe minoris momenti eius scriptiunculas, vt de mechanismo respirationis, de nutritione et incremento, de vsu liquoris amnii etc.

§. 522.

GEORG. ARNAUD (de Ronfil) Rolandi Pauli fil. †. 1774.

Chirurgus gallus, sed exul vt Londini maxime artem exerceret, felix praesertim herniotomus.

Ej. *Traite des hernies* Par. 1749. II vol. 12.

Ej. *Observations on aneurysms* Lond. 1750. 8.

Ej. *Instructions on the diseases of the bladder and urethra.* Lond. 1763. 12.

E e 2

Ej.

EJ. *Dissertation on hermaphrodits* Lond. 1750. 8.

germ. Argent. 1777. 4.

Haec pleraque redeunt auctiora in EJ. *Mémoires de Chirurgie avec quelques Remarques historiques sur l'Etat de la Médecine et de la Chirurgie en France et en Angleterre.* Lond. 1768. II vol. 4.

EJ. *Remarks on the use of the Extract of lead of Goulard.* Lond. 1770. 12.

§. 523.

JAC. DAVIEL Barrea-Normanus .†. 1762. aet. 66.

Maxime *extraçione* cataractae ab ipso instaurata et perfecta, inclaruit.

EJ. *Lettre sur les maladies des yeux* Paris. 1748. 12.

tum variae eius extant epistolae in *Journal de Médecine, Journal des Savans, et Mercure de France.*

§. 524.

GEORG. DE LA FAYE Parisinus .†. 1781. Chirurgus Parisinus.

EJ.

EJ. *Principes de Chirurgie* Par. 1739. 12.
et al. ibid. 1773. 12.

germ. Argent. 1751. 8.

EJ. auctaria ad *Cours d'Operations de chirurgie par Dionis* Par. 1739. 12. et al. ibid. 1765. II vol. 8.

tum et nonnulla eius inserta actis acad. Chirurgorum.

§. 525.

SAM. SHARP .†. 1758.

Chirurgus Londinensis. Chefeldenii discipulus.

EJ. *Treatise on the operations of surgery* ed. 3. Lond. 1740. 8.

EJ. *Critical Inquiry into the present State of Surgery*. Lond. 1750. 8.

germ. Berol. 1756. 8.

§. 526.

JVST. GOTHOER. GÜNZ Königsteinensis Saxo. †. 1754. aet. 41.

Prof. Lipsiensis.

EJ. *de calculum curandi viis quas chirurgi Galli reppererunt* Lips. 40. 8.

E e 3

EJ.

438 SECTIO XIV. SECVLI XVIII

Ej. de variis lithotomiae methodis dissertatio inserta est *institutionibus chirurgiae* Jo. Zach. Platneri.

Ej. *observationum anatomico-chirurgicarum de herniis libellus* ib. 1744 4.

Ej. numerosae sunt diss. et programmata anatomici argumenti.

Aliorum eius nonnullorum scriptorum supra iam meminimus pag. 19. 26. 28. 77.

§. 527.

GEORG. HEUERMANN .†. 1768.

Prof. Hafnienfis.

Ej. *Abhandlungen der vornehmsten chirurgischen Operationen*. Hafn. 1754-57. III vol. 8.

Ej. *vermischte Bemerkungen der ausübenden Arzneywissenschaft*. ib. 1765-67. II vol. 8.

Ej. *Physiologie* ib. 1751-55. IV vol. 8.

OBSTETRICII.

OBSTETRICII.

§. 528.

JO. GEORG. RÖDERER Argentoratensis .†.
1763. aet. 38.

Prof. Goettingensis.

EJ. *icones uteri humani observationibus illustratae* Goetting. 1759. fol.

EJ. *elementa artis obstetriciae* ib. 1752. 8.

it. c. not. cl. Wrisberg ib. 1766. 8.

EJ. Rödereri *observationum de partu laborioso* Decad. II. ib. 1-56. 8.

ID. *de vi imaginationis in foetum negata* Petrop. 1756. 4.

Numerosae eius dissertationes et programmata collecta a cl. Wrisberg prodierunt Goett. 1763. 8.

Alia eiusdem quaedam extant in *Comment. societ. Goetting.* nonnulla vero eius posthuma deperdita sunt, ut *de trichuridibus* comm.

Elogium viri scripsit cl. Kaestner.

§. 529.

GUIL. SMELLIE .†. 1763.

Obstetricius Londinensis.

Ee 4

vel

440 SECTIO XIV. SECVLI XVIII VI

vel forcipe sui nominis notissimus.

EJ. *Treatise on the theory and practice of Midwifery* Lond. 1752. 8. et al.

germ. Altenb. 1755. 8.

EJ. *Collection of cases and observations on Midwifery* Lond. 1754. 8.

germ. Altenb. 1763-70. II Vol. 8.

Iunctim cum priore Lond. 1766. III Vol. 8.

EJ. *Collection of preternatural cases and observations in Surgery* Lond. 1768. 8.

EJ. *Set of anatomical Tables* Lond. 1754. fol. max. ed. 2. ib. 1761.

germ. Norimb. 1758. fol. maj.

§. 530.

NICOL. PUZOS Parisinus .†. 1753. aet. 67.

Chirurgus Parisinus.

EJ. *Traité des accouchemens* Par. 1759. 4.

Posthumum edidit cl. Morifor Deslandes.

§. 531.

ANDR. LEVRET Parisinus .†. 1780. aet. 78.

Obstetricius Parisinus.

Idem forcipe sui nominis vulgo notus.

EJ.

EJ. *Observations sur les accouchemens laborieux* Par. 1747. 8. et al.

EJ. *Suite des observations etc.* Par. 1751. 8. junctim ib. 1770. 8.

germ. Alton. 1758-61. II Vol. 8.

EJ. *Art des accouchemens démontrée par des principes de physique* Par. 1761. 8.

germ. Gerae 1772-74. II Vol. 8. it. Lipf. 1778. II Vol. 8.

EJ. *Essai sur l'abus des regles générales, et contre les préjugés qui s'opposent au progres de l'art des accouchemens* Par. 1766. 8.

germ. Lipf. 1776. 8.

EJ. *Observations sur la cure radicale des polytes* Par. 1749. 8.

ed. 3. c. Supplem. ib. 1772. 8.

Plura praeterea eius extant in *Journal de Médecine*.

*AD MEDICINAM FORENSEM,
et POLITIAM MEDICAM.*

§. 532.

CRISTOPH. GOTTLIEB BÜTTNER, Branden-
burgensis .†. 1776. aet. 69.

Prof. Regiomontanus.

EJ. *Anweisung zu Ausstellung der Obdu-
ctions - attestate über tödliche Verletzungen* Re-
giom. 1768. 4.

EJ. *Unterricht zur legalen Besichtigung
todter Körper* ed. 2. ib. 1776. 4.

EJ. *Anweisung durch Besichtigung einen
Kindermord auszumitteln* ib. 1771. 4.

EJ. *Erörterung die Lungenprobe betreffender
Fragen* ib. 1765. 4.

EJ. *anatomische Wahrnehmungen* ib. 1769. 4.

EJ. *anatomische Anmerkungen bey einem mit
herabhängendem Herzen lebendig gebohrnen
Kinde* c. al. ib. 1752. 4.

§. 533.

Ad summa autem procul dubio rei me-
dicæ augmenta, quibus aetas nostra de genere
humano egregie meruit; maxime pertinent
insti-

instituta, quibus curae sanitatis publicae s. *politiae medicae* magis magisque prospectum est; quo praesertim, ut bina tantum eius momenta tangamus, de exercenda medicina publicae leges, quas *medicinales ordinationes* vocant, tum vero etiam societates ad submerforum restitutionem conditae, spectant.

§. 534.

Quod istam rei medicae reformationem per leges publica auctoritate sancitas attinet, maxime in iis ferendis eminuit *Suecia*, cuius sapientissima super ea re edicta et instituta, (quae ni fallor maxime inde ab a. 1756 reformari et augeri ceperunt) sanitati publicae conferuandae et mortalitati minuendae insigniter profuerunt.

Conferatur de his: *Samling af Kongl. Förordningar rörande nya Medicinal-Staten* Holm. 1774. 4.

Pluribus v. cl. Kölpin in cl. Pyl *Magazin für die gerichtliche Arzneykunde* Vol. II. P. IV.

§. 535.

444 SECTIO XIV. SECVLI XVIII

§. 535.

Inter Societates de submersis restituendis occupatas, eminent Londinensis, Parisina et Amstelodamensis.

Haec ni fallor omnium prima coaluit a. 1767

Historie en Gedenkschriften van de Maatschapy tot Redding van Drenkelingen opgericht binnen Amsterdam Amst. inde ab a. 1767. 8.

Illam condita a. 1772.

Collectionem scriptorum ad eandem faciendum edidit cl. Pica (pharmacopaeus Parisinus) f. t.

Detail des Succès de l'Etablissement que la ville de Paris a fait en faveur des noyés Par. inde ab a. 1774. 12.

Londinensis fundata a. 1774 nomine *the human Society.*

Plan and Reports of the Society at London for the recovery of persons apparently drowned. Lond. 1775. 8.

SCRR.

SCRR. MEDICINAE VETERINARIAE.

§. 536.

JO. CHRISTOPH. POLYC. ERXLEBEN Qued-
linburgensis .†. 1777. aet. 33.

Prof. Goettingensis.

EJ. *Einleitung in die Vieharzneykunst* Goett.
1769. 8.

EJ. *practischer Unterricht in der Vieharz-
neykunst* ib. 1771. 8.

EJ. *Anfangsgründe der Naturgesch.* ib. 1768. 8.
it. ex ed. cl. Gmelin ib. 1782.

EJ. *Systema regni animalis* P. I. Mammalia.
Lipf. 1777. 8.

EJ. *Anfangsgründe der Naturlehre* Goett.
1772. 8.

it. ex ed. cl. Lichtenberg ib. 1785. 8.

EJ. *Anfangsgründe der Chemie* ib. 1775. 8.

it. ex ed. cl. Wiegleb ib. 1784. 8.

EJ. *physicalisch-chemische Abhandlungen* P.
I. Lipf. 1776. 8.

EJ. *physicalische Bibliothek* Goett. 1774-76.
III Vol. 8.

Elogium viri meritissimi auctore cl. Kaest-
ner extat in Nov. Commentar. societ. scient.

§. 537.

§. 537.

GEOG. STUBBS, pater.

Pictor Londinensis.

Classico et splendidissimo opere anatomen
comparatam ditavit, cui tit.

*the anatomy of the Horse, including a par-
ticular description of the Bones, Cartilages,
Muscles, Fascias, Ligaments, Nerves, Arte-
ries, Veins and Glands in XVIII Tables, all
done from Nature* Lond. 1766. fol. max.
transv.

§. 538.

STEPH. GUIL. DE LA FOSSE .†. 1765

Veterinarius Parisinus.

EJ. *Traité sur le véritable Siège de la
morve des chevaux* Par. 1749. 8.

germ. Hall. 1752. 8.

EJ. *observations et découvertes faites sur les
chevaux* Par. 1754. 8.

§. 539.

. . . BOURGELAT .†. 1779.

Director scholae veterinariae Lugdunensis.

EJ. *Elémens d'hippiatrique* Lugd. 1750 sq.
III Vol. 12.

EJ.

EJ. *Elémens de l'art vétérinaire, précis anatomique du corps du cheval etc.* Par. 1769. 8.

EJ. *Supplement zu dem kurzen Begriff von der Zergliederung des Pferdes; aus dessen französischer Handschrift übersetzt* Servest. 1773. 8.

EJ. *Materie médicale à l'usage de l'Ecole vétérinaire* Lugd. 1765. 8.

germ. Lips. 1766. 8.

PHILO.

PHILOSOPHI, LITTERATORES etc.

§. 540.

JO. ANDR. SEGNER Presburgensis .†. 1777.
 aet. 74.

Prof. Goettingensis, tum Hallensis.

EJ. *Einleitung in die Naturlehre* Goetting.
 1746. 8. et al. ed. 3. 1770. 8.

EJ. *Astronomische Vorlesungen* Hal. 1775.
 II Vol. 4.

ex numerosis eius minoribus scriptis acadē-
 micis memorasse sufficiat:

EJ. *progr. de libra qua sui quisque corporis
 pondus explorare possit.* Goett. 1740. 4.

EJ. *Beschreibung einer bequemen Lampe für
 Studierende* ib. 1744. 4.

id. quoque Nieuwentydii opus phy-
 sicotheologicum germanice vertit et auxit.
 Jen. 1746. 4.

§. 541.

GEORG. MATTHIAE Swefinga Sleswicensis.
 .†. 1773. aet. 65.

Prof. Goettingensis.

EJ. *conspectus historiae medicorum.* Goett. 1761. 8.

alia eius edita passim citauimus pag. 29. 53.

§. 542.

§. 542.

Vltimum denique excitare liceat venerandum virum de primo medicinae parente et vniuersa elegantiore medicina multis modis meritissimum.

Est is

DAN. GUIL. TRILLER Erfurtensis .†.

1781. aet. 87.

Prof. Wittebergensis.

EJ. *Commentatio de pleuritide* Erf. 1740. 8.

EJ. *observationes criticae in auctores veteres* ib. 1742. 8.

EJ. *clinotechnia medico - antiquaria* ibid. 1774. 4.

EJ. *Dispensatorium pharmaceuticum vniuersale* ib. 1764. II vol. 4.

EJ. *opuscula medica* Erf. 1766-72. III vol. 4. aliorum eius scriptorum alias iam mentionem iniecimus. v. c. pag. 3. 29. 59. 74.

Cfr. Bruckeri *pinacotheca* Dec. VI.

Ff

INDEX.

I N D E X.

A			
de Abano	104	Alderottus	97
Abimeron	93	Aldrovandus	171
Abfyrus	37. 78	Alemona	17
<i>Academiae scientiarum</i>		Alexander Aphrodi-	
<i>v. Societates</i>		faeus	74
Acofta	137	— Trallianus	80
Acron	22	<i>Alexandrina schola</i>	60
<i>Acta litteraria v. Dia-</i>		Alpinus	173
<i>ria</i>		Alzaharavi	93
Actuarius	85	Amatus Lusitanus	148
<i>Acupunctura</i>	14	Ammann, Jo. Conr.	220
Aegineta	82	— Paul.	306
<i>Aegyptiorum medi-</i>		<i>Amstelodamense colle-</i>	
<i>cina</i>	7	<i>gium anatomicum</i>	252
Aelianus	74	Andromachus	56
Aemilius Macer	51	Andry	352
Aesculapius	18	Antonius Musa	50
Aëtius	79	Apollo	8. 16
Agricola	131	de Apono	104
Agrippa	158	Apuleius	77
Alberti, Mich.	461	ab Aquapendente	192
— Sal.	163	<i>Arabes</i>	86
Albertus M.	101	Arantius	163
Albinus, Bern. Sig-		Arcaeus	185
frid.	319	Archagathus	46
— Chriff. Bern.	321	Aretaeus	58
— Fr. Chriff.	321	Aretius	128
— Sebast.	307	Aristoteles	39
Albrecht	390	Arnaud	435
Albucafis	93	Artemidorus	55
Alcmaeon	21	<i>Articella</i>	34
		Afclepiadae	21
		Afcle-	

Carl	348	a Costa	137
<i>Carolina constitutio</i>	155	Cowper	265
Carpus	119	de Crescentia	102
Cartesius	232	Cuba	113
Cassebohm	322		
Casserius	193	D	
Cassius Felix	51	Damascenus	88
le Cat	434	David	434
Cato	46	Daviel	436
de Cauliaco	107	Decima	17
Celsus	51	Demetrius Pepago-	
Chabraeus	167	menus	84
Charas	285	Democritus	22
Chefelden	318	Denys	367
Chiron	18	Diana Lucina	17
<i>Chirurgia infusoria</i>	299	<i>Diaria et acta litte-</i>	
<i>Chirurgorum veterum</i>		<i>varia</i>	242. 313. 378
<i>collectiones</i>	36	Diemberbroeck	222
Cicero	39	Dillenius	327
Citellus	223	Diocles Carystius	41
le Clerc	369	Dioscorides	55
Clusius	175	Dippel	331
<i>Coffea</i>	283	<i>Dispensatoria</i>	288
Coiter	162	Dodonaeus	166
<i>Collectiones medicorum</i>		van Doeveren	426
<i>veterum</i>	34	<i>Dogmatica secta</i>	44
Colmenero	282	Douglas	318
Columbus	124	Draco	38
Columna	168	le Dran	363
Conring	230	Drelincourt	255
Constantinus Afric.	95	Duhamel	406
Cordus, Euric.	127	Duretus	180
— Valer.	127	Duverney	251
Cornarus	157		
Cornelius Celsus	51	E	
Cortesius	185	Ebn Sina	92
<i>Cortex Peruvianus</i>	282	<i>Eclecticorum secta</i>	58
		Eller	

Eller	421	G.	
Empedocles	21	Galenus	60
<i>Emirica secta</i>	45	<i>Gandisaporensis schola</i>	
<i>Episyntheticorum secta</i>			86
	58	Gassendi	234
Erasistratus	42. 45	Gaubius	343
Erotianus	56	Gaza	110
Erxleben	445	Geoffroy	330
Ettmüller	293	Gesner	132
Eustachius	122	Glauber	214
Eyflon	163	Glisson	257
	F	Goedart	280
Faber	211	de Gordonio	104
Fabricius ab Aqua-		Gorraeus	180
pendente	192	van Gorter, Dav.	345
— Hildanus	225	—, Jo.	344
de Falconiis	105	<i>Goettingensis schola</i>	373
Fallopium	121	<i>Græcorum medicina</i>	16
Fantoni	315	de Graef	254
de la Faye	436	Graeffia v. Meriana	
Febris dea	17	Graunt	307
Felix, Caff.	51	Gregory	427
Fernandez	282	Grew	268
Fernelius	145	Gailandinus	169
Ferrein	399	Guillemeau	186
Fidelis	188	Gunterus	143
Fioravanti	184	Günz	437
Fludd	235	<i>Gynaeciorum veterum</i>	
Foëlius	180	<i>collectiones</i>	37
Forestus	181		
de la Fosse	446	H.	
Fothergill	429	Hack	114
Fracastorius	142	de Haën	425
Franco	151	Hahn	415
Freind	349	Hales	323
Fridericus II imp.	98	Haller	383
Fuchs	119	Haly abbas	91
		Ff 3	Harder

Harder	297	v. Horne	248
Hartlieb	112	<i>Horti medici</i>	130
Harvey	198	ab Horto	137
Hebenstreit	422	Horus	8
<i>Hebraeorum medicina</i>		Huarte	190
	11	Hüber	391
Hecquet	351	Hundt	114
Heister	365	Hunter	397
van Helmont, Franc.		v. Hutten	147
Mercur.	219	Huxham	427
—, Jo. Bapt.	218	Hygiea	17
Heraclides	45		
Heraclitus	21	I.	
<i>Herbarius</i>	113	Jacobaeus	205
Hercules	18	<i>Icones ligno incisae</i>	112
Hermann	272	<i>Indiae detectae</i>	115
Hermes	8	Ingrassias	124
Hernandez	210	<i>Iniectiones anatomicae</i>	247
Heroard	189	Joannes actuarius	85
Herodianus v. Erotia-		— Damascenus	88
nus		— Serapionis	89
Herodicus	22	Joannitius	88
Herophilus	43. 45	Jolyffe	202
Heuermann	438	Jonston	211
Hewson	398	Isis	8
Hierocles	37. 78	Julianus, Petr.	103
Hildanus	225	Jungius	209
Hippocrates	22	Juncker	347
Hispanus, Petr.	103	Juno Lucina	17
Hoang - ti	14	Jussieu, Bern.	326
Hofmann, Casp.	228	—, Jos.	326
—, Fr.	339	—, Steph.	327
Hollerius	179		
Homberg	286	K.	
Honain	88	Kaau - Boerhaave	338
Hook	246	Kaempfer	329
Horatianus	76	Keil	

Mefue	88	Nonus	83
<i>Methodica secta</i>	49	Nuck	255
Meydenbach	113		
<i>Microscopia</i>	245	O.	
Minerua medica	17	OctaviusHoratianus	76
Model	415	Oribasius	74
Monardes	138	Orpheus	18
Monro	396	ab Orta	137
<i>Monspelienſis ſchola</i>	97	<i>Ortus ſanitatis</i>	113
Morand, Jo. F. Clem.		Ofiris	8
	362		
—, Salv.	361	P.	
Moreau	147	Paeon	8
Morgagni	315	Palaemon	73
Morison	271	Paliffy	176
Morton	291	Palladius	80
Mofchion	60	Pallas medica	17
Mofe B. Maimon	94	Paracelfus	139
de la Motte	367	Paraeus	184
Müller	410	<i>Parifina ſchola</i>	97
<i>Mumiarum conditura</i>	9	Partula	17
Mundinus	89. 99	<i>Pata vina ſchola</i>	104
Mufa, Ant.	50	Paulus Aegineta	82
Mufgrave	350	Pechlin	254
Myrepfus	84	Pecquet	201
		Perrault	250
N.		Petit, Franc.	360
<i>Naturalium rerum</i>		—, Jo. Lud.	361
<i>primi collectores</i>	130	Peyer	297
Nemefius	75	de la Peyronie	360
Neubauer	394	<i>Pharmacorum taxae</i>	
Neumann	331		139
Newton	369	Philarethus	81
Nicander	44	Philius	45
Nicolus	105	Philotheus	81
Niphus	160	Phriefen	114
Nona	17	Pinaeus	165
		Pinus	

Pinus	34	Reaumur	329
Piso, Car.	181	Redi	276
—, Guil.	213	Regius	109
—, Nic.	181	Reinesius	229
Pitardus	106	Reneaulme	223
Pitcairn	267	<i>Restauratio litterarum</i>	
Plater	182		110
Platner	366	v. Reverhorst	256
Plato	39	Key	214
Plinius	57	de la Reyna	188
— Valerianus	77	Rhazes	90
<i>Pneumaticorum secta</i>	58	Rhemnius Fann. Pal.	
Podalirius	20		73
Polybus	38	Rhodion	152
Porta	189	Richter	418
Posthius	124	Riolanus	197
Pott	332	Riverius, Laz.	216
Praxagoras	42	—, Steph.	124
Pringle	428	Rivinus	271
Priscianus, Theod.	76	Röderer	439
Prodicus	22	Rogierius	107
Pfellus	83	Rolfink	208
Purmann	303	<i>Romanorum medicina</i>	
Puzos	440		46
Pythagoras	21	Rondelet	136
		Roonhuyfen	305
Q.		Rösel	409
Quercetanus	179	Rosenstein	433
Quesnay	353	Röslein	152
		Rouffet	186
R.		Rudbeck	202
Rabelais	26	Rueff, Jac.	153
Rains	269	—, Walt. Herm.	153
Ramazzini	292	Rufus	54
Rambam	94	Ruini	189
Rauwolf	170	Rumph	273
Ray	269	Rupp	327
		F f 5	Rufius

Rufius	156	Severinus	227
Ruyfch	262	Sharp	437
		Sibirius	77
S.		Siegmundia	305
Saint-yves	364	Silva	353
<i>Salernitana schola</i>	95	<i>Sinenſium medicina</i>	13
	96	Sloane	328
de Saliceto	106	Smellie	439
Salus dea	17	Smetius	223
Samonicus, Seren.	73	<i>Smyrnaeorum numi</i>	43
Sanctorius	196		
Santorini	314	<i>Societates et Aca-</i>	
<i>Saraceni</i>	87	<i>demiae:</i>	
Sarpi	193	<i>Londonſis</i>	237
Sauvages	429	<i>Parifiſia</i>	238
de Saxonia	101	<i>Naturae curioſorum</i>	240
Scaliger	160		
Schellhammer	295	<i>Berolinſis</i>	311
Schneider	207	<i>Petropolitana</i>	312
Schrader, Fr.	246	<i>Bononiſis</i>	312
—, Juſt.	200	<i>Holmiſis</i>	373
Schröder, Jo.	215	<i>Upſaliſis</i>	374
—, Ph. G.	419	<i>Goettingenſis</i>	374
Schulze	345	<i>Harlemenſis</i>	374
Schuyf	222	<i>Vliſſingenſis</i>	375
Schwenkfeld	173	<i>Rotterdamenſis</i>	375
Scotus	101	<i>chirurgorum Pariſ.</i>	359
Scribonius Largus	53		
Scultetus	226	<i>medica Pariſ.</i>	375
Segner	448	— <i>Havniſ.</i>	375
Senac	317	— <i>Hagana</i>	376
Sennert	217	<i>de ſubmerſis reſti-</i>	
Serapion	89	<i>tuendis</i>	444
Serapis	8	Solano de Luque,	
Serenus Samon.	73	Franc.	430
Servetus	125	—, Petr.	431
Sethus	83	Solingen	

Solingen	303	de la Torre	117
Soranus	59	Torti	355
Spielmann	413	Tournefort	324
Spigel	195	Tragus	128
Stahl	342	Trallianus	80
Stenonis	253	<i>Transfusio sanguinis</i>	
Stephanus Atheniens.			301
	82	Trembley	409
—, Car.	124	Trew	322
—, Henr.	33 35	Triller	449
Strabus	51	Tulpius	224
Strüppe	187	<i>Typographicae artis</i>	
Stubbs	446	<i>inuentio</i>	III
Swammerdam	275		
v. Swieten	424	V.	
Sydenham	290	Vaillant	325
Sylvaticus	105. 110	Valescus de Taranta	
Sylvius, Franc.	220		106
—, Jac.	144	Vallifneri	277
Symeon Sethus	83	Valsalva	313
		<i>Variolarum insitio</i>	356
T.		Varolius	164
Tagliacotius	185	Varro	46
de Taranta	106	Vater	392
Telesphorus	19	Vegetius	78
Thalius	168	<i>Venerca lues</i>	115
<i>Thea</i>	283	Verna	356
Themison	49	de Verulamio	231
Theodorus Priscianus		Vesalius	120
	76	Vesling	208
Theophilus	81	<i>Veterinarii veteres</i>	37
Theophrastus	40	Vieuffens	259
Thesalus	38	de Vigo	151
—	56	Villanovanus	102
Thoth	7	da Vinci	118
Thucydides	38	Vindicianus	76
Thurneyssen	178	Vogel	419
			W.

W.		Wirting	205
Walaeus	200	Wolf	310. 370
Walafridus	51	Worm	213
Wallerius	411	Wren	300
Wedel	294	Würz	150
Weitbrecht	323		
Welfsch	306	X.	
Wepfer	295	Xenocrates	53
Werlhof	420		
Wharton	256	Z.	
Whytt	395	Zacchias	228
Willis	258	Zacutus Lusit.	224
Winslow	316	Zinn	390

OPERARVM

OPERARVM FESTINATIONE
OMISSA.

pag. 33. post l. 7. *Opuscula aphoristica* (ex ed. Jo. Rud. Zwingeri) Basil. 1748. 8.

pag. 57. post l. 14. c. n. var. ex ed. cl. Franzii. Lips. inde ab a. 1778. 8.

pag. 74. post l. 16. *gr. lat. c. priorum interpretum et suis animaduersionibus* edidit cl. Schneider Lips. 1784. 8.

pag. 152. l. 11. post *animaduersionibus* omissae voces *tum iconibus*.

pag. 295. post l. 17. EJ. *ars medendi uniuersa*. Opus posthumum edidit E. Fr. Burchard. Wismar. 1747-52. III vol. 4.

pag. 343. post l. 3. EJ. *Silenum Alcibiadis f. ars sanandi cum expectatione* (cum Gid. Harvaei eiusd. argumenti libro) Offenb. 1730. 8.

pag. 344. post l. vlt. EJ. *formulae medicinales* Harderov. 1752. 8.

pag.

pag. 368. post l. 5. adde

§. 450. *

MICH. ALBERTI Norimbergensis .†. 1757.

act. 75.

Prof. Halensis.

EJ. *Systema iurisprudentiae medicae* Hal.

1725 - 47. VI vol. 4.

Vid. Bruckeri *pinacotheca* Dec. III.

EMENDANDA.

Pag. 9. lin. 19. lege: 30 dies. p. 25. l. 1. principum p. 37. l. 13. l. lfr. p. 42. l. 15. l. *Centum* talentis. p. 47. l. 3. l. acerba. p. 59. l. 1. l. 1723. p. 78. l. 9. l. mulomedicinae. p. 83. l. 9. l. reliquo grege. p. 102. l. 2. l. XXI Vol. p. 123 l. 5. l. meditatus erat. p. 127. l. 20. maximae. p. 144. l. 14. l. Gonthier. p. 158 l. 22. l. IVtus. p. 166. l. 9. l. diuerforum. p. 192. l. 10. l. augmenta lin. 14. l. Cimmeriis. p. 200. l. 5. l. 153 fere annorum. p. 205. l. 3. l. 1666. 8 p. 221. l. 13. l. phyfiologia. p. 255. l. 17. l. *uiuorum*. p. 263. l. 13. l. Schreiberi. p. 275. l. 1. l. fuos. p. 298. l. 5. l. BONET. p. 299. l. 17. l. Japeti p. 300. l. 3. l. Wren. p. 373. l. 10. l. auspicari.

Archiater Rufficus.

Classicis praesertim binis libris vniuersam physiologiam et pathologiam ditauit. viz.

EJ. *perspiratio dicta Hippocrati* LB. 1738. 8.

EJ. *impetum faciens dictum Hippocrati* ib. 1745. 8.

Extat praeterea

EJ. *historia anatomica infantis monstrofi* Petrop. 1754. 4.

et *historia altera similis infantis* ib. 1757. 4.

tum plures EJ. dissertationes *novis Commentariis Petropolitanis* insertae.

Elogium viri v. in *iisdem nov. Comment.* Vol. IV.

§. 419.

FRID. HOFMANN, Frid. fil. Halensis †. 1742. aet. 83.

Prof. Hallensis.

Cautus mechanicae sectae assecla, non vno nomine de re medica longe meritissimus; maxime quod *solidi viui* dignitatem, et affectionum generis neruosi ambitum, in vniuersa pathologia rite demonstrauit. Primus quoque thermarum et aquarum quae minerales audiunt, vires medicatas curatius indagauit et commendauit, in
vniuer-

vniuersum restaurator quasi medicinae diaeteticae extitit; et ex primis quoque obseruationes meteorologicas in vsum medicum vertit.

Nomen eius ferunt pharmaca quaedam vtilia, elixir viscerale, liquor anodynus etc.

Ej. *medicina rationalis et systematica* Hal. 1718 sq. IX Vol. 4.

Singulas eius partes in compendium redigit Andr. El. Büchner v.c.

Fundamenta physiologiae Hal. 1746. 8.

—— *pathologiae generalis* ib. eod. 8.

—— ——— *specialis* ib. 1747. 8.

—— *therapiae generalis* ib. eod. 8.

Aliud eiusdem voluminosi operis compendium *anglico* idiomate conscripsit Guil. Lewis, cuius nupera editio prodiit curante v. cl. Andr. Duncan Edinb. 1773. II Vol. 8.

Ej. Hofmanni *de differentia inter eius doctrinam physico-medicam et Stahliani medico-organicam* Frf. 1746. 8. (opus praestantissimum, posthumum edidit Cohausen.)

Ej. *obseruationum physico-chymicarum* T. III. Hal. 1722. 4.

Ej. *minora scripta diaetetica, iunctim edita, germ.* Hal. IX Vol. 8.

Ej.